

**UNICREDIT BANK SRBIJA A.D., BEOGRAD**

**Konsolidovani finansijski izveštaji  
31. decembar 2017 godine i  
Izveštaj nezavisnog revizora**

**SADRŽAJ**

	<i>Strana</i>
Izveštaj nezavisnog revizora	1
Konsolidovani bilans stanja	2
Konsolidovani bilans uspeha	3
Konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu	4
Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu	5
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine	6
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje	8 – 93
Prilog: Godišnji izveštaj o poslovanju	

## IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

### Akcionarima UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd

Izvršili smo reviziju priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd (u daljem tekstu "Banka") i njenih zavisnih pravnih lica (u daljem tekstu zajedno „Grupa“) priloženih na stranama 2 do 93, koji obuhvataju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2017. godine i odgovarajući konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje.

#### *Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje*

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za sastavljanje konsolidovanih finansijskih izveštaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

#### *Odgovornost revizora*

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji i standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima kao i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da konsolidovani finansijski izveštaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Izbor postupaka zavisi od prosuđivanja revizora, uključujući procenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u konsolidovanim finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i fer prezentaciju konsolidovanih finansijskih izveštaja, u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola pravnog lica. Revizija, takođe, uključuje ocenu primenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocenu opšte prezentacije konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

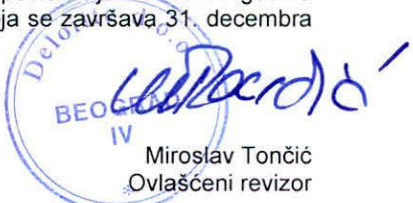
#### *Mišljenje*

Po našem mišljenju, konsolidovani finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijski položaj Grupe na dan 31. decembra 2017. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

#### *Izveštaj o drugim zakonskim i regulatornim uslovima*

Rukovodstvo Grupe je odgovorno za sastavljanje godišnjeg izveštaja o poslovanju u skladu sa zahtevima Zakona o računovodstvu Republike Srbije. U skladu sa Zakonom o reviziji Republike Srbije i Odlukom o izmenama i dopunama odluke o spoljnoj reviziji banaka, naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o usklađenosti godišnjeg izveštaja o poslovanju za 2017. godinu sa konsolidovanim finansijskim izveštajima za tu poslovnu godinu. Po našem mišljenju, finansijske informacije obelodanjene u godišnjem izveštaju o poslovanju za 2017. godinu usaglašene su sa revidiranim konsolidovanim finansijskim izveštajima za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine.

Beograd, 23. februar 2018. godine

  
Miroslav Tončić  
Ovlašćeni revizor

**KONSOLIDOVANI BILANS STANJA**  
**Na dan 31. decembra 2017. godine**  
**(U hiljadama dinara)**

	Napomena	31.12. 2017.	31.12. 2016.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	3.k, 20	29.661.017	28.085.266
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	3.j, 3.o, 21	2.281.049	2.315.317
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	3.j, 3.p, 22	82.171.636	76.320.664
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	3.j, 3.n, 23	77.886	42.957
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3.j, 3.m, 24	11.885.064	18.490.432
Kredit i potraživanja od komitenata	3.j, 3.m, 25	240.608.342	208.339.473
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	3.l, 26	192.251	222.845
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	3.l, 27	9.195	375
Nematerijalna ulaganja	3.r, 3.s, 28	1.165.916	921.336
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.q, 3.s, 29	1.554.223	1.581.197
Investicione nekretnine	30	1.364	1.397
Odložena poreska sredstva	3.i, 31	172.085	165.498
Ostala sredstva	32	1.000.303	915.567
<b>Ukupna aktiva</b>		<b>370.780.331</b>	<b>337.402.324</b>
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	3.j, 33	207.003	234.232
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	3.l, 34	448.794	540.097
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3.j, 3.t, 35	106.676.158	86.460.699
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	3.j, 3.t, 36	186.658.833	178.232.370
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	3.l, 37	-	103
Subordinirane obaveze	3.j, 3.t, 38	2.718.490	3.082.125
Rezervisanja	3.u, 3.x, 39	1.076.838	961.581
Tekuće poreske obaveze	3.i, 19.4	205.253	31.749
Ostale obaveze	40	2.644.579	2.999.463
<b>Ukupno obaveze</b>		<b>300.635.948</b>	<b>272.542.419</b>
Akcijski kapital	42.1	24.169.776	24.169.776
Dobitak	42.1	7.437.207	6.882.290
Rezerve	42.1	38.537.400	33.807.839
<b>Ukupan kapital</b>		<b>70.144.383</b>	<b>64.859.905</b>
<b>Ukupna pasiva</b>		<b>370.780.331</b>	<b>337.402.324</b>

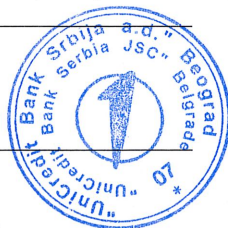
Beograd, 22. februar 2018. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

*201* Csilla Ihász  
 Predsednica Izvršnog odbora

*Bajković*

Sandra Vojnović  
 Član Izvršnog odbora  
 Direktor Sektora za strategiju i finansije



*Arđević*  
 Mirjana Kovačević  
 Direktor Direkcije za računovodstvo

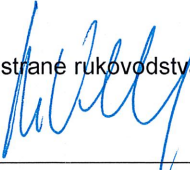
**KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA**

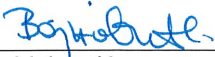
Za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine  
(U hiljadama dinara)

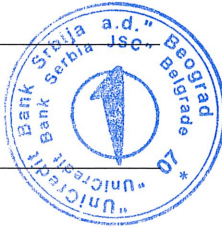
	Napomena	2017.	2016.
Prihodi od kamata	3.d, 7	15.145.641	15.739.371
Rashodi od kamata	3.d, 7	(2.782.070)	(3.413.910)
<b>Neto prihod po osnovu kamata</b>		<b>12.363.571</b>	<b>12.325.461</b>
Prihodi od naknada i provizija	3.e, 8	4.362.623	3.885.975
Rashodi od naknada i provizija	3.e, 8	(1.355.835)	(1.154.775)
<b>Neto prihod po osnovu naknada i provizija</b>		<b>3.006.788</b>	<b>2.731.200</b>
Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju	3.f, 9	248.467	30.989
Neto gubitak po osnovu zaštite od rizika	3.g, 10	(33.865)	(3.744)
Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	3.p, 11	261.172	166.256
Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	3.c, 12	1.357.787	1.424.041
Neto dobitak po osnovu investicija	13	120.379	-
Ostali poslovni prihodi	14	135.061	143.585
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	3.j, 15	(2.626.765)	(3.011.705)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	16	(2.894.755)	(2.752.772)
Troškovi amortizacije	3.q, 3.r, 17	(538.903)	(602.403)
Ostali rashodi	18	(4.104.322)	(3.857.143)
<b>Dobitak pre oporezivanja</b>		<b>7.294.615</b>	<b>6.593.765</b>
Porez na dobitak	3.i, 19	(513.098)	(320.987)
<b>Dobitak nakon oporezivanja</b>		<b>6.781.517</b>	<b>6.272.778</b>

Beograd, 22. februar 2018. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

  
Csilla Ihász  
Predsednica Izvršnog odbora

  
Sandra Vojnović  
Član Izvršnog odbora  
Direktor Sektora za strategiju i finansije



  
Mirjana Kovačević  
Direktor Direkcije za računovodstvo

**KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU**  
**Za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine**  
 (U hiljadama dinara)

	Napomena	2017.	2016.
<b>DOBITAK PERIODA</b>		6.781.517	6.272.778
<i>Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</i>			
- Aktuarski dobici/(gubici)		9.856	(2.533)
<i>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</i>			
- Neto promena fer vrednosti po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju (Gubitak)/dobitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	31.2	(1.478)	380
<b>Ukupan negativan ostali rezultat perioda</b>	42.2	(247.039)	(836.667)
<b>UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA</b>		<u>6.534.478</u>	<u>5.436.111</u>

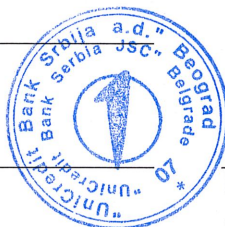
Beograd, 22. februar 2018. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

*[Signature]*  
 Csilla Ihász  
 Predsednica Izvršnog odbora

*[Signature]*

Sandra Vojhović  
 Član Izvršnog odbora  
 Direktor Sektora za strategiju i finansije



*[Signature]*

Mirjana Kovačević  
 Direktor Direkcije za računovodstvo

**KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU**

Za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine

(U hiljadama dinara)

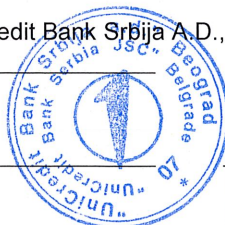
	Napomena	2017.	2016.
<b>AKCIJSKI KAPITAL</b>			
Stanje na početku godine		23.607.620	-
Početno stanje matičnog pravnog lica		-	23.607.620
Stanje na kraju godine	42.1	23.607.620	23.607.620
<b>EMISIONA PREMIJA</b>			
Stanje na početku godine		562.156	-
Početno stanje matičnog pravnog lica		-	562.156
Stanje na kraju godine	42.1	562.156	562.156
<b>OSTALE REZERVE IZ DOBITI</b>			
Stanje na početku godine		32.020.480	-
Početno stanje matičnog pravnog lica		-	28.254.097
Raspodela neraspoređene dobiti iz prethodne godine		4.976.600	3.766.383
Stanje na kraju godine	42.1	36.997.080	32.020.480
<b>REVALORIZACIONE REZERVE</b>			
Stanje na početku godine		1.799.182	-
Početno stanje matičnog pravnog lica		-	2.807.920
Efekat promene tržišne vrednosti hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		(253.446)	(1.008.738)
Stanje na kraju godine	42.1	1.545.736	1.799.182
<b>NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU</b>			
Stanje na početku godine		-	-
Početno stanje matičnog pravnog lica		-	(174.224)
Efekat promene tržišne vrednosti hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		(1.971)	174.224
Stanje na kraju godine	42.1	(1.971)	-
<b>AKTUARSKI GUBICI PO OSNOVU PLANOVA DEFINISANIH PRIMANJA</b>			
Stanje na početku godine		(11.823)	-
Početno stanje matičnog pravnog lica		-	(9.670)
Promene u toku godine		8.378	(2.153)
Stanje na kraju godine	42.1	(3.445)	(11.823)
<b>AKUMULIRANA DOBIT</b>			
Stanje na početku godine		6.882.290	-
Početno stanje matičnog pravnog lica		-	6.366.383
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom		-	609.512
		6.882.290	6.975.895
Raspodela dobiti iz prethodne godine na ime izdvajanja za isplatu dividende		(1.250.000)	(2.600.000)
Raspodela dobiti iz prethodne godine u rezerve		(4.976.600)	(3.766.383)
Dobitak tekuće godine		6.781.517	6.272.778
Stanje na kraju godine	42.1	7.437.207	6.882.290
<b>UKUPNO KAPITAL</b>		<b>70.144.383</b>	<b>64.859.905</b>

Beograd, 22. februar 2018. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

*m* Csilla Ihász  
Predsednica Izvršnog odbora

Sandra Vojnović  
Član Izvršnog odbora  
Direktor Sektora za strategiju i finansije



Mirjana Kovačević  
Direktor Direkcije za računovodstvo

**KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE**  
**Za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine**  
**(U hiljadama dinara)**

Napomena	2017.	2016.
<b>Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	25.607.166	21.716.323
Prilivi od kamata	12.230.574	11.770.459
Prilivi od naknada	4.512.673	3.876.176
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	8.863.799	6.069.346
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	120	342
<b>Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	(19.191.780)	(15.178.479)
Odlivi po osnovu kamata	(2.631.134)	(3.552.691)
Odlivi po osnovu naknada	(1.356.084)	(1.147.232)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(3.052.140)	(2.646.646)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	(588.413)	(520.336)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(11.564.009)	(7.311.574)
<b>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima</b>	6.415.386	6.537.844
<b>Smanjenje plasmana i povećanje depozita i ostalih obaveza</b>	42.353.214	49.863.258
Smanjenje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hov koje nisu namenjene investiranju	-	547.925
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	42.353.214	49.315.333
<b>Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza</b>	(30.726.233)	(18.728.920)
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	(30.726.233)	(18.728.920)
<b>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit</b>	18.042.367	37.672.182
Plaćeni porez na dobit	(342.432)	(418.767)
Isplaćene dividende	(1.250.000)	(5.100.000)
<b>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	16.449.935	32.153.415
<b>Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	120.379	-
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	120.379	-
<b>Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	(3.836.879)	(3.566.634)
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	(3.066.018)	(2.490.290)
Odlivi za kupovinu investicija u zavisna i pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	(112.644)
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	(770.861)	(963.700)
<b>Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	(3.716.500)	(3.566.634)
<b>Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	(6.666.518)	(32.140.094)
Odlivi gotovine po osnovu uzetih kredita	(6.666.518)	(32.140.094)
<b>Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	(6.666.518)	(32.140.094)

**KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE (nastavak)**  
**Za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine**  
 (U hiljadama dinara)

	Napomena	2017.	2016.
Svega neto prilivi gotovine		68.080.759	71.579.581
Svega neto odlivi gotovine		(62.013.842)	(75.132.894)
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine		6.066.917	(3.553.313)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	3.k, 43	16.817.106	20.407.612
Negativne kursne razlike		(78.125)	(37.193)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	3.k, 43	<u>22.805.898</u>	<u>16.817.106</u>

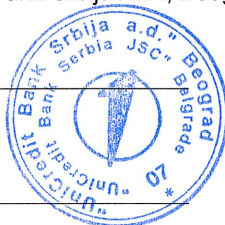
Beograd, 22. februar 2018. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

  
 Csilla Ihász  
 Predsednica Izvršnog odbora

*Borivoje P.*

Sandra Vojnović  
 Član Izvršnog odbora  
 Direktor Sektora za strategiju i finansije



  
 Mirjana Kovačević  
 Direktor Direkcije za računovodstvo

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine****1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKARSKE GRUPE**

Bankarska grupa (u daljem tekstu: „Grupa“) sastoji se od matičnog pravnog lica UniCredit Bank Srbija a.d. Beograd (u daljem tekstu: „Matično pravno lice“ ili „Banka“) i zavisnih pravnih lica UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd i UniCredit Partner d.o.o. Beograd. U januaru 2016. godine Banka je postala 100% vlasnik navedenih pravnih lica.

**(a) Osnivanje i poslovanje Banke**

UniCredit Bank Srbija a.d. Beograd je prvobitno osnovana kao HVB Banka Jugoslavija („HVB“) 2001. godine nakon pribavljanja dozvole za rad od Narodne banke Jugoslavije 2. jula 2001. godine. Dana 1. oktobra 2005. godine registrovana je statusna promena spajanja uz pripajanje privrednih subjekata HVB banke Srbija i Crna Gora A.D., Beograd, kao sticaoca i Eksport-Import banke Eksimbanke A.D., Beograd, kao društva koje prestaje pripajanjem. Banka je promenila naziv u UniCredit Bank Srbija a.d. Beograd 30. marta 2007. godine.

Banka je član UniCredit Grupe. U skladu sa reorganizacijom aktivnosti bankarske grupe u zemljama Centralne Istočne Evrope, a na osnovu Ugovora o odvajanju i preuzimanju, zaključenog 31. avgusta 2016. godine između UniCredit Bank Austria AG i UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i Ugovora o pripajanju, zaključenog 30. septembra 2016. godine između UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i UniCredit SpA, UniCredit Bank Austrija AG prenela je 100 % vlasništva na austrijsku holding kompaniju UCG Beteiligungsverwaltung GmbH. Pripajanjem UCG Beteiligungsverwaltung GmbH sa UniCredit SpA, UniCredit SpA postaje jedini akcionar UniCredit Bank Srbija a.d., Beograd.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa i kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu.

Na dan 31. decembra 2017. godine, Banka se sastojala od centrale u Beogradu i sedamdeset i jedne ekspoziture u različitim gradovima širom Republike Srbije (31. decembra 2016. godine: sedamdeset i jedna ekspozitura).

Na dan 31. decembra 2017. godine, Banka je imala 1.254 zaposlena radnika (31. decembra 2016. godine: 1.205 zaposlenih).

**(b) Osnivanje i poslovanje zavisnog pravnog lica UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd**

Zavisno pravno lice UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: Lizing) osnovano je rešenjem Trgovinskog suda u Beogradu broj uložka 1-92733-00 od 18. maja 2004. godine pod nazivom HVB Leasing d.o.o, Beograd. Osnivač Lizinga je Bank Austria Creditanstalt Leasing GmbH, Beč. Dana 11. aprila 2007. godine je promenjen naziv Lizinga u UniCredit Leasing d.o.o., Beograd. Promena osnivača je upisana u registar Agencije za privredne registre u Beogradu pod brojem 4109/2009 od 10. februara 2009. godine, kada je kao osnivač upisan UniCredit Global Leasing S.p.A., Milano. U januaru 2016. godine, na osnovu Ugovora o kupoprodaji udela i dobijanja saglasnosti Narodne banke Srbije, Banka je postala 100% vlasnik Lizinga. Navedena promena vlasništva je registrovana 26. januara 2016. godine kod Agencije za privredne registre.

Lizing se bavi poslovima finansijskog lizinga.

Na dan 31. decembra 2017. godine Lizing je imao 30 zaposlenih radnika (31. decembra 2016. godine: 32 zaposlena).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKARSKE GRUPE (nastavak)**

**(c) Osnivanje i poslovanje zavisnog pravnog lica UniCredit Partner d.o.o. Beograd**

Zavisno pravno lice UniCredit Partner d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: Partner) osnovano je 3. maja 2006. godine pod nazivom HVB Partner d.o.o. za zastupanje u osiguranju Beograd. Osnivač Partnera je BA-CA Leasing Versicherungs service GmbH Beč, Austrija, a zatim se rešenjem BDŽU 30358/2013/01-01 od dana 9. aprila 2013. godine menja osnivač u Allegro Leasing Gesellschaft m.b.h. Osnivanje Partnera je upisano u registar Agencije za Privredne Registre u Beogradu pod brojem BD 3370/2007 dana 13. marta 2007. godine. Dana 4. juna 2008. godine je registrovana promena naziva u UniCredit Partner d.o.o. za zastupanje u osiguranju Beograd.

U januaru 2016. godine, na osnovu Ugovora o kupoprodaji udela i dobijanja saglasnosti Narodne banke Srbije, Banka je postala 100% vlasnik Partnera. Navedena promena vlasništva je registrovana 12. januara 2016. godine kod Agencije za privredne registre.

Partner je registrovan za obavljanje delatnosti zastupnika i posrednika u osiguranju. Partner je 16. aprila 2007. godine zaključio Ugovor o zastupanju sa Wiener Staedtische osiguranjem a.d. Beograd, Trešnjinog Cveta 1, kao glavnim osiguravačem. Na osnovu dobijene pismene saglasnosti glavnog osiguravača i ostalih osiguravajućih društava, Partner zastupa i sledeća osiguravajuća društva: Generali osiguranje a.d. Beograd, DDOR Novi Sad a.d., Novi Sad, Dunav osiguranje a.d., Beograd, AS osiguranje a.d., Beograd, AMS osiguranje a.d., Beograd, Triglav osiguranje a.d., Beograd, UNIQA osiguranje a.d., Beograd i AXA osiguranje a.d., Beograd.

Na dan 31. decembra 2017. godine Partner je imao 2 zaposlena radnika (31. decembra 2016. godine: 4 zaposlenih).

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD**

**(a) Osnove za sastavljanje i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izveštaja**

Pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji su u obavezi da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja vrše u skladu sa Zakonom o računovodstvu (u daljem tekstu "Zakon", "Sl. glasnik RS", br. 62/2013). Grupa je u obavezi je da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI"), koji u smislu navedenog zakona, obuhvataju: Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja ("Okvir"), Međunarodne računovodstvene standarde ("MRS"), Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI") i sa njima povezana tumačenja, izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda ("IFRIC"), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobrene od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde ("Odbor"), čiji je prevod utvrdilo i objavilo ministarstvo nadležno za poslove finansija. Dodatno, u skladu sa Izmenama i dopunama Zakona o bankama ("Sl. glasnik RS", br. 14/2015), bankarske grupe u Republici Srbiji su dužne da prilikom sastavljanja godišnjih konsolidovanih finansijskih izveštaja primenjuju Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja, kao i naknadne izmene standarda i sa njima povezana tumačenja, od dana njihovog izdavanja od strane nadležnih tela.

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik RS" br. 71/2014 i 135/2014).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**

**(a) Osnove za sastavljanje i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izveštaja (nastavak)**

Konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela prvobitne (istorijske) vrednosti, osim vrednovanja sledećih značajnih stavki bilansa stanja:

- finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju iskazanih po fer vrednosti,
- derivativnih finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrednosti i
- finansijskih sredstava i obaveza namenjenih trgovanju iskazanih po fer vrednosti.

Istorijski trošak je zasnovan na fer vrednosti naknade plaćene u zamenu za dobra i usluge.

Fer vrednost je cena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja, bez obzira na to da li je cena direktno utvrdiva ili procenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Prilikom procenjivanja fer vrednosti sredstva ili obaveze, Grupa uzima u obzir karakteristike datog sredstva ili obaveze ukoliko bi i ostali učesnici na tržištu uzeli navedene karakteristike u obzir prilikom utvrđivanja cene navedenog sredstva ili obaveze na datum odmeravanja. U priloženim finansijskim izveštajima, za svrhe vrednovanja i/ili obelodanjivanja, fer vrednost je utvrđena na prethodno opisani način, osim za transakcije plaćanja akcijama, koje su u delokrugu MSFI 2, transakcija lizinga, koje su u delokrugu MRS 17 i vrednovanja koja imaju neke sličnosti sa fer vrednošću ali nisu fer vrednost, kao što su neto prodajna vrednost u MRS 2 ili vrednost u upotrebi u MRS 36.

Takođe, za potrebe finansijskog izveštavanja, odmeravanja fer vrednosti kategorisana su u nivoe 1, 2 ili 3 na osnovu stepena utvrdivosti parametara za utvrđivanje fer vrednosti i značaja navedenih parametara za odmeravanje fer vrednosti u celini, kako sledi:

- Nivo 1 - parametri nivoa 1 su cene za identična sredstva ili obaveze kotirane (nekorigovane) na aktivnim tržištima koje su subjektu dostupne na datum odmeravanja;
- Nivo 2 – parametri nivoa 2 su parametri koji nisu kotirane cene svrstane u nivo 1, a koji su utvrdivi za dato sredstvo ili obavezu, direktno ili indirektno i
- Nivo 3 – parametri nivoa 3 su neutvrdivi za dato sredstvo ili obavezu.

Grupa je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe su iskazani u hiljadama dinara. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji.

**(b) Početna primena izmena postojećih standarda na snazi u tekućem izveštajnom periodu**

Sledeće nove izmene postojećih standarda izdate od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde su stupile na snagu tokom tekućeg izveštajnog perioda:

- Izmene Međunarodnog računovodstvenog standarda (MRS) 7 „Izveštaj o tokovima gotovine” – Inicijativa za obelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2017. godine),
- Izmene MRS 12 „Porez na dobitak” – Priznavanje odloženih poreskih sredstava za nerealizovane gubitke (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2017. godine),
- Izmene MSFI 12 na osnovu „Unapređenja MSFI (za period od 2014. do 2016. godine)“ koje su rezultat godišnjeg unapređenja MSFI (MSFI 1, MSFI 12 i MRS 28) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja teksta (izmene MSFI 12 su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2017. godine).

Usvajanje navedenih novih i izmena postojećih Standarda nije imalo za rezultat značajnije promene konsolidovanih finansijskih izveštaja Banke.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**

**(c) Novi standardi i izmene postojećih standarda koji su izdati, a nisu još uvek u primeni**

Na dan odobravanja ovih finansijskih izveštaja, bili su izdati sledeći standardi, izmene postojećih standarda i nova tumačenja ali nisu još uvek stupili na snagu:

- MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- MSFI 15 „Prihodi od ugovora sa kupcima“ i dalje izmene (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- MSFI 16 „Lizing“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2021. godine),
- Izmene MSFI 2 „Plaćanja akcijama“ – Klasifikacija i merenje transakcija plaćanja akcijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- Izmene MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ – Primenom MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ sa MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine ili na datum prve primene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“),
- Izmene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ – Karakteristike plaćanja unapred sa negativnim kompenzacijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmene MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji“ i MRS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ - Prodaja ili prenos sredstava između investitora i pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata i naknadne izmene (datum stupanja na snagu odložen na neodređeno vrijeme, dok ne bude završen istraživački projekat o metodi udela),
- Izmene MRS 19 „Primanja zaposlenih“ – izmene, smanjenje ili izmirenje planova naknada (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine)
- Izmene MRS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ – Dugoročni interesi u pridruženim entitetima i zajedničkim poduhvatima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmene MRS 40 „Investicione nekretnine“ – Prenos investicionih nekretnina (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- Izmene MSFI 1 i MRS 28 na osnovu „Unapređenja MSFI (za period od 2014. do 2016. godine)“ koja su rezultat godišnjeg unapređenja MSFI (MSFI 1, MSFI 12 i MRS 28) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja teksta (izmene MSFI 1 i MRS 28 bi trebalo da budu na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- Izmene raznih Standarda na osnovu „Unapređenja MSFI (period od 2015. do 2017. godine)“ koja su rezultat godišnjeg unapređenja MSFI (MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja teksta (izmene bi trebalo da budu na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- IFRIC 22 „Razmatranje transakcija i avansa u stranim valutama“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- IFRIC 23 „Neizvesnost u vezi sa tretmanom poreza na dobitak“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine).

Rukovodstvo Banke je izabralo da ne usvoji ove nove standarde, izmene postojećih standarda i nova tumačenja pre nego oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih standarda, izmena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na konsolidovane finansijske izveštaje Banke u periodu početne primene.

**(d) Uporedni podaci**

Uporedni podaci u ovim konsolidovanim finansijskim izveštajima predstavljaju podatke iz konsolidovanih finansijskih izveštaja Banke za 2016. godinu.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**

**(e) Korišćenje procenjivanja**

Sastavljanje konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na primenu računovodstvenih politika i na prikazane iznose sredstava i obaveza, kao i prihoda i rashoda. Stvarna vrednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrednosti koja je procenjena na ovaj način.

Procene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procene izvršene, su predmet redovnih provera. Revidirane računovodstvene procene se prikazuju za period u kojem su revidirane i za buduće periode.

**(f) Izjava o usklađenosti**

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde.

**(g) Prva primena MSFI 9**

Saglasno MSFI 9 koji je stupio na snagu 1.januara 2018. godine Grupa je izmenila računovodstvene politike za priznavanje, klasifikaciju i merenje finansijskih sredstava i obaveza kao i obezvređenje finansijskih sredstava.

Grupa nije primenila odredbe MSFI 9 na ranije periode finansijskog izveštavanja. Efekti usklađivanja knjigovodstvene vrednosti finansijskih sredstava i obaveza na datum prve primene standarda biće priznati kroz neraspoređenu dobit kao korekcija početnog stanja za 2018.godinu. Grupa nastavlja da primenjuje odredbe MRS 39 vezano za računovodstvo zaštite od rizika.

**(i) Klasifikacija i vrednovanje finansijskih sredstava i obaveza**

Saglasno MSFI 9 klasifikacija i vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od dva osnovna kriterijuma:

- a) poslovnog modela na osnovu kojeg Banka upravlja finansijskim sredstvom
- b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijskog sredstva (tzv. SPPI kriterijum).

Poslovni model odražava način na koji Grupa upravlja svojim finansijskim sredstvima sa ciljem prikupljanja novčanih tokova. Grupa je sprovedla detaljnu analizu svojih poslovnih modela uzimajući u obzir iskustva iz prošlosti vezano za prodaju finansijskih sredstava kao i buduća očekivanja u tom pogledu. Prilikom analize uzete su u obzir i druge objektivne i relevantne informacije kao što su: rizici koji utiču na uspešnost poslovnog modela i kako se tim rizicima upravlja, kako se ocenjuje uspešnost poslovnog modela, kako se finansijska sredstva u okviru tog modela vrednuju i izveštava rukovodstvo Grupe i drugo. Saglasno tome, Grupa je definisala sledeće poslovne modele:

- a) držanje radi prikupljanja novčanih tokova,
- b) držanje radi prikupljanja novčanih tokova i prodaje i
- c) ostali poslovni modeli (npr. držanje radi prodaje).

Ukoliko dođe do promene poslovnog modela na osnovu kojeg se upravlja finansijskim sredstvom vrši se reklasifikacija finansijskog sredstva. Reklasifikacija se sprovodi prospektivno odnosno od prvog dana sledećeg izveštajnog perioda. Grupa ne očekuje česte promene poslovnih modela.

Ukoliko je poslovni model „držanje radi prikupljanja novčanih tokova“ ili „držanje radi prikupljanja novčanih tokova i prodaje“, vrši se procena da li novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate (tzv. „SPPI test“). Saglasno osnovnom kreditnom aranžmanu, kamata uključuje nadoknadu za vremensku vrednost novca, prihvaćeni nivo kreditnog rizika dužnika i ostale osnovne rizike kreditiranja uključujući i odgovarajuću maržu. Ukoliko ugovoreni uslovi uključuju izloženost rizicima koji nisu u skladu sa osnovnim kreditnim aranžmanom, finansijsko sredstvo se klasifikuje i vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha nezavisno od poslovnog modela.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**

**(g) Prva primena MSFI 9 (nastavak)**

**(i) Klasifikacija i vrednovanje finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**

Na osnovu sprovedene analize poslovnih modela i karakteristika ugovorenih novčanih tokova, Grupa počev od 1. januara 2018. godine sva finansijska sredstva klasifikuje u sledeće kategorije sredstava:

- 1) Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti,
- 2) Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat i
- 3) Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Grupa nema promena u načinu klasifikacije i vrednovanja finansijskih obaveza saglasno MSFI 9 u odnosu na MRS 39.

Vezano za reklasifikaciju i vrednovanje finansijskih sredstava, Grupa je priznala efekat prve primene MSFI 9 po osnovu vrednovanja ostalih investicija u kapital pravnih lica na teret neraspoređene dobiti u iznosu prethodno formiranog obezvređenja. Naime, ostale investicije u kapital pravnih lica po MSFI 9 se vode po fer vrednosti kroz ostali rezultat. S obzirom da Grupa procenjuje da je "cost" metod najbolja aproksimacija fer vrednosti, ista se vode po "cost"-u odnosno po neto sadašnjoj vrednosti koja je na dan 31. decembar 2017. godine iznosila nula. Obzirom da je ukinuta ispravka vrednosti u korist neraspoređene dobiti, te da je u istom iznosu na teret neraspoređene dobiti izvršeno usklađivanje vrednosti investicija, kumulativno nema efekta.

**(ii) Obezvređenje finansijskih instrumenata u skladu sa MSFI 9**

Shodno MSFI 9 prilikom obezvređenja finansijskih instrumenata nije neophodno da postoji objektivni dokaz obezvređenja da bi kreditni gubitak bio prepoznat. Očekivani kreditni gubici se prepoznaju takođe i za neobezvređenu finansijsku aktivu. Drugim rečima, Banka preračunava rezervisanja za kreditne gubitke za sve kreditne izloženosti osim onih koje se već vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (uključujući i neproblematičnu i problematičnu finansijsku aktivu). Očekivani kreditni gubici se rekalkulišu na svaki izveštajni datum u cilju da reflektuju promenu u kreditnom riziku od inicijalnog priznavanja finansijskog instrumenta. Ovakav pristup rezultira u ranijem prepoznavanju kreditnih gubitaka tako što je neophodno da se preračunaju dvanaestomesečni očekivani kreditni gubici za sve kreditne izloženosti. Preračun očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek je neophodno sprovesti za sve kreditne izloženosti kod kojih je zabeleženo značajno pogoršanje.

Pri obračunu očekivanih kreditnih gubitaka Banka koristi buduće informacije i makro-ekonomske faktore, odnosno Banka ne razmatra samo istorijske informacije prilagođene da odražavaju efekte sadašnjih uslova i informacija koje pružaju objektivne dokaze da su finansijska sredstva umanjena za nastale gubitke, već se razmatraju i razumljive i podržive informacije koje uključuju i projekcije budućih ekonomskih uslova pri kalkulisanju očekivanih kreditnih gubitaka, kako na individualnoj tako i na grupnoj osnovi. Nivo rezervisanja za gubitke će rasti kako se projektovani ekonomski uslovi pogoršavaju odnosno padaće kako projektovani ekonomski uslovi postaju povoljniji.

Osnovni principi i pravila Grupe pri obračunu rezervisanja prema MSFI 9 su:

Grupa kalkuliše dvanaestomesečni očekivani kreditni gubitak ili očekivani kreditni gubitak za ceo životni vek finansijskog instrumenta u zavisnosti od značaja promene kreditnog rizika finansijskog instrumenta od njegovog početnog priznavanja. Za ove svrhe, Grupa primenjuje sledeća tri nivoa obezvređenja:

- Nivo 1 pokriva svu novu finansijsku aktivu u trenutku inicijalnog priznavanja i instrumente koji nemaju značajno pogoršanje kreditnog kvaliteta od trenutka inicijalnog priznavanja ili su ti instrumenti u kategoriji niskog kreditnog rizika;
- Nivo 2 pokriva finansijske instrumente koji imaju značajno pogoršanje u kreditnom kvalitetu od trenutka inicijalnog priznavanja, ali da ne postoji objektivni dokaz obezvređenja po osnovu kreditnih gubitaka;
- Nivo 3 pokriva finansijsku aktivu kod koje postoji objektivni dokaz obezvređenja na izveštajni datum.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**

**(g) Prva primena MSFI 9 (nastavak)**

**(ii) Obezvredjenje finansijskih instrumenata u skladu sa MSFI 9 (nastavak)**

Nivoi 1 i 2 uključuju samo neproblematičnu finansijsku aktivu.  
 Nivo 3 uključuje samo problematičnu finansijsku aktivu.

Za finansijske instrumente u Nivou 1 kalkulišu se dvanaestomesečni očekivani kreditni gubici.  
 Za finansijske instrumente u Nivou 2 kalkulišu se očekivani kreditni gubici za ceo životni vek instrumenta.  
 Za finansijske instrumente u Nivou 3 kalkulišu se očekivani kreditni gubici za ceo životni vek instrumenta i prihodi od kamata se kalkulišu na neto izloženost.

Transfer finansijske aktive iz Nivoa 1 u Nivo 2 se realizuje kada je kreditni rizik finansijske aktive značajno porastao od trenutka inicijalnog priznavanja. Transfer logika se zasniva na kvantitativnim i kvalitativnim kriterijumima i mora se primeniti na sve finansijske instrumente. Pogoršanje verovatnoće default-a (probabilities of default – PD) je glavni element na kome se zasniva kvantitativni kriterijum transfer logike. Tri dodatna kvalitativna kriterijuma koji dolaze nakon primene kvantitativnog kriterijuma su:

- Klasifikacija u status restrukturiranih neproblematičnih izloženosti – rezultira automatskom klasifikacijom u Nivo 2 za narednih 9 meseci (počev od datuma klasifikacije u taj status). Nakon tog perioda, ako nema drugih značajnih znakova pogoršanja kreditnog rizika, transakcija može biti vraćena u Nivo 1.
- 30 dana kašnjenja – kada transakcija dostigne 30 dana kašnjenja treba da bude prepoznata u Nivou 2.
- Klasifikacija u status restrukturirane neproblematične izloženosti – sve neproblematične izloženosti koje su dodeljene u nadležnosti odeljenja koje se bave restrukturiranim izloženostima se automatski klasifikuju u Nivo 2.

U postupku obezvređenja, Grupa posebno tretira kupovinu već obezvređene aktive tzv. problematičnog ili NPL portfolija odnosno odobravanje novih plasmana klijentima koji su već obezvređeni u portfoliju odnosno koji su već u NPL statusu. Ovakva aktiva je u skladu sa Standardom definisana kao tzv. POCI (Purchased and originated impaired credit assets) i ona se posebno vrednuje kroz kumulativnu promenu očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek instrumenta nakon inicijalnog priznavanja.

Pozitivna promena u očekivanim kreditnim gubicima u toku životnog veka instrumenta se priznaje kao dobitak zbog umanjenja vrednosti instrumenta, ako je očekivani kreditni gubitak manji od iznosa očekivanih kreditnih gubitaka koji su uključeni u procenjene novčane tokove prilikom inicijalnog priznavanja. Imajući u vidu poslovni model, Grupa trenutno u svom portfoliju nema identifikovanu aktivu koja bi se smatrala POCI aktivom, odnosno nema kupljen NPL portfolio kao ni dodatno finansiranje već postojećih NPL klijenata u svom portfoliju.

Usklađivanje knjigovodstvene vrednosti finansijskih instrumenata zbog prelaska na MSFI 9 koji će biti priznat kroz neraspoređenu dobit kao korekcija početnog stanja 2018. godine neće uticati na stopu CET 1 s obzirom da se neraspoređena dobit ne uključuje u obračun pokazatelja adekvatnosti kapitala i pokazatelj osnovnog akcijskog kapitala (CET1). U slučaju da Bankarska grupa nema neraspoređenu dobit, odnosno da je dobit nula, efekat na pokazatelj osnovnog akcijskog kapitala (CET1) iznosio bi -0,17%, odnosno -0,70% ukoliko bi iz efekta isključili uticaj makroekonomskih varijabli. Ovaj efekat je izračunat bez kalkulacija uticaja efekata prve primene MSFI 9 na obračun potrebne rezerve i uticaja na obračun kreditnim rizikom ponderisane aktive.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**

Računovodstvene politike date u nastavku Grupa je konzistentno primenila u svim periodima prezentiranim u ovim finansijskim izveštajima.

**(a) Konsolidacija**

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe uključuju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2017. godine, konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i procena, te napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje.

Konsolidovani finansijski izveštaji sa stanjem na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine, obuhvataju finansijske izveštaje matičnog pravnog lica (Banke) i finansijske izveštaje sledećih zavisnih pravnih lica:

Naziv pravnog lica:	% Učešća	
	2017	2016
UniCredit Leasing d.o.o., Beograd	100%	100%
UniCredit Partner d.o.o., Beograd	100%	100%

Banka je jedini vlasnik zavisnih pravnih lica.

Svi materijalno značajni iznosi transakcija i salda koji su nastali iz međusobnih poslovnih odnosa eliminisani su prilikom konsolidacije.

**(b) Načelo stalnosti poslovanja**

Konsolidovani finansijski izveštaji sastavljeni su u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumeva da će Grupa nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

**(c) Iznosi u stranim valutama**

Poslovne promene u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu valute koji je važio na dan poslovne promene.

Monetarne pozicije aktive i pasive u stranoj valuti, kao i one u koje je ugrađena valutna klauzula, preračunate su u dinare prema srednjem kursu valute koji je važio na dan bilansa.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po osnovu plaćanja i naplata izvršenih u stranoj valuti u toku perioda kao i kursne razlike nastale kao rezultat preračuna monetarnih pozicija aktive i pasive, iskazane su u bilansu uspeha Grupe, u okviru pozicije "Neto prihodi/rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule".

Kursevi najznačajnijih valuta koji su korišćeni prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, utvrđeni od strane Narodne banke Srbije, bili su sledeći:

	31.12.2017.	31.12.2016.
USD	99,1155	117,1353
EUR	118,4727	123,4723
CHF	101,2847	114,8473

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(d) Prihodi i rashodi od kamata**

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspeha i obračunati su primenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontuju budući novčani tokovi tokom očekivanog perioda trajanja finansijskog sredstva ili obaveze (ili, gde je to prikladno tokom kraćeg perioda) na njegovu sadašnju vrednost. Prilikom obračuna efektivne kamatne stope, Grupa procenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove, koji se tiču finansijskog instrumenta, ali ne i buduće gubitke koji mogu nastati.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve plaćene ili primljene naknade i troškove transakcije, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope. Transakcioni troškovi su troškovi koji se mogu direktno pripisati nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili obaveze.

Prihodi i rashodi od kamata iskazani u okviru bilansa uspeha uključuju:

- kamate obračunate za finansijska sredstva i finansijske obaveze vrednovane po amortizovanoj vrednosti primenom efektivne kamatne stope,
- kamate za hartije od vrednosti raspoložive za prodaju obračunate primenom efektivne kamatne stope i
- kamate po osnovu kupona kod kuponskih hartija od vrednosti namenjenih trgovanju.

Prihodi i rashodi od kamata za sva sredstva i obaveze kojima se trguje (osim kamate po kuponu) smatraju se sporednim za poslove trgovanja Grupe i prikazuju se zajedno sa svim ostalim promenama u fer vrednosti sredstava i obaveza kojima se trguje u okviru neto prihoda po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju.

Prihodi od redovne kamate na obezvređene kredite i plasmane klijenata obračunavaju se na neto vrednost plasmana primenom metoda efektivne kamatne stope u skladu sa MRS/MSFI. Obračun prihoda od zatezne kamate na obezvređene plasmane obustavlja se od momenta kada klijent dobije takav status i ista se evidentira u vanbilansnoj evidenciji, osim dela zakonske zatezne kamate na otpisane plasmane bez otpusta duga, gde Grupa odlučuje da od momenta otpisa bez otpusta duga, odnosno računovodstvenog otpisa, prestaje sa daljim obračunom i evidentiranjem kamate u vanbilansnoj evidenciji.

Obezvređenim kreditima i plasmanima smatraju se krediti i plasmani klijentima koji su u statusu neizmirenja obaveza (interni rejting 8-, 9 i 10), što je bliže objašnjeno Pravilnikom za obračun rezervisanja prema MRS/MSFI i Metodologijom za identifikaciju statusa neizmirenja obaveza prema bazelskim standardima.

**(e) Prihodi i rashodi od naknada i provizija**

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili obaveze, uključeni su u obračun efektivne kamatne stope i prema tome iskazani su u okviru prihoda, odnosno rashoda od kamata.

Ostali prihodi od naknada i provizija se evidentiraju u trenutku pružanja usluga. Prihodi od naknada i provizija uključuju se u prihode po osnovu izvršenih usluga međunarodnog i domaćeg platnog prometa, izdavanja garancija, akreditiva i ostalih bankarskih usluga.

Ostali rashodi od naknada i provizija se uglavnom odnose na naknade po osnovu izvršenih transakcija i usluga i evidentiraju se u trenutku primanja usluge.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(f) Neto dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju**

Neto dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju obuhvataju neto dobitke/gubitke proistekle iz trgovanja sredstvima i obavezama, uključujući i sve realizovane i nerealizovane promene fer vrednosti.

**(g) Neto dobiti po osnovu zaštite od rizika**

Neto dobiti po osnovu zaštite od rizika obuhvataju neto dobitke po osnovu promene vrednosti finansijskih derivata koji su namenjeni zaštiti od rizika kao i promene fer vrednosti plasmana, potraživanja i hartija od vrednosti kao stavki koje se štite, a koje proizilaze po osnovu rizika od kojeg se stavka štiti.

**(h) Operativni i finansijski lizing**

Lizing je klasifikovan kao finansijski u slučaju kada su sve koristi i rizici koji proističu iz vlasništva nad predmetom lizinga preneti na Grupu. Lizing je klasifikovan kao operativni u slučaju kada koristi i rizici koji proističu iz vlasništva nad predmetom lizinga nisu preneti na Grupu.

**(i) Operativni lizing**

Sva plaćanja tokom godine po osnovu operativnog lizinga, evidentirana su kao trošak u bilansu uspeha proporcionalnom metodom, tokom trajanja perioda lizinga. Odobrene stimulacije od strane davalaca lizinga se priznaju u okviru ukupnih troškova lizinga tokom trajanja perioda lizinga.

**(ii) Finansijski lizing – Grupa kao korisnik lizinga**

Lizing u kome Grupa preuzima suštinski sve rizike i koristi od vlasništva klasifikuje se kao finansijski lizing. Prilikom početnog priznavanja sredstvo pribavljeno putem lizinga se vrednuje po nižoj od fer vrednosti i sadašnje vrednosti minimalnih rata lizinga. Nakon početnog priznavanja, sredstvo se evidentira u skladu sa računovodstvenom politikom koja se primenjuje na to sredstvo.

Minimalne rate finansijskog lizinga se raspodeljuju između finansijskih troškova i smanjenja preostalog iznosa obaveze po osnovu finansijskog lizinga. Finansijski troškovi se razgraničavaju na sve periode tokom trajanja perioda lizinga, tako da daju ujednačenu periodičnu kamatnu stopu za preostali iznos obaveze po osnovu lizinga.

Sredstva koja se drže u nekoj drugoj vrsti zakupa klasifikuju se kao operativni lizing i ne priznaju se u bilansu stanja Grupe.

**(iii) Finansijski lizing – Grupa kao davalac lizinga**

Plasmani po osnovu finansijskog lizinga iskazani su u bilansu stanja u visini neto ulaganja u lizing. Grupa prenosi rizike koji su svojstveni vlasništvu, tako da se potraživanja za lizing rate smatraju otplatom glavnice i pripadajućeg dela finansijskog prihoda.

Priznavanje finansijskog prihoda zasniva se na obrascu koji odražava konstantnu periodičnu stopu prinosa na neizmiren iznos neto ulaganja po osnovu finansijskog lizinga. Lizing rate koje se odnose na obračunski period, izuzimajući troškove za usluge, iskazuju se na teret bruto ulaganja u lizing kao smanjenje glavnice i nezarađenog finansijskog prihoda.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(i) Poreski rashod**

Poreski rashodi obuhvataju tekuće poreze i odložene poreze. Tekući porezi i odloženi porezi se prikazuju u konsolidovanom bilansu uspeha, osim u meri u kojoj se odnose na stavke koje se direktno priznaju u okviru kapitala ili u okviru ostalog ukupnog rezultata.

**(i) Tekući porez na dobit**

Tekući porez predstavlja očekivanu obavezu ili potraživanje po osnovu oporezive dobiti za obračunski period, primenom poreskih stopa koje važe ili će važiti na datum izveštavanja, sa odgovarajućim korekcijama poreske obaveze iz prethodnih godina. Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava u skladu sa Zakonom o porezu na dobit Republike Srbije. Propisana poreska stopa za 2017. godinu iznosi 15%. Poreska osnovica predstavlja poslovni rezultat pre oporezivanja iskazan u bilansu uspeha i korigovan za iznose trajnih razlika u skladu sa poreskim propisima Republike Srbije.

Zakon o porezu na dobit pravnih lica izmenjen je krajem 2017. godine, s tim da se te izmene prvi put primenjuju prilikom sastavljanja poreskog bilansa za 2018. godinu, odnosno za poreski period koji se završava u toj godini, osim odredaba koje se odnose na priznavanje rashoda po osnovu otpisa i ispravke vrednosti potraživanja (primenjuju se na utvrđivanje, obračunavanje i plaćanje poreske obaveze za 2017. godinu). Shodno navedenom, poreski bilans za 2017. godinu sastavlja se prema opštim pravilima koja su se primenjivala u skladu sa izmenama i dopunama zakona sa kraja 2016. godine uz delimičnu primenu izmena i dopuna iz decembra 2017. godine.

**(ii) Odloženi porez na dobit**

Odloženi porez na dobit se obračunava na privremene razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihovih iznosa iskazanih u finansijskim izveštajima. Prilikom odmeravanja odloženih poreza koriste se poreske stope za koje se očekuje da će biti u primeni u trenutku ukidanja privremenih razlika, a na osnovu zakonskih propisa koji su bili u primeni na datum izveštavanja.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte poreskih gubitaka i poreskih kredita, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će verovatno postojati oporeziva dobit od koje se preneti poreski gubici i krediti mogu umanjiti. Odložena poreska sredstva su predmet analize na kraju svakog izveštajnog perioda i koriguju se u visini iznosa za koji više nije verovatno da će doći do realizacije neophodne oporezive dobiti.

**(iii) Ostali porezi i doprinosi**

U skladu sa važećom regulativom u Republici Srbiji, Grupa plaća različite poreze, doprinose i javne dažbine kao što su: porez na imovinu, doprinosi na zarade na teret poslodavca i druge javne dažbine. Ovi rashodi uključeni su u poziciju "Ostali rashodi" u bilansu uspeha.

**(j) Finansijska sredstva i obaveze**

**(i) Priznavanje i početno vrednovanje**

Grupa vrši početno priznavanje finansijskih sredstava i obaveza na datum poravnanja.

Finansijsko sredstvo ili obaveza se početno vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati njihovom sticanju ili izdavanju, osim za finansijska sredstva i obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha, u čije se početno vrednovanje ne uključuju ovi troškovi.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(j) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)**

**(ii) Klasifikacija**

Grupa klasifikuje svoja finansijska sredstva i obaveze u sledeće kategorije:

- krediti i potraživanja;
- ulaganja koja se drže do dospeća;
- finansijska sredstva i obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Videti računovodstvene politike 3(m), 3(n), 3(o) i 3(p).

Grupa klasifikuje finansijske obaveze kao obaveze koje se mere po amortizovanoj vrednosti ili kao obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Videti računovodstvenu politiku 3(t).

**(iii) Prestanak priznavanja**

**Finansijska sredstva**

Grupa prestaje da priznaje finansijsko sredstvo kada su ugovorena prava na tokove gotovine datog finansijskog sredstva istekla ili kada Grupa prenese finansijsko sredstvo transakcijom u kojoj se na kupca prenose suštinski svi rizici i koristi vlasništva nad sredstvom ili u kojoj ni ne prenosi ni ne zadržava rizike i koristi proizašle iz vlasništva ali ne zadržava kontrolu nad finansijskim sredstvom.

Po prestanku priznavanja finansijskog sredstva, razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva (ili knjigovodstvene vrednosti alocirane na deo sredstva koji je prenet) i zbira primljene naknade (uključujući novo pribavljeno sredstvo umanjeno za eventualnu novo preuzetu obavezu) i eventualnih kumulativnih dobitaka ili gubitka koji su prethodno bili priznati u okviru ostalog ukupnog rezultata priznaje se u bilansu uspeha.

Grupa obavlja transakcije kojima vrši prenos sredstava priznatih u bilansu stanja, gde zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi ili njihov deo od prenesenih sredstava. Ako Grupa zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi onda ne dolazi do prestanka priznavanja sredstva. Prenos sredstava sa zadržavanjem svih ili suštinski svih rizika i koristi uključuje, na primer, repo transakcije.

Kada se sredstva prodaju trećim licima sa istovremenim svopom ukupne stope prinosa na prenetu sredstva, transakcija se računovodstveno obuhvata kao osigurana finansijska transakcija slično repo transakcijama s obzirom da Grupa zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad takvim sredstvom.

Kod transakcija u kojima Grupa, niti zadržava, niti prenosi suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskim sredstvom, a zadržava kontrolu nad sredstvom, Grupa nastavlja da priznaje sredstvo u meri u kojoj se njena povezanost sa sredstvom nastavlja, a koja se određuje na osnovu njene izloženosti promenama u vrednosti prenesenog sredstva.

**Finansijske obaveze**

Grupa prestaje da priznaje finansijsku obavezu kada je ugovorna obaveza izmirena, ukinuta ili istekla.

**(iv) Netiranje**

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju, a neto iznos se prikazuje u bilansu stanja samo kada Grupa ima zakonsko pravo da netira priznate iznose i kada ima nameru da izmiri obaveze na neto osnovi ili da istovremeno realizuje sredstvo i izmiri obavezu.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(j) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)**

*(iv) Netiranje (nastavak)*

Prihodi i rashodi se iskazuju po neto principu samo u slučajevima kada je to dozvoljeno prema MSFI ili za prihode i rashode koji nastaju po osnovu grupe sličnih transakcija, kao što su transakcije koje Grupa ima po osnovu trgovanja.

*(v) Merenje po amortizovanoj vrednosti*

Amortizovana vrednost finansijskog sredstva ili obaveze je iznos po kojem se sredstva ili obaveze naknadno vrednuju, umanjen za otplate glavnice, a uvećan ili umanjen za akumuliranu amortizaciju primenom metoda efektivne kamatne stope na razliku između početno priznate vrednosti i vrednosti na dan dospeća instrumenta, umanjenu za obezvređenje.

*(vi) Merenje po fer vrednosti*

Fer vrednost je cena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmeravanja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cena direktno utvrđiva ili procenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja.

Kada god je moguće, Grupa meri fer vrednost upotrebom tržišnih cena dostupnih na aktivnom tržištu za dati instrument. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cene lako i redovno dostupne i predstavljaju stvarne i redovne tržišne transakcije pod tržišnim uslovima.

U slučaju da tržište za finansijske instrumente nije aktivno, Grupa određuje fer vrednost upotrebom metodologije procene. Metodologije procene uključuju transakcije po tržišnim uslovima između upućenih, voljnih strana (ako su dostupne), pozivanje na postojeću fer vrednost ostalih instrumenata koji su suštinski isti, analizu diskontovanih tokova gotovine i druge alternativne metode. Odabrana metodologija procene maksimalno koristi tržišne podatke, zasniva se u najmanjoj mogućoj meri na procenama koje su specifične za Grupu, a uključuje sve faktore koje učesnici na tržištu smatraju značajnim za definisanje cene i u skladu je sa prihvaćenim ekonomskim metodologijama za određivanje cene finansijskih instrumenata.

Ulazni podaci za metode procene razumno odražavaju tržišna očekivanja i faktore rizika prinosa koji su sadržani u finansijskom instrumentu. Grupa podešava metode procene i testira njihovu ispravnost upotrebom cena iz utvrđenih postojećih transakcija na tržištu za iste instrumente, na osnovu drugih dostupnih utvrđenih tržišnih podataka.

Sredstva i duge pozicije se mere po ponuđenoj ceni, a obaveze i kratke pozicije se mere po traženoj ceni. Kada Grupa ima poziciju sa netiranjem rizika, srednje tržišne cene se koriste za merenje netiranja rizičnih pozicija, dok se usklađivanja po ponuđenoj ili traženoj ceni primenjuje samo na neto otvorene pozicije. Fer vrednost odražava kreditni rizik instrumenta i uključuje korekcije koje odražavaju kreditni rizik Grupe i druge ugovorne strane, gde je to relevantno. Procene fer vrednosti zasnovane na modelima procene se koriguju za sve ostale faktore, kao što su rizik likvidnosti ili modeli neizvesnosti, u meri u kojoj Grupa smatra da treća lica učesnici na tržištu mogu da ih uzmu u obzir prilikom određivanja cene transakcije.

Najbolji dokaz fer vrednosti finansijskog instrumenta prilikom inicijalnog priznavanja je cena ostvarena u transakciji, tj. fer vrednost nadoknade koja je data ili primljena. Međutim, ako je fer vrednost datog instrumenta dokazana poređenjem sa drugim utvrđenim postojećim transakcijama na tržištu za iste instrumente (tj. bez modifikovanja ili preformulisanja) ili je zasnovana na metodi procene čije promenljive uključuju samo podatke koji su utvrđeni na tržištu, u tom slučaju se razlika priznaje u bilansu uspeha prilikom početnog priznavanja instrumenta. U suprotnom, razlika se ne priznaje odmah u bilansu uspeha, već tokom trajanja instrumenta na odgovarajućoj osnovi, ili kada se instrument otkupi, prenese ili proda ili kada fer vrednost postane utvrđiva.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(j) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)**

*(vii) Identifikacija i merenje obezvređenja*

Na svaki datum izveštavanja, Grupa procenjuje da li postoje objektivni dokazi da su finansijska sredstva koja nisu vrednovana po fer vrednosti kroz bilans uspeha obezvređena. Finansijsko sredstvo ili grupa sredstava su obezvređeni ukoliko objektivni dokazi umanjenja vrednosti nedvosmisleno ukazuju na nastanak događaja gubitka nakon početnog priznavanja sredstva, kao i da taj događaj ima uticaj na buduće tokove gotovine datog sredstva koji se može pouzdano proceniti.

Objektivni dokazi umanjenja vrednosti finansijske imovine (uključujući vlasničke hartije od vrednosti) mogu obuhvatiti značajne finansijske teškoće dužnika ili emitenta, docnju ili neizvršenje obaveza od strane dužnika, reprogramiranje kredita ili plasmana od strane Grupe pod uslovima koje Grupa u normalnim okolnostima ne bi razmatrala, indikacije da se protiv dužnika ili emitenta pokreće stečajni postupak, nestanak aktivnog tržišta za određenu hartiju od vrednosti ili drugi utvrđivi podaci koji se odnose na grupu sredstava, kao što su nepovoljne promene kreditnog statusa dužnika emitenta u okviru grupe ili ekonomski uslovi koji se podudaraju sa neizvršenjem obaveza u okviru grupe. Takođe, za ulaganja u vlasničke instrumente značajno ili kontinuirano smanjenje fer vrednosti instrumenta ispod nabavne vrednosti smatra se objektivnim dokazom obezvređenja.

Grupa razmatra dokaze o obezvređenju kredita i potraživanja, kao i hartija od vrednosti koje se drže do dospeća, kako na nivou pojedinačnog sredstva, tako i na grupnom nivou. Svi pojedinačno značajni krediti i plasmani, kao i hartije od vrednosti koje se drže do dospeća se pojedinačno procenjuju u cilju utvrđivanja obezvređenja. Svi pojedinačno značajni krediti i potraživanja, kao i hartije od vrednosti koje se drže do dospeća za koje se ustanovi da nisu pojedinačno obezvređeni naknadno se grupno procenjuju da bi se utvrdilo obezvređenje koje je nastalo ali nije identifikovano. Krediti i potraživanja i hartije od vrednosti koje se drže do dospeća koji nisu pojedinačno značajni predmet su grupne procene obezvređenja grupisanjem kredita i potraživanja i hartija od vrednosti koje se drže do dospeća po sličnim karakteristikama.

U procenjivanju grupnog obezvređenja Grupa koristi statističke modele istorijskih kretanja u verovatnoći neizvršenja, vremenu naplate i iznosa nastalog gubitka, korigovanih za procenu rukovodstva o tome da li su tekući ekonomski i kreditni uslovi takvi da postoji verovatnoća da stvarni gubici mogu biti veći ili manji od onih na koje ukazuju istorijski modeli. Stopa neizvršenja, stopa gubitka i očekivano vreme budućeg povraćaja redovno se porede sa stvarnim rezultatima da bi se ustanovilo da li su odgovarajući.

Gubici usled obezvređenja sredstava koja se evidentiraju po amortizovanoj vrednosti se mere kao razlika između knjigovodstvene vrednosti finansijskog sredstva i sadašnje vrednosti budućih procenjenih tokova gotovine diskontovanih upotrebom originalne efektivne kamatne stope datog sredstva. Gubici se priznaju u bilansu uspeha, a reflektuju se na računima ispravke vrednosti. Kada događaji nakon bilansa stanja utiču na smanjenje iznosa gubitka po osnovu obezvređenja, takvo smanjenje gubitka evidentira se kroz bilans uspeha.

Gubici usled obezvređenja hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju priznaju se prenosom kumulativnog gubitka koji je priznat u ostalom ukupnom rezultatu u bilans uspeha kroz korektivnu reklasifikaciju. Kumulativni gubitak koji je reklasifikovan sa ostalog ukupnog rezultata na bilans uspeha je razlika između nabavne cene umanjene za otplate glavnice i amortizaciju s jedne i tekuće fer vrednosti umanjene za eventualni gubitak usled obezvređenja prethodno priznat u bilansu uspeha. Promene u rezervisanjima za gubitke po osnovu obezvređenja koje se pripisuju vremenskoj vrednosti novca uključene su u prihode od kamata.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(j) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)**

*(vii) Identifikacija i merenje obezvređenja (nastavak)*

Kada utvrdi da su određeni krediti i plasmani, kao i ulaganja u hartije od vrednosti nenaplativi, Grupa ih otpisuje. Otpis plasmana predstavlja prestanak priznavanja plasmana u bilansu pri čemu se razlikuje otpis plasmana bez otpusta duga i otpis plasmana sa otpustom duga. Otpis plasmana bez otpusta duga vrši se u slučajevima kada Grupa proceni da plasman neće biti naplaćen, ali se Grupa ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu plasmana, osim dela zakonske zatezne kamate na čije obračunavanje bi Grupa imala pravo i nakon sprovedenog otpisa bez otpusta duga, ali sa čijim obračunavanjem Grupa odlučuje da prestane nakon sprovedenja navedenog otpisa. U tim slučajevima, prestaje se sa priznavanjem plasmana u bilansu uz istovremeno vođenje evidencije na vanbilansu. Otpis plasmana sa otpustom duga vrši se u slučajevima kada Grupa proceni da plasman nije naplativ i da ekonomski nije opravdano preduzimati dalje aktivnosti u vezi sa naplatom istog. U tim slučajevima, prestaje se sa priznavanjem plasmana u bilansu bez bilo kakvog daljeg evidentiranja.

**(k) Gotovina i sredstva kod centralne banke**

Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju gotovinu u blagajni, žiro račun Banke, ostala novčana sredstva i obaveznu rezervu kod centralne banke u stranoj valuti. Gotovina i sredstva kod centralne banke su iskazani po amortizovanoj vrednosti u bilansu stanja.

Za potrebe sastavljanja izveštaja o tokovima gotovine, pod gotovinom se smatraju i sredstva na računima kod stranih banaka, dok se sredstva obavezne rezerve kod centralne banke u stranoj valuti ne uključuju.

**(l) Derivati koji se drže radi zaštite od rizika i računovodstvo hedžinga**

Derivati koji se drže radi zaštite od rizika obuhvataju sva derivativna sredstva i obaveze koji nisu klasifikovani kao sredstva ili obaveze kojima se trguje. Derivati koji se drže radi upravljanja rizicima se vrednuju po fer vrednosti i iskazuju u bilansu stanja.

Grupa označava određene derivativne instrumente kao instrumente zaštite od rizika u kvalifikovanom hedžing odnosu. Prilikom početnog određivanja hedžinga, Grupa formalno dokumentuje odnos između instrumenta zaštite i stavke koja se štiti, što uključuje i cilj upravljanja određenim rizikom i strategiju preduzimanja zaštite kao i metod koji će primeniti u oceni efektivnosti zaštite. Grupa ocenjuje i prilikom početnog određivanja hedžinga i kontinuirano nakon toga da li se očekuje da instrument zaštite bude visoko efektivan u kompenzovanju promena u fer vrednosti ili tokovima gotovine određene stavke pod zaštitom tokom perioda za koji je hedžing naznačen i da li se ostvareni rezultati efektivnosti svakog naznačenog odnosa zaštite kreću od 80% do 125%.

*(i) Hedžing fer vrednosti*

Kada je derivat označen kao instrument zaštite od promene fer vrednosti priznatog sredstva ili obaveze koja bi mogla da utiče na rezultat, promene u fer vrednosti derivata se priznaju direktno u bilansu uspeha zajedno sa promenama fer vrednosti stavke koja se štiti, a koje su posledica rizika od kojeg se stavka štiti.

Ako su predmet hedžinga samo određeni rizici koji se mogu pripisati stavki hedžinga, priznate promene fer vrednosti stavke hedžinga koje nisu u vezi sa rizikom koji je predmet hedžinga se priznaju u skladu sa politikama Grupe za vrednovanje finansijskih instrumenata u zavisnosti od klasifikacije instrumenata.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(m) Krediti i potraživanja**

Kredit i potraživanja su nederivativna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim otplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu i koja Grupa ne namerava da proda odmah ili u bliskoj budućnosti. Nastaju kada Grupa direktno obezbedi novčana sredstva ili pruži usluge dužniku bez namere da trguje potraživanjem. Kredit i potraživanja se sastoje od plasmana odobrenih bankama i plasmana datih klijentima.

Kredit i potraživanja se inicijalno mere po fer vrednosti uvećanoj za direktne transakcione troškove, a naknadno po amortizovanoj vrednosti primenom metoda efektivne kamatne stope. Amortizovana vrednost se obračunava uzimajući u obzir sve troškove izdavanja kao i popuste ili premije prilikom izmirenja.

Kredit i potraživanja se iskazuju u neto iznosu umanjenom za pojedinačnu i grupnu ispravku vrednosti. Pojedinačna i grupna ispravka vrednosti se formiraju umanjenjem knjigovodstvene vrednosti kredita i potraživanja kod kojih je identifikovano obezvređenje da bi se njihova knjigovodstvena vrednost svela na nadoknadi iznos. Ako se u narednom periodu iznos gubitaka usled obezvređenja smanji i to smanjenje se odnosi na događaj koji je nastao nakon što je obezvređenje priznato (kao što je poboljšanje kreditnog rejtinga dužnika), prethodno priznat gubitak usled obezvređenja se ukida korigovanjem računa ispravke vrednosti. Ukinuti iznos se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije "Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki".

**(n) Finansijska sredstva koja se drže do dospeća**

Finansijska sredstva koje se drže do dospeća su nederivativna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja i fiksnim rokovima dospeća, za koje Grupa ima nameru i mogućnost da ih drži do roka dospeća, a koja nisu iskazana kao finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva koje se drže do dospeća se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope. U slučaju da dođe do prodaje značajnog dela finansijskih sredstava koja se drže do dospeća, cela kategorija će biti reklasifikovana u sredstva raspoloživa za prodaju, odnosno Grupa neće biti u mogućnosti da izvrši ponovnu klasifikaciju finansijskih sredstava koja se drže do dospeća, ni u tekućem, ni u naredna dva izveštajna perioda. Međutim, prodaja i reklasifikacija u nekom od navedenih slučajeva neće ugroziti reklasifikaciju:

- prodaja ili reklasifikacija su izvršene neposredno pre roka dospeća tako da promene tržišne kamatne stope ne bi imale značajan efekat na fer vrednost finansijskog sredstva;
- prodaja ili reklasifikacija su izvršene nakon što je Grupa naplatila najveći deo ili ceo originalni iznos glavnice sredstva i
- prodaja ili reklasifikacija su posledica pojedinačnih događaja za koje se ne očekuje da će se ponoviti, odnosno događaja koji nisu pod kontrolom Grupe i kao takvi se nisu mogli predvideti u razumnoj meri.

**(o) Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha**

Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha su finansijska sredstva klasifikovana kao sredstva namenjena trgovanju ili koja su prilikom početnog priznavanja naznačena od strane Grupe kao finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju su sredstva koja su stečena ili nastala prvenstveno radi prodaje ili kupovine u bliskoj budućnosti, koja su deo portfolija finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koja postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobiti ili su to derivati.

Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha se vrednuju po fer vrednosti. Promene fer vrednosti se prikazuju u bilansu uspeha.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(p) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju**

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju ili koja nisu klasifikovana ni u jednu drugu kategoriju finansijskih sredstava. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su plasmani za koje postoji namera držanja u neodređenom vremenskom periodu, a mogu biti prodana zbog potrebe za likvidnošću ili usled promene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili tržišnih cena. Nekotirane akcije čija se fer vrednost ne može pouzdano utvrditi predstavljaju izuzetak i iskazuju se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za eventualne ispravke vrednosti. Ispravke vrednosti se priznaju na teret bilansa uspeha, kao razlika između knjigovodstvene vrednosti finansijskog sredstva i sadašnje vrednosti očekivanih budućih tokova gotovine. Sva ostala finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se iskazuju po fer vrednosti.

Prihodi od kamata po osnovu dužničkih instrumenata koji su klasifikovani kao raspoloživi za prodaju priznaju se u bilansu uspeha primenom metoda efektivne kamatne stope. Prihode od dividendi po osnovu vlasničkih hartija koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju Grupa priznaje kada je utvrđeno pravo Grupe na dividendu. Prihodi i rashodi po osnovu kursnih razlika koji nastaju po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju priznaju se u okviru bilansa uspeha. Gubici po osnovu obezvređenja se priznaju u bilansu uspeha.

Ostale promene fer vrednosti se priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata do trenutka prodaje ili obezvređenja hartije od vrednosti, kada se kumulirani dobiti i gubici, prethodno priznati u okviru ostalog ukupnog rezultata, reklasifikuju i iskazuju u okviru pozicije "Neto dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju" u bilansu uspeha.

Nederivatna finansijska sredstva se mogu reklasifikovati iz kategorije sredstava raspoloživih za prodaju u kategoriju kredita i potraživanja u slučaju kada zadovolje kriterijume definisane za tu kategoriju i ukoliko Grupa ima nameru i mogućnost da ta sredstva drži u doglednom vremenskom periodu u budućnosti ili do njihovog dospeća.

**(q) Nekretnine, postrojenja i oprema**

**(i) Priznavanje i merenje**

Nekretnine i oprema se vrednuju po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za ispravku vrednosti i gubitke usled obezvređenja.

Nabavna vrednost uključuje i zavisne troškove nabavke sredstava.

Kupljeni softver koji je neophodan za funkcionalnost opreme za koju je namenjen kapitalizuje se kao deo te opreme. Kada delovi istog osnovnog sredstva imaju različit korisni vek upotrebe, računovodstveno se obuhvataju kao odvojena sredstva (glavne komponente) nekretnina i opreme. Dobiti ili gubici nastali otuđenjem nekretnina i opreme utvrđuju se kao razlika između priliva ostvarenih njihovom prodajom i njihove knjigovodstvene vrednosti i iskazuju se u neto iznosu u okviru ostalih prihoda ili rashoda.

**(ii) Naknadni troškovi**

Naknadni troškovi se kapitalizuju samo kada je verovatno da će buduće ekonomski koristi od takvih izdataka priticati u Grupi.

Troškovi zamene dela osnovnog sredstva kapitalizuju se po knjigovodstvenoj vrednosti ukoliko je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim delom priticati u Grupi i ako se cena koštanja tog dela sredstva može pouzdano izmeriti. Troškovi redovnog servisiranja osnovnih sredstva priznaju se u bilansu uspeha u trenutku nastanka.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(q) *Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)***

*(iii) Amortizacija*

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec kada su ova sredstva raspoloživa za upotrebu. Amortizacija se prikazuje u bilansu uspeha proporcionalno tokom procenjenog veka trajanja svake stavke nekretnina i opreme pošto se na taj način najverodostojnije odražava očekivani obrazac potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u datom sredstvu. Sredstva pribavljena putem lizinga se amortizuju tokom perioda trajanja lizinga ili korisnog ekonomskog veka upotrebe, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Stope amortizacije primenjene u tekućem i uporednom periodu su sledeće:

Opis	Procenjeni korisni vek (u godinama)	Minimalna godišnja stopa %
Građevinski objekti	Maksimalno 50	2%
Nameštaj	Maksimalno 25	4%
Elektronski sistemi	Maksimalno 15	6,67%
Ostalo	Maksimalno 10	10%

Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i koriguju kada je potrebno.

**(r) *Nematerijalna ulaganja***

Nematerijalna ulaganja obuhvataju softver, licence i ostalu nematerijalnu imovinu.

Nematerijalna ulaganja stečena kupovinom se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i eventualne akumulirane gubitke usled obezvređenja.

Naknadni troškovi po osnovu ulaganja u nematerijalna sredstva se mogu kapitalizovati samo u slučaju kada se mogu očekivati buduće ekonomske koristi sadržane u konkretnom sredstvu na koje se odnose. Svi ostali izdaci predstavljaju rashod perioda u kojem su nastali.

Amortizacija se prikazuje u bilansu uspeha proporcionalno tokom procenjenog veka trajanja date stavke nematerijalnih ulaganja, počev od datuma kada je ulaganje raspoloživo za upotrebu. Procenjeni korisni vek nematerijalnih ulaganja iznosi 5 godina, a amortizaciona stopa iznosi 20%, osim za ulaganja čije je vreme korišćenja utvrđeno ugovorom, kada se amortizacija vrši u rokovima predviđenim ugovorom.

Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i koriguju kada je potrebno.

**(s) *Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine***

Knjigovodstvena vrednost nefinansijskih sredstava, osim investicionih nekretnina i odloženih poreskih sredstava preispituje se na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li postoje nagoveštaji koji ukazuju na to da je došlo do njihovog obezvređenja. Ako postoje takve naznake, procenjuje se nadoknadivi iznos sredstva. Nematerijalna ulaganja sa neograničenim korisnim vekom upotrebe se analiziraju u cilju utvrđenja eventualnog obezvređenja jednom godišnje. Gubitak usled obezvređenja se priznaje u iznosu razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu i nadoknativog iznosa tog sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine****3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****(s) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine (nastavak)**

Nadoknativa vrednost sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu je vrednost u upotrebi ili fer vrednost umanjena za troškove prodaje, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procene vrednosti u upotrebi, procenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrednosti primenom diskontne stope pre oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procenu vremenske vrednosti novca i rizike specifične za to sredstvo ili jedinicu koja generiše gotovinu.

Gubitak usled obezvređenja se priznaje u iznosu razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstva i nadoknadivog iznosa tog sredstva i priznaje se u bilansu uspeha.

Gubici po osnovu obezvređenja iz prethodnih perioda se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li je došlo do smanjenja gubitaka ili da oni više ne postoje. Gubitak po osnovu obezvređenja se ukida u slučaju da je došlo do promene pretpostavki korišćenih za utvrđivanje nadoknativne vrednosti sredstva. Gubitak po osnovu obezvređenja se ukida samo do iznosa do kojeg knjigovodstvena vrednost sredstva ne prelazi knjigovodstvenu vrednost koja bi bila utvrđena, umanjena za ispravku vrednosti, u slučaju da nije bilo priznavanja gubitka po osnovu obezvređenja.

**(t) Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze**

Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze predstavljaju osnovni izvor finansiranja Grupe.

Grupa klasifikuje instrumente kapitala kao obaveze ili vlasničke instrumente u skladu sa suštinom ugovornih odredbi konkretnog instrumenta.

Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze se početno vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji im se mogu direktno pripisati, dok se nakon početnog priznavanja, vrednuju po amortizovanoj vrednosti primenom metode efektivne kamatne stope.

**(u) Rezervisanja**

Rezervisanje se priznaje u slučaju kada se očekuje da će Grupa, kao rezultat prošlih događaja, imati sadašnju zakonsku ili ugovornu obavezu, koja se može pouzdano utvrditi i za čije izmirenje je neophodan odliv resursa, koji predstavljaju ekonomsku korist za Grupu. Rezervisanje se utvrđuje diskontovanjem očekivanih budućih novčanih odliva, primenom diskontne stope pre poreza, koja odražava trenutnu tržišnu procenu vremenske vrednosti novca i, po potrebi, rizika specifičnih za datu obavezu. Grupa ne vrši diskontovanje očekivanih budućih novčanih odliva za koje se, prema najboljim procenama, očekuje da će nastati u kratkom roku.

**(v) Finansijske garancije**

Finansijske garancije predstavljaju ugovore po kojima je Grupa u obavezi da izvrši naznačeno plaćanje u vidu isplate držaocu za gubitak koji je pretrpeo zato što naznačeni dužnik nije izvršio blagovremeno plaćanje odnosno činjenje u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta.

Obaveze po osnovu finansijske garancije se inicijalno priznaju po fer vrednosti i početna fer vrednost se amortizuje u toku trajanja finansijske garancije, u skladu sa uslovima ugovora. Obaveza po osnovu finansijske garancije se naknadno evidentira po amortizovanoj vrednosti ili po sadašnjoj vrednosti najbolje procene svih budućih plaćanja (kada je plaćanje po garanciji verovatno), u zavisnosti od toga koji je iznos veći. Finansijske garancije su prikazane u okviru potencijalnih obaveza.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(x) Naknade zaposlenima**

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Grupa je u obavezi da plaća obaveze državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Grupa je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

U skladu sa Zakonom o radu, Grupa je u obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Dugoročna rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjenih uslova, iskazana na dan 31. decembra 2017. godine predstavljaju sadašnju vrednost očekivanih budućih isplata zaposlenima utvrđenu aktuarskim odmeravanjem uz korišćenje pretpostavki kao što su tablice smrtnosti, stope fluktuacije i invalidnosti, projektovana godišnja stopa rasta zarada od 2,5%, godišnja diskontna stopa od 5% uz očekivanu stopu inflacije od 2%, a takođe i tablice iščezavanja sastavljene od strane aktuara. Pored toga, Grupa je u 2017. godini izvršila ukalkulisavanje troškova za neiskorišćene dane godišnjeg odmora.

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA**

**(a) Uvod i pregled**

Grupa je u svom poslovanju naročito izložena sledećim rizicima:

- kreditnom riziku, uključujući i rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/isporuke, kao i rizik druge ugovorne strane;
- riziku koncentracije, koji posebno uključuje rizike izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica;
- riziku likvidnosti;
- tržišnim rizicima (kamatni rizik, devizni rizik i ostali);
- operativnom riziku;
- riziku ulaganja;
- strateškom riziku;
- riziku usklađenosti poslovanja
- riziku od pranja novca i finansiranja terorizma.

Kreditni rizik predstavlja rizik potencijalno negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršenja obaveza prema Grupi od strane dužnika. Kreditni rizik uključuje i povezane rizike koji predstavljaju verovatnoću da će doći do negativnih posledica po finansijski rezultat i kapital Grupe zbog:

- rezidualnog rizika – koji se ogleda u činjenici da su tehnike ublažavanja kreditnog rizika nedovoljno efikasne u odnosu na predviđanja ili njihova primena ne utiče dovoljno na smanjenje rizika kojima je Grupa izložena;
- rizika smanjenja vrednosti potraživanja – umanjena je vrednost kupljenog potraživanja zbog novčanih ili nenovčanih obaveza bivšeg kreditora prema dužniku;
- rizika izmirenja/isporuke – neizmirene transakcije ili druga ugovorna strana nije izvršila svoj deo pogodbe u transakciji ili izmirenju monetarnih obaveza prema uslovima date transakcije;
- rizika druge ugovorne strane – druga ugovorna strana nije izvršila svoj deo pogodbe u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova transakcije ili izmirenja monetarnih obaveza prema uslovima date transakcije.

Rizik likvidnosti je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke prouzrokovan nemogućnošću Banke da ispuni svoje obaveze kao rezultat povlačenja postojećih izvora finansiranja i/ili nemogućnosti obezbeđivanja novih izvora finansiranja ili poteškoća u pretvaranju aktive u likvidna sredstva usled poremećaja na tržištu.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(a) Uvod i pregled (nastavak)**

Tržišni rizik obuhvata rizik kamatne stope, devizni rizik i ostale tržišne rizike. Kamatni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena u kamatnim stopama. Devizni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena deviznog kursa. Ostali tržišni rizici obuhvataju rizik promene cena vlasničkih hartija od vrednosti, rizik promene cena dužničkih hartija od vrednosti, rizik izmirenja/isporuke.

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled ljudskih grešaka, neadekvatnih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Grupi, kao i usled nepredvidljivih spoljašnjih događaja.

**Okvir za upravljanje rizicima**

U okviru Grupe najbitniju ulogu u sistemu upravljanja rizicima kao delu sistema unutrašnjih kontrola ima Upravni odbor, koji je odgovoran za njegovo uspostavljanje, kao i nadzor nad tim sistemom. Upravni odbor utvrđuje strategiju i politike za upravljanje ključnim vrstama rizika kojima su Banka ili zavisna pravna lica izloženi u svom poslovanju. Takođe, Upravni odbor daje prethodnu saglasnost za izloženost Banke prema svakom pojedinačnom licu ili grupi povezanih lica koja prelazi 10% kapitala Banke, odnosno za povećanje ove izloženosti preko 20% kapitala Banke. Odnos matičnog i zavisnih pravnih lica je strogo definisan u skladu sa regulatornim odredbama kojim se pokrivaju oblasti transakcija sa povezanim licima i uzimajući u obzir zakonske kreditne limite propisane od strane Narodne banke Srbije. Odbor za reviziju pomaže Upravnom odboru u vršenju svoje funkcije razmatranjem najbitnijih internih akata Banke pre usvajanja od strane Upravnog odbora. Izvršni odbor sprovodi strategiju i politike za upravljanje rizicima usvajanjem procedura za upravljanje rizicima, odnosno identifikovanje, merenje i procenu rizika, i obezbeđivanjem njihove primene.

Važnu ulogu u procesu odobravanja plasmana ima Kreditni odbor, koji razmatra kreditne zahteve, donosi odluke o kreditnim zahtevima u okviru svojih nadležnosti ili daje preporuku za viši nivo nadležnosti u odobravanju kreditnih poslova.

Internom organizacijom Grupe obezbeđena je funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima i ostalih redovnih poslovnih aktivnosti. Banka ima posebnu organizacionu jedinicu u čijem je delokrugu upravljanje rizicima – Sektor za upravljanje rizicima. Važno je napomenuti da je funkcija upravljanja rizikom integrisana gde je UniCredit Leasing d.o.o. poverio zadatke identifikovanja, merenja, procene i upravljanja rizicima funkciji upravljanja rizicima u Banci, a u skladu sa Zakonom o finansijskom lizingu.

Sektor za upravljanje rizicima organizovan je tako da pokriva upravljanje rizicima kroz rad pet direkcija: Direkcije za strateško upravljanje rizicima i kontrolu, Direkcije za kreditna odobrenja za privredu, Direkcije za kreditne poslove sa stanovništvom, Direkcije za problematične plasmane privredi i Direkcije za finansijski i operativni rizik. Sve direkcije direktno odgovaraju članu Izvršnog odbora koji je isključivo zadužen za upravljanje rizicima, čime se obezbeđuje izbegavanje sukoba interesa i odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od ostalih redovnih poslovnih aktivnosti.

**Direkcija interne revizije**

Direkcija interne revizije obavlja svoje aktivnosti na bazi godišnjeg plana i strateškog petogodišnjeg plana odobrenog od strane Upravnog odbora. Učestalost vršenja interne revizije (učestalost ili dužina revizije) određenog poslovnog segmenta može da varira od jedne do pet godina i direktno zavisi od nivoa procenjenog rizika. Direkcija interne revizije redovno prati implementaciju preporuka (akcionih planova) u izveštajima interne revizije i izveštajima Izvršnom odboru, Odboru za reviziju i Upravnom odboru, kao i sva potencijalna kašnjenja u implementaciji mera.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(b) Kreditni rizik**

Kreditni proces u Grupi zasnovan je na striktnoj podeli nadležnosti i odgovornosti u kreditnim poslovima između aktivnosti preuzimanja rizika za koje je zadužena prodajna funkcija i aktivnosti upravljanja rizicima. Prodajnu funkciju predstavljaju sektori koji su zaduženi za uspostavljanje i vođenje odnosa sa klijentima, a aktivnosti upravljanja kreditnim rizikom su u nadležnosti odgovarajućih direkcija u okviru Sektora za upravljanje rizicima Banke koje se bave odobravanjem, praćenjem, restrukturiranjem i naplatom. Shodno principu „četvoro očiju“ predlog za odobrenje kreditnog zahteva podnosi prodajna funkcija (prvi glas), a za odobrenje ili davanje kreditne preporuke nadležna je funkcija upravljanja rizikom (drugi glas). Izuzetak mogu biti određeni standardizovani proizvodi u okviru definisanih limita u segmentu poslovanja sa stanovništvom, malim i srednjim privrednim društvima, kada se zbog velikog broja relativno malih zahteva i pojednostavljenja postupka, proces odobrenja završava u okviru prodajne funkcije uz obaveznu primenu principa „četvoro očiju“, a sve u skladu sa prethodno definisanim kriterijumima i parametrima, odobrenim od strane funkcije upravljanja rizicima.

Grupa u cilju adekvatnog i pravovremenog upravljanja rizicima u oblasti kreditiranja primenjuje interna akta usklađena sa Zakonom o bankama, važećim odlukama Narodne banke Srbije koje definišu oblasti upravljanja rizicima, kao i regulativom koja upravlja oblastima poslovanja zavisnih društava. Cilj Grupe je da se definisanjem procedura i odgovornosti pojedinaca u procesu upravljanja rizicima zaštiti, ali i optimizuje nivo preuzetih rizika.

U nameri da definiše konzistentne smernice za kreditnu aktivnost i opšti okvir upravljanja rizicima, Grupa donosi Strategiju upravljanja kreditnim rizikom za privredu i stanovništvo za svaku poslovnu godinu. Strategijom su obuhvaćene generalne smernice za osnovne parametre upravljanja rizicima, principi analize kreditne sposobnosti za svaki segment klijenata, ali i određenje prema smeru razvoja pojedinih proizvoda, kao i detaljno razmatranje strategija razvoja portfolija po pojedinim privrednim granama. Na taj način Grupa obezbeđuje da se ostvarivanje usvojene poslovne politike odvija u okvirima koji će rezultirati prihvatljivim nivoom kreditnog rizika na nivou pojedinačnih plasmana i adekvatnom diversifikacijom i opštim kvalitetom kreditnog portfolija.

Grupa takođe uzima u obzir analizu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma pri odlučivanju o preuzimanju kreditnog rizika.

Ovlašćenja, odgovornosti i nadležnosti lica uključenih u sistem upravljanja rizicima Banke i zavisnih društava definisani su Pravilnikom o nadležnostima u kreditnim poslovima Banke. Prilikom donošenja odluka u oblasti kreditiranja, nezavisno od nivoa odlučivanja poštuje se princip tzv. „četvoro očiju“, kojim se obezbeđuje da za svaki zahtev postoje dve strane koje se međusobno proveravaju - ona koja predlaže i ona koja odobrava određeni plasman.

**Izveštavanje o kreditnom riziku**

Grupa upravlja kreditnim rizikom, postavlja limite i kontroliše ga u svim segmentima poslovne aktivnosti i po svim relevantnim vrstama plasmana pravnim i fizičkim licima. Pravovremena identifikacija, merenje, kontrola i upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija Grupe obezbeđeno je Sistemom izveštavanja kreditnog rizika (u daljem tekstu: RMIS). Izveštavanjem na nivou ukupnog portfolija i na nivou pojedinačnog klijenta, RMIS pruža potpune, tačne i blagovremene informacije o stanju, kvalitetu i kretanju kreditnog portfolija.

RMIS mora da ispuni sledeće četiri funkcije:

1. prikupljanje i obrada podataka i pokazatelja kreditnog rizika
2. analiza kretanja i promena ukupnih plasmana i strukturalnih karakteristika portfolija
3. kontinuiran monitoring kreditnog rizika
4. pružanje osnove za proces odlučivanja o nivou kreditnog rizika.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(b) Kreditni rizik (nastavak)**

**Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)**

Praćenje, upravljanje i izveštavanje o kreditnom riziku na nivou kreditnog portfolija obuhvata i praćenje rezervisanja za kreditne gubitke (ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu vanbilansnih stavki), kao i posebne i potrebne rezerve za procenjene gubitke, obračunatih u skladu sa Odlukom o klasifikaciji i relevantnim internim aktima Grupe.

*Parametri kreditnog rizika*

Kvantifikacija kreditnog rizika vrši se merenjem očekivanog gubitka. Osnovni pokazatelji koji se koriste u praćenju kreditnog rizika i obračunu očekivanog gubitka su:

- izloženost Grupe u momentu nastanka statusa neizvršavanja obaveza (EaD)
- verovatnoća neizvršavanja obaveza (PD)
- gubitak u slučaju neizvršavanja obaveza (LGD).

Grupa koristi interni model za procenu kreditnog rizika. Rejting modeli određuju specifični rejting za klijente sa sličnim nivoom kreditnog rizika. Svaki rejting stepen povezan je sa odgovarajućim PD parametrom na osnovu master rejting skale. PD parametri kreditnog rizika za lizing određuju se na osnovu master skale koja se primenjuje za lizing kompanije u okviru Unicredit grupacije. Banka interno procenjuje i ostale parametre kreditnog rizika, dok su parametri za Lizing definisani od strane Unicredit grupacije.

Interni model za procenu kreditnog rizika, parametri kreditnog rizika i sredstva obezbeđenja koriste se za utvrđivanje rezervisanja za kreditne gubitke u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (u daljem tekstu: MSFI), čiji se način utvrđivanja definiše posebnim internim aktima Grupe.

U cilju ispunjavanja gore navedenih funkcija, RMIS koristi informacione sisteme UniCredit grupacije i interno kreirane baze podataka sa podacima o portfoliju na nivou plasmana. Iz sistema se obezbeđuje podatak o rejtingu i danima docnje klijenata Banke (dani docnje za klijente Lizinga obezbeđuju se iz interne baze podataka), kao važnim parametrima kreditnog rizika klijenta.

*Limiti*

Grupa upravlja koncentracijom kreditnog rizika u portfoliju utvrđivanjem odgovarajućih limita. Limiti su određeni internim aktima i/ili regulativom NBS, a njihovo poštovanje se redovno prati i izveštava, a bliže su pojašnjeni u odeljku o riziku izloženosti.

*Izveštaji*

U praćenju kreditnog rizika na nivou portfolija koriste se sledeći izveštaji:

Izveštaj	Odgovoran organizacioni deo	Periodika	Kreditni odbor	Izvršni odbor	Odbor za reviziju	Upravni odbor
CRO izveštaj/SB prezentacija	CFO/Direkcija za strateško upravljanje rizicima	kvartalno (ili češće)	-	+	+	+
Credit Risk Dashboard	Odeljenje za kontrolu kreditnog rizika	mesečno***	-	-	-	-
Izveštaj o kreditnom portfoliju	Sektor za upravljanje rizicima	kvartalno	+	+	-	-

\*izveštaj se prezentuje na razmatranje i analizu, pre finalne prezentacije na Upravnom odboru

\*\*izveštaj se dostavlja Kreditnim odborima nakon što je predstavljen Izvršnom odboru

\*\*\*predefinisana forma izveštaja se mesečno ažurira u skladu sa dostupnošću najnovijih obračunskih podataka. Izveštaj je stavljen na raspolaganje Direktorima Sektora za upravljanje rizicima i direktorima direkcija i odeljenja u okviru CRO funkcije.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(b) Kreditni rizik (nastavak)**

**Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)**

CRO izveštaj za Upravni odbor priprema se kvartalno, a po potrebi i češće, u zavisnosti od dinamike sastajanja Upravnog odbora. U izradi izveštaja učestvuju svi organizacioni delovi u okviru Sektora za upravljanje rizicima, a za koordinaciju i slanje izveštaja zadužena je Direkcija za strateško upravljanje rizicima i kontrolu. Izveštaj se priprema u formi prezentacije i između ostalog obuhvata:

- pregled statusa najbitnijih aktivnosti Sektora za upravljanje rizicima
- podatke o strukturi i kretanju kreditnog portfolija
- podatke o ključnim pokazateljima kvaliteta portfolija: stanje i kretanje problematičnih kredita (NPL), rezervisanja za kreditne gubitke, troškova rizika i nivoa pokrivenosti problematičnih kredita rezervisanjima za kreditne gubitke
- osnovne podatke o koncentraciji u portfoliju i usklađenosti sa limitima, uključujući i pregled 10 najvećih klijentskih grupa i 10 najvećih problematičnih klijenata prema ukupnoj izloženosti.

Credit Risk Dashboard platforma se ažurira na mesečnom nivou od strane Direkcije za strateško upravljanje rizicima i kontrolu i po potrebi dostavlja članu Izvršnog odbora zaduženom za Sektor za upravljanje rizicima, kao i direktorima svih direkcija u okviru tog Sektora. Podaci su dati na nivou subsegmenta (velika privredna društva, srednja privredna društva, finansiranje nekretnina, biznis klijenti i preduzetnici i fizička lica), uz komparativne podatke za prethodni mesec i kraj prethodne godine.

Izveštaj između ostalog sadrži sledeće informacije:

- strukturu plasmana (vrsta i valuta)
- strukturu plasmana portfolija po internim rejting kategorijama
- strukturu portfolija prema kriterijumu statusa (ne)izvršenja obaveza klijenata
- podatke o kvalitetu aktive na nivou podsegmenta (izloženost, NPL volumen i racio, iznos rezervisanja za kreditne gubitke, racio pokrivenosti NPL-a rezervisanjima za kreditne gubitke)
- PD i LGD po segmentima
- troškove rezervisanja za kreditne gubitke po podsegmentima (povećanje i otpuštanje rezervisanja, u odnosu na početak godine i u odnosu na prethodni mesec)
- trošak rizika (Cost of Risk) po podsegmentima.

Izveštaj o kreditnom portfoliju (Credit Portfolio Overview) sastavlja se na kvartalnom nivou i prezentuje Kreditnom odboru Banke. U pripremi izveštaja učestvuju svi organizacioni delovi u okviru Sektora za upravljanje rizicima u čijoj je nadležnosti upravljanje kreditnim rizikom. Između ostalog, izveštaj obuhvata sledeće informacije:

- detaljne podatke o strukturi i kretanju kreditnog portfolija, ukupno i po segmentima
- podatke o ključnim pokazateljima kvaliteta portfolija: stanje i kretanje problematičnih kredita (NPL), rezervisanja za kreditne gubitke, troškove rizika i nivoa pokrivenosti problematičnih kredita rezervisanjima za kreditne gubitke, distribuciju portfolija po rejtingima itd.
- pregled 10 najvećih klijentskih grupa i 10 najvećih problematičnih klijenata prema ukupnoj izloženosti
- status portfolija i pregled ključnih aktivnosti i rezultata prema internoj klasifikaciji portfolija (Standard, WL, Restructuring, Workout)
- podatke o koncentraciji u portfoliju i usklađenosti sa limitima.

Pored standardizovanih izveštaja, sprovodi se i niz aktivnosti koje doprinose tačnosti parametra koji se koriste pri praćenju kreditnog rizika: ad hoc izveštavanje i analize i ostale aktivnosti koje doprinose tačnosti parametara kreditnog rizika.

Ad-hoc izveštavanje i analize primenjuju se u slučajevima koji su rizični po Grupu, naročito kada se nivo kreditnog rizika menja drastično i naglo i kada se zahteva pravovremena reakcija. Primeri uključuju: pogoršanje interno dodeljenih rejtinga, značajna potreba za dodatnim rezervisanjem, znaci neusklađenosti u organizaciji, primenjenom sistemu ili procedurama, promena nekog od parametara kreditnog rizika i obračuna rezervisanja.

Ostale aktivnosti koje Grupa sprovodi uključuju proveru kvaliteta podataka koji se koriste u praćenju, upravljanju i izveštavanju kreditnog rizika, unapređenje postojećih sistema i procedura, godišnji proces budžetiranja i naknadne provere i eventualne korekcije budžetiranih parametara.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**
**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**
**(b) Kreditni rizik (nastavak)**
**Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)**
*Izloženost kreditnom riziku*

Naredna tabela prikazuje maksimalnu izloženost Grupe kreditnom riziku, po vrstama finansijskih instrumenata:

	Gotovina i sredstva kod centralne banke (napomena 20)		Finansijska sredstva koja se drže do dospeća (napomena 23)		Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (napomena 24)		Kredit i potraživanja od komitenata (napomena 25)		Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju (napomena 21)		Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (napomena 22)		Ostala sredstva (napomena 32)		Vanbilansne stavke	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
U hiljadama dinara																
<b>Pojedinačna ispravka vrednosti</b>																
Pravna lica, rejting 10	-	-	-	623	-	-	1.883.111	6.480.923	-	-	-	-	14.724	97.176	3.084	5.154
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	-	-	168.857	153.792	-	-	-	-	-	91	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani*	-	-	-	-	7	6	10.592.819	14.566.424	-	-	-	-	30.170	195.576	213.576	369.075
Fizička lica>90 dana kašnjenja	-	-	-	-	-	-	1.400.737	4.064.755	-	-	-	-	3.076	92.780	724	1.209
Bruto plasmani	-	-	-	623	7	6	14.045.524	25.265.894	-	-	-	-	47.970	385.623	217.384	375.438
Ispravka vrednosti	-	-	-	623	7	3	8.218.862	15.120.903	-	-	-	-	31.869	343.254	126.577	99.508
Knjigovodstvena vrednosti	-	-	-	-	-	3	5.826.662	10.144.991	-	-	-	-	16.101	42.369	90.807	275.930
<b>Grupna ispravka vrednosti</b>																
Pravna lica, rejting 1-6	38.226	43.692	70.179	43.526	11.892.400	18.519.101	154.746.484	125.846.684	-	-	2.120.222	2.583.082	71.320	290.332	134.431.232	110.501.685
Pravna lica, rejting 7	-	-	-	-	1.358	3.440	5.263.396	6.356.534	-	-	-	-	2.438	618	3.675.251	5.970.505
Pravna lica, rejting 8	-	-	9.355	-	-	-	460.951	3.110.239	-	-	-	-	499	521	41.710	367.794
Fizička lica<90 dana kašnjenja	-	-	-	-	-	-	75.667.609	64.135.108	-	-	-	-	388	482	1.575.544	1.619.058
Bruto plasmani	38.226	43.692	79.534	43.526	11.893.758	18.522.541	236.138.440	199.448.565	-	-	2.120.222	2.583.082	74.645	291.953	139.723.737	118.459.042
Ispravka vrednosti	196	775	1.648	569	8.694	32.112	1.357.549	1.354.475	-	-	-	-	543	559	198.264	197.727
Knjigovodstvena vrednosti	38.030	42.917	77.886	42.957	11.885.064	18.490.429	234.780.891	198.094.090	-	-	2.120.222	2.583.082	74.102	291.394	139.525.473	118.261.315
Knjigovodstvena vrednosti aktive sa dodeljenim rejtingom	38.030	42.917	77.886	42.957	11.885.064	18.490.432	240.607.553	208.239.081	-	-	2.120.222	2.583.082	90.203	333.763	139.616.280	118.537.245
Knjigovodstvena vrednosti aktive bez dodeljenog rejtinga	29.622.987	28.042.349	-	-	-	-	789	100.392	2.281.049	2.315.317	80.051.414	73.737.582	910.100	581.804	-	-
<b>Ukupna knjigovodstvena vrednost</b>	<b>29.661.017</b>	<b>28.085.266</b>	<b>77.886</b>	<b>42.957</b>	<b>11.885.064</b>	<b>18.490.432</b>	<b>240.608.342</b>	<b>208.339.473</b>	<b>2.281.049</b>	<b>2.315.317</b>	<b>82.171.636</b>	<b>76.320.664</b>	<b>1.000.303</b>	<b>915.567</b>	<b>139.616.280</b>	<b>118.537.245</b>

\*Kategorija "Pravna lica - restrukturirani plasmani" uključuje klijente sa internim rejtingom 8- čija ispravka vrednosti nije pojedinačna već je formirana grupno.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(b) Kreditni rizik (nastavak)**

**Implementacija bazelskih standarda**

U oblasti primene bazelskih standarda težište aktivnosti bilo je prvenstveno na potvrdi prediktivne moći interno razvijenih rejting modela koji su u upotrebi, kao i odgovarajućih parametara kreditnog rizika za segmente: pravnih lica, fizičkih lica, preduzetnika i malih preduzeća. U toku 2017. godine urađena je interna validacija interno razvijenih rejting modela i parametara kreditnog rizika, čime je potvrđena njihova prediktivna moć i kalibrisanost u odnosu na identifikovani nivo rizika u dosadašnjem poslovanju. U odnosu na preporuke interne validacije unapređena je kalibracija PD modela za segment poslovanja sa preduzetnicima i malim preduzećima. U toku 2017. godine Banka je implementirala u punom obimu Bazel III standarde za izveštavanje prema Narodnoj banci Srbije, dok je izveštavanje prema Bazel III standardima prema UniCredit grupaciji aktuelno još od 2014 godine.

**Interni rejting sistem (rejting skala)**

Pravila rangiranja klijenata ustanovljena su na nivou UniCredit grupacije i kao takva su jedinstvena za sve članice UniCredit grupacije. Rejting sistem Grupe je razvijen i u upotrebi je od 2004. godine na nivou grupe za klijente koji pripadaju segmentu poslovanja s privredom. Za klijente iz segmenta fizičkih lica i preduzetnika rejting sistem je razvijen interno i u upotrebi je od 2010. godine. Grupa koristi rejting modele UniCredit grupacije za multinacionalne kompanije, banke, osiguravajuće kuće i izloženosti prema državama. Master rejting skala se koristi kao jedinstveni metod dodeljivanja rejtinga kojim je osigurano da klijenti sa istim rejtingom imaju iste kreditne karakteristike i istu verovatnoću da neće ispuniti svoje obaveze, delom ili u potpunosti, u periodu od 1 godine.

Master skala je podeljena na 10 rejting klasa, koje su dalje izdvojene na ukupno 26 rejting podklasa.

Interna master skala je usklađena sa bazelskim standardima što znači da je za svaku rejting podklasu vezan parametar PD, odnosno verovatnoća da klijent sa određenim karakteristikama neće moći izvršiti obaveze prema Grupi i da će otići u status neizvršenja. Za prve 23 podklase verovatnoća neizvršavanja obaveza (*default*) se kreće od 0,02% do 20,00% i to su klijenti čiji rejting je u rasponu od 1+ do 8. Njihova verovatnoća neizvršenja definisana je skalom koja je zasnovana na statističkim analizama istorijskih podataka.

Rejtinzi od 1+ do 6-: Ovi rejtinzi se odnose na klijente koji imaju kreditni rejting u rasponu od „veoma dobar” do „prihvatljiv”. Za klijente sa ovim rejtingom ponovna provera kreditne sposobnosti se vrši jednom godišnje.

Rejtinzi od 7+ do 7-: Pokrivaju tri podklase za transakcije sa klijentima slabog kreditnog kvaliteta. Ovi klijenti nose značajno veći rizik i moraju biti konstantno pod pojačanim nadzorom.

Rejtinzi 8+ i 8 pokrivaju klijente za koje nije određeno posebno rezervisanje, a predmet su posebnih mera restrukturiranja ili smanjenja kreditne izloženosti.

Rejting 8- odnosi se na klijente u statusu neizvršenja obaveza po kriterijumima definisanim bazelskim standardima.

Rejting 9 se odnosi na klijente za koje je obračunato posebno rezervisanje procenjeno na individualnoj osnovi ili kod kojih je deo potraživanja otpisan.

Rejting 10 se dodeljuje klijentima koji su u statusu likvidacije ili bankrotstva.

Rejting podgrupe 8-, 9 i 10 po definiciji se dodeljuju klijentima koji su u statusu neizvršenja obaveza po kriterijumima definisanim bazelskim standardima, sa obračunatim posebnim rezervisanjem.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(b) Kreditni rizik (nastavak)**

**Metodologija obračuna ispravke vrednosti i rezervisanja**

Postupak rezervisanja sprovodi se u dva koraka u skladu sa usvojenim relevantnim aktima za obračun rezervisanja prema MRS/MSFI i usvojenim pravilima Grupe:

- procena individualnog/posebnog rezervisanja (na nivou grupe ili na pojedinačnom nivou) za klijente kod kojih je već došlo do umanjenja vrednosti,
- procena umanjenja vrednosti na nivou portfolija za kredite za koje ne postoji dokaz o obezvređenju ili postoji ali još uvek nije identifikovan.

*Pravila i principi za pojedinačnu ispravku vrednosti/rezervisanje*

Finansijsko sredstvo je obezvređeno, a umanjenje vrednosti se pojavilo ukoliko postoji objektivan dokaz o obezvređenju koji proizilazi iz jednog ili više događaja nastalih nakon datuma inicijalnog priznavanja sredstva, a koji imaju uticaj na procenjene buduće novčane tokove tog finansijskog sredstva. Grupa procenjuje najmanje jednom u tri meseca da li postoje objektivni dokazi obezvređenja finansijskog sredstva ili grupe sredstava. Ukoliko bilo koji takav dokaz postoji, Grupa je dužna da izvrši obračun iznosa tog obezvređenja u cilju određivanja da li treba priznati gubitak po osnovu umanjenja vrednosti. Drugim rečima, ukoliko postoji bilo kakav dokaz o obezvređenju, Grupa treba da proceni iznos koji može da se povрати za to sredstvo ili grupu sredstava i prizna gubitak po osnovu umanjenja vrednosti.

Prilikom određivanja adekvatnog iznosa rezervisanja, pravi se razlika između potrebe za obračunom posebnog rezervisanja na pojedinačnoj osnovi i posebnog rezervisanja na grupnoj osnovi za klijente grupisane u kategorije sa sličnim karakteristikama rizičnosti, na osnovu segmenta kom klijent pripada i ukupnog iznosa izloženosti na nivou klijenta. Ukupnu izloženost klijenta čine bilansno stanje potraživanja i vanbilansno stanje potraživanja, uključujući i nepovučena sredstva po plasmanima.

Proces određivanja posebnog rezervisanja na pojedinačnoj osnovi ima za cilj da izmeri gubitak po osnovu umanjenja vrednosti na nivou klijenta. Pojedinačno rezervisanje za portfolio Banke procenjuje se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti potraživanja i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova (isključujući buduća umanjenja vrednosti koja nisu identifikovana kao nastala) diskontovanih efektivnom kamatnom stopom date finansijske aktive (npr. efektivnom kamatnom stopom definisanom prilikom zaključivanja ugovora). Drugim rečima, rezervisanje će biti određeno u iznosu pojedinačnog potraživanja za koje se ne očekuje da će biti naplaćeno. U slučaju da efektivna kamatna stopa nije dostupna, za obračun rezervisanja biće korišćena alternativna kamatna stopa koja je definisana u skladu sa internim aktima Banke. Prilikom utvrđivanja sadašnje vrednosti potraživanja, prvo se računa diskontovani novčani tok iz otplata glavnice, kamate ili bilo koji drugi novčani tok iz plasmana. Nakon toga, računa se diskontovani novčani tok iz neto ostvarive vrednosti sredstava obezbeđenja po datom plasmanu. Konačna neto sadašnja vrednost budućih novčanih tokova plasmana se poredi sa knjigovodstvenom vrednošću istog i određuje se iznos rezervisanja za gubitke po datom plasmanu koji se priznaju u bilansu uspeha. Pojedinačno rezervisanje za portfolio Lizinga će biti određeno u iznosu pojedinačnog potraživanja za koje se ne očekuje da će biti naplaćeno, na bazi neto sadašnje vrednosti budućih novčanih tokova plasmana ili procene naplate potraživanja iz vrednosti predmeta lizinga i dodatnih sredstava obezbeđenja.

Obračun rezervisanja za izloženosti sa umanjenjem vrednosti koje nisu klasifikovane kao individualno značajne vrši se na grupnoj osnovi grupisanjem klijenata sa statusom neizmirenja obaveza u homogenu kategoriju sa sličnim karakteristikama rizičnosti. Prilikom definisanja homogenih kategorija, Banka primenjuje kriterijume korišćene za segmentaciju prilikom razvoja modela za izračunavanje stope gubitka usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (LGD modela). Definisanje homogenih kategorija za portfolio Lizinga vrši se na osnovu kategorizacije klijenata prema statusu neizmirenja obaveza i kriterijuma za određivanje LGD kategorija.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine****4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)****(b) Kreditni rizik (nastavak)****Metodologija obračuna ispravke vrednosti i rezervisanja (nastavak)***Pravila i principi za opšte rezervisanje*

Prilikom obračuna rezervisanja za izloženosti kod kojih ne postoje objektivni dokazi obezvređenja, Grupa primenjuje metod opšteg rezervisanja (IBNR). Prema ovom metodu, rezervisanje se obračunava ne samo za izloženosti za koje je identifikovan događaj koji vodi umanjenju vrednosti već i za izloženosti za koje su se događaji koji vode umanjenju vrednosti pojavili, ali još uvek nisu uočeni od strane Grupe. Iako za ove plasmane ne postoje znaci umanjenja vrednosti, niti gubitak po osnovu kreditnog rizika na dan sastavljanja bilansa stanja, istorijski podaci nagoveštavaju da tokom vremena, za deo tih plasmana, ugovorne obaveze prema Grupi neće biti izvršene.

Metod opšteg rezervisanja se zasniva na konceptu očekivanog gubitka prema bazelskim standardima. Očekivani gubitak predstavlja prosečan gubitak po osnovu kreditnog portfolija u periodu od godinu dana i zavisi od parametara kreditnog rizika. Parametar koji povezuje koncept očekivanog gubitka sa metodom opšteg rezervisanja je period identifikacije nastalog gubitka (Loss confirmation Period - LCP). LCP predstavlja vremenski period izražen kao broj meseci između momenta kada se događaj koji je doveo do umanjenja vrednosti plasmana pojavio ili se mogao pojaviti i momenta kada je taj događaj uočen od strane Grupe. Identifikacija samog događaja je vezana za ispunjenje definicije statusa neizmirenja obaveze.

Da bi se pokrio nastali (ali još neuočen) gubitak za deo kreditnog portfolija bez postojanja objektivnog dokaza obezvređenja plasmana, opšte rezervisanje se određuje kao proizvod očekivanog gubitka za period od godinu dana i LCP parametra izraženog u delovima godine. Vrednost LCP parametra je 12 meseci za klijente koji pripadaju segmentu pravnih lica, malih preduzeća, preduzetnika i fizičkih lica u skladu sa internom segmentacijom (Corporate i Retail), kao i za sve klijente Lizinga, dok se za potraživanja prema bankama primenjuje LCP od 4 meseca, a u skladu sa rasponom preporučenim od strane UniCredit Grupacije, koji se kreće od četiri do dvanaest meseci.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(b) Kreditni rizik (nastavak)**

**Metodologija obračuna ispravke vrednosti i rezervisanja (nastavak)**

Naredna tabela prikazuje analizu bruto i neto problematičnih plasmana bankama i klijentima. Problematični plasmani su oni kod kojih je najmanje jedna rata otplate u kašnjenju više od 90 dana. Ovakvi plasmani se ispravljaju 100% nakon razmatranja očekivane naplate iz tokova gotovine iz poslovanja ili iz sredstava obezbeđenja.

Uhiljadama dinara	Finansijska sredstva koja se drže do dospeća (napomena 23)		Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (napomena 24)		Kredit i potraživanja od komitenata (napomene 25)		Ostala sredstva (napomena 32)		Vanbilansne stavke	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto
<b>31. decembar 2017.</b>										
Pravna lica, rejting 10	-	-	-	-	1.883.111	566.793	14.724	3.262	3.084	85
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	168.857	89.237	-	-	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani	-	-	7	-	10.592.819	4.209.604	30.170	12.700	213.576	90.139
Fizička lica >90 dana kašnjenja	-	-	-	-	1.400.737	961.028	3.076	139	724	583
<b>Ukupno</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>7</b>	<b>-</b>	<b>14.045.524</b>	<b>5.826.662</b>	<b>47.970</b>	<b>16.101</b>	<b>217.384</b>	<b>90.807</b>
<b>31. decembar 2016.</b>										
Pravna lica, rejting 10	623	-	-	-	6.480.923	896.724	97.176	952	5.154	88
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	153.792	83.130	91	-	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani	-	-	6	3	14.566.424	8.320.773	195.576	40.923	369.075	274.983
Fizička lica >90 dana kašnjenja	-	-	-	-	4.064.755	844.364	92.780	494	1.209	859
<b>Ukupno</b>	<b>623</b>	<b>-</b>	<b>6</b>	<b>3</b>	<b>25.265.894</b>	<b>10.144.991</b>	<b>385.623</b>	<b>42.369</b>	<b>375.438</b>	<b>275.930</b>

Starosna struktura dospelih, a neobezvređenih plasmana, na dan 31. decembra 2017. godine, prikazana je u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Dospeli do 30 dana	Dospeli od 31 do 60 dana	Dospeli od 61 do 90 dana	Dospeli preko 90 dana	Ukupno
Kredit i potraživanja od komitenata					
Bruto vrednost	7.532.185	959.672	211.591	-	8.703.448
Ispravka vrednosti	(91.487)	(21.687)	(10.847)	-	(124.021)
Neto knjigovodstvena vrednost	<u>7.440.698</u>	<u>937.985</u>	<u>200.744</u>	<u>-</u>	<u>8.579.427</u>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
31. decembar 2017. godine****4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)****(b) Kreditni rizik (nastavak)***Sredstva obezbeđenja - kolaterali*

Ublažavanje kreditnog rizika se vrši kroz adekvatan proces upravljanja kolateralom. Svrha uspostavljanja svih dostupnih kolaterala, adekvatno knjiženje, procena i praćenje se vrši u cilju minimizacije rizika u meri u kojoj je to moguće. Iz tog razloga Grupa je posebno posvećena upravljanju kolateralom, u cilju održavanja prihvatljivog odnosa između prihvaćenog rizika i realne stope naplate, kontrole i ublažavanja rizika koji su vezani za kvalitet, koncentraciju ili osiguranje potraživanja, njihovu ročnost, valutu, itd. Ciljajući ka daljem unapređenju procesa i sistema koji se odnose na ublažavanje kreditnog rizika, UniCredit Banka, kao matično društvo, je uspostavila posebnu organizacionu jedinicu čije aktivnosti uključuju procene kolaterala, proces praćenja sredstava obezbeđenja, tačno izveštavanje, upravljanje odnosima sa spoljnim saradnicima, izrada stručnih mišljenja, unapređenje kvaliteta podataka i statistički monitoring sredstava obezbeđenja.

Grupa koristi odgovarajuća interna akta za upravljanje instrumentima obezbeđenja. Najvažniji instrumenti obezbeđenja koje Grupa prihvata i koristi sa ciljem smanjenja kreditnog rizika su:

- finansijska sredstva obezbeđenja (gotovinski depoziti), za koje je dozvoljeno vrednovanje u punom iznosu,
- plative garancije prvoklasnih banaka i država, vrednovanje do punog iznosa,
- hipoteke nad stambenim i komercijalnim objektima, vrednovanje najviše do 70% i 60% respektivno u odnosu na procenjenu vrednost objekta,
- hartije od vrednosti izdate od strane država, centralnih banaka ili institucija sa zadovoljavajućim kreditnim rejtingom.

U slučaju kada se valuta instrumenta obezbeđenja razlikuje od valute plasmana koji je njime pokriven, materijalna vrednost instrumenta obezbeđenja se dodatno koriguje, korišćenjem faktora umanjenja koji su definisani za svaku kombinaciju valuta, a propisani su relevantnom internom regulativom kojom se definiše proces ublažavanja kreditnog rizika.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(b) Kreditni rizik (nastavak)**

*Sredstva obezbeđenja – kolaterali (nastavak)*

Procena fer vrednosti kolaterala, uzetih kao obezbeđenje po osnovu plasmana Grupe do nivoa izloženosti kreditnom riziku na dan 31. decembar je prikazana u narednoj tabeli:

	Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		Kreditni i potraživanja od komitenata		Finansijska sredstva koja se drže do dospeća		Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju		Ostala sredstva		Vanbilansne stavke	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
<b>U hiljadama dinara</b>												
<b>Pravna lica, rejting 10</b>	-	-	627.258	838.933	-	-	-	-	-	-	-	826
Nekretnine	-	-	627.258	831.353	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	7.580	-	-	-	-	-	-	-	826
<b>Pravna lica, rejting 9</b>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nekretnine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Pravna lica, restrukturirani plasmani</b>	-	-	3.217.452	6.131.575	-	-	-	-	-	-	75.832	76.252
Nekretnine	-	-	2.313.590	4.440.111	-	-	-	-	-	-	70.805	58.780
Ostalo	-	-	903.862	1.691.464	-	-	-	-	-	-	5.027	17.472
<b>Fizička lica &gt;90 dana kašnjenja</b>	-	-	376.898	437.005	-	-	-	-	-	-	-	-
Nekretnine	-	-	376.898	436.616	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	389	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Grupna ispravka vrednosti na osnovu procene kolaterala</b>	1.304.963	3.193	59.485.755	63.520.472	-	-	-	-	-	-	10.298.486	9.620.687
Nekretnine	2.000	3.193	50.342.776	48.556.331	-	-	-	-	-	-	5.555.007	4.889.206
Ostalo	1.302.963	-	9.142.979	14.964.141	-	-	-	-	-	-	4.743.479	4.731.481
<b>Ukupno</b>	<b>1.304.963</b>	<b>3.193</b>	<b>63.707.363</b>	<b>70.927.986</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>10.374.318</b>	<b>9.697.765</b>

Podaci i informacije saglasno Smernicama NBS za objavljivanje podataka i informacija Banke koji se odnose na kvalitet aktive Banke će objaviti u okviru objavljivanja zahtevanih Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke ("Službeni glasnik RS", br. 125/2014 i 4/2015). Iste će biti obelodanjene na internet prezentaciji Banke.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(c) Rizik likvidnosti**

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Grupa neće biti u stanju da izmiri svoje finansijske obaveze koje se izmiruju isplatom gotovine ili drugog finansijskog sredstva.

Grupa je izložena dnevnim zahtevima za dostupnim novčanim sredstvima iz depozita koji dospevaju za jedan dan (overnight depozita), sa tekućih računa, dospelih depozita, za povlačenjem kredita, garancija, marži i drugim obavezama za isplatu gotovine i gotovinskih ekvivalenata. Grupa nema potrebu da zadržava novčana sredstva da bi izašla u susret svim ovim potrebama, procenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospelih sredstava može sa sigurnošću predvideti.

Usaglašenost i kontrolisana neusaglašenost ročnosti i kamatnih stopa sredstava i obaveza su jedan od osnova poslovne politike rukovodstva Banke. Nije uobičajeno za banke da se ikada u potpunosti usaglase, s obzirom na to da se poslovne transakcije često vrše na neodređen period i da su različite vrste. Otvorena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali u isto vreme povećava i rizik od gubitka.

Dospeće sredstava i obaveza i mogućnost zamene, po prihvatljivim troškovima, kamatonosne obaveze po dospeću, predstavljaju važan faktor u proceni likvidnosti Banke i njene izloženosti promenama kamatnih stopa i deviznog podbilansa.

Rukovodstvo Banke veruje da raznovrsnost depozita po broju i vrsti deponenata, kao i prethodno iskustvo Banke predstavljaju solidnu osnovu za uverenje da depoziti predstavljaju dugoročan i stabilan izvor finansiranja.

Nivo likvidnosti Banke se iskazuje pokazateljem likvidnosti. Grupa je dužna da odnos između zbira likvidnih potraživanja prvog reda i likvidnih potraživanja drugog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Banke po viđenju i bez ugovorenog roka dospeća i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća, sa druge strane održava tako da:

- iznosi najmanje 1,0 – kada je obračunat kao prosek svih radnih dana u mesecu
- ne bude manji od 0,9 duže od tri uzastopna radna dana,
- iznosi najmanje 0,8 – kada je obračunat za radni dan.

Pored toga, Grupa je dužna da održava nivo likvidnosti tako da uži pokazatelj likvidnosti:

- iznosi najmanje 0,7 – kada je obračunat kao prosek svih radnih dana u mesecu
- ne bude manji od 0,6 duže od tri uzastopna radna dana,
- iznosi najmanje 0,5 – kada je obračunat za radni dan.

Banka je dužna da o neusklađenosti pokazatelja likvidnosti u toku dva uzastopna radna dana obavesti Narodnu banku Srbije i to narednog radnog dana. Ako Matična banka utvrdi kritično nizak nivo likvidnosti, dužna je da o tome obavesti Narodnu banku Srbije – najkasnije narednog radnog dana. Ovo obaveštenje sadrži podatke o iznosu likvidnih sredstava koje nedostaju, o razlozima nelikvidnosti i o planiranim aktivnostima za otklanjanje uzroka nelikvidnosti. Direkcija finansijskog i operativnog rizika priprema izveštaj o dnevnoj likvidnosti za potrebe Narodne banke Srbije na dnevnom nivou.

Upravljanje likvidnošću Grupe je odgovornost direktora Odeljenja za upravljanje aktivom i pasivom (ALM) i Direktora Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu. Centar za likvidnost UniCredit grupacije vrši nadzor nad upravljanjem likvidnošću zavisnih društava, održava politiku likvidnosti u regionu i ukoliko je potrebno, nalaže korektivne mere koje sprovodi zavisno društvo. Upravljanje kratkoročnom likvidnošću je u nadležnosti Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(c) Rizik likvidnosti (nastavak)**

U zavisnosti od ozbiljnosti krize, Grupa može proglasiti fazu Upozorenja ili Uzbune. Politika likvidnosti za nepredviđene događaje Banke opisuje pravila angažovanja u svakoj fazi: u fazi Upozorenja i fazi Uzbune. Svaka faza ima specifična uputstva za svoje aktiviranje i način reagovanja i svaka faza ima svoju specifičnu radnu grupu. Kad god je faza aktivirana, relevantne linije odgovornosti će se sastati, proceniti situaciju i doneti odluku o daljim akcijama. Saradnik za vezu (SV), imenovan od strane CRO (direktora Sektora za upravljanje rizicima) i CFO (direktora Sektora za strategiju i finansije), je odgovoran za sazivanja, agendu i zapisnik sa sastanka, kao i njegovu dalju distribuciju. SV će osigurati transparentnost procesa i omogućiti organizaciji da nakon završetka krize izvrši analizu efektivnosti Politike likvidnosti za nepredviđene događaje. CFO će biti odgovoran za izvršenje likvidnosnih transakcija, koordiniranje svim relevantnim operacijama, vodeći računa o potpunoj usklađenosti internih i eksternih komunikacija. CRO ima nezavisnu nadzornu ulogu.

	2017.	2016.
Racio likvidnosti I stepena:		
- na 31. decembar	1,39	1,29
- prosek za period - mesec decembar	1,32	1,37
- maksimalan za period - mesec decembar	1,40	1,49
- minimalan za period - mesec decembar	1,25	1,27

	2017.	2016.
Uži racio likvidnosti:		
- na 31. decembar	1,05	0,96
- prosek za period - mesec decembar	1,07	1,11
- maksimalan za period - mesec decembar	1,18	1,29
- minimalan za period - mesec decembar	0,99	0,96

Definisani su i na dnevnom nivou se prate rani upozoravajući indikatori za pozicije Banke. Rani upozoravajući indikatori, kao sredstvo imaju za cilj da pomognu onima koji upravljaju likvidnošću da procene tržište.

Dodatno, Grupa je dužna da 2 puta godišnje na konsolidovanom nivou, izračunava pokazatelj pokrića likvidnom aktivom, koji predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva njenih likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Banka je dužna da pokazatelj pokrića likvidnom aktivom, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

u Milionima EUR

Pokazatelji pokrića likvidnom aktivom		
Stavka	Banka	Bankarska grupa
Zaštitni sloj likvidnosti	727,83	727,83
Neto odlivi likvidnih sredstava	396,03	390,94
Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom	183,78%	186,17%

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 31. decembar 2017. godine

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**  
**(c) Rizik likvidnosti (nastavak)**

Sledeća tabela prikazuje analizu relevantnih grupa ročnosti finansijskih sredstava i obaveza Grupe na dan 31. decembra 2017. godine:

U hiljadama dinara	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
<b>Aktiva</b>						
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	29.661.017	-	-	-	-	29.661.017
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	11	230.303	33.628	1.958.774	58.333	2.281.049
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	-	8.798.001	3.567.870	61.670.297	8.135.468	82.171.636
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	48.681	29.205	-	-	-	77.886
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	10.052.136	2.669	1.782.508	47.751	-	11.885.064
Kredit i potraživanja od komitenata	9.868.280	4.926.577	35.862.363	87.925.175	102.025.947	240.608.342
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	9.195	-	9.195
Ostala sredstva	1.000.303	-	-	-	-	1.000.303
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>50.630.428</b>	<b>13.986.755</b>	<b>41.246.369</b>	<b>151.611.192</b>	<b>110.219.748</b>	<b>367.694.492</b>
<b>Pasiva</b>						
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	54.456	-	-	98.690	53.857	207.003
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	17.524	431.270	448.794
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	27.348.342	3.638.920	23.692.931	40.248.894	11.747.071	106.676.158
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	146.517.472	14.033.430	14.298.078	10.489.356	1.320.497	186.658.833
Subordinirane obaveze	1.022	-	2.717.468	-	-	2.718.490
Tekuće poreske obaveze	205.253	-	-	-	-	205.253
Ostale obaveze	2.644.579	-	-	-	-	2.644.579
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>176.771.124</b>	<b>17.672.350</b>	<b>40.708.477</b>	<b>50.854.464</b>	<b>13.552.695</b>	<b>299.559.110</b>
<b>Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2017. godine</b>	<b>(126.140.696)</b>	<b>(3.685.595)</b>	<b>537.892</b>	<b>100.756.728</b>	<b>96.667.053</b>	<b>68.135.382</b>

Struktura dospeća sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2017. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospeća sredstava i obaveza do jednog i od jednog do tri meseca. Ova neusklađenost je nastala pre svega zbog ročne strukture depozita, odnosno značajnog učešća depozita po viđenju u ukupnim depozitima banke. Ovakvo učešće depozita po viđenju uzrokovano je ponašanjem klijenata koji svoja sredstva usmeravaju na što kraću ročnost imajući u vidu prisutni pad kamatnih stopa na tržištu. Međutim, na osnovu istorijskih podataka i prethodnog iskustva, značajan procenat depozita po viđenju se smatra dugoročnim izvorom finansiranja imajući u vidu njihovu stabilnost, stopu rasta i stopu povlačenja. U isto vreme Grupa raspolaže likvidnim instrumentima, hartijama od vrednosti, koje u svakom momentu može založiti kod Narodne banke Srbije kao i ugovorenim, a nepovučenim kreditnim linijama od međunarodnih finansijskih institucija i matične banke.

## NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2017. godine

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)****(c) Rizik likvidnosti (nastavak)**

Sledeća tabela prikazuje analizu relevantnih grupa ročnosti finansijskih sredstava i obaveza Grupe na dan 31. decembra 2016. godine:

U hiljadama dinara	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
<b>Aktiva</b>						
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	28.085.266	-	-	-	-	28.085.266
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	-	127.323	60.901	2.002.449	124.644	2.315.317
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	5.468.533	1.681.629	16.693.745	47.035.284	5.441.473	76.320.664
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	17.906	25.051	-	-	-	42.957
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	16.787.092	10.054	1.656.256	37.030	-	18.490.432
Kredit i potraživanja od komitenata	8.255.943	5.870.910	32.941.341	97.006.983	64.264.296	208.339.473
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	375	-	-	-	-	375
Ostala sredstva	915.567	-	-	-	-	915.567
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>59.530.682</b>	<b>7.714.967</b>	<b>51.352.243</b>	<b>146.081.746</b>	<b>69.830.413</b>	<b>334.510.051</b>
<b>Pasiva</b>						
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	93.814	-	33.733	83.127	23.558	234.232
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	18.275	521.822	540.097
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	36.192.130	905.967	4.919.137	36.688.417	7.755.048	86.460.699
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	131.936.662	8.754.518	19.522.037	15.263.268	2.755.885	178.232.370
Subordinirane obaveze	772	-	-	3.081.353	-	3.082.125
Tekuće poreske obaveze	31.749	-	-	-	-	31.749
Ostale obaveze	2.999.463	-	-	-	-	2.999.463
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>171.254.590</b>	<b>9.660.485</b>	<b>24.474.907</b>	<b>55.134.440</b>	<b>11.056.313</b>	<b>271.580.735</b>
<b>Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2016. godine</b>	<b>(111.723.908)</b>	<b>(1.945.518)</b>	<b>26.877.336</b>	<b>90.947.306</b>	<b>58.774.100</b>	<b>62.929.316</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(d) Tržišni rizici**

Grupa je izložena tržišnom riziku. Tržišni rizik potiče iz otvorenih pozicija kamatnih stopa, valuta i hartija od vrednosti, koji su pod uticajem opštih i specifičnih kretanja na tržištu. Grupa primenjuje "vrednost pod rizikom" (VaR) metodologiju za procenu tržišnog rizika i maksimalnih očekivanih gubitaka. Ova metodologija se zasniva na brojnim pretpostavkama o različitim promenama tržišnih uslova. Upravni odbor postavlja limite za vrednost prihvatljivog rizika, koji se nadgledaju na dnevnoj bazi.

*(i) Rizik od promene kamatnih stopa*

Grupa je izložena raznim rizicima koji kroz efekte promene visine tržišnih kamatnih stopa, deluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Kamatne marže mogu da se povećaju kao rezultat ovih promena, ali u isto vreme mogu da se smanje ili izazovu gubitak u slučaju neočekivanih kretanja. Pregled rizika od promene kamatnih stopa se vrši korišćenjem izveštaja prihvatljivih kamatnih stopa, na osnovu kojih monetarna sredstva i obaveze mogu da se revalorizuju za vrlo kratko vreme i svaki rizik od promena kamatnih stopa postaje nematerijalan. Upravni odbor postavlja limite za vrednost prihvatljivog rizika, koji se nadgledaju na dnevnoj bazi.

Grupa je usredsređena na kamatni raspon. Svesna je činjenice da su kolebanja raspona internog prinosa potencijalan indikator kamatnog rizika. Ovim rasponom se upravlja kroz cene kredita, depozite i putem investicija.

Metodologija koja se koristi za procenu rizika od promena kamatnih stopa vezanog za knjigu investicija zasniva se na GAP analizi. Razlike između kamatonosnih sredstava i obaveza u različitim vremenskim "korpama" pokazuju kako dve strane bilansa stanja drugačije reaguju na promene kamatnih stopa:

- u slučaju pozitivne GAP razlike Grupa je izložena riziku od gubitka u slučaju da kamatne stope date ročnosti za predmetnu valutu padaju,
- u slučaju negativne GAP razlike Grupa je izložena riziku od gubitka u slučaju da kamatne stope date ročnosti za predmetnu valutu rastu.

Broj i raspodela vremenskih "korpi" se definišu na nivou Odbora za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) i na nivou UniCredit grupacije. GAP limiti se određuju po valutama (limiti po valutama).

Rezultujuće kratke i duge pozicije se ponderišu faktorima koji imaju za cilj da ukažu na osetljivost pozicija u različitim vremenskim "korpama" prema pretpostavljenim promenama u kamatnim stopama, na osnovu pretpostavljene promene od 200 baznih poena tokom vremenskog perioda, kao i na osnovu ovlašćenja za hartije od vrednosti sa izmenjenim trajanjem.

	31. decembar 2017.		31. decembar 2016.	
	Nominalno trajanje GAP-a	Efekat paralelne promene kamatne stope za 200 bp	Nominalno trajanje GAP-a	Efekat paralelne promene kamatne stope za 200 bp
RSD	-	(2.316.315)	-	(1.464.600)
EUR	-	1.238.032	-	(714.901)
USD	-	(66.671)	-	25.684
GBP	-	-	-	-
CHF	-	319.604	-	(76.695)
JPY	-	-	-	-
CAD	-	-	-	-
AUD	-	-	-	-
DKK	-	-	-	-
NOK	-	-	-	-
SEK	-	-	-	-
<b>Ukupan efekat</b>	<b>-</b>	<b>(825.350)</b>	<b>-</b>	<b>(2.230.512)</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(d) Tržišni rizici (nastavak)**

*(i) Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)*

Grupa priprema izveštaje za merenje kamatnog rizika za sve pozicije aktive, obaveza i vanbilansne pozicije, kao i sve druge naknade ili troškove koji su izloženi riziku kamatnih stopa. Ovi izveštaji se koriste kako bi se merio rizik promene neto prihoda od kamata (tzv. NII) nastao pri promeni kamata plasmana i obaveza tokom vremena. Ovaj rizik se meri u odnosu na veličinu i dužinu trajanja potencijalnih kretanja kamatnih stopa.

Upravljanje rizicima promene kamatnih stopa je dopunjeno nadgledanjem osetljivosti finansijskih sredstava i obaveza Grupe u odnosu na različita standardna i nestandardna scenarija kretanja kamatnih stopa. Standardni scenariji koji se sastavljaju na dnevnom nivou uključuju 200 baznih poena (bp) paralelnog rasta ili pada krive prinosa u Srbiji.

Jedan od zadataka Direkcije za Finansije/Odeljenja za upravljanje aktivom i pasivom Banke je uspostavljanje postupaka kako bi Banka bila u okviru definisanih limita za rizik kamatne stope. Ovo se ostvaruje kroz aktivnosti na finansijskim tržištima (kroz međubankarske transakcije) koje se sprovode u saradnji sa Direkcijom za poslovanje na finansijskom tržištu, u cilju zaštite od kamatnog rizika, a u skladu sa poželjnim profilom rizika. U isto vreme, Odeljenje se bavi upravljanjem investicionim portfoliom Grupe što zajedno sa odobrenim instrumentima omogućava postizanje strateške pozicije koja omogućava stabilnost kamatnih prihoda iz bankarske knjige. U cilju zaštite od rizika kamatnih stopa Odeljenje pristupa i transakcijama hedžinga.

Analiza osetljivosti Grupe na povećanje ili smanjenje kamatnih stopa na tržištu, kako za bankarsku knjigu tako i za knjigu trgovanja, uz pretpostavku da nema asimetričnih kretanja u krivama prinosa i konstantne finansijske pozicije, predstavljena je kao što sledi:

U hiljadama dinara	Paralelno povećanje od 200 bp	Paralelno smanjenje od 200 bp
<b>2017.</b>		
Na dan 31. decembar	3.056.141	(3.056.141)
Prosek za godinu	2.551.785	(2.551.785)
Maksimum za godinu	5.403.226	(5.403.226)
Minimum za godinu	2.013.833	(2.013.833)
<b>2016.</b>		
Na dan 31. decembar	2.405.429	(2.405.429)
Prosek za godinu	2.165.075	(2.165.075)
Maksimum za godinu	3.029.115	(3.029.115)
Minimum za godinu	866.117	(866.117)

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**
**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**
**(d) Tržišni rizici (nastavak)**
*(i) Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)*

Pregled VaR pozicije portfolija trgovanja Grupe uključuje samo pozicije knjige trgovanja Banke:

U hiljadama dinara	Na dan 31. decembar	Prosek	Maksimum	Minimum
<b>2017.</b>				
Devizni rizik	314	4.010	20.722	209
Rizik od promene kamatne stope	3.033	2.787	6.945	118
Rizik kreditnog raspona	3.691	3.460	8.170	1.116
Ostali cenovni rizici	-	-	-	-
Kovarijansa	(2.333)	-	-	-
Ukupno	4.705	6.032	19.647	1.567
<b>2016.</b>				
Devizni rizik	10.804	6.981	18.673	416
Rizik od promene kamatne stope	5.126	9.087	19.019	1.349
Rizik kreditnog raspona	6.103	4.846	9.087	580
Ostali cenovni rizici	-	-	-	-
Kovarijansa	(10.642)	-	-	-
Ukupno	11.391	12.708	29.968	4.047

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(d) Tržišni rizici (nastavak)**

*(i) Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)*

*Izloženost promenama kamatnih stopa na dan 31. decembar 2017. godine:*

	Knjigovodstvena vrednost	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekamatonosno
<b>U hiljadama dinara</b>							
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	29.661.017	15.965.402	-	-	-	-	13.695.615
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	2.281.049	2.095.845	-	-	-	-	185.204
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	82.171.636	-	8.798.001	3.567.870	61.670.297	8.135.468	-
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	77.886	48.681	29.205	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	11.885.064	10.046.633	9.479	1.797.825	29.227	-	1.900
Kredit i potraživanja od komitenata	240.608.342	9.015.958	4.918.909	199.799.710	21.499.531	4.521.160	853.074
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	9.195	-	-	-	-	-	9.195
Ostala sredstva	1.000.303	-	-	-	-	-	1.000.303
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>367.694.492</b>	<b>37.172.519</b>	<b>13.755.594</b>	<b>205.165.405</b>	<b>83.199.055</b>	<b>12.656.628</b>	<b>15.745.291</b>
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	207.003	-	-	-	-	-	207.003
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	448.794	-	-	-	-	-	448.794
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	106.676.158	26.102.605	4.372.532	70.365.199	5.320.867	-	514.954
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	186.658.833	75.244.759	72.897.649	20.078.300	4.350.796	-	14.087.329
Subordinirane obaveze	2.718.490	-	2.718.490	-	-	-	-
Tekuće poreske obaveze	205.253	-	-	-	-	-	205.253
Ostale obaveze	2.644.579	-	-	-	-	-	2.644.579
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>299.559.110</b>	<b>101.347.364</b>	<b>79.988.671</b>	<b>90.443.499</b>	<b>9.671.663</b>	-	<b>18.107.912</b>
<b>Neto izloženost riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2017. godine</b>	<b>68.135.382</b>	<b>(64.174.845)</b>	<b>(66.233.077)</b>	<b>114.721.906</b>	<b>73.527.392</b>	<b>12.656.628</b>	<b>(2.362.621)</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(d) Tržišni rizici (nastavak)**

*(i) Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)*

*Izloženost promenama kamatnih stopa na dan 31. decembar 2016.godine:*

U hiljadama dinara	Knjigovodstvena vrednost	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekamatonosno
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	28.085.266	8.734.297	-	-	-	-	19.350.969
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	2.315.317	2.039.136	-	129.508	-	-	146.673
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	76.320.664	2.901.036	-	73.419.628	-	-	-
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	42.957	17.283	25.051	-	-	-	623
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	18.490.432	14.932.329	1.863.266	1.658.773	33.386	-	2.678
Kredit i potraživanja od komitenata	208.339.473	7.229.762	7.807.641	167.479.706	20.886.983	3.927.742	1.007.639
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	375	-	-	-	-	-	375
Ostala sredstva	915.567	-	-	-	-	-	915.567
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>334.510.051</b>	<b>35.853.843</b>	<b>9.695.958</b>	<b>242.687.615</b>	<b>20.920.369</b>	<b>3.927.742</b>	<b>21.424.524</b>
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	234.232	-	-	-	-	-	234.232
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	540.097	-	-	-	-	-	540.097
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	86.460.699	34.668.687	21.983.512	6.230.461	21.047.758	-	2.530.281
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	178.232.370	41.891.707	62.257.932	27.702.886	13.677.022	-	32.702.823
Subordinirane obaveze	3.082.125	-	3.082.125	-	-	-	-
Tekuće poreske obaveze	31.749	-	-	-	-	-	31.749
Ostale obaveze	2.999.463	-	-	-	-	-	2.999.463
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>271.580.735</b>	<b>76.560.394</b>	<b>87.323.569</b>	<b>33.933.347</b>	<b>34.724.780</b>	<b>-</b>	<b>39.038.645</b>
<b>Neto izloženost riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2016. godine</b>	<b>62.929.316</b>	<b>(40.706.551)</b>	<b>(77.627.611)</b>	<b>208.754.268</b>	<b>(13.804.411)</b>	<b>3.927.742</b>	<b>(17.614.121)</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(d) Tržišni rizici (nastavak)**

*(ii) Devizni rizik*

Devizni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promene deviznih kurseva.

Pokazatelj deviznog rizika je odnos između ukupne otvorene devizne pozicije Grupe i kapitala Grupe, obračunat u skladu sa Odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke. Grupa je dužna da odnose između aktive i pasive održava tako da njena ukupna otvorena devizna pozicija na kraju svakog radnog dana ne bude veća od 20% njenog kapitala. Direkcija finansijskog i operativnog rizika priprema izveštaj o deviznom riziku za potrebe NBS na dnevnom i mesečnom nivou.

Grupa je izložena efektima promena kurseva najznačajnijih valuta na finansijsku poziciju i tokove gotovine. Rukovodstvo Grupe uspostavlja limite izloženosti riziku određenih valuta i vrši stalni nadzor kako bi pozicije po različitim valutama bile u okviru uspostavljenih limita. Limiti važe za sve devizno relevantne proizvode u okviru Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu. Oni pokrivaju i pozicije u trgovanju kao i selektivne strateške devizne pozicije Odeljenja za upravljanje aktivom i pasivom. Ovi limiti su definisani posebnim delom u okviru opšteg dela Pravilnika o poslovanju na međunarodnim tržištima. Sve osetljivosti koje proizilaze iz pozicija vezanih za devize su limitirane opštim VaR limitom određenim na nivou Grupe i na nivou Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu i Odeljenja za upravljanjem aktivom i pasivom.

U cilju zaštite od rizika promene deviznih kurseva Grupa zaključuje derivatne ugovore i ugovara kredite i plasmane sa valutnom klauzulom.

Upravljanje deviznim rizikom Banke na operativnom nivou je odgovornost Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu.

U dinarima

	2017.	2016.
Kapitalni zahtev za devizni rizik na konsolidovanoj osnovi - na 31. decembar	42.699.160	192.148.636

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(d) Tržišni rizici (nastavak)**

**(ii) Devizni rizik (nastavak)**

*Neto devizna pozicija Grupe na dan 31. decembar 2017. godine:*

U hiljadama dinara	USD	EUR	CHF	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	190.858	10.011.837	97.931	126.245	19.234.146	29.661.017
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	-	391.986	-	-	1.889.063	2.281.049
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	1.946.572	20.418.234	-	-	59.806.830	82.171.636
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	-	-	-	-	77.886	77.886
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.764.534	9.864.028	20.209	233.452	2.841	11.885.064
Kredit i potraživanja od komitenata	4.303.490	169.617.420	4.855.601	-	61.831.831	240.608.342
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	141	192.110	-	-	192.251
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	9.195	-	-	-	9.195
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	1.165.916	1.165.916
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	-	1.554.223	1.554.223
Investicione nekretnine	-	-	-	-	1.364	1.364
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	172.085	172.085
Ostala sredstva	601	46.494	4	330	952.874	1.000.303
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>8.206.055</b>	<b>210.359.335</b>	<b>5.165.855</b>	<b>360.027</b>	<b>146.689.059</b>	<b>370.780.331</b>
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	-	152.548	-	-	54.455	207.003
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	171.484	277.310	-	-	448.794
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3.397.484	94.404.115	771.632	457	8.102.470	106.676.158
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	15.120.973	96.095.671	1.443.969	1.160.204	72.838.016	186.658.833
Subordinirane obaveze	-	-	2.718.490	-	-	2.718.490
Rezervisanja	-	-	-	-	1.076.838	1.076.838
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	205.253	205.253
Ostale obaveze	194.790	1.106.983	1.852	4.235	1.336.719	2.644.579
Kapital	-	-	-	-	70.144.383	70.144.383
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>18.713.247</b>	<b>191.930.801</b>	<b>5.213.253</b>	<b>1.164.896</b>	<b>153.758.134</b>	<b>370.780.331</b>
Finansijski instrumenti iz vanbilansa	10.503.270	(18.275.802)	60.771	836.823	6.841.896	(33.042)
<b>Neto devizna pozicija na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>(3.922)</b>	<b>152.732</b>	<b>13.373</b>	<b>31.954</b>	<b>(227.179)</b>	<b>(33.042)</b>

*Napomena: Sredstva i obaveze sa valutnom klauzulom iskazane su u okviru pozicija valuta za koju su indeksirane.*

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(d) Tržišni rizici (nastavak)**

**(ii) Devizni rizik (nastavak)**

*Neto devizna pozicija Grupe na dan 31. decembar 2016. godine:*

U hiljadama dinara	USD	EUR	CHF	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	123.601	17.633.937	130.023	90.867	10.106.838	28.085.266
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha						
namenjena trgovanju	-	276.180	-	-	2.039.137	2.315.317
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	-	21.098.398	-	-	55.222.266	76.320.664
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	-	-	-	-	42.957	42.957
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	560.823	17.650.780	5.315	268.855	4.659	18.490.432
Kredit i potraživanja od komitenata	6.990.487	136.718.961	6.118.849	-	58.511.176	208.339.473
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-	222.845	-	-	222.845
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	375	-	-	-	375
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	921.336	921.336
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	-	1.581.197	1.581.197
Investicione nekretnine	-	-	-	-	1.397	1.397
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	165.498	165.498
Ostala sredstva	2.393	60.396	846	71	851.861	915.567
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>7.677.304</b>	<b>193.439.027</b>	<b>6.477.878</b>	<b>359.793</b>	<b>129.448.322</b>	<b>337.402.324</b>
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha						
namenjene trgovanju	-	140.418	-	-	93.814	234.232
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	231.786	308.311	-	-	540.097
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim						
organizacijama i centralnoj banci	3.645.035	77.223.030	1.869.093	4.742	3.718.799	86.460.699
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	15.475.851	99.810.869	1.331.747	1.358.839	60.255.064	178.232.370
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	103	-	-	-	103
Subordinirane obaveze	-	-	3.082.125	-	-	3.082.125
Rezervisanja	-	-	-	-	961.581	961.581
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	31.749	31.749
Ostale obaveze	68.372	1.529.768	3.067	10.361	1.387.895	2.999.463
Kapital	-	-	-	-	64.859.905	64.859.905
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>19.189.258</b>	<b>178.935.974</b>	<b>6.594.343</b>	<b>1.373.942</b>	<b>131.308.807</b>	<b>337.402.324</b>
Finansijski instrumenti iz vanbilansa	11.512.917	(12.497.872)	91.878	980.597	(217.911)	(130.391)
<b>Neto devizna pozicija na dan 31. decembar 2016. godine</b>	<b>963</b>	<b>2.005.181</b>	<b>(24.587)</b>	<b>(33.552)</b>	<b>(2.078.396)</b>	<b>(130.391)</b>

*Napomena: Sredstva i obaveze sa valutnom klauzulom iskazane su u okviru pozicija valuta za koju su indeksirane.*

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(e) Rizik koncentracije**

Rizik koncentracije je rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Grupe prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika, odnosno istoj ili sličnoj vrsti rizika. Rizik koncentracije odnosi se na:

- velike izloženosti
- grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su privredni sektori, vrste proizvoda i sl.
- sredstva obezbeđenja, uključujući i ročnu i valutnu neusklađenost između velikih izloženosti i sredstava obezbeđenja koji se odnose na te izloženosti.

Kontrolu i ublažavanje rizika koncentracije vrši Banka, kao matično pravno lice, aktivnim upravljanjem kreditnim portfoliom i uspostavljanjem odgovarajućih limita izloženosti koji omogućavaju diversifikaciju portfolija. U proces odlučivanja o odobravanju velikih izloženosti uključeni su Upravni odbor, Kreditni odbor, kao i relevantni organizacioni delovi u okviru UniCredit grupacije, što predstavlja još jedan vid kontrole rizika koncentracije. Posebnim internim aktima se definišu vrste limita koji se koriste za upravljanje ovim rizikom (regulatorni i interni), kao i način njihovog praćenja i postupak u slučaju prekoračenja ili opasnosti da do istog dođe. Odgovarajući limiti izloženosti se uspostavljaju odlukom Izvršnog odbora, a u skladu sa internom regulativom, i to prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica i prema privrednim granama. Praćenje usklađenosti sa limitima vrši se najmanje kvartalno (ili polugodišnje u slučaju zavisnih društava), o čemu se izveštava i Upravni odbor Banke u sklopu redovnog CRO izveštaja za Upravni odbor, Kreditni odbor u sklopu redovnog kvartalnog izveštaja o kreditnom portfoliju (Credit Portfolio Overview), kao i Izvršni odbor zavisnog pravnog lica. Koncentracija prema instrumentima obezbeđenja prati se redovno od strane Direkcije za strateško upravljanje rizicima i kontrolu, koja o tome izveštava Izvršni odbor u sklopu redovnog izveštavanja o sredstvima obezbeđenja u portfoliju Banke.

Koncentracija kredita i potraživanja odobrenih komitentima obelodanjena je u napomenama 25.3 i 25.5.

**(f) Rizik izloženosti**

Rizici izloženosti Grupe obuhvataju rizike izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica i rizike izloženosti prema licu povezanom s Grupom. U skladu sa regulativom NBS koja uređuje oblast poslovanja banaka i Odlukom o kontroli bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi, ukupan iznos izloženosti prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica ne može biti veći od 25% ukupnog obračunskog kapitala Grupe, nakon primene propisanih odbitnih stavki. Zbir svih izloženosti koje prelaze 10% kapitala Grupe ne može biti veći od 400% kapitala Grupe. Ukupna izloženost prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica koji prelazi 10% kapitala Grupe mora biti odobrena od strane Upravnog odbora. Način obračuna velikih izloženosti definisan je Odlukom o upravljanju rizicima Banke.

**(g) Rizik ulaganja**

Rizici ulaganja Grupe obuhvataju rizike njenih ulaganja u druga pravna lica, osnovna sredstva i u investicione nekretnine. U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom NBS o kontroli bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi, ulaganje Grupe u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru ne sme preći 10% kapitala Grupe, pri čemu se pod ovim ulaganjem podrazumeva ulaganje kojim Grupa stiče udeo ili akcije tog lica. Ukupna ulaganja u lica koja nisu u finansijskom sektoru, u osnovna sredstva i u investicione nekretnine Grupe ne smeju preći 60% kapitala Grupe, s tim što se ovo ograničenje ne odnosi na sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana sticanja tih akcija.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(h) Rizik zemlje**

Rizici koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena (rizik zemlje) jesu rizici negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Grupe da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica. Rizik zemlje obuhvata:

- političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji
- rizik transfera, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika, i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

Izloženost Grupe ovoj vrsti rizika je značajno ograničena usled poslovne orijentacije na klijente koji žive i posluju na teritoriji Srbije. Izuzetak predstavlja poslovanje sa finansijskim institucijama van teritorije Srbije i u tu svrhu se, uz podršku UniCredit grupacije, alociraju odgovarajući limiti prema drugoj ugovornoj strani, koji sadrže i komponentu rizika zemlje iz koje finansijska institucija potiče.

**(i) Rizici usklađenosti poslovanja Grupe**

Rizik usklađenosti poslovanja je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usled propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisom, standardima poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma i drugim procedurama, kao i s drugim aktima kojima se uređuje poslovanje banaka, a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela, rizik od finansijskih gubitaka i reputacioni rizik. U Grupi je uspostavljena funkcija kontrole usklađenosti poslovanja.

Primarna nadležnost funkcije kontrole usklađenosti poslovanja je da identifikuje i procenjuje rizik usklađenosti poslovanja Grupe i o tome izveštava nadležna tela u skladu sa internim aktima, kao i da predlaže planove za upravljanje glavnim rizicima usklađenosti poslovanja. Direkcija za kontrolu usklađenosti poslovanja Banke vrši nadzor nad funkcijom za kontrolu usklađenosti poslovanja Grupe.

Dodatno, funkcija kontrole usklađenosti poslovanja pruža podršku drugim organizacionim delovima Grupe prilikom definisanja procedura, uvođenja novih proizvoda, kao i izmene postojećih, u primeni zakona, podzakonskih akata, pravila, standarda i internih akata, a koji naročito uređuju oblasti: sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, finansijske sankcije, bankarske tajne, zaštite podataka o ličnosti, insajderskih informacija i zloupotrebe tržišta, standarde tržišnog ponašanja, sukoba interesa, korupcije, zelenašenja, profesionalno ophođenje sa klijentima i obezbeđenje primerenih saveta klijentima, primene standarda iz oblasti zaštite potrošača i transparentnosti u ponašanju, zaštite konkurencije i druge regulatorne oblasti u skladu sa pravilima UniCredit grupacije i usvojenim programom funkcije usklađenosti poslovanja.

Dodatno, funkcija za kontrolu usklađenosti poslovanja Grupe, nadležna je za poslove identifikovanja, merenja i praćenja rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanja tim rizikom, koji je srazmeran obimu, vrsti i složenosti organizacione strukture, kao i rizičnom profilu grupe i nivou njene izloženosti riziku od pranja novca i finansiranja terorizma.

**(j) Strateški rizici**

Strateški rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju u kome Grupa posluje ili izostanka odgovarajućeg reagovanja na te promene.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(j) Strateški rizici (nastavak)**

Upravljanje strateškim rizikom je odgovornost svakog zaposlenog u okviru sistema upravljanja rizicima, a svakako najbitniju ulogu u uspostavljanju ovog sistema ima Upravni odbor Banke, kao i Izvršni odbor koji je nadležan za njegovo sprovođenje kao i identifikovanje, merenje i procenu rizika. Organi Grupe između ostalog sprovode praćenje strateškog rizika kroz kreiranje i praćenje budžeta koji se izrađuje svake godine kao i višegodišnjeg strateškog plana, čime su najmanje kvartalno upoznati i u situaciji da reaguju na sve promene u okruženju u kome Grupa posluje. Sistem izveštavanja rukovodstva koji je uspostavljen u svim segmentima poslovanja obezbeđuje adekvatan i pravovremeni set informacija potreban za proces odlučivanja rukovodstva, a u cilju reagovanja na poslovne promene.

Organizaciona struktura Grupe, uspostavljena od navedenih organa upravljanja, je definisana i prilagođena na način da postoje resursi koji su posvećeni pripremi i primeni politika i strategija, razvoju i implementaciji metodologija, pravilnika i drugih akata. Grupa kontinuirano prati, procenjuje, usklađuje sve relevantne akte i procese i predlaže poboljšanja ili akcije kako bi odgovorila na promene u okruženju i na adekvatan način umanjila uticaj na finansijski rezultat i kapital.

Neizostavni element u upravljanju strateškim rizikom jeste sistem unutrašnjih kontrola koji obezbeđuje kontinuirano praćenje rizika kojima je Grupa izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Navedeni sistem obezbeđuje i sprovođenje odgovarajućih politika i strategija u praksi i otklanjanje eventualnih nedostataka, čime se dodatno prati i upravlja strateškim rizikom kome je Grupa izložena.

**(k) Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma**

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital ili reputaciju Grupe usled korišćenja banke za pranje novca i/ili finansiranje terorizma.

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma nastaje naročito kao posledica propuštanja usklađivanja poslovanja Grupe sa zakonom, propisima i unutrašnjim aktima Grupe kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno kao posledica međusobne neusklađenosti njenih unutrašnjih akata kojima se uređuju ova pitanja.

Identifikovanje, merenje i procenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanje tim rizikom Grupa je uredila odgovarajućim politikama i procedurama.

Banka je obrazovala posebnu organizacionu jedinicu u okviru Direkcije za kontrolu usklađenosti poslovanja banke, Odeljenje za sprečavanje pranja novca, koja se stara o unapređenju i kontinuiranoj primeni politika i procedura za upravljanje rizikom od sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Zaposlenima u Odeljenju za sprečavanje pranja novca Banka je obezbedila odgovarajuće kadrovske, materijalne, informaciono-tehničke i druge uslove za rad, kao i kontinuirano stručno osposobljavanje i usavršavanje.

**(l) Operativni rizici**

Operativni rizik je rizik od gubitka usled grešaka, povreda, prekida, šteta koje su izazvali interni procesi, osoblje ili sistemi ili eksterni događaji. Operativni rizik se definiše kao događaj nastao kao rezultat neodgovarajućih ili neuspešnih internih procesa, postupaka osoblja i sistema ili sistemskih i drugih spoljašnjih događaja: interne ili eksterne malverzacije, prakse zapošljavanja i bezbednosti na radnom mestu, potraživanja klijenata, distribucije proizvoda, novčanih kazni i penala usled povreda, štete nanete materijalnoj imovini, poremećaja u poslovanju i sistemskih propusta, upravljanja procesom. Strateški rizici, poslovni rizici i reputacioni rizici se razlikuju od operativnog rizika, dok je zakonski rizik i rizik neusklađenosti obuhvaćen definicijom operativnog rizika.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(l) Operativni rizici (nastavak)**

Direkcija finansijskog i operativnog rizika nadležna je za evidentiranje, praćenje i upravljanje operativnim rizikom Grupe i direktno odgovorna članu Izvršnog odbora zaduženom za upravljanje rizicima (CRO). Osnovni zadatak Direkcije je koordinacija i saradnja sa menadžerima za operativni rizik, kao i komunikacija sa kolegama iz Odeljenja za operativni rizik u Milanu, u cilju osiguranja informacija za efikasno praćenje operativnog rizika na svim nivoima. Direkcija na dnevnom nivou prati promene na posebno definisanim računima i nedeljno, na osnovu izveštaja dobijenih od menadžera za operativni rizik, izveštava članove Izvršnog odbora o svim bitnim promenama u vezi operativnog rizika. Radi efikasnog praćenja operativnog rizika u Banci imenovani su menadžeri za operativni rizik i njihovi zamenici iz različitih organizacionih jedinica koji su odgovorni za tačnost i ažurnost podataka o svim štetnim događajima njihovog organizacionog dela kao i za evidenciju svih nastalih šteta u bazu podataka. Svi nastali događaji evidentiraju se u grupnoj aplikaciji ARGO.

Komitet za praćenje operativnog rizika organizuje se kvartalno u cilju unapređenja procesa upravljanja operativnim rizikom. Izvršni odbor Banke odgovoran je za donošenje odluka po pitanju operativnog rizika. U nadležnosti Direkcije je i obračun kapitalnog zahteva za operativne rizike koji se izračunava po Standardizovanom pristupu kao i izveštaji za potrebe izveštavanja lokalnog rukovodstva i UniCredit grupacije.

**(m) Upravljanje kapitalom**

Narodna banka Srbije (u daljem tekstu: NBS), kao regulatorno telo, definiše način izračunavanja kapitala i adekvatnosti kapitala, koji se zasnivaju na Bazel III okviru. Regulatorni kapital, pokazatelji adekvatnosti kapitala i obračun rizične aktive definisani su Odlukom o adekvatnosti kapitala banke koja se primenjuje od 30. juna 2017. godine (u daljem tekstu Odluka). Shodno Odluci o kontroli bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi, najviše matično pravni lice dužno je da kapital bankarske grupe, pokazatelje adekvatnosti kapitala i kapitalne zahteve računa u skladu sa tom odlukom i odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banka prati na kvartalnom nivou u skladu sa standardizovanim pristupom.

Bankarska grupa dužna je da obračunava sledeće pokazatelje adekvatnosti kapitala:

1. pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog akcijskog kapitala i rizične aktive – CET1 ratio. Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 4,5%;
2. pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog kapitala i rizične aktive – T1 ratio. Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 6%;
3. pokazatelj adekvatnosti kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos kapitala i rizične aktive – CAR ratio. Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 8%.

Bankarska grupa je dužna da u svom poslovanju obezbedi da visina njenog osnovnog kapitala ni u jednom trenutku ne bude manja od dinarske protivvrednosti iznosa od EUR 10.000.000, prema zvaničnom srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan obračuna. Dodatno, Bankarska grupa dužna je da u svakom trenutku održava kapital i na nivou koji je potreban za pokriće svih rizika kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, a najmanje u visini potrebnoj za održavanje minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala, odnosno uvećanih pokazatelja – ako Narodna banka Srbije Bankarskoj grupi odredi pokazatelje adekvatnosti kapitala veće od propisanih. Narodna banka Srbije u 2017. godini nije odredila pokazatelje adekvatnosti kapitala veće od propisanih.

Kapital Bankarske grupe čini zbir osnovnog kapitala i dopunskog kapitala. Osnovni kapital banke čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(m) Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Osnovni akcijski kapital čini zbir sledećih elemenata korigovan za regulatorna prilagođavanja i umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata kapitala;
- pripadajuće emisije premije uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala;
- dobiti banke;
- revalorizacionih rezervi i ostalih nerealizovanih dobitaka;
- rezervi iz dobiti i ostalih rezervi banke;
- rezervi za opšte bankarske rizike.

Regulatorna prilagođavanja – Prilikom obračuna vrednosti elemenata kapitala, bankarska grupa dužna je da iz vrednosti tih elemenata utvrđenih u skladu sa MSFI/MRS isključi iznos povećanja kapitala koji je rezultat sekjuritizacije. Budući da u Republici Srbiji nije doneta zakonska regulativa koja pokriva ovu oblast, ovo regulatorno prilagođavanje nije primenljivo.

Bankarska grupa u elemente kapitala ne uključuje:

- fer vrednost rezervi u vezi sa dobicima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove;
- dobitke ili gubitke po osnovu obaveza banke vrednovanih po fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke;
- dobitke ili gubitke koji proizilaze iz kreditnog rizika po osnovu obaveza po derivatima vrednovanim po fer vrednosti, pri čemu banka ne može ove dobitke ili gubitke da netira s onima koji proizilaze iz kreditnog rizika druge ugovorne strane.

Nerealizovani dobitci ili gubici po osnovu imovine ili obaveza vrednovanih po fer vrednosti, osim pomenutih dobitaka ili gubitaka iz prethodnog stava, uključuju se u obračun kapitala.

Odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala su:

- gubitak tekuće godine i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici.
- nematerijalna ulaganja, uključujući i gudvil (goodwill), umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza koje bi prestale da postoje u slučaju obezvređenja ili prestanka priznavanja nematerijalnih ulaganja u skladu sa MSFI/MRS;
- odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke, u skladu sa propisima;
- imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja banke;
- direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je banka dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze;
- direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci i, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke;
- primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje, u skladu s tačkama 19. i 20. Odluke;
- primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje, u skladu s tačkom 19. Odluke;
- iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala banke;
- iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.25%, a koje banka odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder i to:
  - učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravog lica,
  - sekjuritizovane pozicije, u skladu s tačkom 201. stav 1. odredba pod 2), tačkom 202. stav 1. odredba pod 2) i tačkom 234. Odluke,
  - slobodne isporuke, ako druga ugovorna strana u roku od četiri radna dana od ugovorenog datuma isporuke/plaćanja nije izmirila svoju obavezu, u skladu s tačkom 299. Odluke,

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(m) Upravljanje kapitalom (nastavak)**

- iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka
- iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama banke.

Prilikom utvrđivanja odbitnih stavki odloženih poreskih sredstava i primenljivih iznosa direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje, banka nije dužna da od osnovnog akcijskog kapitala odbija iznos stavki, koji je u zbiru jednak ili manji od iznosa limita koji se izračunava tako što se iznos stavki osnovnog akcijskog kapitala koji preostane nakon umanjenja za regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke pomnoži sa 17,65%:

- odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika u iznosu koji je manji ili jednak od 10% osnovnog akcijskog kapitala banke izračunatog u skladu sa članom 21. stav 2. Odluke;
- ako banka ima značajno ulaganje u lica u finansijskom sektoru, direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala tih lica u iznosu koji je manji ili jednak od 10% osnovnog akcijskog kapitala banke izračunatog u skladu sa članom 21. stav 2. Odluke.

Dodatni osnovni kapital bankarske grupe čini zbir sledećih elemenata umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. Odluke;
- pripadajuće emisione premije.

Grupa na dan 31. decembar 2017.godine nije imala dodatni osnovni kapital.

Dopunski kapital Grupe čini zbir sledećih elemenata, umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata dopunskog kapitala i obaveza po subordiniranim kreditima i zajmovima;
- pripadajuće emisione premije, tj. iznosa uplaćenog iznad nominalne vrednosti tih instrumenata;
- opštih prilagođavanja za kreditni rizik koja nisu umanjena za poreske efekte, u visini od najviše 1,25% iznosa rizikom ponderisanih izloženosti za kreditni rizik za banke koje taj iznos obračunavanju primenom standardizovanog pristupa.

Iznos u kojem se instrumenti dopunskog kapitala, odnosno subordinirane obaveze, uključuju u obračun dopunskog kapitala bankarske grupe tokom poslednjih pet godina pre roka njihovog dospeća, dobija se tako što se količnik njihove nominalne vrednosti, odnosno glavnice, na prvi dan poslednjeg petogodišnjeg perioda pre roka dospeća i broja kalendarskih dana u tom periodu pomnoži sa brojem preostalih kalendarskih dana do dospeća instrumenata ili subordiniranih obaveza, na dan vršenja obračuna.

Grupa u dopunski kapital uključuje subordinirane obaveze u iznosu na način definisanom Odlukom.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
31. decembar 2017. godine

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(m) Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Tabela koja sledi prikazuje stanje kapitala i ukupne rizične aktive na dan 31. decembar 2017. godine:

U hiljadama dinara	2017	2016.*
<b>Osnovni akcijski kapital - CET1</b>		
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	23.607.620	23.607.620
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	562.156	562.156
Dobit iz ranijih godina koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	655.690	609.513
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	1.545.736	1.529.305
(-) Nerealizovani gubici	(5.416)	(11.823)
Ostale rezerve	36.997.080	32.020.480
(-) Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza)	(1.165.916)	(921.336)
(-) Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka	(231.860)	-
(-) Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke	(13.237.592)	(18.504.195)
(-) Ostale odbitne stavke	-	-
<b>Ukupan osnovni akcijski kapital - CET1</b>	<b>48.727.498</b>	<b>38.891.720</b>
<b>Dodatni osnovni kapital - AT1</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Ukupan osnovni kapital - T1 (CET1 + AT1)</b>	<b>48.727.498</b>	<b>38.891.720</b>
<b>Dopunski kapital - T2</b>		
Uplaćeni iznos subordiniranih obaveza	538.731	616.271
Odbitne odbitne stavke	-	-
<b>Ukupan dopunski kapital - T2</b>	<b>538.731</b>	<b>616.271</b>
<b>Ukupan regulatorni kapital (T1 + T2)</b>	<b>49.266.229</b>	<b>39.507.991</b>

\* Regulatorni kapital za 2016. godinu je prilagođen obrascu KAP koji se primenjuje od 30. juna 2017. godine

Grupa je za 2017. godinu ostvarila pokazatelje poslovanja u okviru limita definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala i Odlukom o upravljanju rizicima.

**5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA**

Priprema finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva od rukovodstva da prosuđuje, da pravi procene i pretpostavke koje utiču na primenu računovodstvenih politika i prikazane vrednosti sredstava i obaveza, prihoda i rashoda iskazanih u finansijskim izveštajima. Ostvareni rezultati mogu odstupati od ovih procena.

Procene i pretpostavke se kontinuirano preispituju i zasnivaju se na prethodnom (istorijskom) iskustvu i drugim faktorima, uključujući i predviđanja budućih događaja za koje se smatra da su razumna u datim okolnostima. Revidirane računovodstvene procene se priznaju u onom periodu u kojem su procene revidirane, kao i u budućim periodima na koje promene procena utiču.

Ova obelodanjivanja dopunjuju komentare o upravljanju rizicima (napomena 4).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA (nastavak)**

**(a) Ključni izvori neizvesnosti pri procenivanju**

*(i) Rezervisanja za kreditne gubitke*

Obezvredjenje sredstava koja se obračunavaju metodom amortizovane vrednosti se procenjuje na način koji je opisan u računovodstvenoj politici 3(j)(vii).

Poseban element druge ugovorne strane u ukupnom rezervisanju za obezvređenja se primenjuje na finansijska sredstva koja su predmet individualne procene obezvređenja, a zasniva se na najboljoj proceni rukovodstva o sadašnjoj vrednosti očekivanih budućih tokova gotovine. Prilikom procene ovih tokova gotovine, rukovodstvo pravi procene o finansijskom stanju druge ugovorne strane i o neto prodajnoj vrednosti prisutnog kolaterala. Svako obezvređeno sredstvo se procenjuje u pogledu kvaliteta i izlazne strategije, gde funkcija kreditnog rizika nezavisno odobrava procenu gotovinskih tokova koji se smatraju nadoknadivim.

Grupno procenjena rezervisanja pokrivaju kreditne gubitke koji su sadržani u portfoliju kredita i potraživanja i hartija od vrednosti koje se drže do dospeća, a koji imaju slične karakteristike kreditnog rizika usled objektivnih dokaza o postojanju obezvređenih stavki, koje još uvek ne mogu da se identifikuju. Prilikom procene potrebe za grupnim rezervisanjem za gubitke, rukovodstvo uzima u obzir faktore kao što su kvalitet kredita, veličina portfolija, koncentracija rizika i ekonomske faktore. Da bi se procenilo potrebno rezervisanje, prave se pretpostavke kojima se definiše način za modeliranje gubitaka sadržanih u portfoliju i određuju se neophodni ulazni parametri, zasnovani na istorijskom iskustvu i trenutnim privrednim okolnostima.

Tačnost rezervisanja zavisi od procene budućih tokova gotovine za pojedinačna rezervisanja za druge ugovorne strane, kao i od pretpostavki i parametara modela koji se koristi prilikom određivanja grupnog rezervisanja.

*(ii) Utvrđivanje fer vrednosti*

Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza za koje ne postoji utvrdiva tržišna cena zahteva korišćenje tehnika procene opisanih u računovodstvenoj politici 3(j)(vi). Za finansijske instrumente kojima se retko trguje i čija cena nije vrlo transparentna, fer vrednost je manje objektivna i zahteva različite stepene procene, u zavisnosti od likvidnosti, koncentracije, neizvesnosti tržišnih faktora, pretpostavki o formiranju cena i drugih rizika vezanih za konkretne instrumente.

**(b) Ključne računovodstvene procene za primenu računovodstvenih politika Grupe**

Ključne računovodstvene procene u primeni računovodstvenih politika Grupe uključuju:

*(i) Vrednovanje finansijskih instrumenata*

Računovodstvena politika Grupe o merenju fer vrednosti je obelodanjena u računovodstvenoj politici 3(j)(vi).

Grupa meri fer vrednost finansijske imovine koristeći sledeću hijerarhiju kvaliteta ulaznih podataka koji se koriste prilikom vrednovanja:

- Nivo 1: Zvanične tržišne cene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za identične instrumente.
- Nivo 2: Tehnike procenivanja zasnovane na ulaznim podacima koji nisu tržišne cene za identične instrumente, ali su informacije dostupne i utvrdive bilo direktno (na primer cene) ili indirektno (na primer izvedeni iz cene). Ova kategorija obuhvata instrumente koji se mere putem: zvaničnih tržišnih cena na aktivnom tržištu za instrumente sličnih karakteristika, zvaničnih tržišnih cena za iste ili za instrumente sličnih karakteristika na tržištu koje se smatra manje aktivnim ili drugih tehnika procene gde su svi značajniji podaci direktno ili indirektno dostupni na tržištu.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA (nastavak)**

**(b) Ključne računovodstvene procene za primenu računovodstvenih politika Grupe (nastavak)**

*(i) Vrednovanje finansijskih instrumenata (nastavak)*

- Nivo 3: Tehnike procenjivanja koje koriste ulazne podatke koji nisu dostupni i utvrdivi. Ova kategorija obuhvata sve instrumente čija se procena vrši na bazi podataka koji nisu dostupni i utvrdivi i kao takvi imaju značajan efekat na procenu vrednosti instrumenta. Ova kategorija obuhvata instrumente koji se vrednuju na osnovu zvanične cene za instrumente sličnih karakteristika, gde su značajne neutvrđive korekcije ili pretpostavke potrebne da bi odrazile razlike između instrumenata.

Fer vrednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza kojima se trguje na aktivnom tržištu je zasnovana na tržišnim cenama. Za sve ostale finansijske instrumente Grupa određuje fer vrednost korišćenjem tehnika procenjivanja.

Tehnike procenjivanja uključuju neto sadašnju vrednost i diskontovane gotovinske tokove, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje utvrđive tržišne cene, kao i druge metode procene. Pretpostavke i ulazni podaci koji se koriste kod tehnika procenjivanja uključuju nerizične i referentne kamatne stope, kreditne raspone i druge faktore koji se koriste prilikom procene diskontnih stopa, cene obveznica i kapitala, devizne kurseve, kapital i indekse cena kapitala i očekivanu nestabilnost cena i korelacije. Cilj tehnika procenjivanja je da se ustanovi fer vrednost koja odražava cenu finansijskog instrumenta na dan izveštavanja, koja bi bila ustanovljena od učesnika na tržištu u transakciji „van dohvata ruke“.

Grupa koristi opšte prihvaćene modele procenjivanja za određivanje fer vrednosti redovnih i uobičajenih finansijskih instrumenata, kao što su kamatni i valutni svopovi za koje se isključivo koriste utvrđivi tržišni parametri koji zahtevaju nizak stepen procenjivanja i pretpostavki od strane rukovodstva. Utvrđivi ulazni parametri modela su uglavnom dostupni na tržištu kotiranih dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti, derivata kojima se trguje i jednostavnih derivata kao što su kamatni svopovi.

Dostupnost uočljivih tržišnih cena i ulaznih podataka modela smanjuje potrebu za procenama i pretpostavkama rukovodstva i takođe smanjuje neizvesnost koja se povezuje sa određivanjem fer vrednosti. Dostupnost uočljivih tržišnih cena i ulaznih podataka se uglavnom razlikuje, u zavisnosti od proizvoda i tržišta, i sklona je promenama uslovljenim različitim događajima i opštim uslovima na budućim tržištima.

*(ii) Koristan vek trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme, stope amortizacije*

Obračun amortizacije i stope amortizacije zasnovane su na projektovanom korisnom veku trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme, koji je podložan preispitivanju. Adekvatnost procenjenog očekivanog veka trajanja preispituje se jednom godišnje, odnosno po potrebi češće, ukoliko postoje indikacije da je došlo do značajnih promena faktora koji su uticali na prethodno određivanje veka trajanja ili do nastanka drugih događaja koji imaju uticaj na procenjeni vek trajanja. Određivanje korisnog veka trajanja zahteva značajne procene od strane rukovodstva i zasniva se na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promenama koje mogu imati uticaj na ekonomski vek trajanja sredstava.

*(iii) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine*

Knjigovodstvena vrednost nefinansijskih sredstava, osim investicionih nekretnina i odloženih poreskih sredstava preispituje se na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li postoje naznake koje ukazuju na to da je došlo do njihovog obezvređenja. Ako postoje takve naznake, procenjuje se nadoknadivi iznos sredstva. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od knjigovodstvene vrednosti, ista se umanjuje do visine nadoknadive vrednosti, a gubitak priznaje u bilansu uspeha. Razmatranje indikatora i dokaza obezvređenja zahteva značajne procene od strane rukovodstva u pogledu očekivanih tokova gotovine, diskontnih stopa i stepena iskorišćenosti sredstava koja su predmet razmatranja.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
31. decembar 2017. godine

**5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA (nastavak)**

**(b) Ključne računovodstvene procene za primenu računovodstvenih politika Grupe (nastavak)**

*(iv) Odložena poreska sredstva*

Odložena poreska sredstva priznaju se do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da poreska sredstva mogu biti iskorišćena. Rukovodstvo Grupe vrši procenu da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i iznosa sredstva, odnosno iznosa očekivanih budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike.

*(v) Rezervisanja po osnovu sudskih sporova*

Grupa je uključena u određeni broj sudskih i radno pravnih sudskih postupaka. Rezervisanje po osnovu sudskih sporova se formira kada je verovatno da će Grupa, kao rezultat prošlih događaja, imati sadašnju zakonsku ili ugovornu obavezu, čiji iznos se može pouzdano utvrditi, a po osnovu koje je očekivan odliv ekonomskih koristi. Procena rezervisanja po osnovu navedenih sporova zahteva značajne procene od strane pravne službe i rukovodstva Grupe, uključujući procenu verovatnoće negativnih ishoda sporova, kao i iznose verovatnih i razumnih procena gubitaka. Iznosi potrebnih rezervisanja predstavljaju najbolju procenu na osnovu dostupnih informacija na datum bilansa, ali mogu biti promenjeni u budućnosti kao posledica nastanka novih događaja ili dobijanja novih informacija.

*(vi) Rezervisanja po osnovu otpremnina zaposlenima*

Rezervisanja za otpremnine zaposlenima prilikom odlaska u penziju utvrđuju se primenom aktuarske procene, koja podrazumeva procene diskontne stope, budućih kretanja zarada, budućih fluktuacija zaposlenih, odnosno stope mortaliteta. Stvarni ishodi mogu značajno odstupati od navedenih procena, naročito imajući u vidu dug period na koji se odnose.

**6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST**

Tabela koja sledi sadrži analizu finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda, po nivoima u hijerarhiji fer vrednosti po kojima se kategorizuje vrednovanje fer vrednosti:

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
<b>2017.</b>					
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	21	-	2.281.049	-	2.281.049
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	22	1.946.572*	80.225.064	-	82.171.636
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	26	-	17.956	174.295	192.251
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	27	-	9.195	-	9.195
		<b>1.946.572</b>	<b>82.533.264</b>	<b>174.295</b>	<b>84.654.131</b>
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	33	-	207.003	-	207.003
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	34	-	448.794	-	448.794
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	37	-	-	-	-
		<b>-</b>	<b>655.797</b>	<b>-</b>	<b>655.797</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
31. decembar 2017. godine

**6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST (nastavak)**

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
<b>2016.</b>					
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	21	-	105.553	2.209.764	2.315.317
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	22	-	76.669	76.243.995	76.320.664
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	26	-	24.067	198.778	222.845
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	27	-	375	-	375
		-	<b>206.664</b>	<b>78.652.537</b>	<b>78.859.201</b>
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	33	-	87.814	146.418	234.232
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	34	-	540.097	-	540.097
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	37	-	11	92	103
		-	<b>627.922</b>	<b>146.510</b>	<b>774.432</b>

\*Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju – nivo 1, obuhvataju državne zapise RS denimirane u USD koje su listirane na berzi EU kao visoko likvidna sredstva.

(i) *Hijerarhija fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti*

Procenjene fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti prikazana su u tabeli koja sledi prema nivoima hijerarhije fer vrednosti u skladu sa MSFI 13:

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupna fer vrednost	Knjigovodstvena vrednost
<b>2017.</b>						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	20	-	-	29.661.017	29.661.017	29.661.017
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	23	-	-	81.780	81.780	77.886
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	24	-	9.248.386	2.636.678	11.885.064	11.885.064
Kredit i potraživanja od komitenata	25	-	80.231.248	177.322.790	257.554.038	240.608.342
Ostala sredstva	32	-	1.000.303	-	1.000.303	1.000.303
		-	<b>90.479.937</b>	<b>209.702.265</b>	<b>300.182.202</b>	<b>283.232.612</b>
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	35	-	85.780.106	22.341.839	108.121.945	106.676.158
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	36	-	34.783.435	152.525.877	187.309.312	186.658.833
Subordinirane obaveze	38	-	2.718.490	-	2.718.490	2.718.490
Tekuće poreske obaveze	19.4	-	205.253	-	205.253	205.253
Ostale obaveze	40	-	2.644.579	-	2.644.579	2.644.579
		-	<b>126.131.863</b>	<b>174.867.716</b>	<b>300.999.579</b>	<b>298.903.313</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST (nastavak)**

(i) *Hijerarhija fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti (nastavak)*

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupna fer vrednost	Knjigovodstvena vrednost
<b>2016.</b>						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	20	-	-	28.085.266	28.085.266	28.085.266
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	23	-	-	44.819	44.819	42.957
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	24	-	14.618.710	3.871.722	18.490.432	18.490.432
Kreditni i potraživanja od komitenata	25	-	73.870.874	148.230.093	222.100.967	208.339.473
Ostala sredstva	32	-	915.567	-	915.567	915.567
		-	<b>89.405.151</b>	<b>180.231.900</b>	<b>269.637.051</b>	<b>255.873.695</b>
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	35	-	20.872.714	67.155.645	88.028.359	86.460.699
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	36	-	54.497.172	124.053.207	178.550.379	178.232.370
Subordinirane obaveze	38	-	3.082.125	-	3.082.125	3.082.125
Tekuće poreske obaveze	19.4	-	31.749	-	31.749	31.749
Ostale obaveze	40	-	2.999.463	-	2.999.463	2.999.463
		-	<b>81.483.223</b>	<b>191.208.852</b>	<b>272.692.075</b>	<b>270.806.406</b>

Tehnike i modeli koje Grupa koristi za obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata obelodanjeni su u napomeni 5b(i).

(ii) *Sredstva čija je fer vrednost približno jednaka knjigovodstvenoj vrednosti*

Kod finansijskih sredstava i obaveza koja su visoko likvidna sa kratkoročnim dospećem (do godinu dana) pretpostavlja se da je knjigovodstvena vrednost približno jednaka fer vrednosti. Osnovna pretpostavka u ovom slučaju jeste da u kratkom roku, za visoko likvidna sredstva, neće doći do značajnih tržišnih promena koje mogu uticati na promenu fer vrednosti. Ova pretpostavka se takođe koristi i kod depozita po viđenju, štednih depozita bez definisanog roka dospeća i svih finansijskih instrumenata koji imaju promenljivu kamatnu stopu.

(iii) *Finansijski instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom*

Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, koja se vode po amortizovanoj vrednosti procenjuje se poređenjem tržišnih kamatnih stopa u momentu inicijalnog priznavanja sa tekućim tržišnim kamatnim stopama za finansijske instrumente sličnih karakteristika. Procenjena fer vrednost finansijskih instrumenata sa fiksnom kamatnom stopom se zasniva na diskontovanim novčanim tokovima korišćenjem preovlađujuće kamatne stope na tržištu novca za finansijske instrumente koji imaju slične karakteristike kreditnog rizika i ročnosti.

Finansijska sredstva koja se drže do dospeća, krediti i depoziti uključuju i deo portfolija sa fiksnom kamatnom stopom što dovodi do razlike između knjigovodstvene i fer vrednosti.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**
**7. NETO PRIHOD PO OSNOVU KAMATA**

Neto prihod po osnovu kamata obuhvata:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
<b>Prihodi od kamata</b>		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	288.892	274.123
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	219.701	206.992
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	3.613.540	4.163.368
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	6.951	3.793
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	141.147	116.524
Kredit i potraživanja od komitenata	10.561.733	10.699.550
Finansijski derivati i finansijska sredstva koja se drže u svrhe zaštite od rizika	313.677	275.021
<b>Ukupni prihodi od kamata:</b>	<b>15.145.641</b>	<b>15.739.371</b>
<b>Rashodi od kamata</b>		
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	114.804	84.553
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	80.105	79.480
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	1.167.001	1.645.868
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	1.284.698	1.465.050
Subordinirane obaveze	135.462	138.959
<b>Ukupni rashodi od kamata:</b>	<b>2.782.070</b>	<b>3.413.910</b>
<b>Neto prihodi od kamata</b>	<b>12.363.571</b>	<b>12.325.461</b>

Prihodi od kamata na obezvređene plasmane saglasno računovodstvenoj politici 3(d) u 2017. godini iznose 261.402 hiljade dinara (2016. godina: 465.999 hiljada dinara).

**8. NETO PRIHOD PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA**

Neto prihod po osnovu naknada i provizija:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
<b>Prihodi od naknada i provizija</b>		
Naknade i provizije za platni promet	1.166.390	977.855
Naknade za izdate garancije i druge potencijalne obaveze	586.770	637.726
Naknade po osnovu brokerskih usluga	19.725	20.154
Naknade po kastodi poslovima	363.251	390.544
Naknade iz poslovanja sa karticama	1.186.667	924.032
Naknade po osnovu depozita	369.753	343.732
Naknade po osnovu kredita	360.645	295.861
Ostale naknade i provizije	309.422	296.071
<b>Ukupan prihod od naknada i provizija:</b>	<b>4.362.623</b>	<b>3.885.975</b>
<b>Rashodi od naknada i provizija</b>		
Naknade i provizije za platni promet	163.834	152.340
Provizije po osnovu garancija, akreditiva i jemstava	11.688	22.958
Naknade iz poslovanja sa karticama	1.027.211	844.148
Ostale naknade i provizije	153.102	135.329
<b>Ukupni rashodi od naknada i provizija:</b>	<b>1.355.835</b>	<b>1.154.775</b>
<b>Neto prihodi od naknada i provizija</b>	<b>3.006.788</b>	<b>2.731.200</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
31. decembar 2017. godine

**9. NETO DOBITAK PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA NAMENJENIH TRGOVANJU**

Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju obuhvata:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Neto dobitak po osnovu prodaje hartija od vrednosti koje su namenjene trgovanju	44.559	88.376
Neto rashodi po osnovu promene fer vrednosti hartija od vrednosti koje su namenjene trgovanju	(3.550)	(8.545)
Neto prihodi/(rashodi) po osnovu promene vrednosti derivata namenjenih trgovanju	207.458	(48.842)
<b>Neto dobitak od trgovanja</b>	<b>248.467</b>	<b>30.989</b>

**10. NETO GUBITAK PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA**

Neto gubitak po osnovu zaštite od rizika obuhvata:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Neto (rashodi)/prihodi od promene vrednosti plasmana, potraživanja i hartija od vrednosti	(90.429)	36.715
Neto prihodi/(rashodi) od promene vrednosti derivata namenjenih zaštiti od rizika	56.564	(40.459)
<b>Neto gubitak po osnovu zaštite od rizika</b>	<b>(33.865)</b>	<b>(3.744)</b>

**11. NETO DOBITAK PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU**

Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju obuhvata:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Dobici po osnovu prodaje hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	433.080	210.242
Gubici po osnovu prodaje hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	(171.908)	(43.986)
<b>Neto dobitak</b>	<b>261.172</b>	<b>166.256</b>

**12. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE**

Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule obuhvata:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	62.456.406	93.198.993
Rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(61.098.619)	(91.774.952)
<b>Neto prihod</b>	<b>1.357.787</b>	<b>1.424.041</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**13. NETO DOBITAK PO OSNOVU INVESTICIJA**

Neto dobitak po osnovu investicija predstavlja dobitak ostvaren prodajom akcija koje je Banke posedovala u kompaniji MasterCard:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Dobitak po osnovu prodaje investicija	120.379	-
<b>Ukupno</b>	<b>120.379</b>	<b>-</b>

**14. OSTALI POSLOVNI PRIHODI**

Ostali poslovni prihodi obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za sudske sporove	23.044	29.388
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za ostale obaveze	4.895	10.977
Prihodi od dividendi	120	342
Dobici po osnovu prodaje ostalih plasmana	12.760	58.609
Drugi prihodi iz poslovanja	94.242	44.269
<b>Ukupno</b>	<b>135.061</b>	<b>143.585</b>

**15. NETO RASHOD PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA I KREDITNO RIZIČNIH VANBILANSNIH STAVKI**

Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki obuhvata:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Plasmani klijentima		
Neto dodatna pojedinačna ispravka vrednosti	2.917.525	3.029.650
Neto ukidanje grupnog obezvređenja	(117.915)	(110.310)
	2.799.610	2.919.340
Potencijalne obaveze		
Neto dodatna pojedinačna ispravka vrednosti (napomena 39)	27.069	19.970
Neto dodatno grupno obezvređenje (napomena 39)	537	65.164
	27.606	85.134
Direktan otpis	1.757	10.334
Prihod od naplate otpisanih potraživanja	(202.208)	(3.103)
<b>Ukupno</b>	<b>2.626.765</b>	<b>3.011.705</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
31. decembar 2017. godine

**16. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI**

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi sastoje se od:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Troškovi neto zarada	1.685.117	1.630.862
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada	630.236	601.795
Neto rashodi po osnovu rezervisanja za otpremnine i godišnje odmore	5.613	20.496
Ostali lični rashodi	573.789	499.619
<b>Ukupno</b>	<b>2.894.755</b>	<b>2.752.772</b>

**17. TROŠKOVI AMORTIZACIJE**

Troškovi amortizacije sastoje se od:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja (napomena 28.2, 28.3)	273.687	375.931
Troškovi amortizacije investicionih nekretnina (napomena 30)	33	33
Troškovi amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme (napomena 29.2, 29.3)	265.183	226.439
<b>Ukupno</b>	<b>538.903</b>	<b>602.403</b>

**18. OSTALI RASHODI**

Ostali rashodi obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Troškovi poslovne zgrade i poslovnog prostora	91.578	95.026
Troškovi kancelarijskog materijala	39.827	48.944
Troškovi zakupnina	673.730	674.463
Troškovi održavanja informacionog sistema	513.390	446.196
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	55.846	51.677
Troškovi reklame, propagande, reprezentacije i donacije	305.170	324.738
Troškovi advokatskih, konsultantskih usluga i revizije	199.302	162.028
Troškovi PTT usluga	139.682	135.116
Troškovi premija osiguranja	775.287	683.426
Troškovi osiguranja i obezbeđenja imovine	85.509	89.699
Troškovi stručnog usavršavanja	21.005	16.298
Troškovi servisnih usluga	92.448	99.792
Troškovi transportnih usluga	17.780	20.678
Troškovi prevoza na rad i sa rada	38.836	37.328
Troškovi naknada smeštaja i ishrane na službenim putovanjima	31.102	26.916
Ostali porezi i doprinosi	469.872	457.072
Rashodi rezervisanja za sudske sporove i ostala rezervisanja (napomena 39)	127.009	72.423
Gubici od prodaje i rashodovanja nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja	17.349	8.263
Ostalo	409.600	407.060
<b>Ukupno</b>	<b>4.104.322</b>	<b>3.857.143</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
31. decembar 2017. godine

**19. POREZ NA DOBITAK**

19.1 Osnovne komponente poreza na dobitak na dan 31. decembra su sledeće:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Tekući poreski rashod perioda	(521.163)	(343.243)
Povećanje odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	28.593	22.256
Smanjenje odloženih poreskih sredstava i povećanje odloženih poreskih obaveza	(20.528)	-
<b>Ukupno</b>	<b>(513.098)</b>	<b>(320.987)</b>

19.2. Usaglašavanje efektivne poreske stope je prikazano u tabeli koja sledi:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Dobitak pre oporezivanja	7.294.615	6.593.765
Efektivni porez obračunat na iznos finansijskog rezultata po poreskoj stopi od 15%	1.094.192	989.065
<i>Poreski efekti trajnih razlika:</i>		
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	43.266	21.024
Poreski efekti po osnovu usklađivanja prihoda	(632.306)	(692.432)
<i>Poreski efekti privremenih razlika:</i>		
Razlika amortizacije obračunata za poreske svrhe i u finansijskim izveštajima	(6.976)	11.930
Poreski efekti po osnovu rashoda koji se priznaju u narednom periodu	22.987	13.656
<b>Tekući porez na dobit</b>	<b>521.163</b>	<b>343.243</b>
<i>Efektivna poreska stopa</i>	<i>7,14%</i>	<i>5,21%</i>

19.3 Porez na dobitak priznat u okviru ostalog ukupnog rezultata prikazan je u tabeli koja sledi:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>			<b>2016.</b>		
	<b>Pre poreza</b>	<b>Poreski rashod</b>	<b>Nakon poreza</b>	<b>Pre poreza</b>	<b>Poreski rashod</b>	<b>Nakon poreza</b>
Aktuarski gubici	(1.967)	(1.478)	(3.445)	(12.203)	380	(11.823)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>(1.967)</b>	<b>(1.478)</b>	<b>(3.445)</b>	<b>(12.203)</b>	<b>380</b>	<b>(11.823)</b>

19.4. Obračunata obaveza za porez na dobit Grupe za 2017. godinu iznosi 521.163 hiljade dinara od čega je iznos od 315.910 hiljade dinara zatvoren iz više plaćenih akontacija, tako da neizmirene tekuće poreske obaveze na dan 31. decembra 2017. godine iznose 205.253 hiljada dinara.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**
**20. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE**

20.1 Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Gotovina u blagajni u dinarima	1.577.892	1.363.614
Žiro račun	17.645.389	8.734.298
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	1.034.221	1.024.061
Ostala novčana sredstva u stranoj valuti	38.226	43.692
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	9.365.485	16.920.376
	<u>29.661.213</u>	<u>28.086.041</u>
Ispravka vrednosti	(196)	(775)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<u><u>29.661.017</u></u>	<u><u>28.085.266</u></u>

Stanje na žiro računu uključuje i obaveznu rezervu u dinarima koja predstavlja minimalnu rezervu dinarskih sredstava izdvojenu u skladu sa „Odlukom o obaveznoj rezervi kod NBS”. U skladu sa navedenom Odlukom dinarska obavezna rezerva se obračunava na iznos prosečnog dnevnog knjigovodstvenog stanja dinarskih depozita, kredita, hartija od vrednosti i ostalih dinarskih obaveza u toku jednog kalendarskog meseca i to po stopama od 0% do 5% u zavisnosti od ugovorene ročnosti i izvora finansiranja, a zatim drži na žiro računu Banke. Tokom 2017. godine NBS je plaćala kamatu na obaveznu rezervu po stopi od 1,75% godišnje.

Obavezna devizna rezerva kod NBS predstavlja minimalnu rezervu deviznih sredstava izdvojenu u skladu sa „Odlukom o obaveznoj rezervi kod NBS”. U skladu sa napred navedenom Odlukom, deviznu obaveznu rezervu banke obračunavaju na osnovu prosečnog stanja depozita, kredita i drugih obaveza u stranim valutama ili u dinarima indeksiranim deviznom klauzulom primenom kursa dinara prema evru tokom jednog kalendarskog meseca. Stopa obavezne rezerve bila je nepromenjena tokom 2017. godine i iznosila je 20% na devizne depozite do dve godine i 13% na devizne depozite preko dve godine, dok je stopa na deo devizne rezerve koji čine dinarske obaveze indeksirane deviznom klauzulom bila je 100%.

Grupa je dužna da održava prosečno dnevno stanje u obračunskom periodu na deviznim računima kod NBS u iznosima ne manjim od obračunatih iznosa. NBS ne plaća Grupi kamatu na izdvojena sredstva na redovnom deviznom računu obavezne rezerve.

20.2 Kretanja na računu ispravke vrednosti gotovine i sredstava kod centralne banke tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Stanje na dan 1. januara	-	-	(775)	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	-	-	-	(398)
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom	-	-	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(398)</u>
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
Ukidanje /(dodatna) ispravka vrednosti	-	-	497	(363)
Efekti promene deviznog kursa	-	-	82	(14)
Ukupno za godinu	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>579</u>	<u>(377)</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<u><u>-</u></u>	<u><u>-</u></u>	<u><u>(196)</u></u>	<u><u>(775)</u></u>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**21. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA**  
**NAMENJENA TRGOVANJU**

Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Hartije od vrednosti koje su namenjene trgovanju:		
- državni zapisi Republike Srbije	2.095.845	2.168.644
	<u>2.095.845</u>	<u>2.168.644</u>
Potraživanja po osnovu derivata namenjenih trgovanju:		
- kamatni svopovi	157.024	146.673
- valutni svop i forward	28.180	-
	<u>185.204</u>	<u>146.673</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b><u>2.281.049</u></b>	<b><u>2.315.317</u></b>

Na dan 31. decembra 2017. godine, ulaganja u hartije od vrednosti koje su namenjene trgovanju u iznosu od 2.095.845 hiljade dinara, predstavljaju ulaganja u državne zapise Republike Srbije sa rokovima dospeća do 2022. godine.

**22. FINANSIJSKA SREDSTVA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU**

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Hartije od vrednosti raspoložive za prodaju		
- državni zapisi Republike Srbije i obveznice lokalne samouprave	70.182.412	70.275.281
- obveznice lokalne samouprave i državni zapisi Republike Srbije - stavke hedžinga	11.989.224	6.045.383
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b><u>82.171.636</u></b>	<b><u>76.320.664</u></b>

Na dan 31. decembra 2017. godine, ulaganja u hartije od vrednosti raspoložive za prodaju u iznosu od 11.989.224 hiljade dinara predstavljaju ulaganja u obveznice lokalne samouprave i državne zapise Republike Srbije - stavke hedžinga, sa rokovima dospeća do 2023. godine, dok iznos od 70.182.412 hiljada dinara predstavlja ulaganja u državne zapise Republike Srbije sa rokovima dospeća do 2023. godine.

U cilju zaštite od kamatnog rizika kod obveznica lokalne samouprave kao i državnih zapisa Republike Srbije, Banka je implementirala mikro hedžing fer vrednosti, tj. naznačila kao stavke hedžinga ulaganja u obveznice lokalne samouprave i državne zapise Republike Srbije, ukupne nominalne vrednosti EUR 97,4 miliona, dok su kao instrumenti hedžinga naznačeni kamatni svopovi ukupne nominalne vrednosti EUR 97,4 miliona. Na dan 31. decembra 2017. godine urađen je test efektivnosti koji je pokazao da je hedžing veoma efektivan.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**23. FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE DRŽE DO DOSPEĆA**

23.1. Finansijska sredstva koja se drže do dospeća obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća:		
- potraživanja po osnovu eskonta menica	79.534	44.149
Ispravka vrednosti	(1.648)	(1.192)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>77.886</b>	<b>42.957</b>

Na dan 31. decembra 2017. godine, potraživanja po osnovu eskonta menica u iznosu od 79.534 hiljade dinara predstavljaju ulaganja sa rokom dospeća do godinu dana i eskontnom stopom u visini jednomesečnog BELIBOR-a uvećanog od 2% do 3,9% na godišnjem nivou.

23.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti finansijskih sredstava koja se drže do dospeća tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>Pojedinačna</b>		<b>Grupna</b>	
	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Stanje na dan 1. januara	(623)	-	(569)	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	-	(16.252)	-	(9.113)
Efekti sticanja poslovnim kombinacijom	-	-	-	-
	-	(16.252)	-	(9.113)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
(Dodatna)/ukidanje ispravke vrednosti	-	-	(1.079)	8.544
Otpis bez otpusta duga	623	15.629	-	-
Ukupno za godinu	623	15.629	(1.079)	8.544
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>-</b>	<b>(623)</b>	<b>(1.648)</b>	<b>(569)</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
31. decembar 2017. godine

**24. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA**

24.1. Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija uključuju:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Devizni računi kod:		
- drugih banaka u okviru UniCredit grupe	712.860	4.953.054
- drugih stranih banaka	1.797.310	698.387
Ukupno devizni računi:	2.510.170	5.651.441
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight)		
- u stranoj valuti	7.463.780	11.112.514
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	7.463.780	11.112.514
Garantni depozit u stranoj valuti za kupoprodaju hartija od vrednosti	4.739	4.939
Namenski depoziti u stranoj valuti	11.509	13.602
Kratkoročni krediti:		
- u dinarima	687	1.586.635
Ukupno kratkoročni krediti:	687	1.586.635
Dugoročni krediti:		
- u dinarima	1.786.030	90.070
Ukupno dugoročni krediti:	1.786.030	90.070
Ostali plasmani u stranoj valuti	57.261	2.256
Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga u dinarima	59.589	61.090
Ispravka vrednosti	(8.701)	(32.115)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>11.885.064</b>	<b>18.490.432</b>

24.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti kredita i potraživanja od banaka tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Stanje na dan 1. januara	(3)	-	(32.112)	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	-	(1)	-	(15.747)
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom	-	-	-	(1.309)
	-	(1)	-	(17.056)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
(Dodatna)/ukidanje ispravke vrednosti	(4)	(2)	22.981	(14.649)
Efekti promene deviznog kursa	-	-	437	(407)
Otpisi	-	-	-	-
Ukupno za godinu	(4)	(2)	23.418	(15.056)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>(7)</b>	<b>(3)</b>	<b>(8.694)</b>	<b>(32.112)</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA**

25.1. Krediti i potraživanja od komitenata uključuju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Kratkoročni krediti:		
- u dinarima	27.469.938	25.565.936
- u stranoj valuti	3.023.971	1.766.592
Ukupno kratkoročni krediti:	30.493.909	27.332.528
Dugoročni krediti:		
- u dinarima	194.066.817	169.111.255
- u stranoj valuti	10.849.201	16.342.875
Ukupno dugoročni krediti:	204.916.018	185.454.130
Plasmani po osnovu akceptiranja, avaliranja i izvršenih plaćanja po garancijama i akreditivima:		
- u dinarima	49.474	182.225
- u stranoj valuti	14.807	3.834.365
Ukupno:	64.281	4.016.590
Potraživanja po osnovu faktoringa u dinarima	560.067	508.122
Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga u dinarima	8.257.936	7.503.481
Ostali plasmani u dinarima	5.892.542	-
Ispravka vrednosti	(9.576.411)	(16.475.378)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>240.608.342</b>	<b>208.339.473</b>

Kredit i potraživanja koji su indeksirani valutnom klauzulom (EUR, CHF, USD) prikazani su u okviru kredita odnosno potraživanja u dinarima.

25.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti kredita i potraživanja od komitenata tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>Pojedinačna</b>		<b>Grupna</b>	
	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Stanje na dan 1. januara	(15.120.903)	-	(1.354.475)	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	-	(19.899.044)	-	(1.005.727)
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom	-	(53.318)	-	(438.102)
	-	(19.952.362)	-	(1.443.829)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
(Dodatna)/ukidanje ispravke vrednosti	(2.931.255)	(2.935.902)	95.500	106.385
Efekti promene deviznog kursa	661.660	(268.446)	(98.574)	(17.031)
Korekcija prihoda od kamata	(207.918)	(240.968)	-	-
Efekti prodaje portfolia	1.833.636	366.717	-	-
Otpis sa otpustom duga	246.249	392.053	-	-
Otpis bez otpusta duga	7.299.669	7.518.005	-	-
Ukupno za godinu	6.902.041	4.831.459	(3.074)	89.354
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>(8.218.862)</b>	<b>(15.120.903)</b>	<b>(1.357.549)</b>	<b>(1.354.475)</b>

\*Otpis bez otpusta duga, odnosno računovodstveni otpis, predstavlja otpis potraživanja saglasno Odluci Narodne banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive (Službeni glasnik RS br. 77/2017) koja je u primeni od 30. septembra 2017. godine. Banka je izvršila otpis bilansne aktive niskog stepena naplativosti odnosno računovodstveni otpis 100% obezvređenih potraživanja. U smislu pomenute Odluke, računovodstveni otpis podrazumeva prenos iznosa potraživanja iz bilansne aktive u vanbilansnu evidenciju Banke.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
31. decembar 2017. godine

**25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (NASTAVAK)**

25.3. Struktura kredita i potraživanja od komitenata data je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2017			2016		
	Bruto iznos	Ispravka vrednosti	Knjigovodstvena vrednost	Bruto iznos	Ispravka vrednosti	Knjigovodstvena vrednost
Javni sektor	11.667.494	(30.021)	11.637.473	6.765.010	(117.902)	6.647.108
Privreda	157.364.612	(8.477.777)	148.886.835	147.151.497	(12.496.811)	134.654.686
Stanovništvo	81.152.647	(1.068.613)	80.084.034	70.898.344	(3.860.665)	67.037.679
<b>Stanje na dan</b>						
<b>31. decembra</b>	<b>250.184.753</b>	<b>(9.576.411)</b>	<b>240.608.342</b>	<b>224.814.851</b>	<b>(16.475.378)</b>	<b>208.339.473</b>

25.4. Krediti pravnim licima su uglavnom odobravani za finansiranje tekuće likvidnosti (minus po tekućem računu), nabavke obrtnih sredstava, finansiranje uvoza, kao i za finansiranje investicija. Odobreni krediti su korišćeni za finansiranje poslovnih aktivnosti u oblasti trgovine i usluga, industrije, građevinarstva, poljoprivrede i prehrambene proizvodnje, kao i za ostale namene. Kratkoročni krediti su odobravani sa rokovima dospeća od 30 dana do jedne godine. Kamata na kratkoročne kredite odobrene sa valutnom klauzulom obračunavana je u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog EURIBOR-a uvećanog u proseku za 2,65%, dok je kamata na kratkoročne kredite odobrene u dinarima obračunavana u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog BELIBOR-a uvećanog u proseku za 1,01%.

Dugoročni krediti su odobravani na period od 2 do 10 godina. Kamata na dugoročne kredite odobrene sa valutnom klauzulom se obračunavala po kamatnoj stopi u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog EURIBOR-a uvećanog u proseku za 2,85% na godišnjem nivou, dok se kamata na dugoročne kredite u dinarima obračunavala po kamatnoj stopi u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog BELIBOR-a uvećanog u proseku za 1,14% na godišnjem nivou, u skladu sa ostalim troškovima i kamatnom politikom Grupe.

Stambeni krediti za stanovništvo su odobravani sa rokom otplate od 5 do 30 godina, sa nominalnom kamatnom stopom koja se kretala u rasponu od šestomesečnog EURIBOR-a uvećanog za 2,3% do 4,2% godišnje. Grupa je početkom oktobra inicirala kampanju u kojoj su klijenti imali mogućnost da apliciraju, do kraja godine, za stambeni kredit uz mogućnost predodobrenja, čime je sam proces odobrenja optimizovan u skladu sa potrebama i zahtevima klijenata. Grupa je u ponudu uvrstila i stambeni kredit sa kombinovanom i fiksnom kamatnom stopom i na taj način odgovorila na potrebe klijenata kada je u pitanju promenljivost kamatne stope.

Dugoročni gotovinski krediti stanovništvu u dinarima su odobravani sa rokom otplate do 7 godina, odnosno do 10 godina za kredite sa osiguranjem za koje je u toku 2017. godine povećan maksimalan iznos kredita na 3 miliona dinara.

Takođe, nastavljena je prodaja keš kredita za penzionere sa osiguranjem života sa fiksnom kamatnom stopom od 17,9% ili varijabilnom kamatnom stopom koja se kretala u rasponu od tromesečnog BELIBOR-a uvećanog za 4,2% do 8,5% godišnje.

U 2017. godini kamatne stope za investiciono finansiranje za mala preduzeća i preduzetnike kretale su se u rasponu od šestomesečnog/dvanaestomesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3% do 6% godišnje, dok su se kamatne stope za finansiranje obrtnih sredstava do 42 meseci kretale u rasponu od dvanaestomesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3% do 7,5% godišnje odnosno sa fiksnom kamatnom stopom u rasponu od 3,2% do 7,5%. Kamatna stopa za kredite u dinarima kretala se u visini jednomesečnog/tromesečnog BELIBOR-a uvećanog za 2,3% do 7% godišnje.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (NASTAVAK)**

Svi obezvređeni i ispravljani plasmani svedeni su na svoje nadoknadne iznose. Ispravka vrednosti je formirana kao umanjenje kredita i potraživanja od komitenata.

Plasmani po osnovu finansijskog lizinga odobravani su pravnim licima za kupovinu vozila i opreme po kamatnoj stopi koja se kretala u rasponu od 1,8% do 6,75% i periodom finansiranja od 2 do 5 godina.

Sredstva po osnovu finansijskog lizinga plasirana su fizičkim licima za kupovinu automobila po prosečnoj kamatnoj stopi od 3% i periodom otplate od 4 do 5 godina.

U cilju zaštite od kamatnog rizika, Grupa je implementirala mikro hedžing fer vrednosti, tj. naznačila je kao stavku hedžinga kredit klijenta sadašnje vrednosti 1.613.491 EUR na dan 31. decembra 2017. godine, dok je kao instrument hedžinga naznačen kamatni svop iste nominalne vrednosti. Grupa je, takođe, implementirala i makro hedžing fer vrednosti gde su kao stavke hedžinga naznačena portfolija kredita sadašnje vrednosti 20.100.000 EUR odnosno 8.589.846 CHF, dok su kao instrumenti hedžinga naznačeni kamatni svopovi iste nominalne vrednosti. Na dan 31. decembra 2017. godine urađen je test efektivnosti koji je pokazao da je hedžing veoma efektivan.

25.5 Koncentracija kredita i potraživanja odobrenih komitentima od strane Grupe, po industrijskim sektorima, prikazana je u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Privreda		
- Energetika	2.305.917	1.534.998
- Poljoprivreda	6.692.229	5.890.471
- Građevinarstvo	8.289.481	8.847.057
- Industrija i rudarstvo	55.399.678	53.098.860
- Trgovina	40.129.255	31.110.658
- Usluge	23.015.638	20.233.391
- Saobraćaj	16.939.365	21.684.422
- Ostalo	4.593.049	4.751.640
	<u>157.364.612</u>	<u>147.151.497</u>
Javni sektor	11.667.494	6.765.010
Stanovništvo		
- Fizička lica	77.477.184	68.122.231
- Preduzetnici	3.675.463	2.776.113
	<u>81.152.647</u>	<u>70.898.344</u>
<b>Ukupno</b>	<u>250.184.753</u>	<u>224.814.851</u>
Ispravka vrednosti	(9.576.411)	(16.475.378)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<u><u>240.608.342</u></u>	<u><u>208.339.473</u></u>

Rukovodstvo Grupe definiše nivo kreditnog rizika koji preuzima, tako što određuje limite kreditne izloženosti za jednog zajmoprimca ili grupu zajmoprimaca kao i za geografske i industrijske segmente. Ovaj rizik se redovno prati na godišnjem nivou ili češće po potrebi. Izloženost kreditnom riziku se kontroliše kroz redovne analize solventnosti zajmoprimca i potencijalnih zajmoprimaca, kako bi se utvrdila sposobnost izmirivanja obaveza po osnovu kamata i glavnice, i promenom limita pozajmica po pojedinačnom zajmoprimcu, ukoliko je potrebno. Upravljanje kreditnim rizikom se delimično obezbeđuje uspostavljanjem kolaterala.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
31. decembar 2017. godine

**26. PROMENE FER VREDNOSTI STAVKI KOJE SU PREDMET ZAŠTITE OD RIZIKA**

Promene fer vrednosti stavki koja su predmet zaštite od rizika obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	192.251	222.845
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>192.251</b>	<b>222.845</b>

U cilju zaštite od kamatnog rizika vezanog za kredite odobrene u CHF i EUR sa fiksom kamatnom stopom, Grupa je implementirala makro hedžing fer vrednosti (napomena 34). Na dan 31. decembra 2017. godine urađen je test efektivnosti koji je pokazao da je hedžing veoma efektivan.

**27. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU FINANSIJSKIH DERIVATA NAMENJENIH ZAŠTITI OD RIZIKA**

Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Promene vrednosti derivata namenjenih zaštiti od rizika	9.195	375
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>9.195</b>	<b>375</b>

U 2017. godini promena vrednosti derivata namenjenih zaštiti od rizika odnosi se na micro hedžing fer vrednosti (napomena 25.4), dok se u 2016. godini odnosi na macro hedžing fer vrednosti (napomena 37).

**28. NEMATERIJALNA ULAGANJA**

28.1 Nematerijalna ulaganja, neto:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Nematerijalna ulaganja	1.004.775	725.467
Nematerijalna ulaganja u pripremi	161.141	195.869
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.165.916</b>	<b>921.336</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 31. decembar 2017. godine

**28. NEMATERIJALNA ULAGANJA (nastavak)**

28.2 Promene na nematerijalnim ulaganjima tokom 2017. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Nematerijalna ulaganja	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
<b>Nabavna vrednost</b>			
Stanje 1. januar 2017. godine	2.993.722	195.869	3.189.591
Nabavke u toku godine	552.995	(23.379)	529.616
Otuđenje i rashodovanje	(202.986)	(11.349)	(214.335)
Stanje 31. decembar 2017. godine	3.343.731	161.141	3.504.872
<b>Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja</b>			
Stanje 1. januar 2016. godine	2.268.255	-	2.268.255
Amortizacija	273.687	-	273.687
Otuđenje i rashodovanje	(202.986)	-	(202.986)
Stanje 31. decembar 2017. godine	2.338.956	-	2.338.956
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>1.004.775</b>	<b>161.141</b>	<b>1.165.916</b>
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2017. godine</b>	<b>725.467</b>	<b>195.869</b>	<b>921.336</b>

28.3 Promene na nematerijalnim ulaganjima tokom 2016. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Nematerijalna ulaganja	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
<b>Nabavna vrednost</b>			
Stanje 1. januar 2016. godine	-	-	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	2.665.406	150.398	2.815.804
Efeki sticanja poslovnom kombinacijom	15.898	-	15.898
	2.681.304	150.398	2.831.702
Nabavke u toku godine	312.418	48.149	360.567
Ostalo	-	(2.678)	(2.678)
Stanje 31. decembar 2016. godine	2.993.722	195.869	3.189.591
<b>Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja</b>			
Stanje 1. januar 2016. godine	-	-	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	1.881.686	-	1.881.686
Efeki sticanja poslovnom kombinacijom	10.638	-	10.638
	1.892.324	-	1.892.324
Promena obima konsolidacije			
Amortizacija	375.931	-	375.931
Stanje 31. decembar 2016. godine	2.268.255	-	2.268.255
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2016. godine</b>	<b>725.467</b>	<b>195.869</b>	<b>921.336</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**29. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA**

29.1 Nekretnine i oprema obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Građevinski objekti	566.288	580.714
Oprema i ostala osnovna sredstva	731.592	731.549
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	200.575	222.018
Osnovna sredstva u pripremi	55.768	46.916
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.554.223</b>	<b>1.581.197</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**
**29. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)**

29.2 Promene na nekretninama i opremi tokom 2017. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	Osnovna sredstva u pripremi	Ukupno
<b>Nabavna vrednost</b>					
Stanje 1. januar 2017. godine	671.034	1.840.068	481.302	46.916	3.039.320
Nabavke u toku godine	-	-	-	248.334	248.334
Prenos sa investicija u toku	541	209.631	29.310	(239.482)	-
Otuđenje i rashodovanje	(541)	(366.330)	(27.553)	-	(394.424)
Ostalo	-	(7.551)	-	-	(7.551)
Stanje 31. decembar 2017. godine	671.034	1.675.818	483.059	55.768	2.885.679
<b>Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja</b>					
Stanje 1. januar 2017. godine	90.320	1.108.519	259.284	-	1.458.123
Amortizacija	14.502	203.389	47.292	-	265.183
Otuđenje i rashodovanje	(76)	(360.452)	(24.092)	-	(384.620)
Ostalo	-	(7.230)	-	-	(7.230)
Stanje 31. decembar 2017. godine	104.746	944.226	282.484	-	1.331.456
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>566.288</b>	<b>731.592</b>	<b>200.575</b>	<b>55.768</b>	<b>1.554.223</b>
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2017. godine</b>	<b>580.714</b>	<b>731.549</b>	<b>222.018</b>	<b>46.916</b>	<b>1.581.197</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**
**29. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)**

29.3 Promene na nekretninama i opremi tokom 2016. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	Osnovna sredstva u pripremi	Ukupno
<b>Nabavna vrednost</b>					
Stanje 1. januar 2016. godine	-	-	-	-	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	671.034	1.387.988	388.889	25.543	2.473.454
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom	-	23.167	1.115	-	24.282
	671.034	1.411.155	390.004	25.543	2.497.736
Nabavke u toku godine	-	2.944	-	627.178	630.122
Prenos sa investicija u toku	6.122	442.678	157.005	(605.805)	-
Otuđenje i rashodovanje	(6.122)	(13.399)	(65.707)	-	(85.228)
Ostalo	-	(3.310)	-	-	(3.310)
	671.034	1.840.068	481.302	46.916	3.039.320
Stanje 31. decembar 2016. godine	671.034	1.840.068	481.302	46.916	3.039.320
<b>Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja</b>					
Stanje 1. januar 2016. godine	-	-	-	-	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	77.008	930.993	283.713	-	1.291.714
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom	-	21.370	573	-	21.943
	77.008	952.363	284.286	-	1.313.657
Amortizacija	14.006	172.031	40.402	-	226.439
Otuđenje i rashodovanje	(694)	(12.851)	(65.404)	-	(78.949)
Ostalo	-	(3.024)	-	-	(3.024)
	90.320	1.108.519	259.284	-	1.458.123
Stanje 31. decembar 2016. godine	90.320	1.108.519	259.284	-	1.458.123
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan</b>					
<b>31. decembra 2016. godine</b>	580.714	731.549	222.018	46.916	1.581.197

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**
**30. INVESTICIONE NEKRETNINE**

Promene na investicionim nekretninama tokom 2017. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Investicione nekretnine	Investicione nekretnine u pripremi	Ukupno
<b>Nabavna vrednost</b>			
Stanje 1. januar 2017. godine	1.642	-	1.642
Stanje 31. decembar 2017. godine	1.642	-	1.642
<b>Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja</b>			
Stanje 1. januar 2017. godine	245	-	245
Amortizacija	33	-	33
Stanje 31. decembar 2017. godine	278	-	278
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>1.364</b>	<b>-</b>	<b>1.364</b>
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2017. godine</b>	<b>1.397</b>	<b>-</b>	<b>1.397</b>

**31. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA**

31.1 Odložena poreska sredstva se odnose na:

U hiljadama dinara	2017.			2016.		
	Sredstva	Obaveze	Neto	Sredstva	Obaveze	Neto
Razlika u sadašnjoj vrednosti osnovnih sredstava u poreske i knjigovodstvene svrhe	28.313		28.313	48.841	-	48.841
Odložena poreska sredstva po osnovu troškova koji nisu priznati u tekućem periodu	143.163	-	143.163	114.570	-	114.570
Odložena poreska sredstva aktuarskih gubitaka po osnovu planova definisanih primanja	609	-	609	2.087	-	2.087
<b>Ukupno</b>	<b>172.085</b>	<b>-</b>	<b>172.085</b>	<b>165.498</b>	<b>-</b>	<b>165.498</b>

31.2 Kretanja privremenih razlika tokom 2017. godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Stanje 1. januara	Iskazano u bilansu uspeha	Iskazano u ostalom ukupnom rezultatu	Stanje 31. decembra
Razlika u sadašnjoj vrednosti osnovnih sredstava u poreske i knjigovodstvene svrhe	48.841	(20.528)	-	28.313
Odložena poreska sredstva po osnovu troškova koji nisu priznati u tekućem periodu	114.570	28.593	-	143.163
Odložena poreska sredstva aktuarskih gubitaka po osnovu planova definisanih primanja	2.087	-	(1.478)	609
<b>Ukupno</b>	<b>165.498</b>	<b>8.065</b>	<b>(1.478)</b>	<b>172.085</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**

31. decembar 2017. godine

**32. OSTALA SREDSTVA**

32.1. Ostala sredstva odnose se na:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
<i>Ostala sredstva u dinarima:</i>		
Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju po osnovu ostalih sredstava	65.081	196.199
Potraživanja po osnovu avansa, depozita i kaucija	18.013	9.311
Potraživanja za plaćene stvarne troškove	344.889	369.249
Potraživanja od Fonda za zdravstveno osiguranje	65.501	59.908
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	397.319	462.141
Sredstva stečena naplatom potraživanja	5.517	60.853
Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	165	165
Ostale investicije	4.992	4.992
Razgraničena potraživanja za obračunate ostale prihode	27.341	14.232
Razgraničeni ostali troškovi	90.130	43.448
Ukupno:	1.018.948	1.220.498
<i>Ostala sredstva u stranoj valuti:</i>		
Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju po osnovu ostalih sredstava	320	3.850
Potraživanja po osnovu avansa, depozita i kaucija	-	109
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	12.008	17.363
Razgraničena potraživanja za obračunate ostale prihode	1.439	17.560
Ukupno:	13.767	38.882
Ispravka vrednosti	(32.412)	(343.813)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.000.303</b>	<b>915.567</b>

32.2. Promene na računu ispravke vrednosti ostalih sredstava tokom godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	Pojedinačna		Grupna	
	2017	2016	2017	2016
U hiljadama dinara				
Stanje na dan 1. januara	(343.254)	-	(559)	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	-	(294.594)	-	(10.952)
Efekt sticanja poslovnom kombinacijom	-	(3.591)	-	-
	-	(298.185)	-	(10.952)
Rashodi po osnovu obezvređenja:				
Ukidanje/(dodatne) ispravka vrednosti	13.734	(93.746)	16	10.393
Efekti promene deviznog kursa	561	(203)	-	-
Efekti prodaje portfolia	38.515	472	-	-
Otpis sa otpustom duga	12.675	3.225	-	-
Otpis bez otpusta duga	245.900	45.183	-	-
Ukupno za godinu	311.385	(45.069)	16	10.393
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>(31.869)</b>	<b>(343.254)</b>	<b>(543)</b>	<b>(559)</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**

31. decembar 2017. godine

**32. OSTALA SREDSTVA (nastavak)**

32.3. Ostale investicije u pridružena društva obuhvataju investicije u kapital preduzeća do 10%:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
FAP Priboj a.d.	4.737	4.737
Fond za doškoloavanje mladih poljoprivrednika	147	147
Tržište novca a.d.	108	108
	<u>4.992</u>	<u>4.992</u>
Ispravka vrednosti	(4.992)	(4.992)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<u><u>-</u></u>	<u><u>-</u></u>

Investicije u pridružena društva u iznosu od 4.992 hiljade dinara su u celini obezvređena.

**33. FINANSIJSKE OBAVEZE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA NAMENJENE TRGOVANJU**

Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Vrste instrumenata:		
- valutni svopovi i forvardi	54.455	93.814
- kamatni svopovi	<u>152.548</u>	<u>140.418</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<u><u>207.003</u></u>	<u><u>234.232</u></u>

**34. OBAVEZE PO OSNOVU FINANSIJSKIH DERIVATA NAMENJENIH ZAŠTITI OD RIZIKA**

Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Vrste instrumenata:		
- kamatni svopovi	<u>448.794</u>	<u>540.097</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<u><u>448.794</u></u>	<u><u>540.097</u></u>

Grupa koristi kamatni svop da bi se štitila od izloženosti promena u fer vrednosti obveznica lokalne samouprave i državnih zapisa RS sa fiksnom stopom prinosa (napomena 22), kao i kredita i plasmana u CHF i EUR sa fiksnom kamatnom stopom (napomena 26).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**

31. decembar 2017. godine

**35. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKI ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII**

35.1. Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj bancii ukljuuju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Depoziti po viđenju:		
- u dinarima	4.446.328	1.446.791
- u stranoj valuti	959.936	1.326.813
Ukupno depoziti po viđenju	<u>5.406.264</u>	<u>2.773.604</u>
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):		
- u dinarima	672.376	539.588
- u stranoj valuti	14.223.612	21.682.567
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	<u>14.895.988</u>	<u>22.222.155</u>
Kratkoročni depoziti:		
- u dinarima	2.534.084	1.386.002
- u stranoj valuti	15.937.684	13.576.227
Ukupno kratkoročni depoziti	<u>18.471.768</u>	<u>14.962.229</u>
Dugoročni depoziti:		
- u dinarima	617.334	547.233
- u stranoj valuti	39.536.765	18.151.034
Ukupno dugoročni depoziti	<u>40.154.099</u>	<u>18.698.267</u>
Dugoročni krediti:		
- u stranoj valuti	27.641.588	27.740.483
Ukupno dugoročni krediti:	<u>27.641.588</u>	<u>27.740.483</u>
Ostale finansijske obaveze:		
- u stranoj valuti	106.451	63.961
Ukupno ostale finansijske obaveze:	<u>106.451</u>	<u>63.961</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b><u>106.676.158</u></b>	<b><u>86.460.699</u></b>

Kratkoročno oročeni depoziti banaka u dinarima deponovani su na period do godinu dana uz kamatnu stopu od 1,66% do 3,4% godišnje. Kratkoročno oročeni depoziti banaka u stranoj valuti deponovani su na period do godinu dana uz kamatnu stopu u rasponu od -0,7% do 1,6 % godišnje zavisno od valute.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**

31. decembar 2017. godine

**35. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKI ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI (nastavak)**

35.2. Struktura dugoročnih kredita od banaka u stranoj valuti je sledeća:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	3.318.653	6.776.790
Kreditanstalt für Wiederaufbau Frankfurt am Main ("KfW")	1.125.387	1.882.732
European Investment Bank, Luxembourg	672.252	2.197.981
International Finance Corporation, Washington	1.385.101	1.805.921
European Fond for Southeast Europe SA, Luxembourg	9.245.983	1.520.280
MIDF B.V, Netherlands	-	1.173.869
Green for Growth Fund, Southeast Europe, Luxembourg	2.348.419	1.210.486
UniCredit Bank Austria AG	2.315.214	4.829.444
UniCredit S.P.A. Milano	7.230.579	-
EFSE Netherlands B.V.	-	6.342.980
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>27.641.588</b>	<b>27.740.483</b>

Dugoročni krediti od banaka su odobreni na period u rasponu od 2 do 15 godina, uz nominalnu kamatnu stopu koja se kreće do 3,39%.

**36. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA**

36.1. Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima obuhvataju:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Depoziti po viđenju:		
- u dinarima	45.701.976	42.078.829
- u stranoj valuti	76.454.097	69.595.210
Ukupno depoziti po viđenju	122.156.073	111.674.039
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):		
- u dinarima	1.775.281	5.278.666
- u stranoj valuti	2.475.327	343.800
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	4.250.608	5.622.466
Kratkoročni depoziti:		
- u dinarima	22.531.919	11.072.515
- u stranoj valuti	20.425.493	23.448.515
Ukupno kratkoročni depoziti	42.957.412	34.521.030
Dugoročni depoziti:		
- u dinarima	2.878.358	1.618.759
- u stranoj valuti	8.226.646	12.835.532
Ukupno dugoročni depoziti	11.105.004	14.454.291
Dugoročni krediti:		
- u stranoj valuti	5.845.446	10.478.736
Ukupno dugoročni krediti:	5.845.446	10.478.736
Ostale finansijske obaveze:		
- u dinarima	136.031	208.014
- u stranoj valuti	208.259	1.273.794
Ukupno ostale finansijske obaveze:	344.290	1.481.808
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>186.658.833</b>	<b>178.232.370</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**

31. decembar 2017. godine

**36. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)**

36.2. Struktura depozita i ostalih obaveza prema drugim komitentima je sledeća:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Javni sektor	1.243.399	4.273.234
Privreda	122.593.576	108.674.462
Stanovništvo	56.976.412	54.805.938
Dugoročni krediti (napomena 36.3)	5.845.446	10.478.736
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>186.658.833</b>	<b>178.232.370</b>

Na depozite po viđenju pravnih lica u dinarima, godišnja kamatna stopa se kretala u proseku oko 0,8%, dok je kamatna stopa na depozite po viđenju u valuti EUR iznosila u proseku 0,2%.

Na oročene depozite pravnih lica u dinarima obračunavala se kamatna stopa u proseku 3,51% godišnje, odnosno 1,05% godišnje kada je reč o oročenim depozitima u valuti EUR.

Na depozite po viđenju stanovništva u dinarima obračunavala se kamata koja se kreće do 0,15% godišnje. Na depozite po viđenju stanovništva u stranoj valuti, obračunavala se kamata do 0,1% godišnje, dok se na sredstva na tekućem računu obračunavala kamata do 0,05% godišnje.

Kratkoročni oročeni depoziti stanovništva u stranoj valuti su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0,05% do 0,4% godišnje u zavisnosti od roka oročenja. Za oročenja na srednji rok od 18 do 36 meseci kamatne stope su se kretale od 0,4% do 0,9% na godišnjem nivou. Kratkoročni oročeni depoziti stanovništva u dinarima su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 1,3% do 1,9% godišnje u zavisnosti od roka oročenja.

Za dinarske oročene depozite za mala preduzeća i preduzetnike kamatna stopa za dinare iznosila je od 0,8% do 1,2% godišnje, dok se za stranu valutu kretala u rasponu od 0,1% do 0,7% godišnje.

36.3. Struktura dugoročnih kredita od komitenata u stranoj valuti je sledeća:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
NBS - Evropska investiciona banka, Luksemburg	-	8.567.215
NBS fond revolving kredita	5.807.101	390.517
Vlada Republike Italije	38.345	1.521.004
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>5.845.446</b>	<b>10.478.736</b>

Dugoročni krediti od komitenata su odobreni na period u rasponu od 6 do 13 godina, uz nominalnu kamatnu stopu koja se kreće do 2,15% godišnje.

**37. PROMENE FER VREDNOSTI STAVKI KOJE SU PREDMET ZAŠTITE OD RIZIKA**

Promene fer vrednosti stavki koja su predmet zaštite od rizika obuhvataju:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	103
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>-</b>	<b>103</b>

U cilju zaštite od kamatnog rizika vezanog za kredite odobrene u EUR sa fiksom kamatnom stopom, Grupa je implementirala makro hedžing fer vrednosti (napomena 27).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**38. SUBORDINIRANE OBAVEZE**

Subordinirane obaveze odnose se na:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
UniCredit Bank Austria AG, Beč	2.718.490	3.082.125
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>2.718.490</b>	<b>3.082.125</b>

Na dan 31. decembra 2017. godine, subordinirane obaveze u stranoj valuti u iznosu od 2.718.490 hiljada dinara, odnose se na obavezu po subordiniranom dugoročnom kreditu primljenom od UniCredit Bank Austria AG u iznosu od CHF 26.830.000. Ovaj kredit je odobren na period od 12 godina uz kamatnu stopu na nivou tromesečnog CHF LIBOR-a uvećenog za 2,93% s tim da je kamatna stopa u međuvremenu fiksirana na nivou od 4,51%. Ovaj kredit nije obezbeđen kolateralom i sve obaveze koje proističu iz ovog ugovora se smatraju subordiniranim, odnosno u slučaju likvidacije ili stečaja Banke, otplaćuju se samo nakon izmirenja obaveza prema ostalim poveriocima.

**39. REZERVISANJA**

Rezervisanja se odnose na:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Pojedinačna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni	126.577	99.508
Grupna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni	198.264	197.727
Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih	59.878	67.622
Rezervisanja za potencijalne odlive sredstava po sudskim sporovima	348.129	247.839
Rezervisanja za ostale obaveze	343.990	348.885
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.076.838</b>	<b>961.581</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**
**39. REZERVISANJA (nastavak)**

Promene na računima rezervisanja tokom godine prikazane su u narednoj tabeli:

	Pojedinačna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	Grupna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih	Rezervisanja za potencijalne odlive sredstava za sudske sporove	Rezervisanja za ostale obaveze	Ukupno
<b>U hiljadama dinara</b>						
Stanje na dan 1. januara	99.508	197.727	67.622	247.839	348.885	961.581
Rezervisanja u toku godine:						
- iskazana u bilansu uspeha	94.263	675	5.079	127.009	-	227.026
- iskazana u okviru ostalog rezultata	-	-	(9.856)	-	-	(9.856)
	94.263	675	(4.777)	127.009	-	217.170
Iskorišćena rezervisanja u toku godine	-	-	(2.967)	(3.675)	-	(6.642)
Ukidanje rezervisanja u toku godine (napomena 14)	(67.194)	(138)	-	(23.044)	(4.895)	(95.271)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>126.577</b>	<b>198.264</b>	<b>59.878</b>	<b>348.129</b>	<b>343.990</b>	<b>1.076.838</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

**40. OSTALE OBAVEZE**

Ostale obaveze obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Obaveze za primljene avanse, depozite i kaucije:		
- u dinarima	39.748	71.593
- u stranoj valuti	3.669	3.139
Obaveze prema dobavljačima:		
- u dinarima	229.898	182.145
- u stranoj valuti	294.110	498.105
Ostale obaveze:		
- u dinarima	497.427	563.428
- u devizama	771.940	863.897
Obaveze po osnovu naknada i provizija na ostale obaveze:		
- u dinarima	8.645	5.762
- u stranoj valuti	13.974	14.230
Razgraničeni ostali prihodi:		
- u dinarima	217.653	162.405
- u stranoj valuti	56.364	82.037
Razgraničeni ostali rashodi:		
- u dinarima	398.877	318.445
- u stranoj valuti	35.124	43.350
Obaveze po primljenim sredstvima po poslovima u ime i za račun komitenata	19.288	51.069
Obaveze po osnovu poreza i doprinosa	57.862	139.858
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>2.644.579</b>	<b>2.999.463</b>

**41. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH POTRAŽIVANJA I OBAVEZA SA POVERIOCIMA I DUŽNICIMA**

Grupa je u skladu sa Zakonom o računovodstvu izvršila usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza sa poveriocima i dužnicima. Od ukupnog iznosa aktive za usaglašavanje, neusaglašena potraživanja ukupno iznose bruto 76.347 hiljada dinara, dok za potraživanja u iznosu 16.909.697 hiljada dinara klijenti nisu dostavili odgovore. Od ukupnog iznosa pasive za usaglašavanje, neusaglašene obaveze iznose 123.725 hiljada dinara, dok za obaveze u iznosu 73.564.802 hiljade dinara klijenti nisu dostavili odgovore. Što se tiče vanbilansnih pozicija, neusaglašen iznos je 889.977 hiljade dinara, dok za iznos 302.869.144 hiljade dinara klijenti nisu dostavili odgovore.

**42. KAPITAL**

42.1. Struktura kapitala:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Akcijski kapital	23.607.620	23.607.620
Emisiona premija	562.156	562.156
Neraspoređena dobit	7.437.207	6.882.290
Rezerve	38.537.400	33.807.839
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>70.144.383</b>	<b>64.859.905</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**

31. decembar 2017. godine

**42. KAPITAL (nastavak)**

Na dan 31. decembra 2017. godine osnovni tj. akcijski kapital Grupe iznosi 23.607.620 hiljada dinara i sastoji se od 2.360.762 obične akcije nominalne vrednosti od 10.000 dinara po akciji. Sve akcije Grupe su obične akcije.

Vlasnici običnih akcija imaju pravo na isplatu dividende na osnovu odluke Upravnog odbora i pravo na jedan glas po akciji na Skupštini akcionara.

U skladu sa reorganizacijom aktivnosti UniCredit grupacije u zemljama Centralne Istočne Evrope, a na osnovu Ugovora o odvajanju i preuzimanju, zaključenog 31. avgusta 2016. godine između UniCredit Bank Austria AG i UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i Ugovora o pripajanju, zaključenog 30. septembra 2016. godine između UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i UniCredit SpA, UniCredit Bank Austrija AG prenela je 100 % vlasništva na austrijsku holding kompaniju UCG Beteiligungsverwaltung GmbH. Pripajanjem UCG Beteiligungsverwaltung GmbH sa UniCredit SpA, UniCredit SpA postaje jedini akcionar UniCredit Bank Srbija a.d. kao matičnog pravnog lica.

Rezerve po osnovu promene fer vrednosti odnose se na neto kumulativne promene fer vrednosti hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju.

42.2. Analiza ostalog ukupnog rezultata nakon oporezivanja predstavljena je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Aktuarski dobiti/(gubici) po osnovu definisanih primanja	8.378	(2.153)
Neto promene fer vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	(255.417)	(834.514)
<b>Ostali ukupan rezultat nakon oporezivanja</b>	<b>(247.039)</b>	<b>(836.667)</b>

**43. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI**

Pregled gotovine i gotovinskih ekvivalenata koji su iskazani u izveštaju o tokovima gotovine dat je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
<b>U dinarima:</b>		
Žiro račun (napomena 20)	17.645.389	8.734.298
Gotovina u blagajni (napomena 20)	1.577.892	1.363.614
	<u>19.223.281</u>	<u>10.097.912</u>
<b>U stranoj valuti:</b>		
Devizni računi (napomena 24)	2.510.170	5.651.441
Gotovina u blagajni (napomena 20)	1.034.221	1.024.061
Ostala novčana sredstva (napomena 20)	38.226	43.692
	<u>3.582.617</u>	<u>6.719.194</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b><u>22.805.898</u></b>	<b><u>16.817.106</u></b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**

31. decembar 2017. godine

**44. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE**

44.1. Sudski sporovi

Protiv Grupe se na dan 31. decembra 2017. godine vode 304 sudska postupka (uključujući i 7 radno pravnih sudskih postupka) čija ukupna vrednost po osnovu tužbenih zahteva iznosi 1.207.990 hiljade dinara. U 14 sudskih postupaka tužioci su pravna lica, a u 290 postupaka su tužioci fizička lica.

Po osnovu sudskih sporova koji se vode protiv Grupe, Grupa je rezervisala 348.129 hiljada dinara (napomena 39). U ovaj iznos su uključeni i sporovi protiv Grupe, po osnovu radno pravnih odnosa.

U nekim sudskim postupcima nije izvršena rezervacija u iznosu na koji glasi tužbeni zahtev, pre svega na osnovu procene da će ishod tih sporova verovatno biti pozitivan za Grupu, to jest da Grupa neće imati plaćanja po tim postupcima ili da se radi o potencijalnim obavezama od manjeg značaja, za koje nije potrebno izvršiti rezervisanje sredstava.

Grupa vodi veći broj sudskih sporova protiv trećih lica, uglavnom radi naplate svojih potraživanja.

44.2. Preuzete obaveze po osnovu operativnog lizinga, tj. zakupa poslovnog prostora (uključujući zakup parking prostora i zakup za bankomate) date su u narednoj tabeli:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Preuzete obaveze sa dospećem:		
- do 1 godine	452.590	411.148
- između 1 i 5 godina	1.682.441	1.591.338
- preko 5 godina	1.166.115	1.343.996
<b>Ukupno</b>	<b>3.301.146</b>	<b>3.346.482</b>

44.3. Potencijalne obaveze Grupe prikazane su u narednoj tabeli:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
<b>Potencijalne obaveze</b>		
Plative garancije		
- u dinarima	11.544.832	11.063.135
- u stranoj valuti	11.350.088	9.699.275
Činidbene garancije:		
- u dinarima	40.258.699	28.487.153
- u stranoj valuti	5.200.519	6.028.667
Akreditivi		
- u dinarima	-	27.718
- u stranoj valuti	2.023.063	4.208.584
Preuzete i neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	24.619.436	19.006.574
Ostale preuzete neopozive obaveze	21.323.572	11.331.633
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>116.320.209</b>	<b>89.852.739</b>

44.4. Struktura preuzetih neopozivih obaveza data je u narednom pregledu:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
<b>Preuzete obaveze</b>		
Dozvoljeni minusi po tekućim računima	3.629.513	1.322.601
Neiskorišćeni limiti po kreditnim karticama	922.145	986.087
Neiskorišćeni okvirni krediti	18.675.532	14.706.730
Pisma o namerama	1.392.246	1.991.156
Ostale preuzete neopozive obaveze	21.323.572	11.331.633
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>45.943.008</b>	<b>30.338.207</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**

31. decembar 2017. godine

**44. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE (nastavak)**

44.5 Nepovučena sredstva po inostranim kreditnim linijama odobrenim Grupi na dan 31. decembra 2017. godine iznose 1.777.091 hiljadu dinara (2016: 10.929.274 hiljade dinara).

**45. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA**

Grupa je pod kontrolom UniCredit S.p.A., Milan koja je registrovana u Italiji i vlasnik je 100% običnih akcija Grupe. U okviru redovnog poslovanja obavlja se izvestan broj transakcija sa povezanim pravnim licima. One uključuju kredite, depozite, investicije u vlasničke hartije od vrednosti i derivativne instrumente. Transakcije sa povezanim licima obavljaju se po tržišnim uslovima.

Stanja potraživanja i obaveza iz transakcija sa povezanim licima na kraju godine data su u pregledu koji sledi:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
<b>Bilans stanja</b>		
<b>Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija</b>		
1. UniCredit Bank Austria AG, Vienna	619.359	381.052
2. UniCredit Bank AG, Munich	26.109	20.229
3. UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia a.s.	6	-
4. UniCredit Bulbank, Sofia	22	23
5. UniCredit S.P.A. Milano	7.515.042	14.407.879
6. UniCredit Banka Slovenija, Ljubljana	-	331
7. Zagrebačka banka d.d.	550	4.220
8. UniCredit Bank Hungary Z.r.t., Hungary	5.212	7.469
9. UniCredit Bank ZAO Moscow	9.924	6.943
10. UniCredit Bank BIH	416	-
11. Bank Polska Kasa Opieki SA*	-	2.692
	8.176.640	14.830.838
<b>Kredit i potraživanja od komitenata</b>		
1. Izvršni Odbor Grupe	22.433	11.186
2. UCTAM D.O.O.	82.004	104.719
	104.437	115.905
<b>Ostala sredstva</b>		
1. UniCredit S.P.A. Milano	23.183	12.165
2. UniCredit Bank Austria AG, Vienna	2.766	222.077
3. UniCredit Bank AG, Munich	2.518	3.174
4. Zagrebačka banka d.d.	316	282
5. UniCredit Bank BIH	287	6
6. UniCredit Banka Slovenija, Ljubljana	4	4
7. UniCredit Bank ZAO Moscow	6	6
8. UniCredit Bank Hungary Z.r.t., Hungary	28.538	2.696
9. UniCredit Rent d.o.o.	275	101
10. UniCredit Business Partner S.C.P.A., Milano	-	3.017
11. UniCredit Bank AG, London	1.025	-
12. UniCredit Tiriac Bank SA, Romania	1.483	-
13. UCTAM D.O.O.	80	1
14. UNICREDIT S.p.A. Zweigniederlassung Wien	-	30
	60.481	243.559

\*Bank Polska Kasa Opieki SA od 2017. godine nije deo UniCredit Grupe.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**
**45. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

U hiljadama dinara	2017.	2016.
<b>Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci</b>		
1. UniCredit Bank Austria AG, Vienna	17.956.684	21.523.116
4. UniCredit Bank AD Banja Luka	241.132	252.008
5. Zagrebačka banka d.d.	53.062	39.985
6. UniCredit Bank AG, London	36	12
7. UniCredit Banka Slovenija, Ljubljana	4.639	6.933
8. UniCredit Bank AG, Munich	6.091	2.928
9. UniCredit Bank Hungary Z.r.t., Hungary	2.790	1.500
10. UniCredit Bulbank, Sofia	2	2
11. UniCredit S.P.A. Milano	46.920.057	29.267.389
12. UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia a.s.	42.071	2.420
13. UniCredit Bank ZAO Moscow	-	193
14. Bank Polska Kasa Opieki SA	-	111
	<u>65.226.564</u>	<u>51.096.597</u>
<b>Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima</b>		
1. Izvršni Odbor banke	27.501	21.122
2. UniCredit Rent d.o.o	168.222	13.528
3. BA CA Leasing Deutschland GmbH, Germany	4.591	4.621
4. Ambassador Parc Dedinje d.o.o.	451.858	414.801
5. UniCredit CAIB AG, Vienna	63	65
6. UCTAM D.O.O.	22.433	43.613
	<u>674.668</u>	<u>497.750</u>
<b>Subordinirane obaveze</b>		
1. UniCredit Bank Austria AG, Vienna	2.718.490	3.082.125
	<u>2.718.490</u>	<u>3.082.125</u>
<b>Ostale obaveze</b>		
1. UniCredit Bank AG, Munich	-	3.387
2. UniCredit Bank Austria AG, Vienna	89.522	-
3. UniCredit Bank Hungary Z.r.t., Hungary	155	190
4. UniCredit Bank AD Banja Luka	14.431	-
5. UniCredit S.P.A. Milano	141.118	223.703
6. UniCredit Bulbank, Sofia	5.552	-
7. Yapi ve Kredi Bankasi AS, Turkey	1.292	-
8. UniCredit Rent d.o.o.	-	201
9. UBIS G.m.b.H, Vienna	1.412	291.324
10. UniCredit Business Integrated Solutions S.C.P.A, Czech Republic	2.793	2.682
	<u>256.275</u>	<u>521.487</u>
<b>Neto obaveze na dan 31. decembar</b>	<u>60.534.439</u>	<u>40.007.657</u>

Naredna tabela prikazuje ukupne prihode i rashode iz odnosa sa povezanim licima:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
<b>Bilans uspeha</b>		
Prihodi od kamata	10.964	8.671
Rashodi kamata	(789.863)	(1.100.120)
Prihodi od naknada i drugi prihodi	154.720	139.663
Rashodi od naknada i drugi rashodi	(533.567)	(511.910)
<b>Neto rashodi na dan 31. decembra</b>	<u>(1.157.746)</u>	<u>(1.463.696)</u>

Ukupno ostvarena bruto zarada i ostala lična primanja Izvršnog odbora u 2017. godini iznose 97.074 hiljada dinara.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**31. decembar 2017. godine**

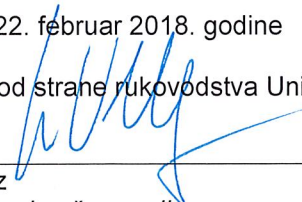
**46. DOGAĐAJI NAKON IZVEŠTAJNOG PERIODA**


Upravni odbor Banke je na svojoj redovnoj sednici održanoj dana 31. januara 2018. godine usvojio Odluku br.18/18 o razrešenju člana i predsednice Izvršnog odbora Banke, gospođice Csillu Ihász, na lični zahtev, a zbog odlaska na drugu funkciju izvan UniCredit Grupe, počev od 1. marta 2018. godine.

Na istoj sednici, Upravni odbor Banke je usvojio Odluku br.19/18 o imenovanju člana Izvršnog odbora, gospodina Nikolu Vuletića, na funkciju predsednika Izvršnog odbora Banke, počev od 1. marta 2018. godine.

Beograd, 22. februar 2018. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

  
 \_\_\_\_\_  
 Csilla Ihász  
 Predsednica Izvršnog odbora

  
 \_\_\_\_\_  
 Sandra Vojnović  
 Član Izvršnog odbora  
 Direktor Sektora za strategiju i finansije



  
 \_\_\_\_\_  
 Mirjana Kovačević  
 Direktor Direkcije za računovodstvo

**UNICREDIT BANK SRBIJA A.D., BEOGRAD  
GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU  
ZA 2017. GODINU**

**Beograd, februar 2018. godine**

## SADRŽAJ

OBRAČANJE PREDSEDNICE IZVRŠNOG ODBORA .....	3
O UNICREDIT GRUPI .....	3
MAKROEKONOMSKI PREGLED.....	4
FINANSIJSKI SEKTOR SRBIJE.....	5
POSLOVANJE UNICREDIT SRBIJA GRUPE U 2017. GODINI.....	7
STRATEGIJA ZA PERIOD 2018 – 2020.....	9
ORGANIZACIONA STRUKTURA UNICREDIT SRBIJA GRUPE .....	10
KORPORATIVNO I INVESTICIONO BANKARSTVO (CIB).....	11
POSLOVANJE SA STANOVNIŠTVOM.....	12
UPRAVLJANJE RIZICIMA.....	13
PODRŠKA BANKARSKOM POSLOVANJU .....	14
LJUDSKI RESURSI .....	15
IDENTITET I KOMUNIKACIJA.....	16
DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE .....	16
FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ZA 2017. GODINU.....	18

## OBRAČANJE PREDSEDNICE IZVRŠNOG ODBORA

Godina 2017. je period u kome je zabeležen rast u svim važnim parametrima. Zahvaljujući unapređenim procesima i plasiranju dodatnih proizvoda i usluga, skrojenih u skladu sa potrebama naših klijenata, uspehi smo da dodatno ojačamo našu poziciju jednog od lidera kada su u pitanju profit, efikasnost i produktivnost. Pored toga, uspehi smo da sačuvamo treću poziciju kada je u pitanju tržišno učešće u ukupnoj bilansnoj aktivni.

Ukupan konsolidovani profit banke dostigao je 6.782 miliona dinara. U skladu sa strategijom naše Grupe, koja se fokusira na snažno ukorenjivanje na lokalnim tržištima, UniCredit je nastavio da pokazuje snažnu posvećenost Srbiji, što dokazuje rast bilansa stanja od 10% u odnosu na prethodnu godinu, na preko 370 milijardi dinara.

Nepokolebljiv fokus na klijentima, dodatno je doprineo povećanju baze klijenata za 10,6%, kako kada su u pitanju korporativni klijenti, tako i fizička lica. Kao posledicu toga imamo rast klijentskih depozita za 4,7% u poređenju sa prethodnom godinom, koji su premašili 185 milijarde dinara. Uprkos tome što je lokalno tržište karakterisalo smanjenje tražnje za kreditima, naša banka je uspehla da privuče nove klijente i da nastavi da pokazuje posvećenost pružanju podrške očekivanom razvoju zemlje. Volumen neto kredita u 2017. godini dostigao je iznos od 241 milijarde dinara, što predstavlja snažan rast od 15,5% u poređenju sa prethodnom godinom.

Činjenica da smo povećali broj zaposlenih za 3,7% na 1.286 u odnosu na prošlu godinu dokazuje da konstantno investiramo u ovo tržište.

U 2017. godini uložili smo vanredne napore da UniCredit Banku pozicioniramo na najvišoj letvici kada je u pitanju društveno odgovorno poslovanje. Nastavili smo da uključujemo zaposlene u različite volonterske aktivnosti širom Srbije. Kao rezultat toga, skoro polovina zaposlenih je bila angažovana u mentorskim programima, humanitarnim inicijativama i sređivanju okoline.

Sveukupni izvanredni rezultati su podržani od strane jedne inicijative koju smo započeli u septembru 2017. godine. Naime, mi smo odlučili da se ukrcamo na jedno uzbuđljivo putovanje kako bismo bolje razumeli naše klijente, njihova osećanja i ponašanja. Mi u UniCredit Banci smo shvatili da je, ukoliko želimo da upravo mi budemo ti koji će napraviti razliku, neophodno da se stavimo u kožu naših klijenata kako bismo razumeli šta je njima zaista važno. Sa ciljem da osvojimo njihova srca, započeli smo inicijativu nazvanu UChange, odnosno "Vi menjate". Kada smo odlučili da promenimo način na koji se bavimo bankarstvom, jedna stvar nam je bila jasna od samog početka, a to je da glavnu ulogu u ovoj promeni moraju da imaju klijenti. Zapitali smo se ko bi bolje od njih mogao da zna šta treba da uradimo kako bismo unapredili njihovo iskustvo u našim ekspoziturama. Zajedno sa 50 postojećih, potencijalnih i bivših klijenata pokušali smo da preoblikujemo to kako se oni osećaju u našim ekspoziturama. Kolege su im predstavile potencijalna rešenja koja smo zajedno sa njima testirali i unapredili. Mi ćemo da nastavimo sa ovom inicijativom i u 2018. godini, s obzirom na to, da čvrsto verujemo da će nas ona voditi ka izvrsnosti u svim aspektima našeg poslovanja, jer su klijenti u fokusu svega onog što radimo.

U 2018. godini, planiramo da nastavimo da pokazujemo posvećenost i odlučnost da podržimo budući razvoj zemlje i izađemo u susret finansijskim potrebama klijenata na taj način što ćemo proširiti paletu proizvoda i uvesti nove, inovativne proizvode koji će obezbediti dodatnu vrednost za sve njih. Naša banka će nastaviti da gradi dugoročne odnose sa svojim klijentima koji se zasnivaju na poverenju. Njihovo zadovoljstvo i dalje ostaje najvažniji pokazatelj uspešnog partnerstva u godinama koje dolaze. U skladu sa povećanim fokusom čitave UniCredit Grupe i oslanjajući se na tehnološka unapređenja, nastavili smo sa procesom digitalizacije naših ključnih proizvoda i usluga, dajući mogućnost klijentima da koriste nove tehnologije.

Na kraju, želela bih da se zahvalim svim našim zaposlenima na izuzetnim dostignućima koje ne bismo ostvarili da nije bilo njihovog angažovanja i posvećenosti. Takođe bih želela da se zahvalim našim klijentima na poverenju i što čvrsto veruju da je upravo UniCredit Banka, prva banka prema njihovom izboru.

## O UNICREDIT GRUPI

UniCredit je jednostavna i uspešna panevropska poslovna banka sa korporativnim i investicionim bankarstvom potpuno posvećenim klijentima, koja širokoj bazi od 25 miliona klijenata pruža jedinstvenu mrežu u zapadnoj, centralnoj i istočnoj Evropi. UniCredit omogućava lokalnu ekspertizu, ali i međunarodni opseg i prati i podržava svoje klijente globalno, obezbeđujući im nenadmašan pristup vodećim bankama članicama Grupe na 14 ključnih tržišta, ali i u 18 zemalja širom sveta. UniCreditova evropska bankarska mreža obuhvata Italiju, Nemačku, Austriju, Bosnu i Hercegovinu, Bugarsku, Hrvatsku, Češku Republiku, Mađarsku, Rumuniju, Rusiju, Srbiju, Slovačku, Sloveniju i Tursku.

## MAKROEKONOMSKI PREGLED

BDP Srbije je porastao za 2,0% (procena, na godišnjem nivou) u 2017. godini vođen jakim izvozom i investicijama, zajedno sa poboljšanim osnovnim makroekonomskim parametrima u zemlji, kao i pozitivnim ekonomskim izgledima u inostranstvu. Privreda nastavlja da jača uprkos suši koja je uticala na pad poljoprivredne proizvodnje u ovoj godini i pad proizvodnje energenata u prvom kvartalu 2017. Rast privrede u 2017. godini najviše je bio podstaknut rastom sektora gradnje, industrije i trgovine. On je raznolik, nivo javnih investicija je u porastu i rad na poboljšanju poslovne klime i promene regulatornog okvira daje rezultate. Celokupan rast neto izvoza, industrijske proizvodnje i stranih investicija podržan je većim poverenjem u budući privredni rast zemlje.

Makroekonomski pokazatelji su nastavili da jačaju u 2017. godini što je uticalo na smanjenje premije rizika zemlje (za 190 baznih poena od početka godine) i na odluku NBS da nastavi da sprovodi politiku monetarnog popuštanja. Program MMF-a je pozitivno ocenjen zbog uspešnog i doslednog sprovođenja fiskalne konsolidacije, dok je napredak strukturnih reformi bio ograničen. Restrukturiranje javnih preduzeća i povećanje efikasnosti u javnom sektoru su se pokazali kao izazovi u izbornoj godini. Uprkos nastojanjima da se nađe rešenje za 11 strateških kompanija kojima je stečajna zaštita uklonjena još 2016. godine, većina preduzeća i dalje čekaju na rešenje. Međutim, odlaganje rešenja problema ovih preduzeća predstavljalo bi fiskalni rizik i ugrozilo održivost ukupnog duga.

Srbija je postigla solidan napredak u pristupnim pregovorima sa EU ove godine: šest dodatnih poglavlja je otvoreno (kultura i obrazovanje, preduzetništvo i industrijska politika, intelektualna svojina, carinska unija, pravo privrednih društava i ekonomski odnosi sa inostranstvom) i postignut je napredak u implementaciji sporazuma o pravosuđu sa Kosovom. EU je u fokus stavila pravosuđe, vladavinu prava, slobodu medija, sprečavanja korupcije i napredak u pregovorima sa predstavnicima Kosova pre otvaranja dodatnih poglavlja.

Srbija je napredovala za četiri pozicije na „Doing Business“ listi Svetske banke, najviše zahvaljujući unapređenju procedura za dobijanje građevinskih dozvola, ali i pojednostavljenja procedure za osnivanje firme. S druge strane, pojedine oblasti su ostvarile slabije rezultate, kao što je recimo priključivanje na elektromrežu.

Mere fiskalne konsolidacije uvedene krajem 2014. godine, podržane trogodišnjim programom MMF-a, su dovele do boljih rezultata nego što je bilo očekivano. Država je ostvarila suficit od 79,8 milijardi dinara (2,5% BDP) za period od januara do oktobra 2017. godine što je za 50% bolji rezultat u odnosu na isti period prethodne godine, što vodi ka projektovanom fiskalnom deficitu od 1,0% za 2017. godinu. Ovaj rezultat je u skladu sa smanjenjem tekućih rashoda, kao i sa značajnim povećanjem poreskih prihoda. Iako stroge mere štednje daju rezultat, sa njome se mora nastaviti i u 2018. i posle nje kako bi visoki javni dug (62,6% u novembru) nastavio da se smanjuje.

Deficit tekućeg računa je uvećan za 18% u 2017. godini, na procenjenih 4,8%, uglavnom usled rasta uvoza struje i povećanja privatne potrošnje. Povećanje stranih direktnih investicija i jačanje dinara, uticalo je na uklanjanje ranjivosti spoljnog finansiranja, dok su strane investicije finansirale deficit u potpunosti u 2017. godini. Priliv stranih direktnih investicija je porastao u 2017. godini i iznosio je 2,2 milijarde evra. Devizne rezerve mogu da pokriju 6 meseci spoljnog plaćanja, što predstavlja dobar amortizer u slučaju spoljnih šokova.

Opadajući trend spoljnotrgovinskog deficita prekinut je početkom 2017. godine. Za period od januara do oktobra 2017. godine ostvarena je spoljnotrgovinska razmena od 28,4 milijarde evra, što je rast od 13,7% međugodišnje. Spoljnotrgovinski deficit je uvećan za 15,4% međugodišnje i iznosi 3,3 milijarde evra. Uvoz je rastao brže od izvoza tokom 2017. godine (13,9% godišnje u odnosu na 13,5% godišnje). Racio pokrivenosti uvoza izvozom smanjen je na 78,9% (79,2% za isti period u 2016. godini). Najveći izvozni partner u periodu od januara do novembra 2017. godine je Italija sa ukupnom vrednošću izvoza od 1,8 milijardi evra, zatim sledi Nemačka sa 1,7 milijardi evra, Bosna i Hercegovina sa 1,1 milijardu evra, Rumunija sa 0,7 milijardi evra i Ruska Federacija sa 0,9 milijardi evra.

Inflacija se kretala u granicama cilja ( $3 \pm 1,5\%$ ) tokom 2017. godine, delimično zbog smanjenja ciljane inflacije koja je uticala na smanjenje inflatornih očekivanja, a delimično zbog povećanja cena energenata i oporavka agregatne tražnje i inflacije u inostranstvu. Prosečna inflacija u 2017. godini je dostigla 3,1%, dok je bazna inflacija uglavnom bila niska i stabilna i kretala se u proseku oko 1,7%.

Nezaposlenost je smanjena na 13,4%, usled pojačanog inspeksijskog nadzora i mera sprovedenih u cilju suzbijanja sive ekonomije. Prosečna mesečna zarada u 2017. godini iznosila je 392 evra, i nominalno je veća za 3,6 % na godišnjem nivou, odnosno realno je veća za 0,4%.

Sprovođenje reformskih zakona donesenih u 2016. i 2017. godini počelo je da daje određene pozitivne rezultate i dovelo je do bolje naplate poreza, uvođenja novih elektronskih usluga za građane i kompanije i skraćivanja vremena za upis nepokretnosti. Državne institucije takođe rade na uvođenju elektronskih dozvola za građevinarstvo u svim opštinama, pravljenju integrisanog sistema inspeksijskog nadzora, uvođenju mera za suzbijanje sive ekonomije, jačanju sistema upravljanja javnim investicijama i sprovođenju strategije elektronske uprave. Ciljano smanjenje javne uprave postignuto je strogom primenom odluke o smanjenju zapošljavanja, preduzetnicima početnicima je omogućeno poresko oslobođenje u prve dve godine poslovanja, a elektronsko poslovanje sve više postaje realnost i u Srbiji nakon usvajanja Zakona o elektronskom poslovanju i elektronskoj upravi.

## FINANSIJSKI SEKTOR SRBIJE

### Bankarski sektor

Bankarski sektor Srbije je, nakon perioda turbulencije izazvanog efektima svetske ekonomske krize, polako ušao u zonu oporavka tokom prethodne dve godine oslanjajući se na uspostavljanje makroekonomske stabilnosti, ubrzanje privrednog rasta, sprovođenje strukturnih reformi, povećanje investicija države i rasta domaće i eksterne tražnje. Višegodišnja stabilna i niska inflacija doprinela je dodatnoj relaksaciji monetarne politike Narodne banke Srbije u 2017. godini putem snižavanja referentne kamatne stope dva puta za po 25 baznih poena na nivo od 3,5%. To je za posledicu imalo značajan pad kamatnih stopa na dinarske kredite, dok je ekspanzivna monetarna politika Evropske centralne banke doprinela padu kamatnih stopa na kredite indeksirane u evrima.

Tokom posmatranog perioda došlo je do očekivanog grupisanja banaka usled izražene konkurencije, ograničenih mogućnosti za brži organski rast i težih uslova opstanka manjih banaka na tržištu Srbije. Samo tokom 2017. godine ukupno pet banaka je promenilo vlasnika, od čega su četiri banke preuzete od konkurenata već prisutnih na tržištu Srbije. Akvizicije banaka od strane domaćih kupaca predstavljaju dobar znak stabilnog bankarskog sistema, otpornog na rizike sa povoljnim izgledima po pitanju rasta kreditne aktivnosti u predstojećem periodu. Povoljno makroekonomsko okruženje, unapređena poslovna i investiciona klima i poboljšani rejting Republike Srbije doprineli su i ulasku novih međunarodnih banaka u formi „greenfield“ investicija u finansijskom sektoru Srbije.

Bankarski sektor je treći kvartal 2017. godine završio sa 30 poslovnih banaka i ukupnom neto bilansnom aktivom od 3.293 milijardi dinara, ostvarivši nominalni rast od 3,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Neto krediti i potraživanja, najdominantnija kategorija ukupne aktive, ostvarili su međugodišnji rast od 8,2% koji je vođen uglavnom rastom plasmana sektoru stanovništva. Posmatrano po bruto principu, ukupni krediti su ostvarili međugodišnji rast od 5,0% i pored toga što je u septembru 2017. godine počela primena Odluke o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke kada je otpisan rekordan iznos problematičnih kredita. U posmatranom periodu, krediti stanovništvu su ostvarili rast od 11,4%, dok je rast kredita privredi iznosio 0,1%. Tražnja stanovništva za kreditima se i dalje najviše odnosi na gotovinske kredite i kredite za refinansiranje, dok je prisutan i trend oporavka stambenog kreditiranja uz realizaciju i dinarskih stambenih kredita. Iako se veći deo stambenih kredita odnosi na nove plasmane, uočljiv je i rastući trend refinansiranja postojećih stambenih kredita, što se može dovesti u vezu sa korišćenjem mogućnosti otplate kredita pod povoljnijim uslovima u periodu rekordno niskih kamatnih stopa i izuzetne konkurentnosti na tržištu. Što se tiče privrednih društava, rast je najvećim delom ostvaren po osnovu kredita za obrtna sredstva i u nešto manjoj meri investicionih kredita.

U odnosu na kraj 2016. godine dinarizacija plasmana je donekle poboljšana, s obzirom na to da je učešće dinarskih kredita u ukupnim kreditima privredi i stanovništvu u prvih devet meseci 2017. godine uvećano za 1,2 procentna poena i iznosi 32,4%. Pri tome, u posmatranom periodu stanovništvo je nastavilo da se pretežno zadužuje u dinarima, u proseku 71% novih plasmana građanima bilo u dinarima, tako da su dinarski plasmani premašili polovinu ukupnih plasmana odobrenih sektoru stanovništva. Učešće dinarskih plasmana privredi je na kraju septembra 2017. godine smanjeno u odnosu na kraj 2016. godine na nivo od 17,5%, prvenstveno zbog uticaja otpisa dinarskih potraživanja u istom mesecu. Depoziti banaka su nastavili tendenciju rasta i u 2017. godini, ostvarivši nominalnu ekspanziju od 4,3% i završivši treće tromesečje na nivou od 2.527 milijardi dinara. Primljeni depoziti i dalje predstavljaju primarni izvor finansiranja banaka u Srbiji sa učešćem u ukupnoj pasivi od 69%.

Na kraju trećeg kvartala 2017. godine u bankarskom sektoru je bilo zaposleno 23.342 lica, što predstavlja smanjenje od 505 zaposlenih u odnosu na kraj prethodne godine. Bankarski sektor je treći kvartal 2017. godine završio sa mrežom od 1.671 različite organizacione jedinice, što je za 48 manje u odnosu na početak godine.

U cilju harmonizacije domaće regulative sa relevantnim pravnim tekovinama Evropske unije u oblasti bankarstva i unapređenja otpornosti bankarskog sektora, Narodna banka Srbije je uvela nove propise usklađene sa zahtevima standarda Basel III sa početkom primene od 30. juna 2017. godine. Najznačajnije izmene regulative obuhvatile su smanjenje minimalnog pokazatelja adekvatnosti kapitala sa 12% na 8% i uvođenje zaštitnih slojeva kapitala. Na kraju trećeg kvartala 2017. godine prosečna vrednost pokazatelja adekvatnosti kapitala na nivou bankarskog sektora je iznosila 22,5% i bila je značajno iznad propisanog regulatornog minimuma od 8% i 1,3 procentna poena viša u odnosu na isti period prethodne godine.

Godina 2017. bila je ključna za rešavanje problema problematičnih kredita (NPL) na bankarskom tržištu Srbije, čiji su apsolutni i relativni pokazatelji značajno smanjeni u prvih devet meseci, prvenstveno zahvaljujući primeni Odluke o računovodstvenom otpisu bilansne aktive. Prema pomenutoj Odluci, banke su bile dužne da otpišu sve kredite čije su bruto knjigovodstvene vrednosti u potpunosti pokrivene ispravkama vrednosti, što je samo u septembru za rezultat imalo otpise u visini od 53,6 milijardi dinara, a što je za 7,9 milijardi više u odnosu na otpise u celoj 2016. godini. Posmatrano za prvih devet meseci 2017. godine, ukupni bruto problematični krediti smanjeni su za 94,4 milijarde dinara (27,3%), pri čemu se 70% tog smanjenja odnosi na sektor privrednih društava i preduzeća u stečaju. Zahvaljujući tome, kao i rastu kreditne aktivnosti, pokazatelj učešća problematičnih kredita u ukupnim bruto kreditima je sveden na 12,2% sa krajem septembra, što predstavlja njegovu najnižu vrednost od januara 2009. godine. Isti je za 4,8 procentna poena niži u odnosu na kraj 2016. godine.

S obzirom na to da je bankarski sektor orijentisan na poslovanje u skladu sa međunarodnim standardima i principima upravljanja rizikom, banke su nastavile sa obezbeđenjem adekvatnog nivoa rezervisanja u cilju obezbeđivanja zaštite od kreditnih gubitaka,

gde su loši plasmani pokriveni više od 62,2% IFRS ispravkom vrednosti, uprkos visokom iznosu otpisa, kao i 127% rezervama NBS.

Indikatori profitabilnosti bankarskog sektora Srbije su na kraju trećeg kvartala 2017. godine nastavili trend poboljšanja. Ukupan dobitak pre oporezivanja svih trideset banaka dostigao je 53,5 milijardi dinara i zabeležio rast od 63% u odnosu na isti period prethodne godine, čemu je najvećim delom doprinelo smanjenje neto kreditnih gubitaka i to po osnovu nižih rashoda po osnovu indirektnih otpisa bilansnih pozicija u odnosu na treće tromesečje 2016. godine. U istom periodu na nivou bankarskog sektora ostvareni su niži neto prihodi po osnovu kamata, dok su neto prihodi po osnovu naknada viši za 8,8%. Pokazatelj prinosa na aktivu (RoA) za bankarski sektor na kraju trećeg kvartala 2017. godine iznosio je 2,2% (treći kvartal 2016. godine 1,4%), dok je prinos na kapital (RoE) iznosio 11,0% (treći kvartal 2016. godine 6,9%).

Može se očekivati da će se bankarski sektor u narednim godinama uvećavati skromno, ali stabilnim stopama rasta, oslanjajući se na efekte ublažavanja monetarne politike, rasta ekonomske aktivnosti i okruženja sa niskim kamatnim stopama. Fiksne investicije u velike infrastrukturne projekte, rast izvoza i privatna potrošnja podržana rastom zarada, ostaće ključni pokretači kreditne aktivnosti. Takođe, pozitivni efekti se mogu očekivati po osnovu intenzivne aktivnosti banaka na rešavanju problematičnih kredita, jer se time otvara prostor za novo kreditiranje i podsticaj za ublažavanje kreditnih standarda što će pružiti dodatnu podršku privrednom rastu. Što se tiče prihoda bankarskog sektora, očekuje se skromno poboljšanje, dok će glavni rizik i dalje predstavljati snažan pritisak na neto kamatnu marginu usled intenzivne tržišne konkurencije. Očekivanja su da će rast profitabilnost biti rezultat nižeg troška rizika, u skladu sa opadajućim trendom racija problematičnih plasmana. Takođe, zasigurno se može očekivati nastavak trenda konsolidacije, kao i ulazak novih igrača na srpsko bankarsko tržište.

## **Sektor lizinga**

Pozitivan trend aktivnosti finansijskog lizinga zabeležen je tokom 2017. godine usled povećanja potražnje vođene oporavkom ekonomske aktivnosti, rastom zarada u privatnom sektoru i poboljšanim makroekonomskim izgledima.

Na kraju 2017. godine, prema statistici Narodne banke Srbije, 16 kompanija, davalaca finansijskog lizinga, bilo je aktivno na tržištu Srbije, sa ukupnom bruto aktivom od 71,9 milijarde dinara. Potraživanja od finansijskog lizinga činila su najveći deo ukupne aktive (88,2%) na kraju trećeg kvartala 2017. godine. Ova potraživanja su u apsolutnom smislu iznosila 63,5 milijardi dinara što je za 11,6% više u odnosu na kraj 2016. godine (56,9 milijardi dinara).

Sektor lizinga zabeležio je profit pre oporezivanja od 789,2 miliona dinara na kraju trećeg kvartala 2017. godine, što je 18,7% niže nego u 2016. godini, uglavnom zbog nižih prihoda od kamata, kao i većih rashoda po osnovu kursnih razlika zbog jačanja domaće valute. Jedanaest kompanija koje se bave finansijskim lizingom zabeležile su profit, a pet gubitak. Stopa prinosa na prosečnu aktivu (RoA) smanjena je na 1,5% na kraju trećeg kvartala 2017. godine sa 2,1% koliko je iznosila na kraju istog kvartala 2016. godine. Takođe, stopa prinosa na ukupan kapital (RoE) je krajem trećeg kvartala iznosila 11,8%, što je manje nego u istom tromesečju 2016. godine, kada je ovaj indikator iznosio 15,6%. Broj zaposlenih u sektoru finansijskog lizinga na kraju ovog tromesečja iznosio je 359, što je 6,3% manje nego u istom periodu prethodne godine.

Najveće učešće u plasmanu finansijskog lizinga se odnosi na finansiranje teretnih vozila, mini-buseva i autobusa (35,2%), kao i na finansiranje putničkih vozila (30,6%), dok su po sektorskoj strukturi najznačajnije učešće imali sektori saobraćaja, skladištenja, informisanja i komunikacija (29,0%). Značajnije učešće na kraju trećeg tromesečja imao je sektor trgovine (17,6%), građevinski sektor (14,1%) kao i sektor prerađivačke industrije, rudarstva i snabdevanja vodom (13,2%).

Neto kamatna marža je smanjena u odnosu na 2016. godinu i iznosila je 3,33% na kraju trećeg tromesečja 2017. godine. Prosečna aktivna kamatna stopa je smanjena u istom periodu i iznosila je 4,64%, kao i prosečna pasivna kamatna stopa, koja je na kraju trećeg tromesečja 2017. godine iznosila 1,31%.

U 2018. godini očekuje se dalji rast na tržištu finansijskog lizinga usled oporavka ekonomije i domaće tražnje. Rast se očekuje naročito u segmentu vozila, građevinskih mašina i opreme, kao i u sektoru transporta i logistike. Povoljnije kamatne stope finansiranja kao i pojednostavljeni procesi odobrenja plasmana će doprineti povećanju interesovanja za kupovinu putem lizinga u narednom periodu.

## POSLOVANJE UNICREDIT SRBIJA GRUPE U 2017. GODINI

UniCredit Srbija Grupa			
U hiljadama dinara	2017	2016	Promena
<b>Bilans uspeha</b>			
Neto prihodi po osnovu kamata	12.363.571	12.325.461	0,3%
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	3.006.788	2.731.200	10,1%
Ostali neto nekamatni prihodi	2.089.001	1.761.127	18,6%
Operativni rashodi	-7.537.980	-7.212.318	-4,5%
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava	-2.626.765	-3.011.705	12,8%
Dobitak posle oporezivanja	6.781.517	6.272.778	8,1%
<b>Bilans stanja</b>			
Kredit i potraživanja od banaka	11.885.064	18.490.432	-35,7%
Kredit i potraživanja od komitenata	240.608.342	208.339.473	15,5%
Depoziti i ostale obaveze prema bankama	106.676.158	86.460.699	23,4%
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	186.658.833	178.232.370	4,7%
Kapital	70.144.383	64.859.905	8,1%
Ukupna bilansna aktiva	370.780.331	337.402.324	9,9%
<b>Adekvatnost kapitala</b>			
Ukupna rizična aktiva	263.992.015	229.733.543	14,9%
Regulatorni kapital	49.266.229	39.507.991	24,7%
Koeficijent adekvatnosti kapitala	18,7%	17,2%	+146 bp
<b>Pokazatelji poslovanja</b>			
Odnos rashoda i prihoda	43,2%	42,9%	+29 bp
Stopa prinosa na aktivu posle poreza	1,9%	1,9%	-0 bp
Stopa prinosa na kapital posle poreza	10,0%	9,9%	+17 bp
Odnos kredita i depozita	129%	117%	+1.201 bp
Prosečna aktiva po zaposlenom	280.246	269.712	3,9%
Odnos ispravke vrednosti i neto kredita komitentima	1,2%	1,5%	-35 bp
<b>Resursi</b>			
Broj zaposlenih	1.286	1.241	45
Broj ekspozitura	71	71	-

UniCredit Banka je tokom 2017. godine dodatno ojačala svoju poziciju u bankarskom sektoru zahvaljujući usmerenosti ka stalnom rastu i povećanju tržišnog učešća. Na osnovu podataka za treći kvartal 2017. godine, sa ukupnom bilansnom sumom od gotovo 360 milijardi dinara, banka je zadržala treće mesto po veličini aktive u sektoru i dostigla tržišno učešće od 10,9%, što predstavlja najviši nivo od kada banka posluje na tržištu Srbije. Zahvaljujući snažnom međugodišnjem rastu neto kredita od 13,6%, banka je ostvarila značajno uvećanje svog tržišnog učešća u neto kreditima komitentima, sa 11,5% na kraju trećeg kvartala 2016. godine, na 12,0% na kraju istog perioda 2017. godine, dodatno učvrstivši svoju drugu poziciju na tržištu po veličini kreditnog portfolija. Rast je velikim delom vođen odličnom kreditnom aktivnošću Sektora poslovanja sa stanovništvom, ali i uspešnim poslovanjem, koje se, između ostalog, ogleda i kroz zaključenje najveće transakcije otkupa potraživanja do sada realizovane na domaćem tržištu.

Istovremeno, banka je nastavila sa uspešnim rešavanjem problematičnih potraživanja. To je potvrđeno značajnim smanjenjem racija bruto problematičnih kredita koji je na kraju septembra 2017. godine iznosio 7,2%, što je znatno ispod proseka za ceo sektor od 12,2% i znatno ispod nivoa sa kraja septembra 2016. godine, kada je ovaj racio za banku iznosio 14,0%. U vezi sa ovim, ostvareni su i značajni pozitivni efekti na neto rezultat kao posledica oprezne politike priznavanja prihoda od kredita u kašnjenju dužem od 90 dana.

Zahvaljujući strateškom fokusu na kvalitet usluga i zadovoljstvo klijenata, banka konstantno uvećava svoju klijentsku bazu, ostvarivši na kraju 2017. godine međugodišnji rast od 11%. Istovremeno, postignuti su odlični rezultati na polju povećanja broja aktivnih korisnika internet i mobilnog bankarstva zahvaljujući uspešnoj implementaciji digitalnog modela poslovanja.

UniCredit Lizing nastavlja sa ekspanzijom svog poslovanja, povećavajući svoje tržišno učešće u novim poslovima, koje na kraju trećeg kvartala 2017. godine iznosi 13%. Zahvaljujući rastu klijentskih plasmana, koji su na kraju 2017. godine za 15% veći u odnosu na kraj 2016. godine, UniCredit Lizing je ostvario međugodišnji rast aktive od 16%, bazirajući svoje poslovanje na finansiranje velikih i srednjih preduzeća, uz konstantne napore da se solidno učešće u poslovanju sa malim preduzećima poveća.

Uspešno poslovanje UniCredit Partnera potvrđeno je ostvarenim prihodima od zastupanja u osiguranju, koji su na kraju 2017. godine 12% veći u odnosu na isti period prethodne godine.

UniCredit Srbija Grupa je 2017. godinu završila sa izvanrednim rezultatima, ostvarivši najviši iznos neto dobitka posle oporezivanja od kada posluje u Srbiji u iznosu od 6,78 milijardi dinara, uz stopu prinosa na kapital od 10%. Zараđиваčka sposobnost je potvrđena međugodišnjim rastom ukupnih poslovnih prihoda od 3,8%, koji je podržan pre svega snažnim rastom neto prihoda od naknada i provizija od 10%. Na kraju 2017. godine je ostvaren i dvocifren međugodišnji rast neto prihoda iz trgovanja finansijskim instrumentima, čime je još jednom potvrđena jedna od leaderskih pozicija na tržištu u ovom segmentu poslovanja. Istovremeno, UniCredit Srbija Grupa je uspela da održi visoke standarde u pogledu produktivnosti i efikasnosti, uvećavši prosečan iznos aktive po zaposlenom za skoro 4%, uz zadržavanje racija poslovnih rashoda u odnosu na poslovne prihode na nivou prethodne godine od 43%. U toku 2017. godine dodatno je unapređen i kvalitet aktive, što je između ostalog, rezultiralo i snižavanjem troška rizika kroz smanjenje odnosa ispravke vrednosti u bilansu uspeha i neto kredita komitentima za 35 baznih poena u odnosu na kraj 2016. godine.

Sa racijom adekvatnosti kapitala od 18,7% na kraju 2017.godine, UniCredit Srbija Grupa održava stabilnu kapitalnu bazu koja se gotovo u celini sastoji od kvalitetnih instrumenata osnovnog akcijskog kapitala i značajno prevazilazi regulatorne zahteve u pogledu održavanja ukupnih kombinovanih zaštitnih slojeva kapitala.

I pored negativnih trendova u sektoru, UniCredit Srbija Grupa nastavlja sa povećanjem broja zaposlenih čime, između ostalog, potvrđuje svoju opredeljenost ka konstantnom rastu i pozicioniranju kao najpoželjnijeg poslodavca na tržištu.

## STRATEGIJA ZA PERIOD 2018 – 2020

Glavni strateški cilj banke za naredne tri godine jeste dalje unapređenje jedne od vodećih pozicija na tržištu, oslanjajući se na snažnu operativnu profitabilnost, efikasnost i adekvatno upravljanje rizicima, uz podršku izvanrednog nivoa zadovoljstva klijenata, na bazi sledećih ključnih elementa:

**Klijenti** – fokus na postojeće i akvizicija novih klijenata zahvaljujući visokom nivou kvaliteta proizvoda i usluga;

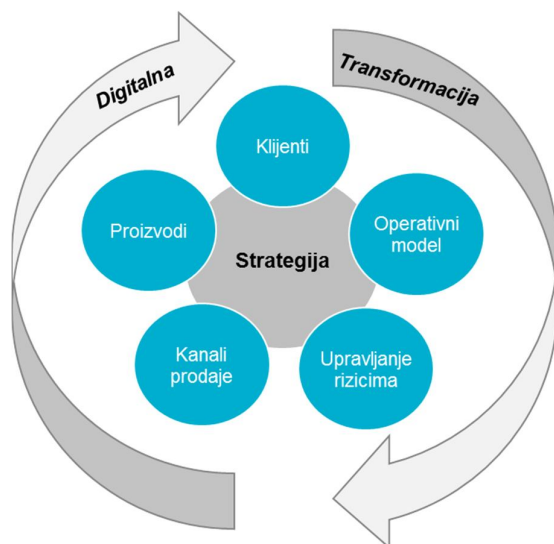
**Proizvodi** – dalje unapređenje i razvoj proizvoda i usluga, sa fokusom na odabrane proizvode, ali i razvoj novih, inovativnih proizvoda prilagođenih konkretnim potrebama klijenata;

**Kanali prodaje** – dalji razvoj alterantivnih kanala, ubrzanje procesa digitalne transformacije, kao i sinergija Sektora za korporativno i investiciono bankarstvo, Sektora za poslovanja sa stanovništvom i lizinga;

**Operativni model** – unapređenje glavnih procesa i sistema banke kroz prilagođavanje novim uslovima na tržištu i

**Upravljanje rizicima** – zadržavanje i unapređenje kvaliteta portfolija i jačanje zajedničke Kulture rizika među svim zaposlenima u banci.

UniCredit Banka Srbija, kao članica UniCredita, učestvuje u programu Grupe „Transform 2019“, u okviru kojeg je planirana implementacija nekoliko strateških inicijativa koje za cilj imaju dalje jačanje tržišne pozicije, kroz nastavak digitalne transformacije, sticanje novih međunarodnih korporativnih klijenata i klijenata iz redova stanovništva, kao i kontinuirano upravljanje troškovima i primenu stroge discipline u pogledu rizika.



Strateški plan banke podrazumeva punu primenu i usaglašenost sa svim regulatornim zahtevima i postavljenim limitima, uz ostvarivanje izbalansiranog rasta. Planom se predviđa i zadržavanje poslovanja i performansi koji su iznad tržišnih, poput poslovnog rasta, operativne profitabilnosti i nivoa efikasnosti, sa fokusom na dalja unapređenja procesa i sistema, uz težnju za daljim poboljšanjem kvaliteta aktive i proširenjem baze aktivnih klijenata, kako bi se obezbedile osnove za održivi rast.

## ORGANIZACIONA STRUKTURA UNICREDIT SRBIJA GRUPE

### UniCredit Bank Srbija A.D. BEOGRAD

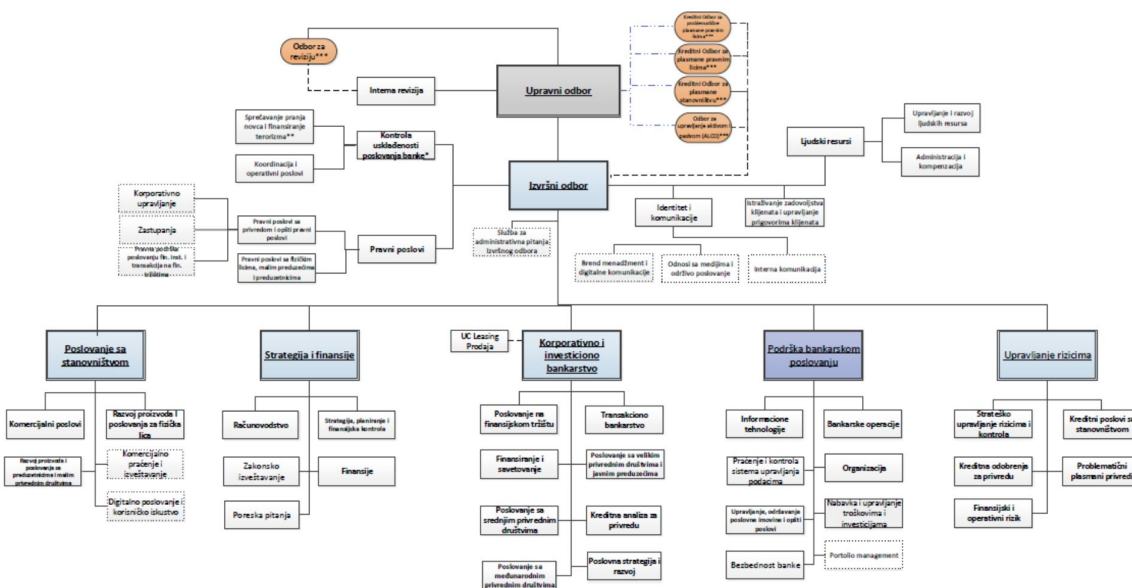
#### UPRAVNI ODBOR

Erich Hampel, predsednik  
Marco Lotteri, zamenik predsednika  
Luca Pierluigi Rubaga, član  
Silvano Silvestri, član  
Boris Begović, član  
Svetlana Kisić Zajčenko, članica

#### IZVRŠNI ODBOR

Csilla Ihász, predsednica  
Nikola Vuletić, član  
Sandra Vojnović, članica  
Spas Vidarkinsky, član  
Radoje Radovanović, član

### ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE



Od 2016. godine u okviru UniCredit Srbija Grupe pored UniCredit Banke posluju i UniCredit Leasing Srbija doo Beograd i UniCredit Partner doo za zastupanje u osiguranju Beograd. Sledeći poslovni entiteti UniCredit Grupe su takode poslovali u Srbiji u 2017. godini: UniCredit Rent, UCTAM i Ambassador Parc Dedinje, koji predstavljaju lica povezana sa bankom.

## **Privredno društvo za finansijski lizing UniCredit Leasing Srbija d.o.o. BEOGRAD**

### **UPRAVNI ODBOR**

Csilla Ihász, predsednica  
Spas Vidarkinsky, član  
Boris Begović, član

### **IZVRŠNI ODBOR**

Ana Milić, predsednica  
Ratko Petrović, član  
Vladimir Aljinović, član

## **Društvo sa ograničenom odgovornošću za zastupanje u osiguranju UniCredit Partner BEOGRAD**

Zvonko Buden, direktor

UniCredit Partner nema ni Upravni odbor, ni Izvršni odbor.

## **KORPORATIVNO I INVESTICIONO BANKARSTVO (CIB)**

Rast ekonomske aktivnosti vođen izvozom i investicijama, stabilno makroekonomsko okruženje i nastavak trenda popuštanja monetarne politike pozitivno su uticali na kreditnu aktivnost privrede Srbije u 2017. godini, naročito u drugoj polovini godine, koja je i pored značajnog otpisa problematičnih kredita zabeležila rast od 0,1% na godišnjem nivou (6,5% po isključenju efekta otpisa problematičnih kredita). Rast je većim delom rezultat povećanja kreditne aktivnosti privrednih društava, čija potraživanja čine 90,8% ukupnih kredita privredi.

Posmatrano po namenama, najveći deo kredita privredi u 2017. godini čine krediti za obrtna sredstva (46%) i investicije (30%), dok su preduzeća iz prerađivačke industrije, trgovine i građevinarstva predvodili rast posmatrano po sektorima.

Učešće dinarskih kredita privredi smanjeno je za 2 procentna poena na 17,5%, najvećim delom usled otpisa dinarskih potraživanja tokom 2017. godine. Krediti u evrima i krediti indeksirani u evrima i dalje čine veći deo kredita privredi (80%), dok se učešće kredita u dolarima i švajcarskim francima konstantno smanjuje (1,3% i 0,6% učešće u kreditnom portfoliju respektivno).

Trend pada kamatnih stopa nastavljen je u 2017. godini usled ublažavanja monetarne politike NBS, smanjenja premije rizika zemlje, povećanja konkurencije banaka na kreditnom tržištu, kao i usled smanjenja kamatnih stopa na međunarodnom tržištu novca. Kamatna stopa na novoodobrene dinarske kredite krajem 2017. godine iznosila je u proseku 5,9%, dok je kamatna stopa na evro i evroindeksirane kredite iznosila 3,0%.

Stopa problematičnih kredita (NPL) značajno je smanjena na 13,2% (18,7% u 2016. godini) zahvaljujući fokusu banaka na rešavanju problematičnih kredita kroz prodaju, restrukturiranje, otpis i naplatu. Pored toga, i Odluka NBS o računovodstvenom otpisu bilansne aktive dodatno je stimulisala banke da rade na smanjenju problematičnih kredita. Udeo problematičnih kredita je i dalje visok i strategija njihovog rešavanja treba da se sprovede u potpunosti.

Nova potražnja za kreditima je uglavnom vođena potrebom finansiranja obrtnog kapitala i restrukturiranja duga i čini skoro polovinu ukupnih novoodobrenih kredita privredi. Pozitivan trend tržišta investicionih kredita ukazuje na bolje uslove na tržištu i ekonomiji u celini. Ipak, rad u okruženju sa niskim kamatnim stopama i smanjenim prinosom predstavlja jedinstven set izazova za korporativni bankarski sektor.

Uprkos svim izazovima, Sektor za korporativno i investiciono bankarstvo se fokusirao na prilike i ostao privržen strategiji konsolidacije portfolija sa naglaskom na smanjenje kreditnog rizika, kao i selektivnom pristupu sa fokusom na mala i srednja preduzeća. Kao rezultat, portfolio kredita uvećan je na skoro 145 milijardi dinara, sa povećanjem od 7% na godišnjem nivou i brojem od 4.554 klijenata.

Depozitna pozicija je ojačana usled uspešnog sprovođenja niza komercijalnih aktivnosti koje su uticale na značajno povećanje obima transakcionog bankarstva. Navedeno je rezultiralo povećanjem volumena depozita za 8% na godišnjem nivou, dostižući iznos od 122 milijardi dinara i značajnim rastom broja obavljenih transakcija.

Sektor za poslovanje na finansijskom tržištu je ojačao svoju vodeću poziciju na lokalnom tržištu. Prema zvaničnim podacima Narodne banke Srbije za 2017. godinu UniCredit Banka je rangirana na prvom mestu u pružanju usluga kupovine i prodaje deviza rezidentima i nerezidentima sa tržišnim udelom od 17,7% i 37,8%. UniCredit Banka zauzima drugo mesto po obimu transakcionih operacija na međubankarskom tržištu u evrima sa tržišnim učešćem od 12,9%. Ukupni prihodi sektora za poslovanje na finansijskom tržištu beleže rast u odnosu na prethodnu godinu, nastavljajući sa pozitivnim trendom zabeleženim u prethodnoj godini.

Tokom 2017. godine banka je aktivno učestvovala u promociji hedžing proizvoda, stavljajući akcenat na zaštitu od fluktuacije, održavajući interaktivne radionice, za velika i srednja preduzeća. Banka je težila da svojim inovativnim pristupom bude ispred konkurencije i time potvrdila lidersku poziciju u osmišljavanju i plasiranju ovih proizvoda. Tako je zadržala lidersku poziciju u trgovini finansijskim instrumentima kako na primarnom, tako i na sekundarnom tržištu, sa učešćem od 21% i 24%.

U 2017. godini banka je podržala mala i srednja preduzeća kroz specijalne kreditne linije i tako doprinela Vladinoj inicijativi za jačanje sektora malih i srednjih preduzeća. Ovaj trend će se nastaviti i u 2018. godini primenom InnovFin i Cosme programa finansiranog od strane EU i Evropske investicione Banke, kao i programa Žene u biznisu u saradnji sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj. UniCredit Banka će podržati projekte koji za cilj imaju unapređenje energetske efikasnosti kroz zajedničku inicijativu sa Green for Growth fondom.

U 2018. godini Sektor za korporativno i investiciono bankarstvo će nastaviti strategiju selektivnog rasta portfolija i kreiranja ekonomske vrednosti za banku povećanjem prinosa na rizičnu aktivu i kroz povećanje unakrsne prodaje. Nastojće da poveća tržišno učešće u segmentima sa nižom stopom učešća, istovremeno neгуjući dugoročno partnerstvo sa postojećim klijentima bazirano na reciprocitetu i pouzdanosti. Osim toga, Sektor za korporativno i investiciono bankarstvo ostaje posvećen stalnom poboljšanju interne efikasnosti kroz proces evaluacije i optimizacije. Poslovne aktivnosti banke će biti usmerene na podsticanje razvoja i podrške oporavku domaće privrede sa fokusom na razvoj i prodaju inovativnih proizvoda sa dodatnom vrednošću i savetodavnih usluga koje pružamo klijentima. Banka takođe nastavlja blisku saradnju sa regulatornim telima uključujući Narodnu banku Srbije i Ministarstvo finansija, kao i aktivno podržavanje poboljšanja domaćeg poslovnog okruženja i svih razvojnih inicijativa.

Posvećenost klijentima ostaje glavni prioritet, kao i ambicija da se stvara ekonomska vrednost za klijente u cilju rasta privredne aktivnosti u zemlji. Nastaviće se podržavanje privatnog i javnog sektora, uključujući i lokalne samouprave, koristeći poznavanje srpskog tržišta, kao i globalnu prisutnost UniCredit Grupe i ekspertizu u oblastima finansijskih proizvoda i usluga.

UniCredit Leasing, sa ukupnim potraživanjima po osnovu finansijskog lizinga na kraju trećeg kvartala 2017. godine u iznosu od 7,8 milijardi dinara zauzima četvrto mesto na lokalnom tržištu sa tržišnim udelom od 12%. UniCredit Leasing je nastavio uspešno da posluje što je uticalo na rast bruto profita (profit uvećan za 49% u poređenju sa 2016. godinom).

Na osnovu ALCS izveštaja o novim plasmanima, tržište finansijskog lizinga je poraslo 25% na godišnjem nivou, sa finansiranom vrednošću od 261 milion evra na kraju trećeg kvartala 2017. godine (209 miliona evra u 2016. godini). U istom periodu UniCredit Leasing je realizovao 34 miliona evra novih plasmana (18 miliona evra u 2016. godini) i time povećao tržišni učešće sa 9% na 13%.

Tokom 2017. godine fokus UniCredit Leasinga je bio na daljem jačanju biznisa u sektoru malih i srednjih preduzeća, razvijanju regionalne prisutnosti kao i jačanju saradnje sa dobavljačima, što je dovelo do značajnog poboljšanja rezultata, većeg učešća na tržištu kao i stvaranju čvrste baze za sledeće strateške korake. Gledajući u budućnost, ostajemo privrženi finansiranju vozila svih kategorija, ali i jačanju finansiranja poljoprivredne opreme i mehanizacije, građevinske opreme, i IT opreme i infrastrukture.

Imajući u vidu generalno ekonomsko okruženje i dalji razvoj, kao i perspektivu lizing tržišta u Srbiji, UniCredit Leasing će nastaviti da teži povećanju novih mogućnosti za unapređenje poslovanja, održavanju kvalitetnog portfolija, poboljšanju unakrsne prodaje sa UniCredit Bankom u svim segmentima, poboljšanju postojećih proizvoda i kreiranju novih, kao i jačanju saradnje sa klijentima i partnerima primenom visokih profesionalnih i poslovnih standarda.

## POSLOVANJE SA STANOVNIŠTVOM

Aktivnosti Sektora za poslovanje sa stanovništvom u 2017. godini su bile veoma dinamične. Rastući trend je zadržan u svim segmentima. Prihodi su porasli za 13% u odnosu na prethodnu godinu, a kada je reč o volumenima kredita i depozita, takođe je ostvaren značajan rast od 15%, odnosno 7%, što se odrazilo na povećanje tržišnog učešća.

Banka je bila vrlo aktivna u radu sa fizičkim licima, malim preduzećima i preduzetnicima sa ciljem da osnaži i proširi saradnju sa postojećim klijentima, ali i da akvizira nove. Stoga je rast broja klijenata od 11% rezultat stalnog fokusa na potrebama klijenata i kontinuirane saradnje sa privrednim društvima.

Klijenti su nastavili da ukazuju poverenje banci, zahvaljujući ponudi proizvoda, kvalitetu i pouzdanosti usluga. Rukovodeći se uvek interesima klijenata, transparentnost i dalje ostaje najvažnija karika u svakodnevnom poslovanju banke.

Ključni kreditni proizvodi u 2017. godini:

- Keš krediti sa osiguranjem u slučaju nezaposlenosti
- Stambeni krediti sa fiksnom kamatnom stopom
- COSME program za mala i srednja preduzeća
- Program „Žene u biznisu“ pokrenut od strane EBRD-a

Banka je u svojoj ponudi stambenih kredita uvela proces predodobrenja, kako bi pomogla klijentima da lakše i brže dođu do svog stambenog prostora. Na osnovu visine prihoda i kreditnih obaveza, banka je praktično garantovala iznos sredstava na koji klijenti mogu da računaju prilikom kupovine stana u narednih šest meseci.

Nastavljen je i proces predodobrenja za mala preduzeća i preduzetnike, koji je obuhvatio sve kreditne proizvode iz ponude banke.

U 2017. godini je nastavljena saradnja sa Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja kroz novi ugovor o isplati studentskih kredita i stipendija.

Banka poklanja značajnu pažnju štednim proizvodima, uprkos tekućem trendu niskih kamatnih stopa. Banka je prepoznata kao jedna od najstabilnijih i najpouzdanijih banaka na lokalnom tržištu, što se ogleda u stalnom povećanju novih depozita.

Povećanje zadovoljstva klijenata je promovisano u okviru inicijative UChange, koja podrazumeva dvosmernu komunikaciju sa klijentima i potencijalnim klijentima banke, a u cilju unapređenja iskustva klijenata u ekspoziturama, kroz njihova očekivanjima i potrebe. Ova inicijativa je rezultat kompanijske kulture koja stavlja klijenta na prvo mesto.

U toku 2017. godine, jedan od najvažnijih prioriteta je bilo unapređenje digitalnog poslovanja kroz razvoj i promociju platformi digitalnog bankarstva (mBanking, eBanking, internet sajt, kontakt centar). U okviru mBanking aplikacije je uvedena nova funkcionalnost mCash, koja omogućava klijentima podizanje gotovine na bankomatima korišćenjem mobilnog telefona.

Banka je nastavila da investira u elektronske kanale kroz instalaciju poslednje generacije univerzalnih bankomata, koji uključuju usluge kao što su menjačnica, uplata novca i plaćanje računa.

U narednom periodu, glavni cilj je nastavak rasta tržišnog učešća zasnovan na kvalitetnom odnosu sa klijentima kroz ponudu koja je u potpunosti kreirana u skladu sa njihovim potrebama. Banka će nastaviti da podržava zaduživanje u lokalnoj valuti, nudeći posebno povoljne uslove za proizvode koji u sebi ne sadrže valutni rizik. Fokus će biti na gotovinskim i stambenim kreditima, kao i na posebno kreiranim kreditnim ponudama za mala preduzeća kao podrška njihovom daljem razvoju. Digitalizacija, kao koncept osavremenjivanja načina poslovanja, i dalje će biti jedan od glavnih prioriteta.

## UPRAVLJANJE RIZICIMA

U svojoj organizacionoj strukturi banka ima poseban Sektor za upravljanje rizicima sa sveobuhvatnom i vrlo značajnom funkcijom održavanja i razvoja stabilnog i profitabilnog portfolija kredita i drugih plasmana. Ovaj Sektor pokriva upravljanje kreditnim, tržišnim, operativnim, rizikom likvidnosti i drugim rizicima kroz rad pet direkcija: Direkcije za strateško upravljanje rizicima i kontrolu, Direkcije za kreditna odobrenja privredi, Direkcije za kreditne poslove sa stanovništvom, Direkcije za problematične plasmane privredi i Direkcije finansijskog i operativnog rizika. Sve Direkcije direktno odgovaraju članu Izvršnog odbora zaduženom za upravljanje rizicima, čime je obezbeđen povećani nadzor nad svim fazama kreditnog procesa, kao i globalni pogled i procena svih rizika kojima je banka izložena.

U nameri da definiše konzistentne smernice za kreditnu aktivnost i opšti okvir upravljanja rizicima, banka definiše Strategiju upravljanja kreditnim rizikom za privredu i stanovništvo za svaku poslovnu godinu. Na taj način banka obezbeđuje da se ostvarivanje usvojene poslovne politike odvija u okvirima koji će rezultirati prihvatljivim nivoom kreditnog rizika na nivou pojedinačnih plasmana i adekvatnom diversifikacijom, kao i sveukupnim kvalitetom kreditnog portfolija. Banka takođe uzima u obzir analizu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma prilikom odlučivanju o preuzimanju kreditnog rizika.

Tokom 2017. godine dalje unapređenje sistema upravljanja rizicima bilo je usmereno na usavršavanje interne organizacije, poslovnih procesa i politika upravljanja rizicima u skladu sa najboljom praksom UniCredit Grupe i zahtevima koji proizilaze iz implementacije Bazelskih standarda, kao i zahteva regulatora.

Identifikacija, merenje, kontrola i upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija zasnovani su na sistemu izveštavanja koji obezbeđuje informacije o stanju, kvalitetu i kretanju kreditnog portfolija. Tokom 2017. godine nastavljen je rad na unapređenju procesa izveštavanja kroz povećanje automatizacije obračuna i kreiranja izveštaja.

U oblasti primene Bazelskih standarda težište aktivnosti bilo je prvenstveno na potvrdi prediktivne moći interno razvijenih rejting modela koji su u upotrebi, kao i odgovarajućih parametara kreditnog rizika za segmente: pravnih lica, fizičkih lica, preduzetnika i malih preduzeća. U toku 2017. godine, uspostavljen je proces praćenja performansi (monitoring) PD modela na kvartalnom nivou. Prema preporukama interne validacije, početkom 2017. je unapređena kalibracija PD modela za segment preduzetnika i malih preduzeća. Sprovedena je i tekuća validacija PD i EAD modela.

U toku 2017. godine razvijeni su modeli kreditnog rizika za potrebe obračuna rezervisanja prema IFRS 9 standardu. Navedeni modeli su razvijeni prema metodologijama UniCredit Grupe i predstavljaju novu familiju modela za kreditni rizik. Tokom godine, novodobijeni parametri modela su korišćeni za potrebe procena efekata uvođenja IFRS 9 standarda i unapređivani su prema instrukcijama i metodologijama Grupe. Uveden je novi alat za obračun rezervisanja (LIC alat, razvijen od strane eksternog vendara Ernst&Young), koji je prilagođen potrebama UniCredit Banke Srbije.

Unapređen je i „Forbearance“ metodološki koncept kako bi se implementirala regulativa Narodne banke Srbije na ovu temu i kako bi se unapredilo regulatorno praćenje i evidencija reprogramiranih odnosno restrukturiranih plasmana i plasmana kod kojih postoje finansijske poteškoće u otplati. Tokom 2017. godine banka je implementirala novi Bazel III standard za izveštavanje prema Narodnoj banci Srbije, dok je izveštavanje prema Bazel III standardima prema UniCredit Grupi aktuelno još od 2014. godine.

Tokom 2017. godine nastavilo se sa aktivnim pristupom smanjenja nivoa problematičnih kredita. Pored nastavka realizacije strategije prodaje pojedinačnih problematičnih potraživanja kao validne opcije za smanjenje problematičnih kredita, nastavljeno

je i sa politikom tzv. računovodstvenih otpisa problematičnih potraživanja (otpis bez otpusta duga). Uz adekvatnu regularnu naplatu, prodaja pojedinačnih potraživanja i računovodstveni otpisi su dodatno uticali na značajno smanjenje nivoa problematičnih plasmana privredi.

U oblasti poslovanja sa stanovništvom, u segmentu fizičkih lica, malih preduzeća i preduzetnika, fokus u 2017. godini je bio na povećanju efikasnosti svih procesa, unapređenju procesa praćenja i naplate plasmana. Unapređen je kreditni proces u segmentu malih preduzeća i značajno je smanjen nivo problematičnih plasmana stanovništvu u svim segmentima kroz povećanu naplatu kao i sprovođenje Odluke o računovodstvenom otpisu.

U toku 2017. godine uspešno je sproveden proces statističkog monitoringa kolaterala i dodatno je unapređena saradnja sa spoljnim proceniteljskim kućama, sudskim veštacima, osiguravajućim kućama i supervizorima izgradnje objekata. Pored navedenog, generalno je unapređen proces upravljanja sredstvima obezbeđenja u smislu ažurnijeg pribavljanja procena, polisa osiguranja, detaljnijeg praćenja upisa hipoteka, itd. Banka je uspešno isporučivala Narodnoj banci Srbije redovne mesečne izveštaje o procenama vrednosti nekretnina koje se koriste za potrebe obrade kreditnih zahteva. Tokom 2017 godine, banka je započela proces licenciranja internih procenitelja u skladu sa Zakonom o proceniteljima vrednosti nepokretnosti, čime će se dodatno unaprediti kvalitet kontrole sredstava obezbeđenja koje banka koristi za umanjjenje kreditnog rizika.

Definisana je relevantna klasifikacija tržišnih, kamatnih i likvidnosnih rizika u svrhu identifikacije i izveštavanja o izloženosti ovim rizicima. U cilju ispunjenja zahteva tačnosti izveštavanja u uobičajenim i stresnim uslovima generišu se tačni i pouzdani podaci o rizicima. Podaci se agregiraju većinom automatski, u cilju smanjenja mogućnosti grešaka. Uspostavljeni su likvidnosni indikatori ranog upozoravanja u cilju praćenja dešavanja na finansijskim tržištima i procene uticaja na likvidnosnu poziciju banke. Cilj upravljanja likvidnošću je održavanje zadovoljavajućeg nivoa likvidnosti koji omogućava banci da izmiruje sve svoje obaveze plaćanja. Dalje unapređenje tačnosti, integrisanosti, kompletnosti i adaptibilnosti procesa izveštavanja će se nastaviti i u toku 2018. godine.

Uspostavljena struktura sistema kontrole upravljanja operativnim rizicima uključuje sve relevantne organizacione delove u Banci i tako doprinosi podizanju svesti o značaju operativnih rizika. Kvantitativni elementi sistema upravljanja operativnim rizicima (podaci o internim gubicima, indikatori rizika i scenario analize) se klasifikuju i prikupljaju uz garantovanje kompletnosti podataka, njihove pouzdanosti i pravovremenosti. Stalna radna grupa nastavlja svoje aktivnosti sa ciljem identifikovanja potencijalnih rizika i definisanja mera za mitigaciju rizika. Sistem identifikacije, procene i kontrole operativnih rizika adekvatno reflektuje rizični profil i dozvoljava pravovremenu komunikaciju sa rukovodstvom u cilju ublažavanja identifikovanih rizika.

Na osnovu svega navedenog, može se zaključiti da je banka tokom 2017. godine dodatno unapredila sistem upravljanja rizicima što zajedno sa njenom kapitalnom adekvatnošću i nivoom profitabilnosti garantuje adekvatno upravljanje i pokriće rizika kojima je u svom poslovanju izložena.

U prethodnim godinama realizovana je integracija funkcija upravljanja rizikom u okviru koje je UniCredit Leasing u skladu sa Zakonom o finansijskom lizingu poverio zadatke identifikovanja, merenja, procene i upravljanja rizicima funkciji upravljanja rizicima u Banci. U toku 2017. godine funkcija upravljanja rizicima za lizing je bila posvećena unapređenju organizacije i ekonomije obima u kreditnom poslovanju, podršci u komercijalnim akcijama i optimizaciji kreditnog procesa, kao i boljem upravljanju portfolijom uz centralizovanu procenu i jedan pogled na klijenta. Takođe, usklađene su i metodologija i interna regulativa za upravljanje rizicima, uključujući i upravljanje rizičnim profilom i praćenje izloženosti na konsolidovanom nivou za kamatni, operativni i rizik likvidnosti, što je rezultiralo održavanju i razvoju stabilnog i profitabilnog lizing portfolija.

Sektor za upravljanje rizicima će i u narednom periodu nastaviti sa naporima i akcijama usmerenim ka unapređenju sistema upravljanja svim rizicima kojima je banka u svom poslovanju izložena. Posebna pažnja će biti usmerena na unapređenje kreditnog procesa u cilju poboljšanja efikasnosti, kao i stvaranje komparativne prednosti na tržištu kroz optimizaciju procesa i poboljšanje alata za identifikaciju i ublažavanje kreditnog rizika. Na taj način obezbediće se adekvatna podrška drugim organizacionim jedinicama. I u 2018. godini jedan od najvažnijih ciljeva je da se zadrži i unapredi kvalitet portfolija i obezbede osnove za održiv rast sa fokusom na dalju diversifikaciju portfolija, ali uvek uz proaktivni pristup upravljanju rizicima kojim se omogućuje akvizicija novih klijenata.

## PODRŠKA BANKARSKOM POSLOVANJU

Tokom 2017. godine, pored dalje optimizacije i automatizacije procesa kako kroz bankarske operacije, tako i razvoj elektronskih kanala, glavni fokus je bio na poboljšanju upravljanja portfolijom projekata.

Razvoj tehnologija, kao i zahtevi internih i eksternih klijenata zahtevali su optimalnu iskorišćenost resursa za realizaciju projekata koji doprinose navedenom. U skladu sa tim, Sektor podrške bankarskom poslovanju je prilagodio svoj operativni model i organizacionu strukturu, kako bi kreirao preduslove za bolje iniciranje, praćenje i realizaciju različitih inicijativa. Organizacione izmene se ogledaju najviše u formiranju zasebnih struktura kao što su Tim za upravljanje portfoliom, Odeljenje za poslovnu analizu i Odeljenje za produkciju podršku. Sve navedeno je doprinelo boljoj realizaciji projekata, kako Grupnih, tako i lokalnih, što se ogledalo u maksimalnoj iskorišćenosti raspoloživog investicionog budžeta.

Direkcija za informacione tehnologije je u saradnji sa Odeljenjem za bezbednost banke nastavila da radi na unapređenju sigurnosne infrastrukture banke. Zajedno sa implementacijom firewall-a koji pokriva baze podataka, novog log menadžment

sistema, kao i antimalware rešenja, podignut je opšti nivo sigurnosti kako bi se omogućilo nesmetano pružanje usluga klijentima banke. Takođe, sprovodi se i unapređenje nivoa kvaliteta Data centra na rezervnoj lokaciji seobom celokupne opreme u specijalizovanu modularnu sobu što omogućava unapređeni proces u slučaju neplaniranih problematičnih okolnosti.

U sklopu analiza efikasnosti izvršenja poslovnih procesa, primenjene su nove metodologije kao što su Lean i Six Sigma koncepti, dok su se u okviru projektnog upravljanja testirale i agile metodologije.

Nastavljeno je i kontinuirano unapređenje sistema internih kontrola kroz novi proces i postavljanje nove metodologije. I za 2017. godinu, kao pokazatelj dobrog funkcionisanja sistema internih kontrola, dobijena je pozitivna ocena u sklopu godišnjeg izveštaja koja se odnosi na implementaciju i upravljanje sistemima internih kontrola.

Direkcija bankarskih operacija je nastavila sa daljom optimizacijom i automatizacijom procesa i centralizacijom pozadinskih aktivnosti kako bi pružila punu podršku poslovnim potrebama. Zahvaljujući efikasnosti, fleksibilnosti i stručnosti, Direkcija bankarskih operacija je značajno doprinela uspehu banke u 2017. godini.

Uz adekvatnu kontrolu troškova i adekvatno definisan nivo investicija, sa posebnim osvrtom na uticaj na troškove amortizacije i postizanje prihodovnih efekata, pokazatelj odnosa troškova i prihoda se nije značajno promenio i ostao je na vrlo ambicioznom nivou u odnosu na ostale banke na domaćem tržištu. U tom aspektu, možemo sa sigurnošću istaći da je UniCredit Banka jedna od najefikasnijih banaka na lokalnom tržištu.

I u 2018. godini, ciljevi Sektora podrške bankarskih operacija biće usmereni ka uspešnoj realizaciji strateških projekata banke, optimizaciji procesa koji vode ka boljoj efikasnosti poslovanja, kao i daljem unapređenju kontrole troškova banke.

## LJUDSKI RESURSI

Nastavljajući da pruža stratešku podršku ostvarivanju planiranih poslovnih aktivnosti, Direkcija ljudskih resursa je tokom 2017. godine bila usmerena na:

- jačanje organizacije u pravcu inovativnosti, agilnosti i fokusa na klijente;
- razvoj zaposlenih i nadograđivanje njihovih tehničkih i socijalnih veština;
- unapređenje osećaja pripadnosti banci i Grupi i pozicioniranje banke kao najpoželjnijeg poslodavca na tržištu

Poseban akcenat tokom protekle godine stavljen je na agilnu kulturu, inovativnost i fokus na klijenta. Organizovano je više obuka i radionica, a cilj je bio da se članovi Menadžment tima, kao i prve i druge linije odgovornosti u hijerarhiji, upoznaju sa novim metodama rada, načinima na koji organizacija i pojedinci mogu da inoviraju, ali i svest o važnosti digitalne transformacije za poslovanje uopšte. Direkcija ljudskih resursa učestvovala je u organizaciji, razvoju i sprovođenju „UChange“ inicijative koja za cilj i ima razvoj gore navedenih metoda i vrednosti.

Zaposlenima je isporučen veliki broj internih i eksternih obuka, planirani su i održani programi „rotacija na poslu“, bilo u našoj zemlji, bilo u Grupi, kroz koje su zaposleni imali priliku da steknu širu sliku, da nauče tehničke veštine koje su im potrebne ili da steknu međunarodno iskustvo. Direkcija ljudskih resursa je radila i na jačanju timskog duha, kooperativnosti i kolaboracije, a nastavljena je i saradnja sa univerzitetima kroz programe prakse, studijskih poseta i stipendiranja najboljih studenata.

Direkcija ljudskih resursa je i prošle godine nastavila da radi na jačanju osećaja pripadnosti zaposlenih i na pozicioniranju banke kao najpoželjnijeg poslodavca na tržištu. U tom smislu, sprovedeno je mnoštvo različitih inicijativa poput slobodnog dana za rođendan, Dana dece u Banci, Zdrave srede, Podeli radost, Kartica zahvalnosti i Talentona. Jedna od inicijativa je bila i da zaposleni sami učestvuju u formiranju akcionih planova kako bi se rešavali problemi istaknuti u anketi Koliko smo zadovoljni svojim poslom. Direkcija ljudskih resursa je uspela da sprovede akcioni plan, a jedna od inicijativa koju su upravo zaposleni tražili, a banka obezbedila je i privatno zdravstveno osiguranje za sve.

U 2018. godini Direkcija ljudskih resursa će nastaviti da pruža punu podršku biznisu u ostvarivanju poslovnih rezultata kroz unapređenje organizacione kulture (inovacija, agilnost, davanje povratne informacije), razvijanje rukovodilaca i talenata u liderskim veštinama, motivisanje i zadržavanje zaposlenih koji ostvaruju visoka postignuća i poseduju visok potencijal, kao i kroz povećanje broja internih, međusektorskih pomeranja i popunjavanja otvorenih pozicija. Nastaviće se i saradnja sa univerzitetima kroz programe prakse, studijske posete i stipendiranja najboljih studenata.

Tokom 2018. godine, Direkcija ljudskih resursa će nastaviti da radi na jačanju organizacije i zaposlenih u pravcu digitalne transformacije, da unapređuje mogućnosti za njihov razvoj, ali i napredovanje u karijeri. Takođe, Direkcija ljudskih resursa će obezbeđivati podršku razvoju kritičnih pozicija i razvoju programa koji pružaju podršku novozaposlenima. Posebna pažnja će takođe biti posvećena programima usmerenim na dobrobit zaposlenih, kao i brizi o zdravlju i dobrim životnim navikama.

## IDENTITET I KOMUNIKACIJA

Tim Odeljenja identiteta i komunikacija je tokom 2017. godine kontinuirano radio na dodatnoj promociji brenda i pružao je podršku biznisu u kreiranju inovativnih proizvoda i usluga što je banci omogućilo da održi konkurentnost na domaćem tržištu i zadrži jednu od vodećih pozicija.

Tokom 2017. godine sprovedeno je nekoliko veoma uspešnih komercijalnih kampanja, a svakako su najznačajnije kampanja za Dinarski keš kredit i kampanja za Stambeni kredit. Ne samo što su reklame privukle pažnju svojom originalnošću, već su u velikoj meri doprinele tome da banka dodatno poveća tržišno učešće kada su u pitanju ova dva proizvoda. O kreativnosti kampanja govore i dva priznanja dodeljena od strane Udruženja za tržišne komunikacije (UEPS). U kategoriji za integrisanju kampanju u okviru finansijskog sektora i usluga, reklama za stambeni kredit osvojila je Srebrno priznanje, dok je za keš kredit osvojena prestižna međunarodna Effie nagrada.

S obzirom na rastući značaj društvenih medija u svetu i kod nas, u 2017. godini banka je predstavila potpuno drugačije teme i formate na Fejsbuku i Instagramu. Te promene su omogućile ne samo veći broj pratilaca, već i bolju interakciju sa klijentima. Posebno raduje činjenica da je UniCredit Banka prva predstavila Vajber stikere na srpskom tržištu. U periodu od samo 3 meseca, simpatični letnji stikeri su razmenjeni tri miliona puta.

UniCredit Banka je, kroz različite aktivnosti na nacionalnom i lokalnom nivou i u 2017. godini nastojala da poveća svoje prisustvo u medijima i na taj način dodatno doprinese rastu prepoznatljivosti banke. Banka je uspela da poveća broj priloga u odnosu na prethodnu godinu i da zauzme ubedljivo prvo mesto kada je u pitanju broj objava u kojima se obrađuje tema društveno odgovornog poslovanja. Jedan od razloga je svakako to što je banka nastavila da nadograđuje već dobre odnose sa medijima, ali i da izgradi nove.

Interna komunikacija je zauzimala veoma važnu ulogu tokom 2017. godine i značajno je doprinosila kreiranju boljih međuljudskih odnosa i osećanja pripadnosti banci i grupi. Različite inicijative su sprovedene u saradnji sa Direkcijom ljudskih resursa kako bi banka postala najbolje mesto za rad, od kojih svakako treba izdvojiti Kartice zahvalnosti, kojima se promovisala „kultura zahvaljivanja“. Interna komunikacija je bila i ključna za promociju volontarizma u banci, a podatak da je polovina zaposlenih učestvovala u različitim inicijativama govori u prilog tome da je način komunikacije ključan za angažovanje ljudi.

Odeljenje identiteta i komunikacija će i u 2018. godini ostati fokusirano na pružanje podrške dodatnom unapređenju poslovanja banke i povećanju broja klijenata kroz pažljivo osmišljene integrisane kampanje. Nastaviće se sa nadogradnjom imidža kompetentnog sagovornika u medijima koji je stečen prethodnih godina, istovremeno vodeći računa o reputaciji banke.

## DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE

Sa ciljem da doprinese ekonomskom i socijalnom razvoju lokalnih zajednica u kojima posluje i pruži podršku mladima, ugroženim kategorijama stanovništva i kulturi, UniCredit Banka je i tokom 2017. godine podržala niz društveno odgovornih aktivnosti i sprovedla veliki broj akcija u koje je uključila svoje zaposlene.

Sa ciljem da društvu pokloni dodatnu vrednost koja može da se koristi na dugoročnom nivou - znanje i ekspertizu svojih zaposlenih, UniCredit Banka je nastavila da sprovodi strategiju društveno odgovornog poslovanja koja podrazumeva veće uključivanje zaposlenih u sve aktivnosti. Banka je najpre nastavila da podržava aktivnosti koje sprovodi organizacija Dostignuća mladih u Srbiji. Naime, u okviru nacionalnog finala takmičenja "Poslovni izazov" petoro kolega iz UniCredit Banke preuzelo je ulogu mentora za pet grupa srednjoškolaca i pomoglo im da razviju svoju poslovnu ideju kroz kreiranje biznis planova, dok je jedan zaposleni bio član žirija. U okviru Regionalnih takmičenja tokom 2017. godine 30 eksperata UniCredit Banke su u 4 grada u Srbiji pomogli srednjoškolcima da od inovativnih ideja naprave odlične biznis planove.

Preko 180 zaposlenih i članova njihovih porodica se priključilo humanitarnoj trci zadovoljstva koju je udruženje BelHospice organizovalo tokom Beogradskog maratona. Pored toga, 250 zaposlenih se priključilo volonterskim akcijama sređivanja dvorišta osnovnih škola u Pirotu, Novom Pazaru i Zrenjaninu, i uređenju parka u Gerontolškom centru Karaburma u Beogradu. U okviru tradicionalne inicijative Stara lutka za novi osmeh, zaposleni su pripremili 100 paketića za decu iz doma Kolevka u Subotici, a pored toga poklonili su oko 100 kilograma odeće i obuće.

U 2017. godini je sprovedeno treće izdanje konkursa Ideja za bolje sutra koje ima za cilj da doprinese razvoju socijalnog preduzetništva, kao i pronalaženju ideja za proizvode i usluge koji mogu da unaprede imidž Srbije u regionu i inostranstvu. U periodu od 6. juna do 18. jula 2017. godine, prijavljeno je preko 130 ideja. Tokom druge faze, komisija je odabrala 15 finalista koji su predložili najbolje ideje i sa kojima su stručnjaci radili na razvoju biznis plana. Potom je komisija ocenjujući biznis planove, inovativnost ideje i održivost projekta, odabrala pobednike. Sedam najboljih finalista dobija bespovratna sredstva u ukupnom iznosu od 40.000 evra, ali i konsultantsku podršku zaposlenih banke. Naime, na osnovu individualne procene potreba svakog preduzeća, identifikovane su oblasti koje treba unaprediti kako bi se obezbedila održivost, i odabrano je sedam zaposlenih koji će tokom naredna 4 meseca podeliti sa preduzećima svoje iskustvo, veštine i znanje o finansijskom tržištu.

UniCredit Banka je 2017. godine novac namenjen za kupovinu novogodišnjih poklona donirala onima kojima je pomoć najpotrebnija. Novčana podrška u ukupnom iznosu od 16.500 evra raspodeljena je na tri dela i na taj način su podržani Univerzitetska dečja klinika u Tiršovoj, Nacionalno udruženje roditelja dece obolele od raka, NURDOR i BelHospice. Pored toga, kao mali znak pažnje, klijentima su podeljeni samo simbolični pokloni, jedni od pobedničkih na konkursu Ideja za bolje sutra, koji UniCredit Banka sprovodi od 2012. godine sa ciljem da doprinese razvoju socijalnog preduzetništva u Srbiji. Do sada je podržano 23 ideje dodelom bespovratnih sredstava u ukupnom iznosu od 140.000 evra.

Kao i prethodnih nekoliko godina, banka je nastavila da pruža kontinuiranu podršku tradicionalnim manifestacijama kulturnog karaktera od izuzetnog značaja za lokalne zajednice, kao što su Dani Bore Stankovića, Dani Zorana Radmilovića i Mokranjčevi dani.

Banka je izuzetno ponosna na činjenicu da je skoro polovina koleginica i kolega bila uključena u mnogobrojne inicijative tokom 2017. godine. I u 2018. godini Banka će nastaviti da sprovodi različite aktivnosti kako bi doprinela unapređenju uslova života u lokalnim zajednicama, s tim da će istovremeno raditi i na dodatnom uključivanju zaposlenih u projekte od šireg društvenog značaja.

## FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ZA 2017. GODINU

### KONSOLIDOVANI BILANS STANJA

Na dan 31. decembra 2017. godine

(U hiljadama dinara)

	Napomena	31.12. 2017.	31.12. 2016.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	3.k, 20	29.661.017	28.085.266
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	3.j, 3.o, 21	2.281.049	2.315.317
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	3.j, 3.p, 22	82.171.636	76.320.664
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	3.j, 3.n, 23	77.886	42.957
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3.j, 3.m, 24	11.885.064	18.490.432
Kredit i potraživanja od komitenata	3.j, 3.m, 25	240.608.342	208.339.473
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	3.l, 26	192.251	222.845
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	3.l, 27	9.195	375
Nematerijalna ulaganja	3.r, 3.s, 28	1.165.916	921.336
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.q, 3.s, 29	1.554.223	1.581.197
Investicione nekretnine	30	1.364	1.397
Odložena poreska sredstva	3.i, 31	172.085	165.498
Ostala sredstva	32	1.000.303	915.567
<b>Ukupna aktiva</b>		<b>370.780.331</b>	<b>337.402.324</b>
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	3.j, 33	207.003	234.232
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	3.l, 34	448.794	540.097
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3.j, 3.t, 35	106.676.158	86.460.699
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	3.j, 3.t, 36	186.658.833	178.232.370
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	3.l, 37	-	103
Subordinirane obaveze	3.j, 3.t, 38	2.718.490	3.082.125
Rezervisanja	3.u, 3.x, 39	1.076.838	961.581
Tekuće poreske obaveze	3.i, 19.4	205.253	31.749
Ostale obaveze	40	2.644.579	2.999.463
<b>Ukupno obaveze</b>		<b>300.635.948</b>	<b>272.542.419</b>
Akcijski kapital	42.1	24.169.776	24.169.776
Dobitak	42.1	7.437.207	6.882.290
Rezerve	42.1	38.537.400	33.807.839
<b>Ukupan kapital</b>		<b>70.144.383</b>	<b>64.859.905</b>
<b>Ukupna pasiva</b>		<b>370.780.331</b>	<b>337.402.324</b>

**KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA**

Za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine

(U hiljadama dinara)

	Napomena	2017.	2016.
Prihodi od kamata	3.d, 7	15.145.641	15.739.371
Rashodi od kamata	3.d, 7	(2.782.070)	(3.413.910)
<b>Neto prihod po osnovu kamata</b>		12.363.571	12.325.461
Prihodi od naknada i provizija	3.e, 8	4.362.623	3.885.975
Rashodi od naknada i provizija	3.e, 8	(1.355.835)	(1.154.775)
<b>Neto prihod po osnovu naknada i provizija</b>		3.006.788	2.731.200
Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju	3.f, 9	248.467	30.989
Neto gubitak po osnovu zaštite od rizika	3.g, 10	(33.865)	(3.744)
Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	3.p, 11	261.172	166.256
Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	3.c, 12	1.357.787	1.424.041
Neto dobitak po osnovu investicija	13	120.379	-
Ostali poslovni prihodi	14	135.061	143.585
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	3.j, 15	(2.626.765)	(3.011.705)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	16	(2.894.755)	(2.752.772)
Troškovi amortizacije	3.q, 3.r, 17	(538.903)	(602.403)
Ostali rashodi	18	(4.104.322)	(3.857.143)
<b>Dobitak pre oporezivanja</b>		7.294.615	6.593.765
Porez na dobitak	3.i, 19	(513.098)	(320.987)
<b>Dobitak nakon oporezivanja</b>		6.781.517	6.272.778

**KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU**

Za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine

(U hiljadama dinara)

	Napomena	2017.	2016.
<b>DOBITAK PERIODA</b>		6.781.517	6.272.778
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
- Aktuarski dobici/(gubici)		9.856	(2.533)
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
- Neto promena fer vrednosti po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		(255.417)	(834.514)
(Gubitak)/dobitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	31.2	(1.478)	380
<b>Ukupan negativan ostali rezultat perioda</b>	42.2	(247.039)	(836.667)
<b>UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA</b>		6.534.478	5.436.111

**KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU**

**Za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine  
(U hiljadama dinara)**

	<u>Napomena</u>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
<b>AKCIJSKI KAPITAL</b>			
Stanje na početku godine		23.607.620	-
Početno stanje matičnog pravnog lica		-	23.607.620
Stanje na kraju godine	42.1	<u>23.607.620</u>	<u>23.607.620</u>
<b>EMISIONA PREMIJA</b>			
Stanje na početku godine		562.156	-
Početno stanje matičnog pravnog lica		-	562.156
Stanje na kraju godine	42.1	<u>562.156</u>	<u>562.156</u>
<b>OSTALE REZERVE IZ DOBITI</b>			
Stanje na početku godine		32.020.480	-
Početno stanje matičnog pravnog lica		-	28.254.097
Raspodela neraspoređene dobiti iz prethodne godine		4.976.600	3.766.383
Stanje na kraju godine	42.1	<u>36.997.080</u>	<u>32.020.480</u>
<b>REVALORIZACIONE REZERVE</b>			
Stanje na početku godine		1.799.182	-
Početno stanje matičnog pravnog lica		-	2.807.920
Efekat promene tržišne vrednosti hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		(253.446)	(1.008.738)
Stanje na kraju godine	42.1	<u>1.545.736</u>	<u>1.799.182</u>
<b>NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU</b>			
Stanje na početku godine		-	-
Početno stanje matičnog pravnog lica		-	(174.224)
Efekat promene tržišne vrednosti hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		(1.971)	174.224
Stanje na kraju godine	42.1	<u>(1.971)</u>	<u>-</u>
<b>AKTUARSKI GUBICI PO OSNOVU PLANOVA DEFINISANIH PRIMANJA</b>			
Stanje na početku godine		(11.823)	-
Početno stanje matičnog pravnog lica		-	(9.670)
Promene u toku godine		8.378	(2.153)
Stanje na kraju godine	42.1	<u>(3.445)</u>	<u>(11.823)</u>
<b>AKUMULIRANA DOBIT</b>			
Stanje na početku godine		6.882.290	-
Početno stanje matičnog pravnog lica		-	6.366.383
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom	43.1, 43.2	-	609.512
		<u>6.882.290</u>	<u>6.975.895</u>
Raspodela dobiti iz prethodne godine na ime izdvajanja za isplatu dividende		(1.250.000)	(2.600.000)
Raspodela dobiti iz prethodne godine u rezerve		(4.976.600)	(3.766.383)
Dobitak tekuće godine		6.781.517	6.272.778
Stanje na kraju godine	42.1	<u>7.437.207</u>	<u>6.882.290</u>
<b>UKUPNO KAPITAL</b>		<u><b>70.144.383</b></u>	<u><b>64.859.905</b></u>

**KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE**

Za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine

(U hiljadama dinara)

Napomena	2017.	2016.
<b>Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	25.607.166	21.716.323
Prilivi od kamata	12.230.574	11.770.459
Prilivi od naknada	4.512.673	3.876.176
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	8.863.799	6.069.346
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	120	342
<b>Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	(19.191.780)	(15.178.479)
Odlivi po osnovu kamata	(2.631.134)	(3.552.691)
Odlivi po osnovu naknada	(1.356.084)	(1.147.232)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(3.052.140)	(2.646.646)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	(588.413)	(520.336)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(11.564.009)	(7.311.574)
<b>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima</b>	6.415.386	6.537.844
<b>Smanjenje plasmana i povećanje depozita i ostalih obaveza</b>	42.353.214	49.863.258
Smanjenje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hov koje nisu namenjene investiranju	-	547.925
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	42.353.214	49.315.333
<b>Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza</b>	(30.726.233)	(18.728.920)
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	(30.726.233)	(18.728.920)
<b>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit</b>	18.042.367	37.672.182
Plaćeni porez na dobit	(342.432)	(418.767)
Isplaćene dividende	(1.250.000)	(5.100.000)
<b>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	16.449.935	32.153.415
<b>Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	120.379	-
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	120.379	-
<b>Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	(3.836.879)	(3.566.634)
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	(3.066.018)	(2.490.290)
Odlivi za kupovinu investicija u zavisna i pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	(112.644)
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	(770.861)	(963.700)
<b>Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	(3.716.500)	(3.566.634)
<b>Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	(6.666.518)	(32.140.094)
Odlivi gotovine po osnovu uzetih kredita	(6.666.518)	(32.140.094)
<b>Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	(6.666.518)	(32.140.094)

**KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE (nastavak)**

Za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine

(U hiljadama dinara)

	<b>Napomena</b>	<b>2016.</b>	<b>2016.</b>
<b>Svega neto prilivi gotovine</b>		68.080.759	71.579.581
<b>Svega neto odlivi gotovine</b>		(62.013.842)	(75.132.894)
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine		6.066.917	(3.553.313)
<b>Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine</b>	3.k, 43	16.817.106	20.407.612
Negativne kursne razlike		(78.125)	(37.193)
<b>Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda</b>	3.k, 43	22.805.898	16.817.106

## **1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKARSKE GRUPE**

Bankarska grupa (u daljem tekstu: „Grupa“) sastoji se od matičnog pravnog lica UniCredit Bank Srbija a.d. Beograd (u daljem tekstu: „Matično pravno lice“ ili „Banka“) i zavisnih pravnih lica UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd i UniCredit Partner d.o.o. Beograd. U januaru 2016. godine Banka je postala 100% vlasnik navedenih pravnih lica.

### **(a) Osnivanje i poslovanje Banke**

UniCredit Bank Srbija a.d. Beograd je prvobitno osnovana kao HVB Banka Jugoslavija („HVB“) 2001. godine nakon pribavljanja dozvole za rad od Narodne banke Jugoslavije 2. jula 2001. godine. Dana 1. oktobra 2005. godine registrovana je statusna promena spajanja uz pripajanje privrednih subjekata HVB banke Srbija i Crna Gora A.D., Beograd, kao sticaoca i Eksport-Import banke Eksimbanke A.D., Beograd, kao društva koje prestaje pripajanjem. Banka je promenila naziv u UniCredit Bank Srbija a.d. Beograd 30. marta 2007. godine.

Banka je član UniCredit Grupe. U skladu sa reorganizacijom aktivnosti bankarske grupe u zemljama Centralne Istočne Evrope, a na osnovu Ugovora o odvajanju i preuzimanju, zaključenog 31. avgusta 2016. godine između UniCredit Bank Austria AG i UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i Ugovora o pripajanju, zaključenog 30. septembra 2016. godine između UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i UniCredit SpA, UniCredit Bank Austrija AG prenela je 100 % vlasništva na austrijsku holding kompaniju UCG Beteiligungsverwaltung GmbH. Pripajanjem UCG Beteiligungsverwaltung GmbH sa UniCredit SpA, UniCredit SpA postaje jedini akcionar UniCredit Bank Srbija a.d., Beograd.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa i kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu.

Na dan 31. decembra 2017. godine, Banka se sastojala od centrale u Beogradu i sedamdeset i jedne ekspoziture u različitim gradovima širom Republike Srbije (31. decembra 2016. godine: sedamdeset i jedna ekspozitura).

Na dan 31. decembra 2017. godine, Banka je imala 1.254 zaposlena radnika (31. decembra 2016. godine: 1.205 zaposlenih)

### **(b) Osnivanje i poslovanje zavisnog pravnog lica UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd**

Zavisno pravno lice UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: Lizing) osnovano je rešenjem Trgovinskog suda u Beogradu broj uložka 1-92733-00 od 18. maja 2004.godine pod nazivom HVB Leasing d.o.o., Beograd. Osnivač Lizinga je Bank Austria Creditanstal Leasing GmbH, Beč. Dana 11. aprila 2007. godine je promenjen naziv Lizinga u UniCredit Leasing d.o.o., Beograd. Promena osnivača je upisana u registar Agencije za privredne registre u Beogradu pod brojem 4109/2009 od 10. februara 2009. godine, kada je kao osnivač upisan UniCredit Global Leasing S.p.A., Milano. U januaru 2016. godine, na osnovu Ugovora o kupoprodaji udela i dobijanja saglasnosti Narodne banke Srbije, Banka je postala 100% vlasnik Lizinga. Navedena promena vlasništva je registrovana 26. januara 2016. godine kod Agencije za privredne registre.

Lizing se bavi poslovima finansijskog lizinga.

Na dan 31. decembra 2017. godine Lizing je imao 30 zaposlenih radnika (31. decembra 2016. godine: 32 zaposlena).

### **(c) Osnivanje i poslovanje zavisnog pravnog lica UniCredit Partner d.o.o. Beograd**

Zavisno pravno lice UniCredit Partner d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: Partner) osnovano je 3. maja 2006. godine pod nazivom HVB Partner d.o.o. za zastupanje u osiguranju Beograd. Osnivač Partnera je BA-CA Leasing Versicherungs service GmbH Beč, Austrija, a zatim se rešenjem BDŽU 30358/2013/01-01 od dana 9. aprila 2013 godine menja osnivač u Allegro Leasing Gesellschaft m.b.h. Osnivanje Partnera je upisano u registar Agencije za Privredne Registre u Beogradu pod brojem BD 3370/2007 dana 13. marta 2007. godine. Dana 4. juna 2008. godine je registrovana promena naziva u UniCredit Partner d.o.o. za zastupanje u osiguranju Beograd.

U januaru 2016. godine, na osnovu Ugovora o kupoprodaji udela i dobijanja saglasnosti Narodne banke Srbije, Banka je postala 100% vlasnik Partnera. Navedena promena vlasništva je registrovana 12. januara 2016. godine kod Agencije za privredne registre.

**1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKARSKE GRUPE (nastavak)**

**(c) Osnivanje i poslovanje zavisnog pravnog lica UniCredit Partner d.o.o. Beograd (nastavak)**

Partner je registrovan za obavljanje delatnosti zastupnika i posrednika u osiguranju. Partner je 16. aprila 2007. godine zaključio Ugovor o zastupanju sa Wiener Staedtische osiguranjem a.d. Beograd, Trešnjinog Cveta 1, kao glavnim osiguravačem. Na osnovu dobijene pismene saglasnosti glavnog osiguravača i ostalih osiguravajućih društava, Partner zastupa i sledeća osiguravajuća društva: Generali osiguranje a.d. Beograd, DDOR Novi Sad a.d., Novi Sad, Dunav osiguranje a.d., Beograd, AS osiguranje a.d., Beograd, AMS osiguranje a.d., Beograd, Triglav osiguranje a.d., Beograd, UNIQA osiguranje a.d., Beograd i AXA osiguranje a.d., Beograd.

Na dan 31. decembra 2017. godine Partner je imao 2 zaposlena radnika (31. decembra 2016. godine: 4 zaposlenih).

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD**

**(a) Osnove za sastavljanje i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izveštaja**

Pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji su u obavezi da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja vrše u skladu sa Zakonom o računovodstvu (u daljem tekstu "Zakon", "Sl. glasnik RS", br. 62/2013). Grupa je u obavezi je da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI"), koji u smislu navedenog zakona, obuhvataju: Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja ("Okvir"), Međunarodne računovodstvene standarde ("MRS"), Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI") i sa njima povezana tumačenja, izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda ("IFRIC"), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobrene od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde ("Odbor"), čiji je prevod utvrdilo i objavilo ministarstvo nadležno za poslove finansija. Dodatno, u skladu sa Izmenama i dopunama Zakona o bankama ("Sl. glasnik RS", br. 14/2015), bankarske grupe u Republici Srbiji su dužne da prilikom sastavljanja godišnjih konsolidovanih finansijskih izveštaja primenjuju Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja, kao i naknadne izmene standarda i sa njima povezana tumačenja, od dana njihovog izdavanja od strane nadležnih tela.

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik RS" br. 71/2014 i 135/2014).

Konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela prvobitne (istorijske) vrednosti, osim vrednovanja sledećih značajnih stavki bilansa stanja:

- finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju iskazanih po fer vrednosti,
- derivativnih finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrednosti i
- finansijskih sredstava i obaveza namenjenih trgovanju iskazanih po fer vrednosti.

Istorijski trošak je zasnovan na fer vrednosti naknade plaćene u zamenu za dobra i usluge.

Fer vrednost je cena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja, bez obzira na to da li je cena direktno utvrđiva ili procenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Prilikom procenjivanja fer vrednosti sredstva ili obaveze, Grupa uzima u obzir karakteristike datog sredstva ili obaveze ukoliko bi i ostali učesnici na tržištu uzeli navedene karakteristike u obzir prilikom utvrđivanja cene navedenog sredstva ili obaveze na datum odmeravanja. U priloženim finansijskim izveštajima, za svrhe vrednovanja i/ili obelodanjivanja, fer vrednost je utvrđena na prethodno opisani način, osim za transakcije plaćanja akcijama, koje su u delokrugu MSFI 2, transakcija lizinga, koje su u delokrugu MRS 17 i vrednovanja koja imaju neke sličnosti sa fer vrednošću ali nisu fer vrednost, kao što su neto prodajna vrednost u MRS 2 ili vrednost u upotrebi u MRS 36.

## **2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**

### **(a) Osnove za sastavljanje i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izveštaja (nastavak)**

Takođe, za potrebe finansijskog izveštavanja, odmeravanja fer vrednosti kategorisana su u nivoe 1, 2 ili 3 na osnovu stepena utvrdivosti parametara za utvrđivanje fer vrednosti i značaja navedenih parametara za odmeravanje fer vrednosti u celini, kako sledi:

- Nivo 1 - parametri nivoa 1 su cene za identična sredstva ili obaveze kotirane (nekorigovane) na aktivnim tržištima koje su subjektu dostupne na datum odmeravanja;
- Nivo 2 – parametri nivoa 2 su parametri koji nisu kotirane cene svrstane u nivo 1, a koji su utvrdivi za dato sredstvo ili obavezu, direktno ili indirektno i
- Nivo 3 – parametri nivoa 3 su neutvrdivi za dato sredstvo ili obavezu.

Grupa je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe su iskazani u hiljadama dinara. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji.

### **(b) Početna primena izmena postojećih standarda na snazi u tekućem izveštajnom periodu**

Sledeće nove izmene postojećih standarda izdate od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde su stupile na snagu tokom tekućeg izveštajnog perioda:

- Izmene Međunarodnog računovodstvenog standarda (MRS) 7 „Izveštaj o tokovima gotovine” – Inicijativa za obelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2017. godine),
- Izmene MRS 12 „Porez na dobitak” – Priznavanje odloženih poreskih sredstava za nerealizovane gubitke (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2017. godine),
- Izmene MSFI 12 na osnovu „Unapređenja MSFI (za period od 2014. do 2016. godine)” koje su rezultat godišnjeg unapređenja MSFI (MSFI 1, MSFI 12 i MRS 28) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja teksta (izmene MSFI 12 su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2017. godine).

Usvajanje navedenih novih i izmena postojećih Standarda nije imalo za rezultat značajnije promene konsolidovanih finansijskih izveštaja Banke.

### **(c) Novi standardi i izmene postojećih standarda koji su izdati, a nisu još uvek u primeni**

Na dan odobravanja ovih finansijskih izveštaja, bili su izdati sledeći standardi, izmene postojećih standarda i nova tumačenja ali nisu još uvek stupili na snagu:

- MSFI 9 „Finansijski instrumenti” (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- MSFI 15 „Prihodi od ugovora sa kupcima” i dalje izmene (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- MSFI 16 „Lizing” (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju” (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2021. godine),
- Izmene MSFI 2 „Plaćanja akcijama” – Klasifikacija i merenje transakcija plaćanja akcijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- Izmene MSFI 4 „Ugovori o osiguranju” – Primenom MSFI 9 „Finansijski instrumenti” sa MSFI 4 „Ugovori o osiguranju” (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine ili na datum prve primene MSFI 9 „Finansijski instrumenti”),
- Izmene MSFI 9 „Finansijski instrumenti” – Karakteristike plaćanja unapred sa negativnim kompenzacijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmene MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji” i MRS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate” - Prodaja ili prenos sredstava između investitora i pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata i naknadne izmene (datum stupanja na snagu odložen na neodređeno vrijeme, dok ne bude završen istraživački projekat o metodi udela),

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**

**(c) Novi Standardi i izmene postojećih Standarda koji su izdati, a nisu još uvek u primeni (nastavak)**

- Izmene MRS 19 „Primanja zaposlenih“ – izmene, smanjenje ili izmirenje planova naknada (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine)
- Izmene MRS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ – Dugoročni interesi u pridruženim entitetima i zajedničkim poduhvatima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmene MRS 40 „Investicione nekretnine“ – Prenos investicionih nekretnina (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- Izmene MSFI 1 i MRS 28 na osnovu „Unapređenja MSFI (za period od 2014. do 2016. godine)“ koja su rezultat godišnjeg unapređenja MSFI (MSFI 1, MSFI 12 i MRS 28) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja teksta (izmene MSFI 1 i MRS 28 bi trebalo da budu na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- Izmene raznih Standarda na osnovu „Unapređenja MSFI (period od 2015. do 2017. godine)“ koja su rezultat godišnjeg unapređenja MSFI (MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja teksta (izmene bi trebalo da budu na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- IFRIC 22 „Razmatranje transakcija i avansa u stranim valutama“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- IFRIC 23 „Neizvesnost u vezi sa tretmanom poreza na dobitak“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine).

Rukovodstvo Banke je izabralo da ne usvoji ove nove standarde, izmene postojećih standarda i nova tumačenja pre nego oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih standarda, izmena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na konsolidovane finansijske izveštaje Banke u periodu početne primene.

**(d) Uporedni podaci**

Uporedni podaci u ovim konsolidovanim finansijskim izveštajima predstavljaju podatke iz konsolidovanih finansijskih izveštaja Banke za 2016. godinu.

**(e) Korišćenje procenjivanja**

Sastavljanje konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na primenu računovodstvenih politika i na prikazane iznose sredstava i obaveza, kao i prihoda i rashoda. Stvarna vrednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrednosti koja je procenjena na ovaj način.

Procene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procene izvršene, su predmet redovnih provera. Revidirane računovodstvene procene se prikazuju za period u kojem su revidirane i za buduće periode.

**(f) Izjava o usklađenosti**

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde.

**(g) Prva primena MSFI 9**

Saglasno MSFI 9 koji je stupio na snagu 1. januara 2018. godine Grupa je izmenila računovodstvene politike za priznavanje, klasifikaciju i merenje finansijskih sredstava i obaveza kao i obezvređenje finansijskih sredstava.

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD  
(nastavak)**

**(g) Prva primena MSFI 9 (nastavak)**

Grupa nije primenila odredbe MSFI 9 na ranije periode finansijskog izveštavanja. Efekti usklađivanja knjigovodstvene vrednosti finansijskih sredstava i obaveza na datum prve primene standarda biće priznati kroz neraspoređenu dobit kao korekcija početnog stanja za 2018.godinu. Grupa nastavlja da primenjuje odredbe MRS 39 vezano za računovodstvo zaštite od rizika.

**(i) Klasifikacija i vrednovanje finansijskih sredstava i obaveza**

Saglasno MSFI 9 klasifikacija i vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od dva osnovna kriterijuma:

- a) poslovnog modela na osnovu kojeg Banka upravlja finansijskim sredstvom
- b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijskog sredstva (tzv. SPPI kriterijum).

Poslovni model odražava način na koji Grupa upravlja svojim finansijskim sredstvima sa ciljem prikupljanja novčanih tokova. Grupa je sprovedla detaljnu analizu svojih poslovnih modela uzimajući u obzir iskustva iz prošlosti vezano za prodaju finansijskih sredstava kao i buduća očekivanja u tom pogledu. Prilikom analize uzete su u obzir i druge objektivne i relevantne informacije kao što su: rizici koji utiču na uspešnost poslovnog modela i kako se tim rizicima upravlja, kako se ocenjuje uspešnost poslovnog modela, kako se finansijska sredstva u okviru tog modela vrednuju i izveštava rukovodstvo Grupe i drugo. Saglasno tome, Grupa je definisala sledeće poslovne modele:

- a) držanje radi prikupljanja novčanih tokova,
- b) držanje radi prikupljanja novčanih tokova i prodaje i
- c) ostali poslovni modeli (npr. držanje radi prodaje).

Ukoliko dođe do promene poslovnog modela na osnovu kojeg se upravlja finansijskim sredstvom vrši se reklasifikacija finansijskog sredstva. Reklasifikacija se sprovodi prospektivno odnosno od prvog dana sledećeg izveštajnog perioda. Grupa ne očekuje česte promene poslovnih modela.

Ukoliko je poslovni model „držanje radi prikupljanja novčanih tokova“ ili „držanje radi prikupljanja novčanih tokova i prodaje“, vrši se procena da li novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate (tzv. „SPPI test“). Saglasno osnovnom kreditnom aranžmanu, kamata uključuje nadoknadu za vremensku vrednost novca, prihvaćeni nivo kreditnog rizika dužnika i ostale osnovne rizike kreditiranja uključujući i odgovarajuću maržu. Ukoliko ugovoreni uslovi uključuju izloženost rizicima koji nisu u skladu sa osnovnim kreditnim aranžmanom, finansijsko sredstvo se klasifikuje i vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha nezavisno od poslovnog modela.

Na osnovu sprovedene analize poslovnih modela i karakteristika ugovorenih novčanih tokova, Grupa počev od 1. januara 2018. godine sva finansijska sredstva klasifikuje u sledeće kategorije sredstava:

- 1) Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti,
- 2) Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat i
- 3) Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Grupa nema promena u načinu klasifikacije i vrednovanja finansijskih obaveza saglasno MSFI 9 u odnosu na MRS 39.

Vežano za reklasifikaciju i vrednovanje finansijskih sredstava, Grupa je priznala efekat prve primene MSFI 9 po osnovu vrednovanja ostalih investicija u kapital pravnih lica na teret neraspoređene dobiti u iznosu prethodno formiranog obezvređenja. Naime, ostale investicije u kapital pravnih lica po MSFI 9 se vode po fer vrednosti kroz ostali rezultat. S obzirom da Grupa procenjuje da je "cost" metod najbolja aproksimacija fer vrednosti, ista se vode po "cost"-u odnosno po neto sadašnjoj vrednosti koja je na dan 31.decembar 2017. godine iznosila nula. Obzirom da je ukinuta ispravka vrednosti u korist neraspoređene dobiti, te da je u istom iznosu na teret neraspoređene dobiti izvršeno usklađivanje vrednosti investicija, kumulativno nema efekta.

## **2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**

### **(g) Prva primena MSFI 9 (nastavak)**

#### **(ii) Obezvređenje finansijskih instrumenata u skladu sa MSFI 9**

Shodno MSFI 9 prilikom obezvređenja finansijskih instrumenata nije neophodno da postoji objektivni dokaz obezvređenja da bi kreditni gubitak bio prepoznat. Očekivani kreditni gubici se prepoznaju takođe i za neobezvređenu finansijsku aktivu. Drugim rečima, Banka preračunava rezervisanja za kreditne gubitke za sve kreditne izloženosti osim onih koje se već vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (uključujući i neproblematičnu i problematičnu finansijsku aktivu).

Očekivani kreditni gubici se rekalkulišu na svaki izveštajni datum u cilju da reflektuju promenu u kreditnom riziku od inicijalnog priznavanja finansijskog instrumenta. Ovakav pristup rezultira u ranijem prepoznavanju kreditnih gubitaka tako što je neophodno da se preračunaju dvanaestomesečni očekivani kreditni gubici za sve kreditne izloženosti. Preračun očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek je neophodno sprovesti za sve kreditne izloženosti kod kojih je zabeleženo značajno pogoršanje.

Pri obračunu očekivanih kreditnih gubitaka Banka koristi buduće informacije i makro-ekonomske faktore, odnosno Banka ne razmatra samo istorijske informacije prilagođene da odražavaju efekte sadašnjih uslova i informacija koje pružaju objektivne dokaze da su finansijska sredstva umanjena za nastale gubitke, već se razmatraju i razumljive i podržive informacije koje uključuju i projekcije budućih ekonomskih uslova pri kalkulisanju očekivanih kreditnih gubitaka, kako na individualnoj tako i na grupnoj osnovi. Nivo rezervisanja za gubitke će rasti kako se projektovani ekonomski uslovi pogoršavaju odnosno padaće kako projektovani ekonomski uslovi postaju povoljniji.

Osnovni principi i pravila Grupe pri obračunu rezervisanja prema MSFI 9 su:

Grupa kalkuliše dvanaestomesečni očekivani kreditni gubitak ili očekivani kreditni gubitak za ceo životni vek finansijskog instrumenta u zavisnosti od značaja promene kreditnog rizika finansijskog instrumenta od njegovog početnog priznavanja. Za ove svrhe, Grupa primenjuje sledeća tri nivoa obezvređenja:

- Nivo 1 pokriva svu novu finansijsku aktivu u trenutku inicijalnog priznavanja i instrumente koji nemaju značajno pogoršanje kreditnog kvaliteta od trenutka inicijalnog priznavanja ili su ti instrumenti u kategoriji niskog kreditnog rizika;
- Nivo 2 pokriva finansijske instrumente koji imaju značajno pogoršanje u kreditnom kvalitetu od trenutka inicijalnog priznavanja, ali da ne postoji objektivni dokaz obezvređenja po osnovu kreditnih gubitaka;
- Nivo 3 pokriva finansijsku aktivu kod koje postoji objektivni dokaz obezvređenja na izveštajni datum.

Nivoi 1 i 2 uključuju samo neproblematičnu finansijsku aktivu.

Nivo 3 uključuje samo problematičnu finansijsku aktivu.

Za finansijske instrumente u Nivou 1 kalkulišu se dvanaestomesečni očekivani kreditni gubici.

Za finansijske instrumente u Nivou 2 kalkulišu se očekivani kreditni gubici za ceo životni vek instrumenta.

Za finansijske instrumente u Nivou 3 kalkulišu se očekivani kreditni gubici za ceo životni vek instrumenta i prihodi od kamata se kalkulišu na neto izloženost.

Transfer finansijske aktive iz Nivoa 1 u Nivo 2 se realizuje kada je kreditni rizik finansijske aktive značajno porastao od trenutka inicijalnog priznavanja. Transfer logika se zasniva na kvantitativnim i kvalitativnim kriterijumima i mora se primeniti na sve finansijske instrumente. Pogoršanje verovatnoće default-a (probabilities of default – PD) je glavni element na kome se zasniva kvantitativni kriterijum transfer logike. Tri dodatna kvalitativna kriterijuma koji dolaze nakon primene kvantitativnog kriterijuma su:

- Klasifikacija u status restrukturiranih neproblematičnih izloženosti – rezultira automatskom klasifikacijom u Nivo 2 za narednih 9 meseci (počev od datuma klasifikacije u taj status). Nakon tog perioda, ako nema drugih značajnih znakova pogoršanja kreditnog rizika, transakcija može biti vraćena u Nivo 1.
- 30 dana kašnjenja – kada transakcija dostigne 30 dana kašnjenja treba da bude prepoznata u Nivou 2.
- Klasifikacija u status restrukturirane neproblematične izloženosti – sve neproblematične izloženosti koje su dodeljene u nadležnosti odeljenja koje se bave restrukturiranim izloženostima se automatski klasifikuju u Nivo 2.

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD  
(nastavak)**

**(g) Prva primena MSFI 9 (nastavak)**

(ii) Obevređenje finansijskih instrumenata u skladu sa MSFI 9 (nastavak)

U postupku obevređenja, Grupa posebno tretira kupovinu već obevređene aktive tzv. problematičnog ili NPL portfolija odnosno odobravanje novih plasmana klijentima koji su već obevređeni u portfoliju odnosno koji su već u NPL statusu. Ovakva aktiva je u skladu sa Standardom definisana kao tzv. POCI (Purchased and originated impaired credit assets) i ona se posebno vrednuje kroz kumulativnu promenu očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek instrumenta nakon inicijalnog priznavanja.

Positivna promena u očekivanim kreditnim gubicima u toku životnog veka instrumenta se priznaje kao dobitak zbog umanjenja vrednosti instrumenta, ako je očekivani kreditni gubitak manji od iznosa očekivanih kreditnih gubitaka koji su uključeni u procenjene novčane tokove prilikom inicijalnog priznavanja. Imajući u vidu poslovni model, Grupa trenutno u svom portfoliju nema identifikovanu aktivu koja bi se smatrala POCI aktivom, odnosno nema kupljen NPL portfolio kao ni dodatno finansiranje već postojećih NPL klijenata u svom portfoliju.

Usklađivanje knjigovodstvene vrednosti finansijskih instrumenata zbog prelaska na MSFI 9 koji će biti priznat kroz neraspoređenu dobit kao korekcija početnog stanja 2018. godine neće uticati na stopu CET 1 s obzirom da se neraspoređena dobit ne uključuje u obračun pokazatelja adekvatnosti kapitala i pokazatelj osnovnog akcijskog kapitala (CET1). U slučaju da Bankarska grupa nema neraspoređenu dobit, odnosno da je dobit nula, efekat na pokazatelj osnovnog akcijskog kapitala (CET1) iznosio bi -0,17%, odnosno -0,70% ukoliko bi iz efekta isključili uticaj makroekonomskih varijabli. Ovaj efekat je izračunat bez kalkulacija uticaja efekata prve primene MSFI 9 na obračun potrebne rezerve i uticaja na obračun kreditnim rizikom ponderisane aktive.

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**

Računovodstvene politike date u nastavku Grupa je konzistentno primenila u svim periodima prezentiranim u ovim finansijskim izveštajima.

**(a) Konsolidacija**

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe uključuju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2017. godine, konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i procena, te napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje.

Konsolidovani finansijski izveštaji sa stanjem na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine, obuhvataju finansijske izveštaje matičnog pravnog lica (Banke) i finansijske izveštaje sledećih zavisnih pravnih lica:

Naziv pravnog lica:	% Učešća	
	2017	2016
UniCredit Leasing d.o.o., Beograd	100%	100%
UniCredit Partner d.o.o., Beograd	100%	100%

Banka je jedini vlasnik zavisnih pravnih lica.

Svi materijalno značajni iznosi transakcija i salda koji su nastali iz međusobnih poslovnih odnosa eliminisani su prilikom konsolidacije.

**(b) Načelo stalnosti poslovanja**

Konsolidovani finansijski izveštaji sastavljeni su u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumeva da će Grupa nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

### **3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

#### **(c) Iznosi u stranim valutama**

Poslovne promene u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu valute koji je važio na dan poslovne promene.

Monetarne pozicije aktive i pasive u stranoj valuti, kao i one u koje je ugrađena valutna klauzula, preračunate su u dinare prema srednjem kursu valute koji je važio na dan bilansa.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po osnovu plaćanja i naplata izvršenih u stranoj valuti u toku perioda kao i kursne razlike nastale kao rezultat preračuna monetarnih pozicija aktive i pasive, iskazane su u bilansu uspeha Grupe, u okviru pozicije "Neto prihodi/rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule".

Kursevi najznačajnijih valuta koji su korišćeni prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, utvrđeni od strane Narodne banke Srbije, bili su sledeći:

	31.12.2017.	31.12.2016.
USD	99,1155	117,1353
EUR	118,4727	123,4723
CHF	101,2847	114,8473

#### **(d) Prihodi i rashodi od kamata**

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspeha i obračunati su primenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontuju budući novčani tokovi tokom očekivanog perioda trajanja finansijskog sredstva ili obaveze (ili, gde je to prikladno tokom kraćeg perioda) na njegovu sadašnju vrednost. Prilikom obračuna efektivne kamatne stope, Grupa procenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove, koji se tiču finansijskog instrumenta, ali ne i buduće gubitke koji mogu nastati.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve plaćene ili primljene naknade i troškove transakcije, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope. Transakcioni troškovi su troškovi koji se mogu direktno pripisati nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili obaveze.

Prihodi i rashodi od kamata iskazani u okviru bilansa uspeha uključuju:

- kamate obračunate za finansijska sredstva i finansijske obaveze vrednovane po amortizovanoj vrednosti primenom efektivne kamatne stope,
- kamate za hartije od vrednosti raspoložive za prodaju obračunate primenom efektivne kamatne stope i
- kamate po osnovu kupona kod kuponskih hartija od vrednosti namenjenih trgovanju.

Prihodi i rashodi od kamata za sva sredstva i obaveze kojima se trguje (osim kamate po kuponu) smatraju se sporednim za poslove trgovanja Grupe i prikazuju se zajedno sa svim ostalim promenama u fer vrednosti sredstava i obaveza kojima se trguje u okviru neto prihoda po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju.

Prihodi od redovne kamate na obezvređene kredite i plasmane klijentata obračunavaju se na neto vrednost plasmana primenom metoda efektivne kamatne stope u skladu sa MRS/MSFI. Obračun prihoda od zatezne kamate na obezvređene plasmane obustavlja se od momenta kada klijent dobije takav status i ista se evidentira u vanbilansnoj evidenciji, osim dela zakonske zatezne kamate na otpisane plasmane bez otpusta duga, gde Grupa odlučuje da od momenta otpisa bez otpusta duga, odnosno računovodstvenog otpisa, prestaje sa daljim obračunom i evidentiranjem kamate u vanbilansnoj evidenciji.

Obezvređenim kreditima i plasmanima smatraju se krediti i plasmani klijentima koji su u statusu neizmirenja obaveza (interni rejting 8-, 9 i 10), što je bliže objašnjeno Pravilnikom za obračun rezervisanja prema MRS/MSFI i Metodologijom za identifikaciju statusa neizmirenja obaveza prema bazelskim standardima.

### **3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

#### **(e) Prihodi i rashodi od naknada i provizija**

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili obaveze, uključeni su u obračun efektivne kamatne stope i prema tome iskazani su u okviru prihoda, odnosno rashoda od kamata.

Ostali prihodi od naknada i provizija se evidentiraju u trenutku pružanja usluga. Prihodi od naknada i provizija uključuju se u prihode po osnovu izvršenih usluga međunarodnog i domaćeg platnog prometa, izdavanja garancija, akreditiva i ostalih bankarskih usluga.

Ostali rashodi od naknada i provizija se uglavnom odnose na naknade po osnovu izvršenih transakcija i usluga i evidentiraju se u trenutku primanja usluge.

#### **(f) Neto dobitci/gubici po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju**

Neto dobitci/gubici po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju obuhvataju neto dobitke/gubitke proistekle iz trgovanja sredstvima i obavezama, uključujući i sve realizovane i nerealizovane promene fer vrednosti.

#### **(g) Neto dobitci po osnovu zaštite od rizika**

Neto dobitci po osnovu zaštite od rizika obuhvataju neto dobitke po osnovu promene vrednosti finansijskih derivata koji su namenjeni zaštiti od rizika kao i promene fer vrednosti plasmana, potraživanja i hartija od vrednosti kao stavki koje se štite, a koje proizilaze po osnovu rizika od kojeg se stavka štiti.

#### **(h) Operativni i finansijski lizing**

Lizing je klasifikovan kao finansijski u slučaju kada su sve koristi i rizici koji proističu iz vlasništva nad predmetom lizinga preneti na Grupu. Lizing je klasifikovan kao operativni u slučaju kada koristi i rizici koji proističu iz vlasništva nad predmetom lizinga nisu preneti na Grupu.

##### **(i) Operativni lizing**

Sva plaćanja tokom godine po osnovu operativnog lizinga, evidentirana su kao trošak u bilansu uspeha proporcionalnom metodom, tokom trajanja perioda lizinga. Odobrene stimulacije od strane davalaca lizinga se priznaju u okviru ukupnih troškova lizinga tokom trajanja perioda lizinga.

##### **(ii) Finansijski lizing – Grupa kao korisnik lizinga**

Lizing u kome Grupa preuzima suštinski sve rizike i koristi od vlasništva klasifikuje se kao finansijski lizing. Prilikom početnog priznavanja sredstvo pribavljeno putem lizinga se vrednuje po nižoj od fer vrednosti i sadašnje vrednosti minimalnih rata lizinga. Nakon početnog priznavanja, sredstvo se evidentira u skladu sa računovodstvenom politikom koja se primenjuje na to sredstvo.

Minimalne rate finansijskog lizinga se raspodeljuju između finansijskih troškova i smanjenja preostalog iznosa obaveze po osnovu finansijskog lizinga. Finansijski troškovi se razgraničavaju na sve periode tokom trajanja perioda lizinga, tako da daju ujednačenu periodičnu kamatnu stopu za preostali iznos obaveze po osnovu lizinga.

Sredstva koja se drže u nekoj drugoj vrsti zakupa klasifikuju se kao operativni lizing i ne priznaju se u bilansu stanja Grupe.

##### **(iii) Finansijski lizing – Grupa kao davalac lizinga**

Plasmani po osnovu finansijskog lizinga iskazani su u bilansu stanja u visini neto ulaganja u lizing. Grupa prenosi rizike koji su svojstveni vlasništvu, tako da se potraživanja za lizing rate smatraju otplatom glavnice i pripadajućeg dela finansijskog prihoda.

### 3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

#### (h) Operativni i finansijski lizing (nastavak)

##### (iii) Finansijski lizing – Grupa kao davalac lizinga (nastavak)

Priznavanje finansijskog prihoda zasniva se na obrascu koji odražava konstantnu periodičnu stopu prinosa na neizmiren iznos neto ulaganja po osnovu finansijskog lizinga. Lizing rate koje se odnose na obračunski period, izuzimajući troškove za usluge, iskazuju se na teret bruto ulaganja u lizing kao smanjenje glavnice i nezarađenog finansijskog prihoda.

#### (i) Poreski rashod

Poreski rashodi obuhvataju tekuće poreze i odložene poreze. Tekući porezi i odloženi porezi se prikazuju u konsolidovanom bilansu uspeha, osim u meri u kojoj se odnose na stavke koje se direktno priznaju u okviru kapitala ili u okviru ostalog ukupnog rezultata.

##### (i) *Tekući porez na dobit*

Tekući porez predstavlja očekivanu obavezu ili potraživanje po osnovu oporezive dobiti za obračunski period, primenom poreskih stopa koje važe ili će važiti na datum izveštavanja, sa odgovarajućim korekcijama poreske obaveze iz prethodnih godina. Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava u skladu sa Zakonom o porezu na dobit Republike Srbije. Propisana poreska stopa za 2017. godinu iznosi 15%. Poreska osnovica predstavlja poslovni rezultat pre oporezivanja iskazan u bilansu uspeha i korigovan za iznose trajnih razlika u skladu sa poreskim propisima Republike Srbije.

Zakon o porezu na dobit pravnih lica izmenjen je krajem 2017.godine, s tim da se te izmene prvi put primenjuju prilikom sastavljanja poreskog bilansa za 2018. godinu, odnosno za poreski period koji se završava u toj godini, osim odredaba koje se odnose na priznavanje rashoda po osnovu otpisa i ispravke vrednosti potraživanja (primenjuju se na utvrđivanje, obračunavanje i plaćanje poreske obaveze za 2017. godinu). Shodno navedenom, poreski bilans za 2017. godinu sastavlja se prema opštim pravilima koja su se primenjivala u skladu sa izmenama i dopunama zakona sa kraja 2016. godine uz delimičnu primenu izmena i dopuna iz decembra 2017. godine.

##### (ii) Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava na privremene razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihovih iznosa iskazanih u finansijskim izveštajima. Prilikom odmeravanja odloženih poreza koriste se poreske stope za koje se očekuje da će biti u primeni u trenutku ukidanja privremenih razlika, a na osnovu zakonskih propisa koji su bili u primeni na datum izveštavanja.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte poreskih gubitaka i poreskih kredita, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će verovatno postojati oporeziva dobit od koje se preneti poreski gubici i krediti mogu umanjiti. Odložena poreska sredstva su predmet analize na kraju svakog izveštajnog perioda i koriguju se u visini iznosa za koji više nije verovatno da će doći do realizacije neophodne oporezive dobiti.

##### (iii) Ostali porezi i doprinosi

U skladu sa važećom regulativom u Republici Srbiji, Grupa plaća različite poreze, doprinose i javne dažbine kao što su: porez na imovinu, doprinosi na zarade na teret poslodavca i druge javne dažbine. Ovi rashodi uključeni su u poziciju "Ostali rashodi" u bilansu uspeha.

### **3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

#### **(j) Finansijska sredstva i obaveze**

##### *(i) Priznavanje i početno vrednovanje*

Grupa vrši početno priznavanje finansijskih sredstava i obaveza na datum poravnanja.

Finansijsko sredstvo ili obaveza se početno vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati njihovom sticanju ili izdavanju, osim za finansijska sredstva i obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha, u čije se početno vrednovanje ne uključuju ovi troškovi.

##### *(ii) Klasifikacija*

Grupa klasifikuje svoja finansijska sredstva i obaveze u sledeće kategorije:

- krediti i potraživanja;
- ulaganja koja se drže do dospeća;
- finansijska sredstva i obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Videti računovodstvene politike 3(m), 3(n), 3(o) i 3(p).

Grupa klasifikuje finansijske obaveze kao obaveze koje se mere po amortizovanoj vrednosti ili kao obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Videti računovodstvenu politiku 3(t).

##### *(iii) Prestanak priznavanja*

###### *Finansijska sredstva*

Grupa prestaje da priznaje finansijsko sredstvo kada su ugovorena prava na tokove gotovine datog finansijskog sredstva istekla ili kada Grupa prenese finansijsko sredstvo transakcijom u kojoj se na kupca prenose suštinski svi rizici i koristi vlasništva nad sredstvom ili u kojoj ni ne prenosi ni ne zadržava rizike i koristi proizašle iz vlasništva ali ne zadržava kontrolu nad finansijskim sredstvom.

Po prestanku priznavanja finansijskog sredstva, razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva (ili knjigovodstvene vrednosti alocirane na deo sredstva koji je prenet) i zbira primljene naknade (uključujući novo pribavljeno sredstvo umanjeno za eventualnu novo preuzetu obavezu) i eventualnih kumulativnih dobitaka ili gubitka koji su prethodno bili priznati u okviru ostalog ukupnog rezultata priznaje se u bilansu uspeha.

Grupa obavlja transakcije kojima vrši prenos sredstava priznatih u bilansu stanja, gde zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi ili njihov deo od prenesenih sredstava. Ako Grupa zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi onda ne dolazi do prestanka priznavanja sredstva. Prenos sredstava sa zadržavanjem svih ili suštinski svih rizika i koristi uključuje, na primer, repo transakcije.

Kada se sredstva prodaju trećim licima sa istovremenim svopom ukupne stope prinosa na prenetu sredstva, transakcija se računovodstveno obuhvata kao osigurana finansijska transakcija slično repo transakcijama s obzirom da Grupa zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad takvim sredstvom.

Kod transakcija u kojima Grupa, niti zadržava, niti prenosi suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskim sredstvom, a zadržava kontrolu nad sredstvom, Grupa nastavlja da priznaje sredstvo u meri u kojoj se njena povezanost sa sredstvom nastavlja, a koja se određuje na osnovu njene izloženosti promenama u vrednosti prenesenog sredstva.

###### *Finansijske obaveze*

Grupa prestaje da priznaje finansijsku obavezu kada je ugovorna obaveza izmirena, ukinuta ili istekla.

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(j) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)**

(iv) Netiranje

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju, a neto iznos se prikazuje u bilansu stanja samo kada Grupa ima zakonsko pravo da netira priznate iznose i kada ima nameru da izmiri obaveze na neto osnovi ili da istovremeno realizuje sredstvo i izmiri obavezu.

Prihodi i rashodi se iskazuju po neto principu samo u slučajevima kada je to dozvoljeno prema MSFI ili za prihode i rashode koji nastaju po osnovu grupe sličnih transakcija, kao što su transakcije koje Grupa ima po osnovu trgovanja.

(v) Merenje po amortizovanoj vrednosti

Amortizovana vrednost finansijskog sredstva ili obaveze je iznos po kojem se sredstva ili obaveze naknadno vrednuju, umanjen za otplate glavnice, a uvećan ili umanjen za akumuliranu amortizaciju primenom metoda efektivne kamatne stope na razliku između početno priznate vrednosti i vrednosti na dan dospeća instrumenta, umanjenu za obezvređenje.

(vi) Merenje po fer vrednosti

Fer vrednost je cena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmeravanja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cena direktno utvrdiva ili procenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja.

Kada god je moguće, Grupa meri fer vrednost upotrebom tržišnih cena dostupnih na aktivnom tržištu za dati instrument. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cene lako i redovno dostupne i predstavljaju stvarne i redovne tržišne transakcije pod tržišnim uslovima.

U slučaju da tržište za finansijske instrumente nije aktivno, Grupa određuje fer vrednost upotrebom metodologije procene. Metodologije procene uključuju transakcije po tržišnim uslovima između upućenih, voljnih strana (ako su dostupne), pozivanje na postojeću fer vrednost ostalih instrumenata koji su suštinski isti, analizu diskontovanih tokova gotovine i druge alternativne metode. Odabrana metodologija procene maksimalno koristi tržišne podatke, zasniva se u najmanjoj mogućoj meri na procenama koje su specifične za Grupu, a uključuje sve faktore koje učesnici na tržištu smatraju značajnim za definisanje cene i u skladu je sa prihvaćenim ekonomskim metodologijama za određivanje cene finansijskih instrumenata.

Ulazni podaci za metode procene razumno odražavaju tržišna očekivanja i faktore rizika prinosa koji su sadržani u finansijskom instrumentu. Grupa podešava metode procene i testira njihovu ispravnost upotrebom cena iz utvrdivih postojećih transakcija na tržištu za iste instrumente, na osnovu drugih dostupnih utvrdivih tržišnih podataka.

Sredstva i duge pozicije se mere po ponuđenoj ceni, a obaveze i kratke pozicije se mere po traženoj ceni. Kada Grupa ima poziciju sa netiranjem rizika, srednje tržišne cene se koriste za merenje netiranja rizičnih pozicija, dok se usklađivanja po ponuđenoj ili traženoj ceni primenjuje samo na neto otvorene pozicije. Fer vrednost odražava kreditni rizik instrumenta i uključuje korekcije koje odražavaju kreditni rizik Grupe i druge ugovorne strane, gde je to relevantno. Procene fer vrednosti zasnovane na modelima procene se koriguju za sve ostale faktore, kao što su rizik likvidnosti ili modeli neizvesnosti, u meri u kojoj Grupa smatra da treća lica učesnici na tržištu mogu da ih uzmu u obzir prilikom određivanja cene transakcije.

Najbolji dokaz fer vrednosti finansijskog instrumenta prilikom inicijalnog priznavanja je cena ostvarena u transakciji, tj. fer vrednost nadoknade koja je data ili primljena. Međutim, ako je fer vrednost datog instrumenta dokazana poređenjem sa drugim utvrdivim postojećim transakcijama na tržištu za iste instrumente (tj. bez modifikovanja ili preformulisanja) ili je zasnovana na metodi procene čije promenljive uključuju samo podatke koji su utvrđeni na tržištu, u tom slučaju se razlika priznaje u bilansu uspeha prilikom početnog priznavanja instrumenta. U suprotnom, razlika se ne priznaje odmah u bilansu uspeha, već tokom trajanja instrumenta na odgovarajućoj osnovi, ili kada se instrument otkupi, prenese ili proda ili kada fer vrednost postane utvrdiva.

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(j) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)**

*(vii) Identifikacija i merenje obezvređenja*

Na svaki datum izveštavanja, Grupa procenjuje da li postoje objektivni dokazi da su finansijska sredstva koja nisu vrednovana po fer vrednosti kroz bilans uspeha obezvređena. Finansijsko sredstvo ili grupa sredstava su obezvređeni ukoliko objektivni dokazi umanjenja vrednosti nedvosmisleno ukazuju na nastanak događaja gubitka nakon početnog priznavanja sredstva, kao i da taj događaj ima uticaj na buduće tokove gotovine datog sredstva koji se može pouzdano proceniti.

Objektivni dokazi umanjenja vrednosti finansijske imovine (uključujući vlasničke hartije od vrednosti) mogu obuhvatiti značajne finansijske teškoće dužnika ili emitenta, docnju ili neizvršenje obaveza od strane dužnika, reprogramiranje kredita ili plasmana od strane Grupe pod uslovima koje Grupa u normalnim okolnostima ne bi razmatrala, indikacije da se protiv dužnika ili emitenta pokreće stečajni postupak, nestanak aktivnog tržišta za određenu hartiju od vrednosti ili drugi utvrđivi podaci koji se odnose na grupu sredstava, kao što su nepovoljne promene kreditnog statusa dužnika emitenta u okviru grupe ili ekonomski uslovi koji se podudaraju sa neizvršenjem obaveza u okviru grupe. Takođe, za ulaganja u vlasničke instrumente značajno ili kontinuirano smanjenje fer vrednosti instrumenta ispod nabavne vrednosti smatra se objektivnim dokazom obezvređenja.

Grupa razmatra dokaze o obezvređenju kredita i potraživanja, kao i hartija od vrednosti koje se drže do dospeća, kako na nivou pojedinačnog sredstva, tako i na grupnom nivou. Svi pojedinačno značajni krediti i plasmani, kao i hartije od vrednosti koje se drže do dospeća se pojedinačno procenjuju u cilju utvrđivanja obezvređenja. Svi pojedinačno značajni krediti i potraživanja, kao i hartije od vrednosti koje se drže do dospeća za koje se ustanovi da nisu pojedinačno obezvređeni naknadno se grupno procenjuju da bi se utvrdilo obezvređenje koje je nastalo ali nije identifikovano. Krediti i potraživanja i hartije od vrednosti koje se drže do dospeća koji nisu pojedinačno značajni predmet su grupne procene obezvređenja grupisanjem kredita i potraživanja i hartija od vrednosti koje se drže do dospeća po sličnim karakteristikama.

U procenivanju grupnog obezvređenja Grupa koristi statističke modele istorijskih kretanja u verovatnoći neizvršenja, vremenu naplate i iznosa nastalog gubitka, korigovanih za procenu rukovodstva o tome da li su tekući ekonomski i kreditni uslovi takvi da postoji verovatnoća da stvarni gubici mogu biti veći ili manji od onih na koje ukazuju istorijski modeli. Stopa neizvršenja, stopa gubitka i očekivano vreme budućeg povraćaja redovno se porede sa stvarnim rezultatima da bi se ustanovilo da li su odgovarajući.

Gubici usled obezvređenja sredstava koja se evidentiraju po amortizovanoj vrednosti se mere kao razlika između knjigovodstvene vrednosti finansijskog sredstva i sadašnje vrednosti budućih procenjenih tokova gotovine diskontovanih upotrebom originalne efektivne kamatne stope datog sredstva. Gubici se priznaju u bilansu uspeha, a reflektuju se na računima ispravke vrednosti. Kada događaji nakon bilansa stanja utiču na smanjenje iznosa gubitka po osnovu obezvređenja, takvo smanjenje gubitka evidentira se kroz bilans uspeha.

Gubici usled obezvređenja hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju priznaju se prenosom kumulativnog gubitka koji je priznat u ostalom ukupnom rezultatu u bilans uspeha kroz korektivnu reklasifikaciju. Kumulativni gubitak koji je reklasifikovan sa ostalog ukupnog rezultata na bilans uspeha je razlika između nabavne cene umanjene za otplate glavnice i amortizaciju s jedne i tekuće fer vrednosti umanjene za eventualni gubitak usled obezvređenja prethodno priznat u bilansu uspeha. Promene u rezervisanjima za gubitke po osnovu obezvređenja koje se pripisuju vremenskoj vrednosti novca uključene su u prihode od kamata.

Kada utvrdi da su određeni krediti i plasmani, kao i ulaganja u hartije od vrednosti nenaplativi, Grupa ih otpisuje. Otpis plasmana predstavlja prestanak priznavanja plasmana u bilansu pri čemu se razlikuje otpis plasmana bez otpusta duga i otpis plasmana sa otpustom duga. Otpis plasmana bez otpusta duga vrši se u slučajevima kada Grupa proceni da plasman neće biti naplaćen, ali se Grupa ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu plasmana, osim dela zakonske zatezne kamate na čije obračunavanje bi Grupa imala pravo i nakon sprovedenog otpisa bez otpusta duga, ali sa čijim obračunavanjem Grupa odlučuje da prestane nakon sprovedenja navedenog otpisa. U tim slučajevima, prestaje se sa priznavanjem plasmana u bilansu uz istovremeno vođenje evidencije na vanbilansu. Otpis plasmana sa otpustom duga vrši se u slučajevima kada Grupa proceni da plasman nije naplativ i da ekonomski nije opravdano preduzimati dalje aktivnosti u vezi sa naplatom istog. U tim slučajevima, prestaje se sa priznavanjem plasmana u bilansu bez bilo kakvog daljeg evidentiranja.

### 3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

#### (k) Gotovina i sredstva kod centralne banke

Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju gotovinu u blagajni, žiro račun Banke, ostala novčana sredstva i obaveznu rezervu kod centralne banke u stranoj valuti. Gotovina i sredstva kod centralne banke su iskazani po amortizovanoj vrednosti u bilansu stanja.

Za potrebe sastavljanja izveštaja o tokovima gotovine, pod gotovinom se smatraju i sredstva na računima kod stranih banaka, dok se sredstva obavezne rezerve kod centralne banke u stranoj valuti ne uključuju.

#### (l) Derivati koji se drže radi zaštite od rizika i računovodstvo hedžinga

Derivati koji se drže radi zaštite od rizika obuhvataju sva derivativna sredstva i obaveze koji nisu klasifikovani kao sredstva ili obaveze kojima se trguje. Derivati koji se drže radi upravljanja rizicima se vrednuju po fer vrednosti i iskazuju u bilansu stanja.

Grupa označava određene derivativne instrumente kao instrumente zaštite od rizika u kvalifikovanom hedžing odnosu. Prilikom početnog određivanja hedžinga, Grupa formalno dokumentuje odnos između instrumenta zaštite i stavke koja se štiti, što uključuje i cilj upravljanja određenim rizikom i strategiju preduzimanja zaštite kao i metod koji će primeniti u oceni efektivnosti zaštite. Grupa ocenjuje i prilikom početnog određivanja hedžinga i kontinuirano nakon toga da li se očekuje da instrument zaštite bude visoko efektivan u kompenzovanju promena u fer vrednosti ili tokovima gotovine određene stavke pod zaštitom tokom perioda za koji je hedžing naznačen i da li se ostvareni rezultati efektivnosti svakog naznačenog odnosa zaštite kreću od 80% do 125%.

#### (i) Hedžing fer vrednosti

Kada je derivat označen kao instrument zaštite od promene fer vrednosti priznatog sredstva ili obaveze koja bi mogla da utiče na rezultat, promene u fer vrednosti derivata se priznaju direktno u bilansu uspeha zajedno sa promenama fer vrednosti stavke koja se štiti, a koje su posledica rizika od kojeg se stavka štiti.

Ako su predmet hedžinga samo određeni rizici koji se mogu pripisati stavki hedžinga, priznate promene fer vrednosti stavke hedžinga koje nisu u vezi sa rizikom koji je predmet hedžinga se priznaju u skladu sa politikama Grupe za vrednovanje finansijskih instrumenata u zavisnosti od klasifikacije instrumenata.

#### (m) Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja su nederivativna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim otplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu i koja Grupa ne namerava da proda odmah ili u bliskoj budućnosti. Nastaju kada Grupa direktno obezbedi novčana sredstva ili pruži usluge dužniku bez namere da trguje potraživanjem. Kredit i potraživanja se sastoje od plasmana odobrenih bankama i plasmana datih klijentima.

Kredit i potraživanja se inicijalno mere po fer vrednosti uvećanoj za direktne transakcione troškove, a naknadno po amortizovanoj vrednosti primenom metoda efektivne kamatne stope. Amortizovana vrednost se obračunava uzimajući u obzir sve troškove izdavanja kao i popuste ili premije prilikom izmirenja.

Kredit i potraživanja se iskazuju u neto iznosu umanjenom za pojedinačnu i grupnu ispravku vrednosti. Pojedinačna i grupna ispravka vrednosti se formiraju umanjenjem knjigovodstvene vrednosti kredita i potraživanja kod kojih je identifikovano obezvređenje da bi se njihova knjigovodstvena vrednost svela na nadoknadiivi iznos. Ako se u narednom periodu iznos gubitaka usled obezvređenja smanji i to smanjenje se odnosi na događaj koji je nastao nakon što je obezvređenje priznato (kao što je poboljšanje kreditnog rejtinga dužnika), prethodno priznat gubitak usled obezvređenja se ukida korigovanjem računa ispravke vrednosti. Ukinuti iznos se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije "Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki".

### 3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

#### (n) *Finansijska sredstva koja se drže do dospeća*

Finansijska sredstva koje se drže do dospeća su nederivativna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja i fiksnim rokovima dospeća, za koje Grupa ima nameru i mogućnost da ih drži do roka dospeća, a koja nisu iskazana kao finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva koje se drže do dospeća se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope. U slučaju da dođe do prodaje značajnog dela finansijskih sredstava koja se drže do dospeća, cela kategorija će biti reklasifikovana u sredstva raspoloživa za prodaju, odnosno Grupa neće biti u mogućnosti da izvrši ponovnu klasifikaciju finansijskih sredstava koja se drže do dospeća, ni u tekućem, ni u naredna dva izveštajna perioda. Međutim, prodaja i reklasifikacija u nekom od navedenih slučajeva neće ugroziti reklasifikaciju:

- prodaja ili reklasifikacija su izvršene neposredno pre roka dospeća tako da promene tržišne kamatne stope ne bi imale značajan efekat na fer vrednost finansijskog sredstva;
- prodaja ili reklasifikacija su izvršene nakon što je Grupa naplatila najveći deo ili ceo originalni iznos glavnice sredstva i
- prodaja ili reklasifikacija su posledica pojedinačnih događaja za koje se ne očekuje da će se ponoviti, odnosno događaja koji nisu pod kontrolom Grupe i kao takvi se nisu mogli predvideti u razumnoj meri.

#### (o) *Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha*

Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha su finansijska sredstva klasifikovana kao sredstva namenjena trgovanju ili koja su prilikom početnog priznavanja naznačena od strane Grupe kao finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju su sredstva koja su stečena ili nastala prvenstveno radi prodaje ili kupovine u bliskoj budućnosti, koja su deo portfolija finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koja postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobiti ili su to derivati.

Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha se vrednuju po fer vrednosti. Promene fer vrednosti se prikazuju u bilansu uspeha.

#### (p) *Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju*

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivativna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju ili koja nisu klasifikovana ni u jednu drugu kategoriju finansijskih sredstava. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su plasmani za koje postoji namera držanja u neodređenom vremenskom periodu, a mogu biti prodana zbog potrebe za likvidnošću ili usled promene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili tržišnih cena. Nektirane akcije čija se fer vrednost ne može pouzdano utvrditi predstavljaju izuzetak i iskazuju se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za eventualne ispravke vrednosti. Ispravke vrednosti se priznaju na teret bilansa uspeha, kao razlika između knjigovodstvene vrednosti finansijskog sredstva i sadašnje vrednosti očekivanih budućih tokova gotovine. Sva ostala finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se iskazuju po fer vrednosti.

Prihodi od kamata po osnovu dužničkih instrumenata koji su klasifikovani kao raspoloživi za prodaju priznaju se u bilansu uspeha primenom metoda efektivne kamatne stope. Prihode od dividendi po osnovu vlasničkih hartija koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju Grupa priznaje kada je utvrđeno pravo Grupe na dividendu. Prihodi i rashodi po osnovu kursnih razlika koji nastaju po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju priznaju se u okviru bilansa uspeha. Gubici po osnovu obezvređenja se priznaju u bilansu uspeha.

Ostale promene fer vrednosti se priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata do trenutka prodaje ili obezvređenja hartije od vrednosti, kada se kumulirani dobiti i gubici, prethodno priznati u okviru ostalog ukupnog rezultata, reklasifikuju i iskazuju u okviru pozicije "Neto dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju" u bilansu uspeha.

Nederivativna finansijska sredstva se mogu reklasifikovati iz kategorije sredstava raspoloživih za prodaju u kategoriju kredita i potraživanja u slučaju kada zadovolje kriterijume definisane za tu kategoriju i ukoliko Grupa ima nameru i mogućnost da ta sredstva drži u doglednom vremenskom periodu u budućnosti ili do njihovog dospeća.

### **3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

#### **(q) Nekretnine, postrojenja i oprema**

##### **(i) Priznavanje i merenje**

Nekretnine i oprema se vrednuju po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za ispravku vrednosti i gubitke usled obezvređenja.

Nabavna vrednost uključuje i zavisne troškove nabavke sredstava.

Kupljeni softver koji je neophodan za funkcionalnost opreme za koju je namenjen kapitalizuje se kao deo te opreme. Kada delovi istog osnovnog sredstva imaju različit korisni vek upotrebe, računovodstveno se obuhvataju kao odvojena sredstva (glavne komponente) nekretnina i opreme. Dobici ili gubici nastali otuđenjem nekretnina i opreme utvrđuju se kao razlika između priliva ostvarenih njihovom prodajom i njihove knjigovodstvene vrednosti i iskazuju se u neto iznosu u okviru ostalih prihoda ili rashoda.

##### **(ii) Naknadni troškovi**

Naknadni troškovi se kapitalizuju samo kada je verovatno da će buduće ekonomski koristi od takvih izdataka priticati u Grupu.

Troškovi zamene dela osnovnog sredstva kapitalizuju se po knjigovodstvenoj vrednosti ukoliko je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim delom priticati u Grupu i ako se cena koštanja tog dela sredstva može pouzdano izmeriti. Troškovi redovnog servisiranja osnovnih sredstva priznaju se u bilansu uspeha u trenutku nastanka.

##### **(iii) Amortizacija**

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec kada su ova sredstva raspoloživa za upotrebu. Amortizacija se prikazuje u bilansu uspeha proporcionalno tokom procenjenog veka trajanja svake stavke nekretnina i opreme pošto se na taj način najverodostojnije odražava očekivani obrazac potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u datom sredstvu. Sredstva pribavljena putem lizinga se amortizuju tokom perioda trajanja lizinga ili korisnog ekonomskog veka upotrebe, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Stope amortizacije primenjene u tekućem i uporednom periodu su sledeće:

Opis	Procenjeni korisni vek (u godinama)	Minimalna godišnja stopa %
Građevinski objekti	Maksimalno 50	2%
Nameštaj	Maksimalno 25	4%
Elektronski sistemi	Maksimalno 15	6,67%
Ostalo	Maksimalno 10	10%

Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i koriguju kada je potrebno.

#### **(r) Nematerijalna ulaganja**

Nematerijalna ulaganja obuhvataju softver, licence i ostalu nematerijalnu imovinu.

Nematerijalna ulaganja stečena kupovinom se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i eventualne akumulirane gubitke usled obezvređenja.

Naknadni troškovi po osnovu ulaganja u nematerijalna sredstva se mogu kapitalizovati samo u slučaju kada se mogu očekivati buduće ekonomske koristi sadržane u konkretnom sredstvu na koje se odnose. Svi ostali izdaci predstavljaju rashod perioda u kojem su nastali.

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(r) Nematerijalna ulaganja (nastavak)**

Amortizacija se prikazuje u bilansu uspeha proporcionalno tokom procenjenog veka trajanja date stavke nematerijalnih ulaganja, počev od datuma kada je ulaganje raspoloživo za upotrebu. Procenjeni korisni vek nematerijalnih ulaganja iznosi 5 godina, a amortizaciona stopa iznosi 20%, osim za ulaganja čije je vreme korišćenja utvrđeno ugovorom, kada se amortizacija vrši u rokovima predviđenim ugovorom.

Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i koriguju kada je potrebno.

**(s) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine**

Knjigovodstvena vrednost nefinansijskih sredstava, osim investicionih nekretnina i odloženih poreskih sredstava preispituje se na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li postoje nagoveštaji koji ukazuju na to da je došlo do njihovog obezvređenja. Ako postoje takve naznake, procenjuje se nadoknativi iznos sredstva. Nematerijalna ulaganja sa neograničenim korisnim vekom upotrebe se analiziraju u cilju utvrđenja eventualnog obezvređenja jednom godišnje. Gubitak usled obezvređenja se priznaje u iznosu razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu i nadoknativog iznosa tog sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu.

Nadoknativa vrednost sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu je vrednost u upotrebi ili fer vrednost umanjena za troškove prodaje, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procene vrednosti u upotrebi, procenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrednosti primenom diskontne stope pre oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procenu vremenske vrednosti novca i rizike specifične za to sredstvo ili jedinicu koja generiše gotovinu.

Gubitak usled obezvređenja se priznaje u iznosu razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstva i nadoknativog iznosa tog sredstva i priznaje se u bilansu uspeha.

Gubici po osnovu obezvređenja iz prethodnih perioda se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li je došlo do smanjenja gubitaka ili da oni više ne postoje. Gubitak po osnovu obezvređenja se ukida u slučaju da je došlo do promene pretpostavki korišćenih za utvrđivanje nadoknativne vrednosti sredstva. Gubitak po osnovu obezvređenja se ukida samo do iznosa do kojeg knjigovodstvena vrednost sredstva ne prelazi knjigovodstvenu vrednost koja bi bila utvrđena, umanjena za ispravku vrednosti, u slučaju da nije bilo priznavanja gubitka po osnovu obezvređenja.

**(t) Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze**

Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze predstavljaju osnovni izvor finansiranja Grupe.

Grupa klasifikuje instrumente kapitala kao obaveze ili vlasničke instrumente u skladu sa suštinom ugovornih odredbi konkretnog instrumenta.

Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze se početno vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji im se mogu direktno pripisati, dok se nakon početnog priznavanja, vrednuju po amortizovanoj vrednosti primenom metode efektivne kamatne stope.

**(u) Rezervisanja**

Rezervisanje se priznaje u slučaju kada se očekuje da će Grupa, kao rezultat prošlih događaja, imati sadašnju zakonsku ili ugovornu obavezu, koja se može pouzdano utvrditi i za čije izmirenje je neophodan odliv resursa, koji predstavljaju ekonomsku korist za Grupu. Rezervisanje se utvrđuje diskontovanjem očekivanih budućih novčanih odliva, primenom diskontne stope pre poreza, koja odražava trenutnu tržišnu procenu vremenske vrednosti novca i, po potrebi, rizika specifičnih za datu obavezu. Grupa ne vrši diskontovanje očekivanih budućih novčanih odliva za koje se, prema najboljim procenama, očekuje da će nastati u kratkom roku.

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**(v) Finansijske garancije**

Finansijske garancije predstavljaju ugovore po kojima je Grupa u obavezi da izvrši naznačeno plaćanje u vidu isplate držaocu za gubitak koji je pretrpeo zato što naznačeni dužnik nije izvršio blagovremeno plaćanje odnosno činjenje u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta.

Obaveze po osnovu finansijske garancije se inicijalno priznaju po fer vrednosti i početna fer vrednost se amortizuje u toku trajanja finansijske garancije, u skladu sa uslovima ugovora. Obaveza po osnovu finansijske garancije se naknadno evidentira po amortizovanoj vrednosti ili po sadašnjoj vrednosti najbolje procene svih budućih plaćanja (kada je plaćanje po garanciji verovatno), u zavisnosti od toga koji je iznos veći. Finansijske garancije su prikazane u okviru potencijalnih obaveza.

**(x) Naknade zaposlenima**

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Grupa je u obavezi da plaća obaveze državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Grupa je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

U skladu sa Zakonom o radu, Grupa je u obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Dugoročna rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjenih uslova, iskazana na dan 31. decembra 2017. godine predstavljaju sadašnju vrednost očekivanih budućih isplata zaposlenima utvrđenu aktuarskim odmeravanjem uz korišćenje pretpostavki kao što su tablice smrtnosti, stope fluktuacije i invalidnosti, projektovana godišnja stopa rasta zarada od 2,5%, godišnja diskontna stopa od 5% uz očekivanu stopu inflacije od 2%, a takođe i tablice iščezavanja sastavljene od strane aktuara. Pored toga, Grupa je u 2017. godini izvršila ukalkulisavanje troškova za neiskorišćene dane godišnjeg odmora.

#### **4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA**

##### **(a) Uvod i pregled**

Grupa je u svom poslovanju naročito izložena sledećim rizicima:

- kreditnom riziku, uključujući i rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/isporuke, kao i rizik druge ugovorne strane;
- riziku koncentracije, koji posebno uključuje rizike izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica;
- riziku likvidnosti;
- tržišnim rizicima (kamatni rizik, devizni rizik i ostali);
- operativnom riziku;
- riziku ulaganja;
- strateškom riziku;
- riziku usklađenosti poslovanja
- riziku od pranja novca i finansiranja terorizma.

Kreditni rizik predstavlja rizik potencijalno negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršenja obaveza prema Grupi od strane dužnika. Kreditni rizik uključuje i povezane rizike koji predstavljaju verovatnoću da će doći do negativnih posledica po finansijski rezultat i kapital Grupe zbog:

- rezidualnog rizika – koji se ogleda u činjenici da su tehnike ublažavanja kreditnog rizika nedovoljno efikasne u odnosu na predviđanja ili njihova primena ne utiče dovoljno na smanjenje rizika kojima je Grupa izložena;
- rizika smanjenja vrednosti potraživanja – umanjena je vrednost kupljenog potraživanja zbog novčanih ili nenovčanih obaveza bivšeg kreditora prema dužniku;
- rizika izmirenja/isporuke – neizmirene transakcije ili druga ugovorna strana nije izvršila svoj deo pogodbe u transakciji ili izmirenju monetarnih obaveza prema uslovima date transakcije;
- rizika druge ugovorne strane – druga ugovorna strana nije izvršila svoj deo pogodbe u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova transakcije ili izmirenja monetarnih obaveza prema uslovima date transakcije.

Rizik likvidnosti je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke prouzrokovan nemogućnošću Banke da ispuni svoje obaveze kao rezultat povlačenja postojećih izvora finansiranja i/ili nemogućnosti obezbeđivanja novih izvora finansiranja ili poteškoća u pretvaranju aktive u likvidna sredstva usled poremećaja na tržištu.

Tržišni rizik obuhvata rizik kamatne stope, devizni rizik i ostale tržišne rizike. Kamatni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena u kamatnim stopama. Devizni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena deviznog kursa. Ostali tržišni rizici obuhvataju rizik promene cena vlasničkih hartija od vrednosti, rizik promene cena dužničkih hartija od vrednosti, rizik izmirenja/isporuke.

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled ljudskih grešaka, neadekvatnih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Grupi, kao i usled nepredvidljivih spoljašnjih događaja.

##### **Okvir za upravljanje rizicima**

U okviru Grupe najbitniju ulogu u sistemu upravljanja rizicima kao delu sistema unutrašnjih kontrola ima Upravni odbor, koji je odgovoran za njegovo uspostavljanje, kao i nadzor nad tim sistemom. Upravni odbor utvrđuje strategiju i politike za upravljanje ključnim vrstama rizika kojima su Banka ili zavisna pravna lica izloženi u svom poslovanju. Takođe, Upravni odbor daje prethodnu saglasnost za izloženost Banke prema svakom pojedinačnom licu ili grupi povezanih lica koja prelazi 10% kapitala Banke, odnosno za povećanje ove izloženosti preko 20% kapitala Banke. Odnos matičnog i zavisnih pravnih lica je strogo definisan u skladu sa regulatornim odredbama kojim se pokrivaju oblasti transakcija sa povezanim licima i uzimajući u obzir zakonske kreditne limite propisane od strane Narodne banke Srbije. Odbor za reviziju pomaže Upravnom odboru u vršenju svoje funkcije razmatranjem najbitnijih internih akata Banke pre usvajanja od strane Upravnog odbora. Izvršni odbor sprovodi strategiju i politike za upravljanje rizicima usvajanjem procedura za upravljanje rizicima, odnosno identifikovanje, merenje i procenu rizika, i obezbeđivanjem njihove primene.

#### **4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

##### **(a) Uvod i pregled (nastavak)**

###### **Okvir za upravljanje rizicima (nastavak)**

Važnu ulogu u procesu odobravanja plasmana ima Kreditni odbor, koji razmatra kreditne zahteve, donosi odluke o kreditnim zahtevima u okviru svojih nadležnosti ili daje preporuku za viši nivo nadležnosti u odobravanju kreditnih poslova.

Internom organizacijom Grupe obezbeđena je funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima i ostalih redovnih poslovnih aktivnosti. Banka ima posebnu organizacionu jedinicu u čijem je delokrugu upravljanje rizicima – Sektor za upravljanje rizicima. Važno je napomenuti da je funkcija upravljanja rizikom integrisana gde je UniCredit Leasing d.o.o. poverio zadatke identifikovanja, merenja, procene i upravljanja rizicima funkciji upravljanja rizicima u Banci, a u skladu sa Zakonom o finansijskom lizingu.

Sektor za upravljanje rizicima organizovan je tako da pokriva upravljanje rizicima kroz rad pet direkcija: Direkcije za strateško upravljanje rizicima i kontrolu, Direkcije za kreditna odobrenja za privredu, Direkcije za kreditne poslove sa stanovništvom, Direkcije za problematične plasmane privredi i Direkcije za finansijski i operativni rizik. Sve direkcije direktno odgovaraju članu Izvršnog odbora koji je isključivo zadužen za upravljanje rizicima, čime se obezbeđuje izbegavanje sukoba interesa i odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od ostalih redovnih poslovnih aktivnosti.

###### **Direkcija interne revizije**

Direkcija interne revizije obavlja svoje aktivnosti na bazi godišnjeg plana i strateškog petogodišnjeg plana odobrenog od strane Upravnog odbora. Učestalost vršenja interne revizije (učestalost ili dužina revizije) određenog poslovnog segmenta može da varira od jedne do pet godina i direktno zavisi od nivoa procenjenog rizika. Direkcija interne revizije redovno prati implementaciju preporuka (akcionih planova) u izveštajima interne revizije i izveštajima Izvršnom odboru, Odboru za reviziju i Upravnom odboru, kao i sva potencijalna kašnjenja u implementaciji mera.

##### **(b) Kreditni rizik**

Kreditni proces u Grupi zasnovan je na striktnoj podeli nadležnosti i odgovornosti u kreditnim poslovima između aktivnosti preuzimanja rizika za koje je zadužena prodajna funkcija i aktivnosti upravljanja rizicima. Prodajnu funkciju predstavljaju sektori koji su zaduženi za uspostavljanje i vođenje odnosa sa klijentima, a aktivnosti upravljanja kreditnim rizikom su u nadležnosti odgovarajućih direkcija u okviru Sektora za upravljanje rizicima Banke koje se bave odobravanjem, praćenjem, restrukturiranjem i naplatom. Shodno principu „četvoro očiju“ predlog za odobrenje kreditnog zahteva podnosi prodajna funkcija (prvi glas), a za odobrenje ili davanje kreditne preporuke nadležna je funkcija upravljanja rizikom (drugi glas). Izuzetak mogu biti određeni standardizovani proizvodi u okviru definisanih limita u segmentu poslovanja sa stanovništvom, malim i srednjim privrednim društvima, kada se zbog velikog broja relativno malih zahteva i pojednostavljenja postupka, proces odobrenja završava u okviru prodajne funkcije uz obaveznu primenu principa „četvoro očiju“, a sve u skladu sa prethodno definisanim kriterijumima i parametrima, odobrenim od strane funkcije upravljanja rizicima.

Grupa u cilju adekvatnog i pravovremenog upravljanja rizicima u oblasti kreditiranja primenjuje interna akta usklađena sa Zakonom o bankama, važećim odlukama Narodne banke Srbije koje definišu oblasti upravljanja rizicima, kao i regulativom koja upravlja oblastima poslovanja zavisnih društava. Cilj Grupe je da se definisanjem procedura i odgovornosti pojedinaca u procesu upravljanja rizicima zaštiti, ali i optimizuje nivo preuzetih rizika.

U nameri da definiše konzistentne smernice za kreditnu aktivnost i opšti okvir upravljanja rizicima, Grupa donosi Strategiju upravljanja kreditnim rizikom za privredu i stanovništvo za svaku poslovnu godinu. Strategijom su obuhvaćene generalne smernice za osnovne parametre upravljanja rizicima, principi analize kreditne sposobnosti za svaki segment klijenata, ali i određenje prema smeru razvoja pojedinih proizvoda, kao i detaljno razmatranje strategija razvoja portfolija po pojedinim privrednim granama. Na taj način Grupa obezbeđuje da se ostvarivanje usvojene poslovne politike odvija u okvirima koji će rezultirati prihvatljivim nivoom kreditnog rizika na nivou pojedinačnih plasmana i adekvatnom diversifikacijom i opštim kvalitetom kreditnog portfolija.

Grupa takođe uzima u obzir analizu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma pri odlučivanju o preuzimanju kreditnog rizika.

#### **4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

##### **(b) Kreditni rizik (nastavak)**

Ovlašćenja, odgovornosti i nadležnosti lica uključenih u sistem upravljanja rizicima Banke i zavisnih društava definisani su Pravilnikom o nadležnostima u kreditnim poslovima Banke. Prilikom donošenja odluka u oblasti kreditiranja, nezavisno od nivoa odlučivanja poštuju se princip tzv. „čtetvoro očiju“, kojim se obezbeđuje da za svaki zahtev postoje dve strane koje se međusobno proveravaju - ona koja predlaže i ona koja odobrava određeni plasman.

##### **Izveštavanje o kreditnom riziku**

Grupa upravlja kreditnim rizikom, postavlja limite i kontroliše ga u svim segmentima poslovne aktivnosti i po svim relevantnim vrstama plasmana pravnim i fizičkim licima. Pravovremena identifikacija, merenje, kontrola i upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija Grupe obezbeđeno je Sistemom izveštavanja kreditnog rizika (u daljem tekstu: RMIS). Izveštavanjem na nivou ukupnog portfolija i na nivou pojedinačnog klijenta, RMIS pruža potpune, tačne i blagovremene informacije o stanju, kvalitetu i kretanju kreditnog portfolija.

RMIS mora da ispuni sledeće četiri funkcije:

1. prikupljanje i obrada podataka i pokazatelja kreditnog rizika
2. analiza kretanja i promena ukupnih plasmana i strukturalnih karakteristika portfolija
3. kontinuiran monitoring kreditnog rizika
4. pružanje osnove za proces odlučivanja o nivou kreditnog rizika.

Praćenje, upravljanje i izveštavanje o kreditnom riziku na nivou kreditnog portfolija obuhvata i praćenje rezervisanja za kreditne gubitke (ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu vanbilansnih stavki), kao i posebne i potrebne rezerve za procenjene gubitke, obračunatih u skladu sa Odlukom o klasifikaciji i relevantnim internim aktima Grupe.

##### **Parametri kreditnog rizika**

Kvantifikacija kreditnog rizika vrši se merenjem očekivanog gubitka. Osnovni pokazatelji koji se koriste u praćenju kreditnog rizika i obračunu očekivanog gubitka su:

- izloženost Grupe u momentu nastanka statusa neizvršavanja obaveza (EaD)
- verovatnoća neizvršavanja obaveza (PD)
- gubitak u slučaju neizvršavanja obaveza (LGD).

Grupa koristi interni model za procenu kreditnog rizika. Rejting modeli određuju specifični rejting za klijente sa sličnim nivoom kreditnog rizika. Svaki rejting stepen povezan je sa odgovarajućim PD parametrom na osnovu master rejting skale. PD parametri kreditnog rizika za lizing određuju se na osnovu master skale koja se primenjuje za lizing kompanije u okviru Unicredit grupacije. Banka interno procenjuje i ostale parametre kreditnog rizika, dok su parametri za Lizing definisani od strane Unicredit grupacije.

Interni model za procenu kreditnog rizika, parametri kreditnog rizika i sredstva obezbeđenja koriste se za utvrđivanje rezervisanja za kreditne gubitke u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (u daljem tekstu: MSFI), čiji se način utvrđivanja definiše posebnim internim aktima Grupe.

U cilju ispunjavanja gore navedenih funkcija, RMIS koristi informacione sisteme UniCredit grupacije i interno kreirane baze podataka sa podacima o portfoliju na nivou plasmana. Iz sistema se obezbeđuje podatak o rejtingu i danima docnje klijenata Banke (dani docnje za klijente Lizinga obezbeđuju se iz interne baze podataka), kao važnim parametrima kreditnog rizika klijenta.

##### **Limiti**

Grupa upravlja koncentracijom kreditnog rizika u portfoliju utvrđivanjem odgovarajućih limita. Limiti su određeni internim aktima i/ili regulativom NBS, a njihovo poštovanje se redovno prati i izveštava, a bliže su pojašnjeni u odeljku o riziku izloženosti.

#### 4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

##### (b) Kreditni rizik (nastavak)

##### Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)

Izveštaji

U praćenju kreditnog rizika na nivou portfolija koriste se sledeći izveštaji:

Izveštaj	Odgovoran organizacioni deo	Periodika	Kreditni odbor	Izvršni odbor	Odbor za reviziju	Upravni odbor
CRO izveštaj/SB prezentacija	CFO/Direkcija za strateško upravljanje rizicima	kvartalno (ili češće)	-	+	+	+
Credit Risk Dashboard	Odeljenje za kontrolu kreditnog rizika	mesečno***	-	-	-	-
Izveštaj o kreditnom portfoliju	Sektor za upravljanje rizicima	kvartalno	+	+	-	-

\*izveštaj se prezentuje na razmatranje i analizu, pre finalne prezentacije na Upravnom odboru

\*\*izveštaj se dostavlja Kreditnim odborima nakon što je predstavljen Izvršnom odboru

\*\*\*predefinisana forma izveštaja se mesečno ažurira u skladu sa dostupnošću najnovijih obračunskih podataka. Izveštaj je stavljen na raspolaganje Direktorima Sektora za upravljanje rizicima i direktorima direkcija i odeljenja u okviru CRO funkcije.

CRO izveštaj za Upravni odbor priprema se kvartalno, a po potrebi i češće, u zavisnosti od dinamike sastajanja Upravnog odbora. U izradi izveštaja učestvuju svi organizacioni delovi u okviru Sektora za upravljanje rizicima, a za koordinaciju i slanje izveštaja zadužena je Direkcija za strateško upravljanje rizicima i kontrolu. Izveštaj se priprema u formi prezentacije i između ostalog obuhvata:

- pregled statusa najbitnijih aktivnosti Sektora za upravljanje rizicima
- podatke o strukturi i kretanju kreditnog portfolija
- podatke o ključnim pokazateljima kvaliteta portfolija: stanje i kretanje problematičnih kredita (NPL), rezervisanja za kreditne gubitke, troškova rizika i nivoa pokrivenosti problematičnih kredita rezervisanjima za kreditne gubitke
- osnovne podatke o koncentraciji u portfoliju i usklađenosti sa limitima, uključujući i pregled 10 najvećih klijentskih grupa i 10 najvećih problematičnih klijenata prema ukupnoj izloženosti.

Credit Risk Dashboard platforma se ažurira na mesečnom nivou od strane Direkcije za strateško upravljanje rizicima i kontrolu i po potrebi dostavlja članu Izvršnog odbora zaduženom za Sektor za upravljanje rizicima, kao i direktorima svih direkcija u okviru tog Sektora. Podaci su dati na nivou subsegmenta (velika privredna društva, srednja privredna društva, finansiranje nekretnina, biznis klijenti i preduzetnici i fizička lica), uz komparativne podatke za prethodni mesec i kraj prethodne godine.

Izveštaj između ostalog sadrži sledeće informacije:

- strukturu plasmana (vrsta i valuta)
- strukturu plasmana portfolija po internim rejting kategorijama
- strukturu portfolija prema kriterijumu statusa (ne)izvršenja obaveza klijenata
- podatke o kvalitetu aktive na nivou podsegmenta (izloženost, NPL volumen i racio, iznos rezervisanja za kreditne gubitke, racio pokrivenosti NPL-a rezervisanjima za kreditne gubitke)
- PD i LGD po segmentima
- troškove rezervisanja za kreditne gubitke po podsegmentima (povećanje i otpuštanje rezervisanja, u odnosu na početak godine i u odnosu na prethodni mesec)
- trošak rizika (Cost of Risk) po podsegmentima.

#### **4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

##### **(b) Kreditni rizik (nastavak)**

###### **Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)**

Izveštaji (nastavak)

Izveštaj o kreditnom portfoliju (Credit Portfolio Overview) sastavlja se na kvartalnom nivou i prezentuje Kreditnom odboru Banke. U pripremi izveštaja učestvuju svi organizacioni delovi u okviru Sektora za upravljanje rizicima u čijoj je nadležnosti upravljanje kreditnim rizikom. Između ostalog, izveštaj obuhvata sledeće informacije:

- detaljne podatke o strukturi i kretanju kreditnog portfolija, ukupno i po segmentima
- podatke o ključnim pokazateljima kvaliteta portfolija: stanje i kretanje problematičnih kredita (NPL), rezervisanja za kreditne gubitke, troškove rizika i nivoa pokrivenosti problematičnih kredita rezervisanjima za kreditne gubitke, distribuciju portfolija po rejtinzima itd.
- pregled 10 najvećih klijentskih grupa i 10 najvećih problematičnih klijenata prema ukupnoj izloženosti
- status portfolija i pregled ključnih aktivnosti i rezultata prema internoj klasifikaciji portfolija (Standard, WL, Restructuring, Workout)
- podatke o koncentraciji u portfoliju i usklađenosti sa limitima.

Pored standardizovanih izveštaja, sprovodi se i niz aktivnosti koje doprinose tačnosti parametra koji se koriste pri praćenju kreditnog rizika: ad hoc izveštavanje i analize i ostale aktivnosti koje doprinose tačnosti parametara kreditnog rizika.

Ad-hoc izveštavanje i analize primenjuju se u slučajevima koji su rizični po Grupu, naročito kada se nivo kreditnog rizika menja drastično i naglo i kada se zahteva pravovremena reakcija. Primeri uključuju: pogoršanje interno dodeljenih rejtinga, značajna potreba za dodatnim rezervisanjem, znaci neusklađenosti u organizaciji, primenjenom sistemu ili procedurama, promena nekog od parametara kreditnog rizika i obračuna rezervisanja.

Ostale aktivnosti koje Grupa sprovodi uključuju proveru kvaliteta podataka koji se koriste u praćenju, upravljanju i izveštavanju kreditnog rizika, unapređenje postojećih sistema i procedura, godišnji proces budžetiranja i naknadne provere i eventualne korekcije budžetiranih parametara.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)

Izloženost kreditnom riziku

Naredna tabela prikazuje maksimalnu izloženost Grupe kreditnom riziku, po vrstama finansijskih instrumenata:

	Gotovina i sredstva kod centralne banke (napomena 20)		Finansijska sredstva koja se drže do dospeća (napomena 23)		Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (napomena 24)		Kreditni i potraživanja od komitenata (napomena 25)		Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju (napomena 21)		Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (napomena 22)		Ostala sredstva (napomena 32)		Vanbilansne stavke	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
U hiljadama dinara																
<b>Pojedinačna ispravka vrednosti</b>																
Pravna lica, rejting 10	-	-	-	623	-	-	1.883.111	6.480.923	-	-	-	-	14.724	97.176	3.084	5.154
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	-	-	168.857	153.792	-	-	-	-	-	91	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani*	-	-	-	-	7	6	10.592.819	14.566.424	-	-	-	-	30.170	195.576	213.576	369.075
Fizička lica >90 dana kašnjenja	-	-	-	-	-	-	1.400.737	4.064.755	-	-	-	-	3.076	92.780	724	1.209
Bruto plasmani	-	-	-	623	7	6	14.045.524	25.265.894	-	-	-	-	47.970	385.623	217.384	375.438
Ispravka vrednosti	-	-	-	623	7	3	8.218.862	15.120.903	-	-	-	-	31.869	343.254	126.577	99.508
Knjigovodstvena vrednosti	-	-	-	-	-	3	5.826.662	10.144.991	-	-	-	-	16.101	42.369	90.807	275.930
<b>Grupna ispravka vrednosti</b>																
Pravna lica, rejting 1-6	38.226	43.692	70.179	43.526	11.892.400	18.519.101	154.746.484	125.846.684	-	-	2.120.222	2.583.082	71.320	290.332	134.431.232	110.501.685
Pravna lica, rejting 7	-	-	-	-	1.358	3.440	5.263.396	6.356.534	-	-	-	-	2.438	618	3.675.251	5.970.505
Pravna lica, rejting 8	-	-	9.355	-	-	-	460.951	3.110.239	-	-	-	-	499	521	41.710	367.794
Fizička lica <90 dana kašnjenja	-	-	-	-	-	-	75.667.609	64.135.108	-	-	-	-	388	482	1.575.544	1.619.058
Bruto plasmani	38.226	43.692	79.534	43.526	11.893.758	18.522.541	236.138.440	199.448.565	-	-	2.120.222	2.583.082	74.645	291.953	139.723.737	118.459.042
Ispravka vrednosti	196	775	1.648	569	8.694	32.112	1.357.549	1.354.475	-	-	-	-	543	559	198.264	197.727
Knjigovodstvena vrednosti	38.030	42.917	77.886	42.957	11.885.064	18.490.429	234.780.891	198.094.090	-	-	2.120.222	2.583.082	74.102	291.394	139.525.473	118.261.315
Knjigovodstvena vrednosti aktive sa dodeljenim rejtingom	38.030	42.917	77.886	42.957	11.885.064	18.490.432	240.607.553	208.239.081	-	-	2.120.222	2.583.082	90.203	333.763	139.616.280	118.537.245
Knjigovodstvena vrednosti aktive bez dodeljenog rejtinga	29.622.987	28.042.349	-	-	-	-	789	100.392	2.281.049	2.315.317	80.051.414	73.737.582	910.100	581.804	-	-
<b>Ukupna knjigovodstvena vrednost</b>	<b>29.661.017</b>	<b>28.085.266</b>	<b>77.886</b>	<b>42.957</b>	<b>11.885.064</b>	<b>18.490.432</b>	<b>240.608.342</b>	<b>208.339.473</b>	<b>2.281.049</b>	<b>2.315.317</b>	<b>82.171.636</b>	<b>76.320.664</b>	<b>1.000.303</b>	<b>915.567</b>	<b>139.616.280</b>	<b>118.537.245</b>

\* Kategorija "Pravna lica - restrukturirani plasmani" uključuje klijente sa internim rejtingom 8- čija ispravka vrednosti nije pojedinačna već je formirana grupno.

#### 4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

##### (b) Kreditni rizik (nastavak)

###### Implementacija bazelskih standarda

U oblasti primene bazelskih standarda težište aktivnosti bilo je prvenstveno na potvrdi prediktivne moći interno razvijenih rejting modela koji su u upotrebi, kao i odgovarajućih parametara kreditnog rizika za segmente: pravnih lica, fizičkih lica, preduzetnika i malih preduzeća. U toku 2017. godine urađena je interna validacija interno razvijenih rejting modela i parametara kreditnog rizika, čime je potvrđena njihova prediktivna moć i kalibrisanost u odnosu na identifikovani nivo rizika u dosadašnjem poslovanju. U odnosu na preporuke interne validacije unapređena je kalibracija PD modela za segment poslovanja sa preduzetnicima i malim preduzećima. U toku 2017. godine Banka je implementirala u punom obimu Bazel III standarde za izveštavanje prema Narodnoj banci Srbije, dok je izveštavanje prema Bazel III standardima prema UniCredit grupaciji aktuelno još od 2014 godine.

###### Interni rejting sistem (rejting skala)

Pravila rangiranja klijenata ustanovljena su na nivou UniCredit grupacije i kao takva su jedinstvena za sve članice UniCredit grupacije. Rejting sistem Grupe je razvijen i u upotrebi je od 2004. godine na nivou grupe za klijente koji pripadaju segmentu poslovanja s privredom. Za klijente iz segmenta fizičkih lica i preduzetnika rejting sistem je razvijen interno i u upotrebi je od 2010. godine. Grupa koristi rejting modele UniCredit grupacije za multinacionalne kompanije, banke, osiguravajuće kuće i izloženosti prema državama. Master rejting skala se koristi kao jedinstveni metod dodeljivanja rejtinga kojim je osigurano da klijenti sa istim rejtingom imaju iste kreditne karakteristike i istu verovatnoću da neće ispuniti svoje obaveze, delom ili u potpunosti, u periodu od 1 godine.

Master skala je podeljena na 10 rejting klasa, koje su dalje izdvojene na ukupno 26 rejting podklasa.

Interna master skala je usklađena sa bazelskim standardima što znači da je za svaku rejting podklasu vezan parametar PD, odnosno verovatnoća da klijent sa određenim karakteristikama neće moći izvršiti obaveze prema Grupi i da će otići u status neizvršenja. Za prve 23 podklase verovatnoća neizvršavanja obaveza (default) se kreće od 0,02% do 20,00% i to su klijenti čiji rejting je u rasponu od 1+ do 8. Njihova verovatnoća neizvršenja definisana je skalom koja je zasnovana na statističkim analizama istorijskih podataka.

Rejtinzi od 1+ do 6-: Ovi rejtinzi se odnose na klijente koji imaju kreditni rejting u rasponu od „veoma dobar“ do „prihvatljiv“. Za klijente sa ovim rejtingom ponovna provera kreditne sposobnosti se vrši jednom godišnje.

Rejtinzi od 7+ do 7-: Pokrivaju tri podklase za transakcije sa klijentima slabog kreditnog kvaliteta. Ovi klijenti nose značajno veći rizik i moraju biti konstantno pod pojačanim nadzorom.

Rejtinzi 8+ i 8- pokrivaju klijente za koje nije određeno posebno rezervisanje, a predmet su posebnih mera restrukturiranja ili smanjenja kreditne izloženosti.

Rejting 8- odnosi se na klijente u statusu neizvršenja obaveza po kriterijumima definisanim bazelskim standardima.

Rejting 9 se odnosi na klijente za koje je obračunato posebno rezervisanje procenjeno na individualnoj osnovi ili kod kojih je deo potraživanja otpisan.

Rejting 10 se dodeljuje klijentima koji su u statusu likvidacije ili bankrotstva.

Rejting podgrupe 8-, 9 i 10 po definiciji se dodeljuju klijentima koji su u statusu neizvršenja obaveza po kriterijumima definisanim bazelskim standardima, sa obračunatim posebnim rezervisanjem.

#### 4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

##### (b) Kreditni rizik (nastavak)

###### Metodologija obračuna ispravke vrednosti i rezervisanja

Postupak rezervisanja sprovodi se u dva koraka u skladu sa usvojenim relevantnim aktima za obračun rezervisanja prema MRS/MSFI i usvojenim pravilima Grupe:

- procena individualnog/posebnog rezervisanja (na nivou grupe ili na pojedinačnom nivou) za klijente kod kojih je već došlo do umanjenja vrednosti,
- procena umanjenja vrednosti na nivou portfolija za kredite za koje ne postoji dokaz o obezvređenju ili postoji ali još uvek nije identifikovan.

###### *Pravila i principi za pojedinačnu ispravku vrednosti/rezervisanje*

Finansijsko sredstvo je obezvređeno, a umanjenje vrednosti se pojavilo ukoliko postoji objektivni dokaz o obezvređenju koji proizilazi iz jednog ili više događaja nastalih nakon datuma inicijalnog priznavanja sredstva, a koji imaju uticaj na procenjene buduće novčane tokove tog finansijskog sredstva. Grupa procenjuje najmanje jednom u tri meseca da li postoje objektivni dokazi obezvređenja finansijskog sredstva ili grupe sredstava. Ukoliko bilo koji takav dokaz postoji, Grupa je dužna da izvrši obračun iznosa tog obezvređenja u cilju određivanja da li treba priznati gubitak po osnovu umanjenja vrednosti. Drugim rečima, ukoliko postoji bilo kakav dokaz o obezvređenju, Grupa treba da proceni iznos koji može da se povрати za to sredstvo ili grupu sredstava i prizna gubitak po osnovu umanjenja vrednosti.

Prilikom određivanja adekvatnog iznosa rezervisanja, pravi se razlika između potrebe za obračunom posebnog rezervisanja na pojedinačnoj osnovi i posebnog rezervisanja na grupnoj osnovi za klijente grupisane u kategorije sa sličnim karakteristikama rizičnosti, na osnovu segmenta kom klijent pripada i ukupnog iznosa izloženosti na nivou klijenta. Ukupnu izloženost klijenta čine bilansno stanje potraživanja i vanbilansno stanje potraživanja, uključujući i nepovučena sredstva po plasmanima.

Proces određivanja posebnog rezervisanja na pojedinačnoj osnovi ima za cilj da izmeri gubitak po osnovu umanjenja vrednosti na nivou klijenta. Pojedinačno rezervisanje za portfolio Banke procenjuje se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti potraživanja i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova (isključujući buduća umanjenja vrednosti koja nisu identifikovana kao nastala) diskontovanih efektivnom kamatnom stopom date finansijske aktive (npr. efektivnom kamatnom stopom definisanom prilikom zaključivanja ugovora). Drugim rečima, rezervisanje će biti određeno u iznosu pojedinačnog potraživanja za koje se ne očekuje da će biti naplaćeno. U slučaju da efektivna kamatna stopa nije dostupna, za obračun rezervisanja biće korišćena alternativna kamatna stopa koja je definisana u skladu sa internim aktima Banke. Prilikom utvrđivanja sadašnje vrednosti potraživanja, prvo se računava diskontovani novčani tok iz otplata glavnice, kamate ili bilo koji drugi novčani tok iz plasmana. Nakon toga, računava se diskontovani novčani tok iz neto ostvarive vrednosti sredstava obezbeđenja po datom plasmanu. Konačna neto sadašnja vrednost budućih novčanih tokova plasmana se poredi sa knjigovodstvenom vrednošću istog i određuje se iznos rezervisanja za gubitke po datom plasmanu koji se priznaju u bilansu uspeha. Pojedinačno rezervisanje za portfolio Lizinga će biti određeno u iznosu pojedinačnog potraživanja za koje se ne očekuje da će biti naplaćeno, na bazi neto sadašnje vrednosti budućih novčanih tokova plasmana ili procene naplate potraživanja iz vrednosti predmeta lizinga i dodatnih sredstava obezbeđenja.

Obračun rezervisanja za izloženosti sa umanjenjem vrednosti koje nisu klasifikovane kao individualno značajne vrši se na grupnoj osnovi grupisanjem klijenata sa statusom neizmirenja obaveza u homogene kategorije sa sličnim karakteristikama rizičnosti. Prilikom definisanja homogenih kategorija, Banka primenjuje kriterijume korišćene za segmentaciju prilikom razvoja modela za izračunavanje stope gubitka usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (LGD modela). Definisanje homogenih kategorija za portfolio Lizinga vrši se na osnovu kategorizacije klijenata prema statusu neizmirenja obaveza i kriterijuma za određivanje LGD kategorija.

#### 4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

##### (b) Kreditni rizik (nastavak)

##### Metodologija obračuna ispravke vrednosti i rezervisanja (nastavak)

Pravila i principi za opšte rezervisanje

Prilikom obračuna rezervisanja za izloženosti kod kojih ne postoje objektivni dokazi obezvređenja, Grupa primenjuje metod opšteg rezervisanja (IBNR). Prema ovom metodu, rezervisanje se obračunava ne samo za izloženosti za koje je identifikovan događaj koji vodi umanjenju vrednosti već i za izloženosti za koje su se događaji koji vode umanjenju vrednosti pojavili, ali još uvek nisu uočeni od strane Grupe. Iako za ove plasmane ne postoje znaci umanjenja vrednosti, niti gubitak po osnovu kreditnog rizika na dan sastavljanja bilansa stanja, istorijski podaci nagoveštavaju da tokom vremena, za deo tih plasmana, ugovorne obaveze prema Grupi neće biti izvršene.

Metod opšteg rezervisanja se zasniva na konceptu očekivanog gubitka prema bazelskim standardima. Očekivani gubitak predstavlja prosečan gubitak po osnovu kreditnog portfolija u periodu od godinu dana i zavisi od parametara kreditnog rizika. Parametar koji povezuje koncept očekivanog gubitka sa metodom opšteg rezervisanja je period identifikacije nastalog gubitka (Loss confirmation Period - LCP). LCP predstavlja vremenski period izražen kao broj meseci između momenta kada se događaj koji je doveo do umanjenja vrednosti plasmana pojavio ili se mogao pojaviti i momenta kada je taj događaj uočen od strane Grupe. Identifikacija samog događaja je vezana za ispunjenje definicije statusa neizmirenja obaveze.

Da bi se pokrio nastali (ali još neuočen) gubitak za deo kreditnog portfolija bez postojanja objektivnog dokaza obezvređenja plasmana, opšte rezervisanje se određuje kao proizvod očekivanog gubitka za period od godinu dana i LCP parametra izraženog u delovima godine. Vrednost LCP parametra je 12 meseci za klijente koji pripadaju segmentu pravnih lica, malih preduzeća, preduzetnika i fizičkih lica u skladu sa internom segmentacijom (Corporate i Retail), kao i za sve klijente Lizinga, dok se za potraživanja prema bankama primenjuje LCP od 4 meseca, a u skladu sa rasponom preporučenim od strane UniCredit Grupacije, koji se kreće od četiri do dvanaest meseci.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna ispravke vrednosti i rezervisanja (nastavak)

Naredna tabela prikazuje analizu bruto i neto problematičnih plasmana bankama i klijentima. Problematični plasmani su oni kod kojih je najmanje jedna rata otplate u kašnjenju više od 90 dana. Ovakvi plasmani se ispravljaju 100% nakon razmatranja očekivane naplate iz tokova gotovine iz poslovanja ili iz sredstava obezbeđenja.

	Finansijska sredstva koja se drže do dospeća (napomena 23)		Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (napomena 24)		Kredit i potraživanja od komitenata (napomena 25)		Ostala sredstva (napomena 32)		Vanbilansne stavke	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto
<b>U hiljadama dinara</b>										
<b>31. decembar 2017.</b>										
Pravna lica, rejting 10	-	-	-	-	1.883.111	566.793	14.724	3.262	3.084	85
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	168.857	89.237	-	-	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani	-	-	7	-	10.592.819	4.209.604	30.170	12.700	213.576	90.139
Fizička lica > 90 dana kašnjenja	-	-	-	-	1.400.737	961.028	3.076	139	724	583
<b>Ukupno</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>7</b>	<b>-</b>	<b>14.045.524</b>	<b>5.826.662</b>	<b>47.970</b>	<b>16.101</b>	<b>217.384</b>	<b>90.807</b>
<b>31. decembar 2016.</b>										
Pravna lica, rejting 10	623	-	-	-	6.480.923	896.724	97.176	952	5.154	88
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	153.792	83.130	91	-	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani	-	-	6	3	14.566.424	8.320.773	195.576	40.923	369.075	274.983
Fizička lica > 90 dana kašnjenja	-	-	-	-	4.064.755	844.364	92.780	494	1.209	859
<b>Ukupno</b>	<b>623</b>	<b>-</b>	<b>6</b>	<b>3</b>	<b>25.265.894</b>	<b>10.144.991</b>	<b>385.623</b>	<b>42.369</b>	<b>375.438</b>	<b>275.930</b>

Starosna struktura dospelih, a neobezvređenih plasmana, na dan 31. decembra 2017. godine, prikazana je u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Dospeli do 30 dana	Dospeli od 31 do 60 dana	Dospeli od 61 do 90 dana	Dospeli preko 90 dana	Ukupno
Kredit i potraživanja od komitenata					
Bruto vrednost	7.532.185	959.672	211.591	-	8.703.448
Ispravka vrednosti	(91.487)	(21.687)	(10.847)	-	(124.021)
Neto knjigovodstvena vrednost	<b>7.440.698</b>	<b>937.985</b>	<b>200.744</b>	<b>-</b>	<b>8.579.427</b>

#### 4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

##### (b) Kreditni rizik (nastavak)

*Sredstva obezbeđenja - kolaterali*

Ublažavanje kreditnog rizika se vrši kroz adekvatan proces upravljanja kolateralom. Svrha uspostavljanja svih dostupnih kolaterala, adekvatno knjiženje, procena i praćenje se vrši u cilju minimizacije rizika u meri u kojoj je to moguće. Iz tog razloga Grupa je posebno posvećena upravljanju kolateralom, u cilju održavanja prihvatljivog odnosa između prihvaćenog rizika i realne stope naplate, kontrole i ublažavanja rizika koji su vezani za kvalitet, koncentraciju ili osiguranje potraživanja, njihovu ročnost, valutu, itd. Ciljajući ka daljem unapređenju procesa i sistema koji se odnose na ublažavanje kreditnog rizika, UniCredit Banka, kao matično društvo, je uspostavila posebnu organizacionu jedinicu čije aktivnosti uključuju procene kolaterala, proces praćenja sredstava obezbeđenja, tačno izveštavanje, upravljanje odnosima sa spoljnim saradnicima, izrada stručnih mišljenja, unapređenje kvaliteta podataka i statistički monitoring sredstava obezbeđenja.

Grupa koristi odgovarajuća interna akta za upravljanje instrumentima obezbeđenja. Najvažniji instrumenti obezbeđenja koje Grupa prihvata i koristi sa ciljem smanjenja kreditnog rizika su:

- finansijska sredstva obezbeđenja (gotovinski depoziti), za koje je dozvoljeno vrednovanje u punom iznosu,
- plative garancije prvoklasnih banaka i država, vrednovanje do punog iznosa,
- hipoteke nad stambenim i komercijalnim objektima, vrednovanje najviše do 70% i 60% respektivno u odnosu na procenjenu vrednost objekta,
- hartije od vrednosti izdate od strane država, centralnih banaka ili institucija sa zadovoljavajućim kreditnim rejtingom.

U slučaju kada se valuta instrumenta obezbeđenja razlikuje od valute plasmana koji je njime pokriven, materijalna vrednost instrumenta obezbeđenja se dodatno koriguje, korišćenjem faktora umanjenja koji su definisani za svaku kombinaciju valuta, a propisani su relevantnom internom regulativom kojom se definiše proces ublažavanja kreditnog rizika.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Sredstva obezbeđenja – kolaterali (nastavak)

Procena fer vrednosti kolaterala, uzetih kao obezbeđenje po osnovu plasmana Grupe do nivoa izloženosti kreditnom riziku na dan 31. decembar je prikazana u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		Kredit i potraživanja od komitenata		Finansijska sredstva koja se drže do dospeća		Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju		Ostala sredstva		Vanbilansne stavke	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
<b>Pravna lica, rejting 10</b>	-	-	627.258	838.933	-	-	-	-	-	-	-	826
Nekretnine	-	-	627.258	831.353	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	7.580	-	-	-	-	-	-	-	826
<b>Pravna lica, rejting 9</b>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nekretnine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Pravna lica, restrukturirani plasmani</b>	-	-	3.217.452	6.131.575	-	-	-	-	-	-	75.832	76.252
Nekretnine	-	-	2.313.590	4.440.111	-	-	-	-	-	-	70.805	58.780
Ostalo	-	-	903.862	1.691.464	-	-	-	-	-	-	5.027	17.472
<b>Fizička lica &gt;90 dana kašnjenja</b>	-	-	376.898	437.005	-	-	-	-	-	-	-	-
Nekretnine	-	-	376.898	436.616	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	389	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Grupna ispravka vrednosti na osnovu procene kolaterala</b>	1.304.963	3.193	59.485.755	63.520.472	-	-	-	-	-	-	10.298.486	9.620.687
Nekretnine	2.000	3.193	50.342.776	48.556.331	-	-	-	-	-	-	5.555.007	4.889.206
Ostalo	1.302.963	-	9.142.979	14.964.141	-	-	-	-	-	-	4.743.479	4.731.481
<b>Ukupno</b>	<b>1.304.963</b>	<b>3.193</b>	<b>63.707.363</b>	<b>70.927.986</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>10.374.318</b>	<b>9.697.765</b>

Podaci i informacije saglasno Smernicama NBS za objavljivanje podataka i informacija Banke koji se odnose na kvalitet aktive Banke će objaviti u okviru objavljivanja zahtevanih Odlukom objavljivanju podataka i informacija banke ("Službeni glasnik RS", br. 125/2014 i 4/2015). Iste će biti obelodanjene na internet prezentaciji Banke.

#### 4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

##### (c) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Grupa neće biti u stanju da izmiri svoje finansijske obaveze koje se izmiruju isplatom gotovine ili drugog finansijskog sredstva.

Grupa je izložena dnevnim zahtevima za dostupnim novčanim sredstvima iz depozita koji dospevaju za jedan dan (overnight depozita), sa tekućih računa, dospelih depozita, za povlačenjem kredita, garancija, marži i drugim obavezama za isplatu gotovine i gotovinskih ekvivalenata. Grupa nema potrebu da zadržava novčana sredstva da bi izašla u susret svim ovim potrebama, procenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospelih sredstava može sa sigurnošću predvideti.

Usaglašenost i kontrolisana neusaglašenost ročnosti i kamatnih stopa sredstava i obaveza su jedan od osnova poslovne politike rukovodstva Banke. Nije uobičajeno za banke da se ikada u potpunosti usaglase, s obzirom na to da se poslovne transakcije često vrše na neodređen period i da su različite vrste. Otvorena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali u isto vreme povećava i rizik od gubitka.

Dospeće sredstava i obaveza i mogućnost zamene, po prihvatljivim troškovima, kamatonosne obaveze po dospeću, predstavljaju važan faktor u proceni likvidnosti Banke i njene izloženosti promenama kamatnih stopa i deviznog podbilansa.

Rukovodstvo Banke veruje da raznovrsnost depozita po broju i vrsti deponenata, kao i prethodno iskustvo Banke predstavljaju solidnu osnovu za uverenje da depoziti predstavljaju dugoročan i stabilan izvor finansiranja.

Nivo likvidnosti Banke se iskazuje pokazateljem likvidnosti. Grupa je dužna da odnos između zbira likvidnih potraživanja prvog reda i likvidnih potraživanja drugog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Banke po viđenju i bez ugovorenog roka dospeća i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća, sa druge strane održava tako da:

- iznosi najmanje 1,0 – kada je obračunat kao prosek svih radnih dana u mesecu
- ne bude manji od 0,9 duže od tri uzastopna radna dana,
- iznosi najmanje 0,8 – kada je obračunat za radni dan.

Pored toga, Grupa je dužna da održava nivo likvidnosti tako da uži pokazatelj likvidnosti:

- iznosi najmanje 0,7 – kada je obračunat kao prosek svih radnih dana u mesecu
- ne bude manji od 0,6 duže od tri uzastopna radna dana,
- iznosi najmanje 0,5 – kada je obračunat za radni dan.

Banka je dužna da o neusklađenosti pokazatelja likvidnosti u toku dva uzastopna radna dana obavesti Narodnu banku Srbije i to narednog radnog dana. Ako Matična banka utvrdi kritično nizak nivo likvidnosti, dužna je da o tome obavesti Narodnu banku Srbije – najkasnije narednog radnog dana. Ovo obaveštenje sadrži podatke o iznosu likvidnih sredstava koje nedostaju, o razlozima nelikvidnosti i o planiranim aktivnostima za otklanjanje uzroka nelikvidnosti. Direkcija finansijskog i operativnog rizika priprema izveštaj o dnevnoj likvidnosti za potrebe Narodne banke Srbije na dnevnom nivou.

Upravljanje likvidnošću Grupe je odgovornost direktora Odeljenja za upravljanje aktivom i pasivom (ALM) i Direktora Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu. Centar za likvidnost UniCredit grupacije vrši nadzor nad upravljanjem likvidnošću zavisnih društava, održava politiku likvidnosti u regionu i ukoliko je potrebno, nalaže korektivne mere koje sprovodi zavisno društvo. Upravljanje kratkoročnom likvidnošću je u nadležnosti Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu.

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(c) Rizik likvidnosti (nastavak)**

U zavisnosti od ozbiljnosti krize, Grupa može proglasiti fazu Upozorenja ili Uzbune. Politika likvidnosti za nepredviđene događaje Banke opisuje pravila angažovanja u svakoj fazi: u fazi Upozorenja i fazi Uzbune. Svaka faza ima specifična uputstva za svoje aktiviranje i način reagovanja i svaka faza ima svoju specifičnu radnu grupu. Kad god je faza aktivirana, relevantne linije odgovornosti će se sastati, proceniti situaciju i doneti odluku o daljim akcijama. Saradnik za vezu (SV), imenovan od strane CRO (direktora Sektora za upravljanje rizicima) i CFO (direktora Sektora za strategiju i finansije), je odgovoran za sazivanja, agendu i zapisnik sa sastanka, kao i njegovu dalju distribuciju. SV će osigurati transparentnost procesa i omogućiti organizaciji da nakon završetka krize izvrši analizu efektivnosti Politike likvidnosti za nepredviđene događaje. CFO će biti odgovoran za izvršenje likvidnosnih transakcija, koordiniranje svim relevantnim operacijama, vodeći računa o potpunoj usklađenosti internih i eksternih komunikacija. CRO ima nezavisnu nadzornu ulogu.

	2017.	2016.
Racio likvidnosti I stepena:		
- na 31. decembar	1,39	1,29
- prosek za period - mesec decembar	1,32	1,37
- maksimalan za period - mesec decembar	1,40	1,49
- minimalan za period - mesec decembar	1,25	1,27

	2017.	2016.
Uži racio likvidnosti:		
- na 31. decembar	1,05	0,96
- prosek za period - mesec decembar	1,07	1,11
- maksimalan za period - mesec decembar	1,18	1,29
- minimalan za period - mesec decembar	0,99	0,96

Definisani su i na dnevnom nivou se prate rani upozoravajući indikatori za pozicije Banke. Rani upozoravajući indikatori, kao sredstvo imaju za cilj da pomognu onima koji upravljaju likvidnošću da procene tržište.

Dodatno, Grupa je dužna da 2 puta godišnje na konsolidovanom nivou, izračunava pokazatelj pokrića likvidnom aktivom, koji predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva njenih likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Banka je dužna da pokazatelj pokrića likvidnom aktivom, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

u Milionima EUR

Pokazatelji pokrića likvidnom aktivom		
Stavka	Banka	Bankarska grupa
Zaštitni sloj likvidnosti	727,83	727,83
Neto odlivi likvidnih sredstava	396,03	390,94
Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom	183,78%	186,17%

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(c) Rizik likvidnosti (nastavak)**

Sledeća tabela prikazuje analizu relevantnih grupa ročnosti finansijskih sredstava i obaveza Grupe na dan 31.decembra 2017. godine:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>Do mesec dana</b>	<b>Od 1 do 3 meseca</b>	<b>Od 3 meseca do 1 godine</b>	<b>Od 1 do 5 godina</b>	<b>Preko 5 godina</b>	<b>Ukupno</b>
<b>Aktiva</b>						
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	29.661.017	-	-	-	-	<b>29.661.017</b>
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	11	230.303	33.628	1.958.774	58.333	<b>2.281.049</b>
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	-	8.798.001	3.567.870	61.670.297	8.135.468	<b>82.171.636</b>
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	48.681	29.205	-	-	-	<b>77.886</b>
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	10.052.136	2.669	1.782.508	47.751	-	<b>11.885.064</b>
Kreditni i potraživanja od komitenata	9.868.280	4.926.577	35.862.363	87.925.175	102.025.947	<b>240.608.342</b>
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	9.195	-	<b>9.195</b>
Ostala sredstva	1.000.303	-	-	-	-	<b>1.000.303</b>
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>50.630.428</b>	<b>13.986.755</b>	<b>41.246.369</b>	<b>151.611.192</b>	<b>110.219.748</b>	<b>367.694.492</b>
<b>Pasiva</b>						
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	54.456	-	-	98.690	53.857	<b>207.003</b>
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	17.524	431.270	<b>448.794</b>
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	27.348.342	3.638.920	23.692.931	40.248.894	11.747.071	<b>106.676.158</b>
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	146.517.472	14.033.430	14.298.078	10.489.356	1.320.497	<b>186.658.833</b>
Subordinirane obaveze	1.022	-	2.717.468	-	-	<b>2.718.490</b>
Tekuće poreske obaveze	205.253	-	-	-	-	<b>205.253</b>
Ostale obaveze	2.644.579	-	-	-	-	<b>2.644.579</b>
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>176.771.124</b>	<b>17.672.350</b>	<b>40.708.477</b>	<b>50.854.464</b>	<b>13.552.695</b>	<b>299.559.110</b>
<b>Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2017.godine</b>	<b>(126.140.696)</b>	<b>(3.685.595)</b>	<b>537.892</b>	<b>100.756.728</b>	<b>96.667.053</b>	<b>68.135.382</b>

Struktura dospeća sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2017. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospeća sredstava i obaveza do jednog i od jednog do tri meseca. Ova neusklađenost je nastala pre svega zbog ročne strukture depozita, odnosno značajnog učešća depozita po viđenju u ukupnim depozitima banke. Ovakvo učešće depozita po viđenju uzrokovano je ponašanjem klijenata koji svoja sredstva usmeravaju na što kraću ročnost imajući u vidu prisutni pad kamatnih stopa na tržištu. Međutim, na osnovu istorijskih podataka i prethodnog iskustva, značajan procenat depozita po viđenju se smatra dugoročnim izvorom finansiranja imajući u vidu njihovu stabilnost, stopu rasta i stopu povlačenja. U isto vreme Grupa raspolaže likvidnim instrumentima, hartijama od vrednosti, koje u svakom momentu može založiti kod Narodne banke Srbije kao i ugovorenim, a nepovučenim kreditnim linijama od međunarodnih finansijskih institucija i matične banke.

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(c) Rizik likvidnosti (nastavak)**

Sledeća tabela prikazuje analizu relevantnih grupa ročnosti finansijskih sredstava i obaveza Grupe na dan 31.decembra 2016. godine:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>Do mesec dana</b>	<b>Od 1 do 3 meseca</b>	<b>Od 3 meseca do 1 godine</b>	<b>Od 1 do 5 godina</b>	<b>Preko 5 godina</b>	<b>Ukupno</b>
<b>Aktiva</b>						
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	28.085.266	-	-	-	-	<b>28.085.266</b>
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	-	127.323	60.901	2.002.449	124.644	<b>2.315.317</b>
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	5.468.533	1.681.629	16.693.745	47.035.284	5.441.473	<b>76.320.664</b>
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	17.906	25.051	-	-	-	<b>42.957</b>
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	16.787.092	10.054	1.656.256	37.030	-	<b>18.490.432</b>
Kredit i potraživanja od komitenata	8.255.943	5.870.910	32.941.341	97.006.983	64.264.296	<b>208.339.473</b>
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	375	-	-	-	-	<b>375</b>
Ostala sredstva	915.567	-	-	-	-	<b>915.567</b>
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>59.530.682</b>	<b>7.714.967</b>	<b>51.352.243</b>	<b>146.081.746</b>	<b>69.830.413</b>	<b>334.510.051</b>
<b>Pasiva</b>						
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	93.814	-	33.733	83.127	23.558	<b>234.232</b>
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	18.275	521.822	<b>540.097</b>
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	36.192.130	905.967	4.919.137	36.688.417	7.755.048	<b>86.460.699</b>
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	131.936.662	8.754.518	19.522.037	15.263.268	2.755.885	<b>178.232.370</b>
Subordinirane obaveze	772	-	-	3.081.353	-	<b>3.082.125</b>
Tekuće poreske obaveze	31.749	-	-	-	-	<b>31.749</b>
Ostale obaveze	2.999.463	-	-	-	-	<b>2.999.463</b>
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>171.254.590</b>	<b>9.660.485</b>	<b>24.474.907</b>	<b>55.134.440</b>	<b>11.056.313</b>	<b>271.580.735</b>
<b>Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2016. godine</b>	<b>(111.723.908)</b>	<b>(1.945.518)</b>	<b>26.877.336</b>	<b>90.947.306</b>	<b>58.774.100</b>	<b>62.929.316</b>

#### 4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

##### (d) Tržišni rizici

Grupa je izložena tržišnom riziku. Tržišni rizik potiče iz otvorenih pozicija kamatnih stopa, valuta i hartija od vrednosti, koji su pod uticajem opštih i specifičnih kretanja na tržištu. Grupa primenjuje "vrednost pod rizikom" (VaR) metodologiju za procenu tržišnog rizika i maksimalnih očekivanih gubitaka. Ova metodologija se zasniva na brojnim pretpostavkama o različitim promenama tržišnih uslova. Upravni odbor postavlja limite za vrednost prihvatljivog rizika, koji se nadgledaju na dnevnoj bazi.

##### (i) Rizik od promene kamatnih stopa

Grupa je izložena raznim rizicima koji kroz efekte promene visine tržišnih kamatnih stopa, deluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Kamatne marže mogu da se povećaju kao rezultat ovih promena, ali u isto vreme mogu da se smanje ili izazovu gubitak u slučaju neočekivanih kretanja. Pregled rizika od promene kamatnih stopa se vrši korišćenjem izveštaja prihvatljivih kamatnih stopa, na osnovu kojih monetarna sredstva i obaveze mogu da se revalorizuju za vrlo kratko vreme i svaki rizik od promena kamatnih stopa postaje nematerijalan. Upravni odbor postavlja limite za vrednost prihvatljivog rizika, koji se nadgledaju na dnevnoj bazi.

Grupa je usredsređena na kamatni raspon. Svesna je činjenice da su kolebanja raspona internog prinosa potencijalan indikator kamatnog rizika. Ovim rasponom se upravlja kroz cene kredita, depozite i putem investicija.

Metodologija koja se koristi za procenu rizika od promena kamatnih stopa vezanog za knjigu investicija zasniva se na GAP analizi. Razlike između kamatonosnih sredstava i obaveza u različitim vremenskim "korpama" pokazuju kako dve strane bilansa stanja drugačije reaguju na promene kamatnih stopa:

- u slučaju pozitivne GAP razlike Grupa je izložena riziku od gubitka u slučaju da kamatne stope date ročnosti za predmetnu valutu padaju,
- u slučaju negativne GAP razlike Grupa je izložena riziku od gubitka u slučaju da kamatne stope date ročnosti za predmetnu valutu rastu.

Broj i raspodela vremenskih "korpi" se definišu na nivou Odbora za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) i na nivou UniCredit grupacije. GAP limiti se određuju po valutama (limiti po valutama).

Rezultujuće kratke i duge pozicije se ponderišu faktorima koji imaju za cilj da ukažu na osetljivost pozicija u različitim vremenskim "korpama" prema pretpostavljenim promenama u kamatnim stopama, na osnovu pretpostavljene promene od 200 baznih poena tokom vremenskog perioda, kao i na osnovu ovlašćenja za hartije od vrednosti sa izmenjenim trajanjem.

	31. decembar 2017.		31. decembar 2016.	
	Nominalno trajanje GAP-a	Efekat paralelne promene kamatne stope za 200 bp	Nominalno trajanje GAP-a	Efekat paralelne promene kamatne stope za 200 bp
RSD	-	(2.316.315)	-	(1.464.600)
EUR	-	1.238.032	-	(714.901)
USD	-	(66.671)	-	25.684
GBP	-	-	-	-
CHF	-	319.604	-	(76.695)
JPY	-	-	-	-
CAD	-	-	-	-
AUD	-	-	-	-
DKK	-	-	-	-
NOK	-	-	-	-
SEK	-	-	-	-
<b>Ukupan efekat</b>	<b>-</b>	<b>(825.350)</b>	<b>-</b>	<b>(2.230.512)</b>

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(d) Tržišni rizici (nastavak)**

**(i) Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)**

Grupa priprema izveštaje za merenje kamatnog rizika za sve pozicije aktive, obaveza i vanbilansne pozicije, kao i sve druge naknade ili troškove koji su izloženi riziku kamatnih stopa. Ovi izveštaji se koriste kako bi se merio rizik promene neto prihoda od kamata (tzv. NII) nastao pri promeni kamata plasmana i obaveza tokom vremena. Ovaj rizik se meri u odnosu na veličinu i dužinu trajanja potencijalnih kretanja kamatnih stopa.

Upravljanje rizicima promene kamatnih stopa je dopunjeno nadgledanjem osetljivosti finansijskih sredstava i obaveza Grupe u odnosu na različita standardna i nestandardna scenarija kretanja kamatnih stopa. Standardni scenariji koji se sastavljaju na dnevnom nivou uključuju 200 baznih poena (bp) paralelnog rasta ili pada krive prinosa u Srbiji.

Jedan od zadataka Direkcije za Finansije/Odeljenja za upravljanje aktivom i pasivom Banke je uspostavljanje postupaka kako bi Banka bila u okviru definisanih limita za rizik kamatne stope. Ovo se ostvaruje kroz aktivnosti na finansijskim tržištima (kroz međubankarske transakcije) koje se sprovode u saradnji sa Direkcijom za poslovanje na finansijskom tržištu, u cilju zaštite od kamatnog rizika, a u skladu sa poželjnim profilom rizika. U isto vreme, Odeljenje se bavi upravljanjem investicionim portfolijom Grupe što zajedno sa odobrenim instrumentima omogućava postizanje strateške pozicije koja omogućava stabilnost kamatnih prihoda iz bankarske knjige. U cilju zaštite od rizika kamatnih stopa Odeljenje pristupa i transakcijama hedžinga.

Analiza osetljivosti Grupe na povećanje ili smanjenje kamatnih stopa na tržištu, kako za bankarsku knjigu tako i za knjigu trgovanja, uz pretpostavku da nema asimetričnih kretanja u krivama prinosa i konstantne finansijske pozicije, predstavljena je kao što sledi:

U hiljadama dinara	Paralelno povećanje od 200 bp	Paralelno smanjenje od 200 bp
<b>2017.</b>		
Na dan 31. decembar	3.056.141	(3.056.141)
Prosek za godinu	2.551.785	(2.551.785)
Maksimum za godinu	5.403.226	(5.403.226)
Minimum za godinu	2.013.833	(2.013.833)
<b>2016.</b>		
Na dan 31. decembar	2.405.429	(2.405.429)
Prosek za godinu	2.165.075	(2.165.075)
Maksimum za godinu	3.029.115	(3.029.115)
Minimum za godinu	866.117	(866.117)

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(d) Tržišni rizici (nastavak)**

(i) Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Pregled VaR pozicije portfolija trgovanja Grupe uključuje samo pozicije knjige trgovanja Banke:

U hiljadama dinara	Na dan 31.decembar	Prosek	Maksimum	Minimum
<b>2017.</b>				
Devizni rizik	314	4.010	20.722	209
Rizik od promene kamatne stope	3.033	2.787	6.945	118
Rizik kreditnog raspona	3.691	3.460	8.170	1.116
Ostali cenovni rizici	-	-	-	-
Kovarijansa	(2.333)	-	-	-
Ukupno	4.705	6.032	19.647	1.567
<b>2016.</b>				
Devizni rizik	10.804	6.981	18.673	416
Rizik od promene kamatne stope	5.126	9.087	19.019	1.349
Rizik kreditnog raspona	6.103	4.846	9.087	580
Ostali cenovni rizici	-	-	-	-
Kovarijansa	(10.642)	-	-	-
Ukupno	11.391	12.708	29.968	4.047

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

(i) Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Izloženost promenama kamatnih stopa na dan 31. decembar 2017. godine:

U hiljadama dinara	Knjigovodstvena vrednost	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekamatonosno
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	29.661.017	15.965.402	-	-	-	-	13.695.615
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	2.281.049	2.095.845	-	-	-	-	185.204
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	82.171.636	-	8.798.001	3.567.870	61.670.297	8.135.468	-
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	77.886	48.681	29.205	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	11.885.064	10.046.633	9.479	1.797.825	29.227	-	1.900
Kredit i potraživanja od komitenata	240.608.342	9.015.958	4.918.909	199.799.710	21.499.531	4.521.160	853.074
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	9.195	-	-	-	-	-	9.195
Ostala sredstva	1.000.303	-	-	-	-	-	1.000.303
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>367.694.492</b>	<b>37.172.519</b>	<b>13.755.594</b>	<b>205.165.405</b>	<b>83.199.055</b>	<b>12.656.628</b>	<b>15.745.291</b>
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	207.003	-	-	-	-	-	207.003
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	448.794	-	-	-	-	-	448.794
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	106.676.158	26.102.605	4.372.532	70.365.199	5.320.867	-	514.954
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	186.658.833	75.244.759	72.897.649	20.078.300	4.350.796	-	14.087.329
Subordinirane obaveze	2.718.490	-	2.718.490	-	-	-	-
Tekuće poreske obaveze	205.253	-	-	-	-	-	205.253
Ostale obaveze	2.644.579	-	-	-	-	-	2.644.579
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>299.559.110</b>	<b>101.347.364</b>	<b>79.988.671</b>	<b>90.443.499</b>	<b>9.671.663</b>	<b>-</b>	<b>18.107.912</b>
<b>Neto izloženost riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2017. godine</b>	<b>68.135.382</b>	<b>(64.174.845)</b>	<b>(66.233.077)</b>	<b>114.721.906</b>	<b>73.527.392</b>	<b>12.656.628</b>	<b>(2.362.621)</b>

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

(i) Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Izloženost promenama kamatnih stopa na dan 31. decembar 2016.godine:

U hiljadama dinara	Knjigovodstvena vrednost	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekamatonosno
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	28.085.266	8.734.297	-	-	-	-	19.350.969
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	2.315.317	2.039.136	-	129.508	-	-	146.673
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	76.320.664	2.901.036	-	73.419.628	-	-	-
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	42.957	17.283	25.051	-	-	-	623
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	18.490.432	14.932.329	1.863.266	1.658.773	33.386	-	2.678
Kredit i potraživanja od komitenata	208.339.473	7.229.762	7.807.641	167.479.706	20.886.983	3.927.742	1.007.639
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	375	-	-	-	-	-	375
Ostala sredstva	915.567	-	-	-	-	-	915.567
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>334.510.051</b>	<b>35.853.843</b>	<b>9.695.958</b>	<b>242.687.615</b>	<b>20.920.369</b>	<b>3.927.742</b>	<b>21.424.524</b>
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	234.232	-	-	-	-	-	234.232
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	540.097	-	-	-	-	-	540.097
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	86.460.699	34.668.687	21.983.512	6.230.461	21.047.758	-	2.530.281
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	178.232.370	41.891.707	62.257.932	27.702.886	13.677.022	-	32.702.823
Subordinirane obaveze	3.082.125	-	3.082.125	-	-	-	-
Tekuće poreske obaveze	31.749	-	-	-	-	-	31.749
Ostale obaveze	2.999.463	-	-	-	-	-	2.999.463
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>271.580.735</b>	<b>76.560.394</b>	<b>87.323.569</b>	<b>33.933.347</b>	<b>34.724.780</b>	-	<b>39.038.645</b>
<b>Neto izloženost riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2016. godine</b>	<b>62.929.316</b>	<b>(40.706.551)</b>	<b>(77.627.611)</b>	<b>208.754.268</b>	<b>(13.804.411)</b>	<b>3.927.742</b>	<b>(17.614.121)</b>

#### 4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

##### (d) Tržišni rizici (nastavak)

##### (ii) Devizni rizik

Devizni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promene deviznih kurseva.

Pokazatelj deviznog rizika je odnos između ukupne otvorene devizne pozicije Grupe i kapitala Grupe, obračunat u skladu sa Odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke. Grupa je dužna da odnose između aktive i pasive održava tako da njena ukupna otvorena devizna pozicija na kraju svakog radnog dana ne bude veća od 20% njenog kapitala. Direkcija finansijskog i operativnog rizika priprema izveštaj o deviznom riziku za potrebe NBS na dnevnom i mesečnom nivou.

Grupa je izložena efektima promena kurseva najznačajnijih valuta na finansijsku poziciju i tokove gotovine. Rukovodstvo Grupe uspostavlja limite izloženosti riziku određenih valuta i vrši stalni nadzor kako bi pozicije po različitim valutama bile u okviru uspostavljenih limita. Limiti važe za sve devizno relevantne proizvode u okviru Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu. Oni pokrivaju i pozicije u trgovanju kao i selektivne strateške devizne pozicije Odeljenja za upravljanje aktivom i pasivom. Ovi limiti su definisani posebnim delom u okviru opšteg dela Pravilnika o poslovanju na međunarodnim tržištima. Sve osetljivosti koje proizilaze iz pozicija vezanih za devize su limitirane opštim VaR limitom određenim na nivou Grupe i na nivou Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu i Odeljenja za upravljanjem aktivom i pasivom.

U cilju zaštite od rizika promene deviznih kurseva Grupa zaključuje derivatne ugovore i ugovara kredite i plasmane sa valutnom klauzulom.

Upravljanje deviznim rizikom Banke na operativnom nivou je odgovornost Direkcije za poslovanje na finansijskom tržištu.

U dinarima

Kapitalni zahtev za devizni rizik na konsolidovanoj osnovi  
- na 31. decembar

	2017.	2016.
	42.699.160	192.148.636

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(d) Tržišni rizici (nastavak)**

(ii) Devizni rizik (nastavak)

Neto devizna pozicija Grupe na dan 31. decembar 2017. godine:

U hiljadama dinara	USD	EUR	CHF	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	190.858	10.011.837	97.931	126.245	19.234.146	29.661.017
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	-	391.986	-	-	1.889.063	2.281.049
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	1.946.572	20.418.234	-	-	59.806.830	82.171.636
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	-	-	-	-	77.886	77.886
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.764.534	9.864.028	20.209	233.452	2.841	11.885.064
Kredit i potraživanja od komitenata	4.303.490	169.617.420	4.855.601	-	61.831.831	240.608.342
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	141	192.110	-	-	192.251
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	9.195	-	-	-	9.195
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	1.165.916	1.165.916
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	-	1.554.223	1.554.223
Investicione nekretnine	-	-	-	-	1.364	1.364
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	172.085	172.085
Ostala sredstva	601	46.494	4	330	952.874	1.000.303
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>8.206.055</b>	<b>210.359.335</b>	<b>5.165.855</b>	<b>360.027</b>	<b>146.689.059</b>	<b>370.780.331</b>
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	-	152.548	-	-	54.455	207.003
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	171.484	277.310	-	-	448.794
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3.397.484	94.404.115	771.632	457	8.102.470	106.676.158
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	15.120.973	96.095.671	1.443.969	1.160.204	72.838.016	186.658.833
Subordinirane obaveze	-	-	2.718.490	-	-	2.718.490
Rezervisanja	-	-	-	-	1.076.838	1.076.838
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	205.253	205.253
Ostale obaveze	194.790	1.106.983	1.852	4.235	1.336.719	2.644.579
Kapital	-	-	-	-	70.144.383	70.144.383
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>18.713.247</b>	<b>191.930.801</b>	<b>5.213.253</b>	<b>1.164.896</b>	<b>153.758.134</b>	<b>370.780.331</b>
Finansijski instrumenti iz vanbilansa	10.503.270	(18.275.802)	60.771	836.823	6.841.896	(33.042)
<b>Neto devizna pozicija na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>(3.922)</b>	<b>152.732</b>	<b>13.373</b>	<b>31.954</b>	<b>(227.179)</b>	<b>(33.042)</b>

Napomena: Sredstva i obaveze sa valutnom klauzulom iskazane su u okviru pozicija valuta za koju su indeksirane.

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(d) Tržišni rizici (nastavak)**

(ii) Devizni rizik (nastavak)

Neto devizna pozicija Grupe na dan 31. decembar 2016. godine:

U hiljadama dinara	USD	EUR	CHF	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	123.601	17.633.937	130.023	90.867	10.106.838	28.085.266
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	-	276.180	-	-	2.039.137	2.315.317
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	-	21.098.398	-	-	55.222.266	76.320.664
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	-	-	-	-	42.957	42.957
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	560.823	17.650.780	5.315	268.855	4.659	18.490.432
Kredit i potraživanja od komitenata	6.990.487	136.718.961	6.118.849	-	58.511.176	208.339.473
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-	222.845	-	-	222.845
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	375	-	-	-	375
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	921.336	921.336
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	-	1.581.197	1.581.197
Investicione nekretnine	-	-	-	-	1.397	1.397
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	165.498	165.498
Ostala sredstva	2.393	60.396	846	71	851.861	915.567
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>7.677.304</b>	<b>193.439.027</b>	<b>6.477.878</b>	<b>359.793</b>	<b>129.448.322</b>	<b>337.402.324</b>
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	-	140.418	-	-	93.814	234.232
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	231.786	308.311	-	-	540.097
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3.645.035	77.223.030	1.869.093	4.742	3.718.799	86.460.699
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	15.475.851	99.810.869	1.331.747	1.358.839	60.255.064	178.232.370
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	103	-	-	-	103
Subordinirane obaveze	-	-	3.082.125	-	-	3.082.125
Rezervisanja	-	-	-	-	961.581	961.581
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	31.749	31.749
Ostale obaveze	68.372	1.529.768	3.067	10.361	1.387.895	2.999.463
Kapital	-	-	-	-	64.859.905	64.859.905
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>19.189.258</b>	<b>178.935.974</b>	<b>6.594.343</b>	<b>1.373.942</b>	<b>131.308.807</b>	<b>337.402.324</b>
Finansijski instrumenti iz vanbilansa	11.512.917	(12.497.872)	91.878	980.597	(217.911)	(130.391)
<b>Neto devizna pozicija na dan 31. decembar 2016. godine</b>	<b>963</b>	<b>2.005.181</b>	<b>(24.587)</b>	<b>(33.552)</b>	<b>(2.078.396)</b>	<b>(130.391)</b>

Napomena: Sredstva i obaveze sa valutnom klauzulom iskazane su u okviru pozicija valuta za koju su indeksirane.

#### **4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

##### **(e) Rizik koncentracije**

Rizik koncentracije je rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Grupe prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika, odnosno istoj ili sličnoj vrsti rizika. Rizik koncentracije odnosi se na:

- velike izloženosti
- grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su privredni sektori, vrste proizvoda i sl.
- sredstva obezbeđenja, uključujući i ročnu i valutnu neusklađenost između velikih izloženosti i sredstava obezbeđenja koji se odnose na te izloženosti.

Kontrolu i ublažavanje rizika koncentracije vrši Banka, kao matično pravno lice, aktivnim upravljanjem kreditnim portfolijom i uspostavljanjem odgovarajućih limita izloženosti koji omogućavaju diversifikaciju portfolija. U proces odlučivanja o odobravanju velikih izloženosti uključeni su Upravni odbor, Kreditni odbor, kao i relevantni organizacioni delovi u okviru UniCredit grupacije, što predstavlja još jedan vid kontrole rizika koncentracije. Posebnim internim aktima se definišu vrste limita koji se koriste za upravljanje ovim rizikom (regulatorni i interni), kao i način njihovog praćenja i postupak u slučaju prekoračenja ili opasnosti da do istog dođe. Odgovarajući limiti izloženosti se uspostavljaju odlukom Izvršnog odbora, a u skladu sa internom regulativom, i to prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica i prema privrednim granama. Praćenje usklađenosti sa limitima vrši se najmanje kvartalno (ili polugodišnje u slučaju zavisnih društava), o čemu se izveštava i Upravni odbor Banke u sklopu redovnog CRO izveštaja za Upravni odbor, Kreditni odbor u sklopu redovnog kvartalnog izveštaja o kreditnom portfoliju (Credit Portfolio Overview), kao i Izvršni odbor zavisnog pravnog lica. Koncentracija prema instrumentima obezbeđenja prati se redovno od strane Direkcije za strateško upravljanje rizicima i kontrolu, koja o tome izveštava Izvršni odbor u sklopu redovnog izveštavanja o sredstvima obezbeđenja u portfoliju Banke.

Koncentracija kredita i potraživanja odobrenih komitentima obelodanjena je u napomenama 25.3 i 25.5.

##### **(f) Rizik izloženosti**

Rizici izloženosti Grupe obuhvataju rizike izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica i rizike izloženosti prema licu povezanom s Grupom. U skladu sa regulativom NBS koja uređuje oblast poslovanja banaka i Odlukom o kontroli bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi, ukupan iznos izloženosti prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica ne može biti veći od 25% ukupnog obračunskog kapitala Grupe, nakon primene propisanih odbitnih stavki. Zbir svih izloženosti koje prelaze 10% kapitala Grupe ne može biti veći od 400% kapitala Grupe. Ukupna izloženost prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica koji prelazi 10% kapitala Grupe mora biti odobrena od strane Upravnog odbora. Način obračuna velikih izloženosti definisan je Odlukom o upravljanju rizicima Banke.

##### **(g) Rizik ulaganja**

Rizici ulaganja Grupe obuhvataju rizike njenih ulaganja u druga pravna lica, osnovna sredstva i u investicione nekretnine. U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom NBS o kontroli bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi, ulaganje Grupe u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru ne sme preći 10% kapitala Grupe, pri čemu se pod ovim ulaganjem podrazumeva ulaganje kojim Grupa stiče udeo ili akcije tog lica. Ukupna ulaganja u lica koja nisu u finansijskom sektoru, u osnovna sredstva i u investicione nekretnine Grupe ne smeju preći 60% kapitala Grupe, s tim što se ovo ograničenje ne odnosi na sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana sticanja tih akcija.

#### **4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

##### **(h) Rizik zemlje**

Rizici koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena (rizik zemlje) jesu rizici negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Grupe da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica. Rizik zemlje obuhvata:

- političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji
- rizik transfera, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika, i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

Izloženost Grupe ovoj vrsti rizika je značajno ograničena usled poslovne orijentacije na klijente koji žive i posluju na teritoriji Srbije. Izuzetak predstavlja poslovanje sa finansijskim institucijama van teritorije Srbije i u tu svrhu se, uz podršku UniCredit grupacije, alociraju odgovarajući limiti prema drugoj ugovornoj strani, koji sadrže i komponentu rizika zemlje iz koje finansijska institucija potiče.

##### **(i) Rizici usklađenosti poslovanja Grupe**

Rizik usklađenosti poslovanja je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usled propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisom, standardima poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma i drugim procedurama, kao i s drugim aktima kojima se uređuje poslovanje banaka, a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela, rizik od finansijskih gubitaka i reputacioni rizik. U Grupi je uspostavljena funkcija kontrole usklađenosti poslovanja.

Primarna nadležnost funkcije kontrole usklađenosti poslovanja je da identifikuje i procenjuje rizik usklađenosti poslovanja Grupe i o tome izveštava nadležna tela u skladu sa internim aktima, kao i da predlaže planove za upravljanje glavnim rizicima usklađenosti poslovanja. Direkcija za kontrolu usklađenosti poslovanja Banke vrši nadzor nad funkcijom za kontrolu usklađenosti poslovanja Grupe.

Dodatno, funkcija kontrole usklađenosti poslovanja pruža podršku drugim organizacionim delovima Grupe prilikom definisanja procedura, uvođenja novih proizvoda, kao i izmene postojećih, u primeni zakona, podzakonskih akata, pravila, standarda i internih akata, a koji naročito uređuju oblasti: sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, finansijske sankcije, bankarske tajne, zaštite podataka o ličnosti, insajderskih informacija i zloupotrebe tržišta, standarde tržišnog ponašanja, sukoba interesa, korupcije, zelenašenja, profesionalno ophođenje sa klijentima i obezbeđenje primerenih saveta klijentima, primene standarda iz oblasti zaštite potrošača i transparentnosti u ponašanju, zaštite konkurencije i druge regulatorne oblasti u skladu sa pravilima UniCredit grupacije i usvojenim programom funkcije usklađenosti poslovanja.

Dodatno, funkcija za kontrolu usklađenosti poslovanja Grupe, nadležna je za poslove identifikovanja, merenja i praćenja rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanja tim rizikom, koji je srazmeran obimu, vrsti i složenosti organizacione strukture, kao i rizičnom profilu grupe i nivou njene izloženosti riziku od pranja novca i finansiranja terorizma.

##### **(j) Strateški rizici**

Strateški rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju u kome Grupa posluje ili izostanka odgovarajućeg reagovanja na te promene.

#### **4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

##### **(j) Strateški rizici (nastavak)**

Upravljanje strateškim rizikom je odgovornost svakog zaposlenog u okviru sistema upravljanja rizicima, a svakako najbitniju ulogu u uspostavljanju ovog sistema ima Upravni odbor Banke, kao i Izvršni odbor koji je nadležan za njegovo sprovođenje kao i identifikovanje, merenje i procenu rizika. Organi Grupe između ostalog sprovode praćenje strateškog rizika kroz kreiranje i praćenje budžeta koji se izrađuje svake godine kao i višegodišnjeg strateškog plana, čime su najmanje kvartalno upoznati i u situaciji da reaguju na sve promene u okruženju u kome Grupa posluje. Sistem izveštavanja rukovodstva koji je uspostavljen u svim segmentima poslovanja obezbeđuje adekvatan i pravovremeni set informacija potreban za proces odlučivanja rukovodstva, a u cilju reagovanja na poslovne promene.

Organizaciona struktura Grupe, uspostavljena od navedenih organa upravljanja, je definisana i prilagođena na način da postoje resursi koji su posvećeni pripremi i primeni politika i strategija, razvoju i implementaciji metodologija, pravilnika i drugih akata. Grupa kontinuirano prati, procenjuje, usklađuje sve relevantne akte i procese i predlaže poboljšanja ili akcije kako bi odgovorila na promene u okruženju i na adekvatan način umanjila uticaj na finansijski rezultat i kapital.

Neizostavni element u upravljanju strateškim rizikom jeste sistem unutrašnjih kontrola koji obezbeđuje kontinuirano praćenje rizika kojima je Grupa izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Navedeni sistem obezbeđuje i sprovođenje odgovarajućih politika i strategija u praksi i otklanjanje eventualnih nedostataka, čime se dodatno prati i upravlja strateškim rizikom kome je Grupa izložena.

##### **(k) Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma**

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital ili reputaciju Grupe usled korišćenja banke za pranje novca i/ili finansiranje terorizma.

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma nastaje naročito kao posledica propuštanja usklađivanja poslovanja Grupe sa zakonom, propisima i unutrašnjim aktima Grupe kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno kao posledica međusobne neusklađenosti njenih unutrašnjih akata kojima se uređuju ova pitanja.

Identifikovanje, merenje i procenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanje tim rizikom Grupa je uredila odgovarajućim politikama i procedurama.

Banka je obrazovala posebnu organizacionu jedinicu u okviru Direkcije za kontrolu usklađenosti poslovanja banke, Odeljenje za sprečavanje pranja novca, koja se stara o unapređenju i kontinuiranoj primeni politika i procedura za upravljanje rizikom od sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Zaposlenima u Odeljenju za sprečavanje pranja novca Banka je obezbedila odgovarajuće kadrovske, materijalne, informaciono-tehničke i druge uslove za rad, kao i kontinuirano stručno osposobljavanje i usavršavanje.

##### **(l) Operativni rizici**

Operativni rizik je rizik od gubitka usled grešaka, povreda, prekida, šteta koje su izazvali interni procesi, osoblje ili sistemi ili eksterni događaji. Operativni rizik se definiše kao događaj nastao kao rezultat neodgovarajućih ili neuspešnih internih procesa, postupaka osoblja i sistema ili sistemskih i drugih spoljašnjih događaja: interne ili eksterne malverzacije, prakse zapošljavanja i bezbednosti na radnom mestu, potraživanja klijenata, distribucije proizvoda, novčanih kazni i penala usled povreda, štete nanete materijalnoj imovini, poremećaja u poslovanju i sistemskih propusta, upravljanja procesom. Strateški rizici, poslovni rizici i reputacioni rizici se razlikuju od operativnog rizika, dok je zakonski rizik i rizik neusklađenosti obuhvaćen definicijom operativnog rizika.

#### **4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

##### **(l) Operativni rizici (nastavak)**

Direkcija finansijskog i operativnog rizika nadležna je za evidentiranje, praćenje i upravljanje operativnim rizikom Grupe i direktno odgovorna članu Izvršnog odbora zaduženom za upravljanje rizicima (CRO). Osnovni zadatak Direkcije je koordinacija i saradnja sa menadžerima za operativni rizik, kao i komunikacija sa kolegama iz Odeljenja za operativni rizik u Milanu, u cilju osiguranja informacija za efikasno praćenje operativnog rizika na svim nivoima. Direkcija na dnevnom nivou prati promene na posebno definisanim računima i nedeljno, na osnovu izveštaja dobijenih od menadžera za operativni rizik, izveštava članove Izvršnog odbora o svim bitnim promenama u vezi operativnog rizika. Radi efikasnog praćenja operativnog rizika u Banci imenovani su menadžeri za operativni rizik i njihovi zamenici iz različitih organizacionih jedinica koji su odgovorni za tačnost i ažurnost podataka o svim štetnim događajima njihovog organizacionog dela kao i za evidenciju svih nastalih šteta u bazu podataka. Svi nastali događaji evidentiraju se u grupnoj aplikaciji ARGO.

Komiteo za praćenje operativnog rizika organizuje se kvartalno u cilju unapređenja procesa upravljanja operativnim rizikom. Izvršni odbor Banke odgovoran je za donošenje odluka po pitanju operativnog rizika. U nadležnosti Direkcije je i obračun kapitalnog zahteva za operativne rizike koji se izračunava po Standardizovanom pristupu kao i izveštaji za potrebe izveštavanja lokalnog rukovodstva i UniCredit grupacije.

##### **(m) Upravljanje kapitalom**

Narodna banka Srbije (u daljem tekstu: NBS), kao regulatorno telo, definiše način izračunavanja kapitala i adekvatnosti kapitala, koji se zasnivaju na Bazel III okviru. Regulatorni kapital, pokazatelji adekvatnosti kapitala i obračun rizične aktive definisani su Odlukom o adekvatnosti kapitala banke koja se primenjuje od 30. juna 2017. godine (u daljem tekstu Odluka). Shodno Odluci o kontroli bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi, najviše matično pravni lice dužno je da kapital bankarske grupe, pokazatelje adekvatnosti kapitala i kapitalne zahteve računa u skladu sa tom odlukom i odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banka prati na kvartalnom nivou u skladu sa standardizovanim pristupom.

Bankarska grupa dužna je da obračunava sledeće pokazatelje adekvatnosti kapitala:

1. pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog akcijskog kapitala i rizične aktive – CET1 ratio. Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 4,5%;
2. pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog kapitala i rizične aktive – T1 ratio. Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 6%;
3. pokazatelj adekvatnosti kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos kapitala i rizične aktive – CAR ratio. Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 8%.

Bankarska grupa je dužna da u svom poslovanju obezbedi da visina njenog osnovnog kapitala ni u jednom trenutku ne bude manja od dinarske protivvrednosti iznosa od EUR 10.000.000, prema zvaničnom srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan obračuna. Dodatno, Bankarska grupa dužna je da u svakom trenutku održava kapital i na nivou koji je potreban za pokriće svih rizika kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, a najmanje u visini potrebnoj za održavanje minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala, odnosno uvećanih pokazatelja – ako Narodna banka Srbije Bankarskoj grupi odredi pokazatelje adekvatnosti kapitala veće od propisanih. Narodna banka Srbije Banci u 2017. godini nije odredila pokazatelje adekvatnosti kapitala veće od propisanih.

Kapital Bankarske grupe čini zbir osnovnog kapitala i dopunskog kapitala. Osnovni kapital banke čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala.

Osnovni akcijski kapital čini zbir sledećih elemenata korigovan za regulatorna prilagođavanja i umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata kapitala;
- pripadajuće emisione premije uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala;
- dobiti banke;
- revalorizacionih rezervi i ostalih nerealizovanih dobitaka;
- rezervi iz dobiti i ostalih rezervi banke;
- rezervi za opšte bankarske rizike.

#### **4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

##### **(m) Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Regulatorna prilagođavanja – Prilikom obračuna vrednosti elemenata kapitala, bankarska grupa dužna je da iz vrednosti tih elemenata utvrđenih u skladu sa MSFI/MRS isključi iznos povećanja kapitala koji je rezultat sekjuritizacije. Budući da u Republici Srbiji nije doneta zakonska regulativa koja pokriva ovu oblast, ovo regulatorno prilagođavanje nije primenljivo.

Bankarska grupa u elemente kapitala ne uključuje:

- fer vrednost rezervi u vezi sa dobitcima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove;
- dobitke ili gubitke po osnovu obaveza banke vrednovanih po fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke;
- dobitke ili gubitke koji proizilaze iz kreditnog rizika po osnovu obaveza po derivatima vrednovanim po fer vrednosti, pri čemu banka ne može ove dobitke ili gubitke da netira s onima koji proizilaze iz kreditnog rizika druge ugovorne strane.

Nerealizovani dobitci ili gubici po osnovu imovine ili obaveza vrednovanih po fer vrednosti, osim pomenutih dobitaka ili gubitaka iz prethodnog stava, uključuju se u obračun kapitala.

Odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala su:

- gubitak tekuće godine i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici.
- nematerijalna ulaganja, uključujući i gudvil (goodwill), umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza koje bi prestale da postoje u slučaju obezvređenja ili prestanka priznavanja nematerijalnih ulaganja u skladu sa MSFI/MRS;
- odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke, u skladu sa propisima;
- imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja banke;
- direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je banka dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze;
- direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci i, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke;
- primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje, u skladu s tačkama 19. i 20. Odluke;
- primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje, u skladu s tačkom 19. Odluke;
- iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala banke;
- iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.25%, a koje banka odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder i to:
  - učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravog lica,
  - sekjuritizovane pozicije, u skladu s tačkom 201. stav 1. odredba pod 2), tačkom 202. stav 1. odredba pod 2) i tačkom 234. Odluke,
  - slobodne isporuke, ako druga ugovorna strana u roku od četiri radna dana od ugovorenog datuma isporuke/plaćanja nije izmirila svoju obavezu, u skladu s tačkom 299. Odluke,
- iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka
- iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke.

Prilikom utvrđivanja odbitnih stavki odloženih poreskih sredstava i primenljivih iznosa direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje, banka nije dužna da od osnovnog akcijskog kapitala odbija iznos stavki, koji je u zbiru jednak ili manji od iznosa limita koji se izračunava tako što se iznos stavki osnovnog akcijskog kapitala koji preostane nakon umanjenja za regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke pomnoži sa 17,65%:

- odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika u iznosu koji je manji ili jednak od 10% osnovnog akcijskog kapitala banke izračunatog u skladu sa članom 21. stav 2. Odluke;

**4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

**(m) Upravljanje kapitalom (nastavak)**

- ako banka ima značajno ulaganje u lice u finansijskom sektoru, direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala tih lica u iznosu koji je manji ili jednak od 10% osnovnog akcijskog kapitala banke izračunatog u skladu sa članom 21. stav 2. Odluke.

Dodatni osnovni kapital bankarske grupe čini zbir sledećih elemenata umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. Odluke;
- pripadajuće emisione premije.

Grupa na dan 31. decembar 2017.godine nije imala dodatni osnovni kapital.

Dopunski kapital Grupe čini zbir sledećih elemenata, umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata dopunskog kapitala i obaveza po subordiniranim kreditima i zajmovima;
- pripadajuće emisione premije, tj. iznosa uplaćenog iznad nominalne vrednosti tih instrumenata;
- opštih prilagođavanja za kreditni rizik koja nisu umanjena za poreske efekte, u visini od najviše 1,25% iznosa rizikom ponderisanih izloženosti za kreditni rizik za banke koje taj iznos obračunavanju primenom standardizovanog pristupa.

Iznos u kojem se instrumenti dopunskog kapitala, odnosno subordinirane obaveze, uključuju u obračun dopunskog kapitala bankarske grupe tokom poslednjih pet godina pre roka njihovog dospeća, dobija se tako što se količnik njihove nominalne vrednosti, odnosno glavnice, na prvi dan poslednjeg petogodišnjeg perioda pre roka dospeća i broja kalendarskih dana u tom periodu pomnoži sa brojem preostalih kalendarskih dana do dospeća instrumenata ili subordiniranih obaveza, na dan vršenja obračuna.

Grupa u dopunski kapital uključuje subordinirane obaveze u iznosu na način definisanom Odlukom.

Tabela koja sledi prikazuje stanje kapitala i ukupne rizične aktive na dan 31. decembar 2017. godine:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017</b>	<b>2016.*</b>
<b>Osnovni akcijski kapital - CET1</b>		
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	23.607.620	23.607.620
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	562.156	562.156
Dobit iz ranijih godina koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	655.690	609.513
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	1.545.736	1.529.305
(-) Nerealizovani gubici	(5.416)	(11.823)
Ostale rezerve	36.997.080	32.020.480
(-) Nematerijalna ulaganja, uključujući gđvtil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza)	(1.165.916)	(921.336)
(-) Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka	(231.860)	-
(-) Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke	(13.237.592)	(18.504.195)
(-) Ostale odbitne stavke	-	-
<b>Ukupan osnovni akcijski kapital - CET1</b>	<b>48.727.498</b>	<b>38.891.720</b>
<b>Dodatni osnovni kapital - AT1</b>	-	-
<b>Ukupan osnovni kapital - T1 (CET1 + AT1)</b>	<b>48.727.498</b>	<b>38.891.720</b>
<b>Dopunski kapital - T2</b>		
Uplaćeni iznos subordiniranih obaveza	538.731	616.271
Odbitne odbitne stavke	-	-
<b>Ukupan dopunski kapital - T2</b>	<b>538.731</b>	<b>616.271</b>
<b>Ukupan regulatorni kapital (T1 + T2)</b>	<b>49.266.229</b>	<b>39.507.991</b>

\* Regulatorni kapital za 2016.godinu je prilagođen obrascu KAP koji se primenjuje od 30. juna 2017.godine

Grupa je za 2017. godinu ostvarila pokazatelje poslovanja u okviru limita definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala i Odlukom o upravljanju rizicima.

## **5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA**

Priprema finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva od rukovodstva da prosuđuje, da pravi procene i pretpostavke koje utiču na primenu računovodstvenih politika i prikazane vrednosti sredstava i obaveza, prihoda i rashoda iskazanih u finansijskim izveštajima. Ostvareni rezultati mogu odstupati od ovih procena.

Procene i pretpostavke se kontinuirano preispituju i zasnivaju se na prethodnom (istorijskom) iskustvu i drugim faktorima, uključujući i predviđanja budućih događaja za koje se smatra da su razumna u datim okolnostima. Revidirane računovodstvene procene se priznaju u onom periodu u kojem su procene revidirane, kao i u budućim periodima na koje promene procena utiču.

Ova obelodanjivanja dopunjuju komentare o upravljanju rizicima (napomena 4).

### **(a) Ključni izvori neizvesnosti pri procenjivanju**

#### **(i) Rezervisanja za kreditne gubitke**

Obezvređenje sredstava koja se obračunavaju metodom amortizovane vrednosti se procenjuje na način koji je opisan u računovodstvenoj politici 3(j)(vii).

Poseban element druge ugovorne strane u ukupnom rezervisanju za obezvređenja se primenjuje na finansijska sredstva koja su predmet individualne procene obezvređenja, a zasniva se na najboljoj proceni rukovodstva o sadašnjoj vrednosti očekivanih budućih tokova gotovine. Prilikom procene ovih tokova gotovine, rukovodstvo pravi procene o finansijskom stanju druge ugovorne strane i o neto prodajnoj vrednosti prisutnog kolaterala. Svako obezvređeno sredstvo se procenjuje u pogledu kvaliteta i izlazne strategije, gde funkcija kreditnog rizika nezavisno odobrava procenu gotovinskih tokova koji se smatraju nadoknadivim.

Grupno procenjena rezervisanja pokrivaju kreditne gubitke koji su sadržani u portfoliju kredita i potraživanja i hartija od vrednosti koje se drže do dospeća, a koji imaju slične karakteristike kreditnog rizika usled objektivnih dokaza o postojanju obezvređenih stavki, koje još uvek ne mogu da se identifikuju. Prilikom procene potrebe za grupnim rezervisanjem za gubitke, rukovodstvo uzima u obzir faktore kao što su kvalitet kredita, veličina portfolija, koncentracija rizika i ekonomske faktore. Da bi se procenilo potrebno rezervisanje, prave se pretpostavke kojima se definiše način za modeliranje gubitaka sadržanih u portfoliju i određuju se neophodni ulazni parametri, zasnovani na istorijskom iskustvu i trenutnim privrednim okolnostima.

Tačnost rezervisanja zavisi od procene budućih tokova gotovine za pojedinačna rezervisanja za druge ugovorne strane, kao i od pretpostavki i parametara modela koji se koristi prilikom određivanja grupnog rezervisanja.

#### **(ii) Utvrđivanje fer vrednosti**

Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza za koje ne postoji utvrdiva tržišna cena zahteva korišćenje tehnika procene opisanih u računovodstvenoj politici 3(j)(vi). Za finansijske instrumente kojima se retko trguje i čija cena nije vrlo transparentna, fer vrednost je manje objektivna i zahteva različite stepene procene, u zavisnosti od likvidnosti, koncentracije, neizvesnosti tržišnih faktora, pretpostavki o formiranju cena i drugih rizika vezanih za konkretne instrumente.

## **5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA (nastavak)**

### **(b) Ključne računovodstvene procene za primenu računovodstvenih politika Grupe**

Ključne računovodstvene procene u primeni računovodstvenih politika Grupe uključuju:

#### **(i) Vrednovanje finansijskih instrumenata**

Računovodstvena politika Grupe o merenju fer vrednosti je obelodanjena u računovodstvenoj politici 3(j)(vi).

Grupa meri fer vrednost finansijske imovine koristeći sledeću hijerarhiju kvaliteta ulaznih podataka koji se koriste prilikom vrednovanja:

- Nivo 1: Zvanične tržišne cene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za identične instrumente.
- Nivo 2: Tehnike procenjivanja zasnovane na ulaznim podacima koji nisu tržišne cene za identične instrumente, ali su informacije dostupne i utvrđive bilo direktno (na primer cene) ili indirektno (na primer izvedeni iz cene). Ova kategorija obuhvata instrumente koji se mere putem: zvaničnih tržišnih cena na aktivnom tržištu za instrumente sličnih karakteristika, zvaničnih tržišnih cena za iste ili za instrumente sličnih karakteristika na tržištu koje se smatra manje aktivnim ili drugih tehnika procene gde su svi značajniji podaci direktno ili indirektno dostupni na tržištu.
- Nivo 3: Tehnike procenjivanja koje koriste ulazne podatke koji nisu dostupni i utvrđivi. Ova kategorija obuhvata sve instrumente čija se procena vrši na bazi podataka koji nisu dostupni i utvrđivi i kao takvi imaju značajan efekat na procenu vrednosti instrumenta. Ova kategorija obuhvata instrumente koji se vrednuju na osnovu zvanične cene za instrumente sličnih karakteristika, gde su značajne neutvrđive korekcije ili pretpostavke potrebne da bi odrazile razlike između instrumenata.

Fer vrednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza kojima se trguje na aktivnom tržištu je zasnovana na tržišnim cenama. Za sve ostale finansijske instrumente Grupa određuje fer vrednost korišćenjem tehnika procenjivanja.

Tehnike procenjivanja uključuju neto sadašnju vrednost i diskontovane gotovinske tokove, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje utvrđive tržišne cene, kao i druge metode procene. Pretpostavke i ulazni podaci koji se koriste kod tehnika procenjivanja uključuju nerizične i referentne kamatne stope, kreditne raspone i druge faktore koji se koriste prilikom procene diskontnih stopa, cene obveznica i kapitala, devizne kurseve, kapital i indekse cena kapitala i očekivanu nestabilnost cena i korelacije. Cilj tehnika procenjivanja je da se ustanovi fer vrednost koja odražava cenu finansijskog instrumenta na dan izveštavanja, koja bi bila ustanovljena od učesnika na tržištu u transakciji „van dohvata ruke“.

Grupa koristi opšte prihvaćene modele procenjivanja za određivanje fer vrednosti redovnih i uobičajenih finansijskih instrumenata, kao što su kamatni i valutni svopovi za koje se isključivo koriste utvrđivi tržišni parametri koji zahtevaju nizak stepen procenjivanja i pretpostavki od strane rukovodstva. Utvrđivi ulazni parametri modela su uglavnom dostupni na tržištu kotiranih dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti, derivata kojima se trguje i jednostavnih derivata kao što su kamatni svopovi.

Dostupnost uočljivih tržišnih cena i ulaznih podataka modela smanjuje potrebu za procenama i pretpostavkama rukovodstva i takođe smanjuje neizvesnost koja se povezuje sa određivanjem fer vrednosti. Dostupnost uočljivih tržišnih cena i ulaznih podataka se uglavnom razlikuje, u zavisnosti od proizvoda i tržišta, i sklona je promenama uslovljenim različitim događajima i opštim uslovima na budućim tržištima.

#### **(ii) Koristan vek trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme, stope amortizacije**

Obračun amortizacije i stope amortizacije zasnovane su na projektovanom korisnom veku trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme, koji je podložan preispitivanju. Adekvatnost procenjenog očekivanog veka trajanja preispituje se jednom godišnje, odnosno po potrebi češće, ukoliko postoje indikacije da je došlo do značajnih promena faktora koji su uticali na prethodno određivanje veka trajanja ili do nastanka drugih događaja koji imaju uticaj na procenjeni vek trajanja. Određivanje korisnog veka trajanja zahteva značajne procene od strane rukovodstva i zasniva se na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promenama koje mogu imati uticaj na ekonomski vek trajanja sredstava.

#### **(iii) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine**

Knjigovodstvena vrednost nefinansijskih sredstava, osim investicionih nekretnina i odloženih poreskih sredstava preispituje se na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li postoje naznake koje ukazuju na to da je došlo do njihovog obezvređenja. Ako postoje takve naznake, procenjuje se nadoknadivi iznos sredstva. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od knjigovodstvene vrednosti, ista se umanjuje do visine nadoknadive vrednosti, a gubitak priznaje u bilansu uspeha. Razmatranje indikatora i dokaza obezvređenja zahteva značajne procene od strane rukovodstva u pogledu očekivanih tokova gotovine, diskontnih stopa i stepena iskorišćenosti sredstava koja su predmet razmatranja.

**5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA (nastavak)**

**(b) Ključne računovodstvene procene za primenu računovodstvenih politika Grupe (nastavak)**

(iv) Odložena poreska sredstva

Odložena poreska sredstva priznaju se do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da poreska sredstva mogu biti iskorišćena. Rukovodstvo Grupe vrši procenu da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i iznosa sredstva, odnosno iznosa očekivanih budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike.

(v) Rezervisanja po osnovu sudskih sporova

Grupa je uključena u određeni broj sudskih i radno pravnih sudskih postupaka. Rezervisanje po osnovu sudskih sporova se formira kada je verovatno da će Grupa, kao rezultat prošlih događaja, imati sadašnju zakonsku ili ugovornu obavezu, čiji iznos se može pouzdano utvrditi, a po osnovu koje je očekivan odliv ekonomskih koristi. Procena rezervisanja po osnovu navedenih sporova zahteva značajne procene od strane pravne službe i rukovodstva Grupe, uključujući procenu verovatnoće negativnih ishoda sporova, kao i iznose verovatnih i razumnih procena gubitaka. Iznosi potrebnih rezervisanja predstavljaju najbolju procenu na osnovu dostupnih informacija na datum bilansa, ali mogu biti promenjeni u budućnosti kao posledica nastanka novih događaja ili dobijanja novih informacija.

(vi) Rezervisanja po osnovu otpremnina zaposlenima

Rezervisanja za otpremnine zaposlenima prilikom odlaska u penziju utvrđuju se primenom aktuarske procene, koja podrazumeva procene diskontne stope, budućih kretanja zarada, budućih fluktuacija zaposlenih, odnosno stope mortaliteta. Stvarni ishodi mogu značajno odstupati od navedenih procena, naročito imajući u vidu dug period na koji se odnose.

6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST

Tabela koja sledi sadrži analizu finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda, po nivoima u hijerarhiji fer vrednosti po kojima se kategorizuje vrednovanje fer vrednosti:

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
<b>2017.</b>					
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	21	-	2.281.049	-	2.281.049
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	22	1.946.572*	80.225.064	-	82.171.636
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	26	-	17.956	174.295	192.251
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	27	-	9.195	-	9.195
		<b>1.946.572</b>	<b>82.533.264</b>	<b>174.295</b>	<b>84.654.131</b>
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	33	-	207.003	-	207.003
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	34	-	448.794	-	448.794
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	37	-	-	-	-
		<b>-</b>	<b>655.797</b>	<b>-</b>	<b>655.797</b>
<b>2016.</b>					
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	21	-	105.553	2.209.764	2.315.317
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	22	-	76.669	76.243.995	76.320.664
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	26	-	24.067	198.778	222.845
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	27	-	375	-	375
		<b>-</b>	<b>206.664</b>	<b>-</b>	<b>375</b>
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	33	-	87.814	146.418	234.232
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	34	-	540.097	-	540.097
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	37	-	11	92	103
		<b>-</b>	<b>627.922</b>	<b>146.510</b>	<b>774.432</b>

\*Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju – nivo 1, obuhvataju državne zapise RS denominirane u USD koje su listirane na berzi EU kao visoko likvidna sredstva.

**6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST (nastavak)**

(i) Hijerarhija fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti

Procenjene fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti prikazana su u tabeli koja sledi prema nivoima hijerarhije fer vrednosti u skladu sa MSFI 13:

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupna fer vrednost	Knjigovodstvena vrednost
<b>2017.</b>						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	20	-	-	29.661.017	29.661.017	29.661.017
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	23	-	-	81.780	81.780	77.886
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	24	-	9.248.386	2.636.678	11.885.064	11.885.064
Kredit i potraživanja od komitenata	25	-	80.231.248	177.322.790	257.554.038	240.608.342
Ostala sredstva	32	-	1.000.303	-	1.000.303	1.000.303
		-	<b>90.479.937</b>	<b>209.702.265</b>	<b>300.182.202</b>	<b>283.232.612</b>
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	35	-	85.780.106	22.341.839	108.121.945	106.676.158
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	36	-	34.783.435	152.525.877	187.309.312	186.658.833
Subordinirane obaveze	38	-	2.718.490	-	2.718.490	2.718.490
Tekuće poreske obaveze	19.4	-	205.253	-	205.253	205.253
Ostale obaveze	40	-	2.644.579	-	2.644.579	2.644.579
		-	<b>126.131.863</b>	<b>174.867.716</b>	<b>300.999.579</b>	<b>298.903.313</b>
<b>2016.</b>						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	20	-	-	28.085.266	28.085.266	28.085.266
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	23	-	-	44.819	44.819	42.957
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	24	-	14.618.710	3.871.722	18.490.432	18.490.432
Kredit i potraživanja od komitenata	25	-	73.870.874	148.230.093	222.100.967	208.339.473
Ostala sredstva	32	-	915.567	-	915.567	915.567
		-	<b>89.405.151</b>	<b>180.231.900</b>	<b>269.637.051</b>	<b>255.873.695</b>
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	35	-	20.872.714	67.155.645	88.028.359	86.460.699
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	36	-	54.497.172	124.053.207	178.550.379	178.232.370
Subordinirane obaveze	38	-	3.082.125	-	3.082.125	3.082.125
Tekuće poreske obaveze	19.4	-	31.749	-	31.749	31.749
Ostale obaveze	40	-	2.999.463	-	2.999.463	2.999.463
		-	<b>81.483.223</b>	<b>191.208.852</b>	<b>272.692.075</b>	<b>270.806.406</b>

**6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST (nastavak)**

(i) Hijerarhija fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti (nastavak)

Tehnike i modeli koje Grupa koristi za obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata obelodanjeni su u napomeni 5b(i).

(ii) *Sredstva čija je fer vrednost približno jednaka knjigovodstvenoj vrednosti*

Kod finansijskih sredstava i obaveza koja su visoko likvidna sa kratkoročnim dospećem (do godinu dana) pretpostavlja se da je knjigovodstvena vrednost približno jednaka fer vrednosti. Osnovna pretpostavka u ovom slučaju jeste da u kratkom roku, za visoko likvidna sredstva, neće doći do značajnih tržišnih promena koje mogu uticati na promenu fer vrednosti. Ova pretpostavka se takođe koristi i kod depozita po viđenju, štednih depozita bez definisanog roka dospeća i svih finansijskih instrumenata koji imaju promenljivu kamatnu stopu.

(iii) Finansijski instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom

Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, koja se vode po amortizovanoj vrednosti procenjuje se poređenjem tržišnih kamatnih stopa u momentu inicijalnog priznavanja sa tekućim tržišnim kamatnim stopama za finansijske instrumente sličnih karakteristika. Procenjena fer vrednost finansijskih instrumenata sa fiksnom kamatnom stopom se zasniva na diskontovanim novčanim tokovima korišćenjem preovlađujuće kamatne stope na tržištu novca za finansijske instrumente koji imaju slične karakteristike kreditnog rizika i ročnosti.

Finansijska sredstva koja se drže do dospeća, krediti i depoziti uključuju i deo portfolija sa fiksnom kamatnom stopom što dovodi do razlike između knjigovodstvene i fer vrednosti.

**7. NETO PRIHOD PO OSNOVU KAMATA**

Neto prihod po osnovu kamata obuhvata:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
<b>Prihodi od kamata</b>		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	288.892	274.123
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	219.701	206.992
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	3.613.540	4.163.368
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	6.951	3.793
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	141.147	116.524
Kreditni i potraživanja od komitenata	10.561.733	10.699.550
Finansijski derivati i finansijska sredstva koja se drže u svrhe zaštite od rizika	313.677	275.021
<b>Ukupni prihodi od kamata:</b>	<b>15.145.641</b>	<b>15.739.371</b>
<b>Rashodi od kamata</b>		
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	114.804	84.553
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	80.105	79.480
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	1.167.001	1.645.868
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	1.284.698	1.465.050
Subordinirane obaveze	135.462	138.959
<b>Ukupni rashodi od kamata:</b>	<b>2.782.070</b>	<b>3.413.910</b>
<b>Neto prihodi od kamata</b>	<b>12.363.571</b>	<b>12.325.461</b>

Prihodi od kamata na obezvređene plasmane saglasno računovodstvenoj politici 3(d) u 2017. godini iznose 261.402 hiljade dinara (2016. godina: 465.999 hiljada dinara).

## 8. NETO PRIHOD PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA

Neto prihod po osnovu naknada i provizija:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
<b>Prihodi od naknada i provizija</b>		
Naknade i provizije za platni promet	1.166.390	977.855
Naknade za izdate garancije i druge potencijalne obaveze	586.770	637.726
Naknade po osnovu brokerskih usluga	19.725	20.154
Naknade po kastodi poslovima	363.251	390.544
Naknade iz poslovanja sa karticama	1.186.667	924.032
Naknade po osnovu depozita	369.753	343.732
Naknade po osnovu kredita	360.645	295.861
Ostale naknade i provizije	309.422	296.071
Ukupan prihod od naknada i provizija:	4.362.623	3.885.975
<b>Rashodi od naknada i provizija</b>		
Naknade i provizije za platni promet	163.834	152.340
Provizije po osnovu garancija, akreditiva i jemstava	11.688	22.958
Naknade iz poslovanja sa karticama	1.027.211	844.148
Ostale naknade i provizije	153.102	135.329
Ukupni rashodi od naknada i provizija:	1.355.835	1.154.775
<b>Neto prihodi od naknada i provizija</b>	<b>3.006.788</b>	<b>2.731.200</b>

## 9. NETO DOBITAK PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA NAMENJENIH TRGOVANJU

Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju obuhvata:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Neto dobitak po osnovu prodaje hartija od vrednosti koje su namenjene trgovanju	44.559	88.376
Neto rashodi po osnovu promene fer vrednosti hartija od vrednosti koje su namenjene trgovanju	(3.550)	(8.545)
Neto prihodi/(rashodi) po osnovu promene vrednosti derivata namenjenih trgovanju	207.458	(48.842)
<b>Neto dobitak od trgovanja</b>	<b>248.467</b>	<b>30.989</b>

## 10. NETO GUBITAK PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA

Neto gubitak po osnovu zaštite od rizika obuhvata:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Neto (rashodi)/prihodi od promene vrednosti plasmana, potraživanja i hartija od vrednosti	(90.429)	36.715
Neto prihodi/(rashodi) od promene vrednosti derivata namenjenih zaštiti od rizika	56.564	(40.459)
<b>Neto gubitak po osnovu zaštite od rizika</b>	<b>(33.865)</b>	<b>(3.744)</b>

### 11. NETO DOBITAK PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU

Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju obuhvata:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Dobici po osnovu prodaje hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	433.080	210.242
Gubici po osnovu prodaje hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	(171.908)	(43.986)
<b>Neto dobitak</b>	<b>261.172</b>	<b>166.256</b>

### 12. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule obuhvata:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	62.456.406	93.198.993
Rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(61.098.619)	(91.774.952)
<b>Neto prihod</b>	<b>1.357.787</b>	<b>1.424.041</b>

### 13. NETO DOBITAK PO OSNOVU INVESTICIJA

Neto dobitak po osnovu investicija predstavlja dobitak ostvaren prodajom akcija koje je Banke posedovala u kompaniji MasterCard:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Dobitak po osnovu prodaje investicija	120.379	-
<b>Ukupno</b>	<b>120.379</b>	<b>-</b>

### 14. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

Ostali poslovni prihodi obuhvataju:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za sudske sporove	23.044	29.388
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za ostale obaveze	4.895	10.977
Prihodi od dividendi	120	342
Dobici po osnovu prodaje ostalih plasmana	12.760	58.609
Drugi prihodi iz poslovanja	94.242	44.269
<b>Ukupno</b>	<b>135.061</b>	<b>143.585</b>

**15. NETO RASHOD PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA I KREDITNO RIZIČNIH VANBILANSNIH STAVKI**

Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki obuhvata:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Plasmani klijentima		
Neto dodatna pojedinačna ispravka vrednosti	2.917.525	3.029.650
Neto ukidanje grupnog obezvređenja	(117.915)	(110.310)
	<u>2.799.610</u>	<u>2.919.340</u>
Potencijalne obaveze		
Neto dodatna pojedinačna ispravka vrednosti (napomena 39)	27.069	19.970
Neto dodatno grupno obezvređenje (napomena 39)	537	65.164
	<u>27.606</u>	<u>85.134</u>
Direktan otpis	1.757	10.334
Prihod od naplate otpisanih potraživanja	(202.208)	(3.103)
	<u>1.549</u>	<u>7.231</u>
<b>Ukupno</b>	<b><u>2.626.765</u></b>	<b><u>3.011.705</u></b>

**16. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI**

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi sastoje se od:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Troškovi neto zarada	1.685.117	1.630.862
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada	630.236	601.795
Neto rashodi po osnovu rezervisanja za otpremnine i godišnje odmore	5.613	20.496
Ostali lični rashodi	573.789	499.619
	<u>2.894.755</u>	<u>2.752.772</u>
<b>Ukupno</b>	<b><u>2.894.755</u></b>	<b><u>2.752.772</u></b>

**17. TROŠKOVI AMORTIZACIJE**

Troškovi amortizacije sastoje se od:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja (napomena 28.2, 28.3)	273.687	375.931
Troškovi amortizacije investicionih nekretnina (napomena 30)	33	33
Troškovi amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme (napomena 29.2, 29.3)	265.183	226.439
	<u>538.903</u>	<u>602.403</u>
<b>Ukupno</b>	<b><u>538.903</u></b>	<b><u>602.403</u></b>

**18. OSTALI RASHODI**

Ostali rashodi obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Troškovi poslovne zgrade i poslovnog prostora	91.578	95.026
Troškovi kancelarijskog materijala	39.827	48.944
Troškovi zakupnina	673.730	674.463
Troškovi održavanja informacionog sistema	513.390	446.196
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	55.846	51.677
Troškovi reklame, propagande, reprezentacije i donacije	305.170	324.738
Troškovi advokatskih, konsultantskih usluga i revizije	199.302	162.028
Troškovi PTT usluga	139.682	135.116
Troškovi premija osiguranja	775.287	683.426
Troškovi osiguranja i obezbeđenja imovine	85.509	89.699
Troškovi stručnog usavršavanja	21.005	16.298
Troškovi servisnih usluga	92.448	99.792
Troškovi transportnih usluga	17.780	20.678
Troškovi prevoza na rad i sa rada	38.836	37.328
Troškovi naknada smeštaja i ishrane na službenim putovanjima	31.102	26.916
Ostali porezi i doprinosi	469.872	457.072
Rashodi rezervisanja za sudske sporove i ostala rezervisanja (napomena 39)	127.009	72.423
Gubici od prodaje i rashodovanja nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja	17.349	8.263
Ostalo	409.600	407.060
<b>Ukupno</b>	<b>4.104.322</b>	<b>3.857.143</b>

**19. POREZ NA DOBITAK**

19.1 Osnovne komponente poreza na dobitak na dan 31. decembra su sledeće:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Tekući poreski rashod perioda	(521.163)	(343.243)
Povećanje odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	28.593	22.256
Smanjenje odloženih poreskih sredstava i povećanje odloženih poreskih obaveza	(20.528)	-
<b>Ukupno</b>	<b>(513.098)</b>	<b>(320.987)</b>

**19. POREZ NA DOBITAK (nastavak)**

19.2. Usaglašavanje efektivne poreske stope je prikazano u tabeli koja sledi:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Dobitak pre oporezivanja	7.294.615	6.593.765
Efektivni porez obračunat na iznos finansijskog rezultata po poreskoj stopi od 15%	1.094.192	989.065
Poreski efekti trajnih razlika:		
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	43.266	21.024
Poreski efekti po osnovu usklađivanja prihoda	(632.306)	(692.432)
Poreski efekti privremenih razlika:		
Razlika amortizacije obračunata za poreske svrhe i u finansijskim izveštajima	(6.976)	11.930
Poreski efekti po osnovu rashoda koji se priznaju u narednom periodu	22.987	13.656
<b>Tekući porez na dobit</b>	<b>521.163</b>	<b>343.243</b>
Efektivna poreska stopa	7,14%	5,21%

19.3 Porez na dobitak priznat u okviru ostalog ukupnog rezultata prikazan je u tabeli koja sledi:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>			<b>2016.</b>		
	Pre poreza	Poreski rashod	Nakon poreza	Pre poreza	Poreski rashod	Nakon poreza
Aktuarski gubici	(1.967)	(1.478)	(3.445)	(12.203)	380	(11.823)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>(1.967)</b>	<b>(1.478)</b>	<b>(3.445)</b>	<b>(12.203)</b>	<b>380</b>	<b>(11.823)</b>

19.4. Obračunata obaveza za porez na dobit Grupe za 2017. godinu iznosi 521.163 hiljade dinara od čega je iznos od 315.910 hiljade dinara zatvoren iz više plaćenih akontacija, tako da neizmirene tekuće poreske obaveze na dan 31.decembra 2017. godine iznose 205.253 hiljada dinara.

**20. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE**

20.1 Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Gotovina u blagajni u dinarima	1.577.892	1.363.614
Žiro račun	17.645.389	8.734.298
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	1.034.221	1.024.061
Ostala novčana sredstva u stranoj valuti	38.226	43.692
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	9.365.485	16.920.376
	29.661.213	28.086.041
Ispravka vrednosti	(196)	(775)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>29.661.017</b>	<b>28.085.266</b>

**20. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (nastavak)**

Stanje na žiro računu uključuje i obavezu rezervu u dinarima koja predstavlja minimalnu rezervu dinarskih sredstava izdvojenu u skladu sa „Odlukom o obaveznoj rezervi kod NBS“. U skladu sa navedenom Odlukom dinarska obavezna rezerva se obračunava na iznos prosečnog dnevnog knjigovodstvenog stanja dinarskih depozita, kredita, hartija od vrednosti i ostalih dinarskih obaveza u toku jednog kalendarskog meseca i to po stopama od 0% do 5% u zavisnosti od ugovorene ročnosti i izvora finansiranja, a zatim drži na žiro računu Banke. Tokom 2017. godine NBS je plaćala kamatu na obavezu rezervu po stopi od 1,75% godišnje.

Obavezna devizna rezerva kod NBS predstavlja minimalnu rezervu deviznih sredstava izdvojenu u skladu sa „Odlukom o obaveznoj rezervi kod NBS“. U skladu sa napred navedenom Odlukom, deviznu obavezu rezervu banke obračunavaju na osnovu prosečnog stanja depozita, kredita i drugih obaveza u stranim valutama ili u dinarima indeksiranim deviznom klauzulom primenom kursa dinara prema evru tokom jednog kalendarskog meseca. Stopa obavezne rezerve bila je nepromenjena tokom 2017. godine i iznosila je 20% na devizne depozite do dve godine i 13% na devizne depozite preko dve godine, dok je stopa na deo devizne rezerve koji čine dinarske obaveze indeksirane deviznom klauzulom bila je 100%.

Grupa je dužna da održava prosečno dnevno stanje u obračunskom periodu na deviznim računima kod NBS u iznosima ne manjim od obračunatih iznosa. NBS ne plaća Grupi kamatu na izdvojena sredstva na redovnom deviznom računu obavezne rezerve.

20.2 Kretanja na računu ispravke vrednosti gotovine i sredstava kod centralne banke tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2017	2016	2017	2016
Stanje na dan 1. januara	-	-	(775)	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	-	-		(398)
Efekte sticanja poslovnom kombinacijom	-	-	-	-
	-	-	-	(398)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
Ukidanje /(dodatna) ispravka vrednosti	-	-	497	(363)
Efekte promene deviznog kursa	-	-	82	(14)
Ukupno za godinu	-	-	579	(377)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(196)</b>	<b>(775)</b>

**21. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA NAMENJENA TRGOVANJU**

Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju obuhvataju:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Hartije od vrednosti koje su namenjene trgovanju:		
- državni zapisi Republike Srbije	2.095.845	2.168.644
	<u>2.095.845</u>	<u>2.168.644</u>
Potraživanja po osnovu derivata namenjenih trgovanju:		
- kamatni svopovi	157.024	146.673
- valutni svop i forward	28.180	-
	<u>185.204</u>	<u>146.673</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b><u>2.281.049</u></b>	<b><u>2.315.317</u></b>

**21. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA NAMENJENA TRGOVANJU (nastavak)**

Na dan 31. decembra 2017. godine, ulaganja u hartije od vrednosti koje su namenjene trgovanju u iznosu od 2.095.845 hiljade dinara, predstavljaju ulaganja u državne zapise Republike Srbije sa rokovima dospeća do 2022. godine.

**22. FINANSIJSKA SREDSTVA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU**

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Hartije od vrednosti raspoložive za prodaju		
- državni zapisi Republike Srbije i obveznice lokalne samouprave	70.182.412	70.275.281
- obveznice lokalne samouprave i državni zapisi Republike Srbije - stavke hedžinga	11.989.224	6.045.383
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>82.171.636</b>	<b>76.320.664</b>

Na dan 31. decembra 2017. godine, ulaganja u hartije od vrednosti raspoložive za prodaju u iznosu od 11.989.224 hiljade dinara predstavljaju ulaganja u obveznice lokalne samouprave i državne zapise Republike Srbije - stavke hedžinga, sa rokovima dospeća do 2023. godine, dok iznos od 70.182.412 hiljada dinara predstavlja ulaganja u državne zapise Republike Srbije sa rokovima dospeća do 2023. godine.

U cilju zaštite od kamatnog rizika kod obveznica lokalne samouprave kao i državnih zapisa Republike Srbije, Banka je implementirala mikro hedžing fer vrednosti, tj. naznačila kao stavke hedžinga ulaganja u obveznice lokalne samouprave i državne zapise Republike Srbije, ukupne nominalne vrednosti EUR 97,4 miliona, dok su kao instrumenti hedžinga naznačeni kamatni svopovi ukupne nominalne vrednosti EUR 97,4 miliona. Na dan 31. decembra 2017. godine urađen je test efektivnosti koji je pokazao da je hedžing veoma efektivan.

**23. FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE DRŽE DO DOSPEĆA**

23.1. Finansijska sredstva koja se drže do dospeća obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća:		
- potraživanja po osnovu eskonta menica	79.534	44.149
Ispravka vrednosti	(1.648)	(1.192)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>77.886</b>	<b>42.957</b>

Na dan 31. decembra 2017. godine, potraživanja po osnovu eskonta menica u iznosu od 79.534 hiljade dinara predstavljaju ulaganja sa rokom dospeća do godinu dana i eskontnom stopom u visini jednomesečnog BELIBOR-a uvećanog od 2% do 3,9% na godišnjem nivou.

**23. FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE DRŽE DO DOSPEĆA (nastavak)**

23.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti finansijskih sredstava koja se drže do dospeća tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2017	2016	2017	2016
Stanje na dan 1. januara	(623)	-	(569)	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	-	(16.252)	-	(9.113)
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom	-	-	-	-
	-	(16.252)	-	(9.113)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
(Dodatna)/ukidanje ispravke vrednosti	-	-	(1.079)	8.544
Otpis bez otpusta duga	623	15.629	-	-
Ukupno za godinu	623	15.629	(1.079)	8.544
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>-</b>	<b>(623)</b>	<b>(1.648)</b>	<b>(569)</b>

**24. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA**

24.1. Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija uključuju:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Devizni računi kod:		
- drugih banaka u okviru UniCredit grupe	712.860	4.953.054
- drugih stranih banaka	1.797.310	698.387
Ukupno devizni računi:	2.510.170	5.651.441
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight)		
- u stranoj valuti	7.463.780	11.112.514
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	7.463.780	11.112.514
Garantni depozit u stranoj valuti za kupoprodaju hartija od vrednosti	4.739	4.939
Namenski depoziti u stranoj valuti	11.509	13.602
Kratkoročni krediti:		
- u dinarima	687	1.586.635
Ukupno kratkoročni krediti:	687	1.586.635
Dugoročni krediti:		
- u dinarima	1.786.030	90.070
Ukupno dugoročni krediti:	1.786.030	90.070
Ostali plasmani u stranoj valuti	57.261	2.256
Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga u dinarima	59.589	61.090
Ispravka vrednosti	(8.701)	(32.115)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>11.885.064</b>	<b>18.490.432</b>

**24. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)**

24.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti kredita i potraživanja od banaka tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2017	2016	2017	2016
Stanje na dan 1. januara	(3)	-	(32.112)	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	-	(1)	-	(15.747)
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom	-	-	-	(1.309)
	-	(1)	-	(17.056)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
(Dodatna)/ukidanje ispravke vrednosti	(4)	(2)	22.981	(14.649)
Efekti promene deviznog kursa	-	-	437	(407)
Otpisi	-	-	-	-
Ukupno za godinu	(4)	(2)	23.418	(15.056)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>(7)</b>	<b>(3)</b>	<b>(8.694)</b>	<b>(32.112)</b>

**25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA**

25.1. Krediti i potraživanja od komitenata uključuju:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Kratkoročni krediti:		
- u dinarima	27.469.938	25.565.936
- u stranoj valuti	3.023.971	1.766.592
Ukupno kratkoročni krediti:	30.493.909	27.332.528
Dugoročni krediti:		
- u dinarima	194.066.817	169.111.255
- u stranoj valuti	10.849.201	16.342.875
Ukupno dugoročni krediti:	204.916.018	185.454.130
Plasmani po osnovu akceptiranja, avaliranja i izvršenih plaćanja po garancijama i akreditivima:		
- u dinarima	49.474	182.225
- u stranoj valuti	14.807	3.834.365
Ukupno:	64.281	4.016.590
Potraživanja po osnovu faktoringa u dinarima	560.067	508.122
Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga u dinarima	8.257.936	7.503.481
Ostali plasmani u dinarima	5.892.542	-
Ispravka vrednosti	(9.576.411)	(16.475.378)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>240.608.342</b>	<b>208.339.473</b>

Kredit i potraživanja koji su indeksirani valutnom klauzulom (EUR, CHF, USD) prikazani su u okviru kredita odnosno potraživanja u dinarima.

**25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**

25.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti kredita i potraživanja od komitenata tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2017	2016	2017	2016
Stanje na dan 1. januara	(15.120.903)	-	(1.354.475)	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	-	(19.899.044)	-	(1.005.727)
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom	-	(53.318)	-	(438.102)
	-	(19.952.362)	-	(1.443.829)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
(Dodatna)/ukidanje ispravke vrednosti	(2.931.255)	(2.935.902)	95.500	106.385
Efekti promene deviznog kursa	661.660	(268.446)	(98.574)	(17.031)
Korekcija prihoda od kamata	(207.918)	(240.968)	-	-
Efekti prodaje portfolia	1.833.636	366.717	-	-
Otpis sa otpustom duga	246.249	392.053	-	-
Otpis bez otpusta duga	7.299.669	7.518.005	-	-
<b>Ukupno za godinu</b>	<b>6.902.041</b>	<b>4.831.459</b>	<b>(3.074)</b>	<b>89.354</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>(8.218.862)</b>	<b>(15.120.903)</b>	<b>(1.357.549)</b>	<b>(1.354.475)</b>

\*Otpis bez otpusta duga, odnosno računovodstveni otpis, predstavlja otpis potraživanja saglasno Odluci Narodne banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive (Službeni glasnik RS br. 77/2017) koja je u primeni od 30. septembra 2017. godine. Banka je izvršila otpis bilansne aktive niskog stepena naplativosti odnosno računovodstveni otpis 100% obezvređenih potraživanja. U smislu pomenute Odluke, računovodstveni otpis podrazumeva prenos iznosa potraživanja iz bilansne aktive u vanbilansnu evidenciju Banke.

25.3. Struktura kredita i potraživanja od komitenata data je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2017			2016		
	Bruto iznos	Ispravka vrednosti	Knjigovodstvena vrednost	Bruto iznos	Ispravka vrednosti	Knjigovodstvena vrednost
Javni sektor	11.667.494	(30.021)	11.637.473	6.765.010	(117.902)	6.647.108
Privreda	157.364.612	(8.477.777)	148.886.835	147.151.497	(12.496.811)	134.654.686
Stanovništvo	81.152.647	(1.068.613)	80.084.034	70.898.344	(3.860.665)	67.037.679
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>250.184.753</b>	<b>(9.576.411)</b>	<b>240.608.342</b>	<b>224.814.851</b>	<b>(16.475.378)</b>	<b>208.339.473</b>

## **25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**

25.4. Krediti pravnim licima su uglavnom odobravani za finansiranje tekuće likvidnosti (minus po tekućem računu), nabavke obrtnih sredstava, finansiranje uvoza, kao i za finansiranje investicija. Odobreni krediti su korišćeni za finansiranje poslovnih aktivnosti u oblasti trgovine i usluga, industrije, građevinarstva, poljoprivrede i prehrambene proizvodnje, kao i za ostale namene. Kratkoročni krediti su odobravani sa rokovima dospeća od 30 dana do jedne godine. Kamata na kratkoročne kredite odobrene sa valutnom klauzulom obračunavana je u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog EURIBOR-a uvećanog u proseku za 2,65%, dok je kamata na kratkoročne kredite odobrene u dinarima obračunavana u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog BELIBOR-a uvećanog u proseku za 1,01%.

Dugoročni krediti su odobravani na period od 2 do 10 godina. Kamata na dugoročne kredite odobrene sa valutnom klauzulom se obračunavala po kamatnoj stopi u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog EURIBOR-a uvećanog u proseku za 2,85% na godišnjem nivou, dok se kamata na dugoročne kredite u dinarima obračunavala po kamatnoj stopi u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog BELIBOR-a uvećanog u proseku za 1,14% na godišnjem nivou, u skladu sa ostalim troškovima i kamatnom politikom Grupe.

Stambeni krediti za stanovništvo su odobravani sa rokom otplate od 5 do 30 godina, sa nominalnom kamatnom stopom koja se kretala u rasponu od šestomesečnog EURIBOR-a uvećanog za 2,3% do 4,2% godišnje. Grupa je početkom oktobra inicirala kampanju u kojoj su klijenti imali mogućnost da apliciraju, do kraja godine, za stambeni kredit uz mogućnost predodobrenja, čime je sam proces odobrenja optimizovan u skladu sa potrebama i zahtevima klijenata. Grupa je u ponudu uvrstila i stambeni kredit sa kombinovanom i fiksnom kamatnom stopom i na taj način odgovorila na potrebe klijenata kada je u pitanju promenljivost kamatne stope.

Dugoročni gotovinski krediti stanovništvu u dinarima su odobravani sa rokom otplate do 7 godina, odnosno do 10 godina za kredite sa osiguranjem za koje je u toku 2017. godine povećan maksimalan iznos kredita na 3 miliona dinara.

Takođe, nastavljena je prodaja keš kredita za penzionere sa osiguranjem života sa fiksnom kamatnom stopom od 17,9% ili varijabilnom kamatnom stopom koja se kretala u rasponu od tromesečnog BELIBOR-a uvećanog za 4,2% do 8,5% godišnje.

U 2017. godini kamatne stope za investiciono finansiranje za mala preduzeća i preduzetnike kretale su se u rasponu od šestomesečnog/dvanaestomesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3% do 6% godišnje, dok su se kamatne stope za finansiranje obrtnih sredstava do 42 meseci kretale u rasponu od dvanaestomesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3% do 7,5% godišnje odnosno sa fiksnom kamatnom stopom u rasponu od 3,2% do 7,5%. Kamatna stopa za kredite u dinarima kretala se u visini jednomesečnog/tromesečnog BELIBOR-a uvećanog za 2,3% do 7% godišnje.

Svi obezvređeni i ispravljani plasmani svedeni su na svoje nadoknadive iznose. Ispravka vrednosti je formirana kao umanjenje kredita i potraživanja od komitenata.

Plasmani po osnovu finansijskog lizinga odobravani su pravnim licima za kupovinu vozila i opreme po kamatnoj stopi koja se kretala u rasponu od 1,8% do 6,75% i periodom finansiranja od 2 do 5 godina.

Sredstva po osnovu finansijskog lizinga plasirana su fizičkim licima za kupovinu automobila po prosečnoj kamatnoj stopi od 3% i periodom otplate od 4 do 5 godina.

U cilju zaštite od kamatnog rizika, Grupa je implementirala mikro hedžing fer vrednosti tj. naznačila je kao stavku hedžinga kredit klijenta sadašnje vrednosti 1.613.491 EUR na dan 31. decembra 2017. godine, dok je kao instrument hedžinga naznačen kamatni svop iste nominalne vrednosti. Grupa je, takođe, implementirala i makro hedžing fer vrednosti gde su kao stavke hedžinga naznačena portfolija kredita sadašnje vrednosti 20.100.000 EUR odnosno 8.589.846 CHF, dok su kao instrumenti hedžinga naznačeni kamatni svopovi iste nominalne vrednosti. Na dan 31. decembra 2017. godine urađen je test efektivnosti koji je pokazao da je hedžing veoma efektivan.

**25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**

25.5 Koncentracija kredita i potraživanja odobrenih komitentima od strane Grupe, po industrijskim sektorima, prikazana je u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Privreda		
- Energetika	2.305.917	1.534.998
- Poljoprivreda	6.692.229	5.890.471
- Građevinarstvo	8.289.481	8.847.057
- Industrija i rudarstvo	55.399.678	53.098.860
- Trgovina	40.129.255	31.110.658
- Usluge	23.015.638	20.233.391
- Saobraćaj	16.939.365	21.684.422
- Ostalo	4.593.049	4.751.640
	<u>157.364.612</u>	<u>147.151.497</u>
Javni sektor	11.667.494	6.765.010
Stanovništvo		
- Fizička lica	77.477.184	68.122.231
- Preduzetnici	3.675.463	2.776.113
	<u>81.152.647</u>	<u>70.898.344</u>
<b>Ukupno</b>	<u>250.184.753</u>	<u>224.814.851</u>
Ispravka vrednosti	<u>(9.576.411)</u>	<u>(16.475.378)</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<u>240.608.342</u>	<u>208.339.473</u>

Rukovodstvo Grupe definiše nivo kreditnog rizika koji preuzima, tako što određuje limite kreditne izloženosti za jednog zajmoprimca ili grupu zajmoprimaca kao i za geografske i industrijske segmente. Ovaj rizik se redovno prati na godišnjem nivou ili češće po potrebi. Izloženost kreditnom riziku se kontroliše kroz redovne analize solventnosti zajmoprimca i potencijalnih zajmoprimaca, kako bi se utvrdila sposobnost izmirivanja obaveza po osnovu kamata i glavnice, i promenom limita pozajmica po pojedinačnom zajmoprimcu, ukoliko je potrebno. Upravljanje kreditnim rizikom se delimično obezbeđuje uspostavljanjem kolaterala.

**26. PROMENE FER VREDNOSTI STAVKI KOJE SU PREDMET ZAŠTITE OD RIZIKA**

Promene fer vrednosti stavki koja su predmet zaštite od rizika obuhvataju:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	<u>192.251</u>	<u>222.845</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<u>192.251</u>	<u>222.845</u>

U cilju zaštite od kamatnog rizika vezanog za kredite odobrene u CHF i EUR sa fiksom kamatnom stopom, Grupa je implementirala makro hedžing fer vrednosti (napomena 34). Na dan 31. decembra 2017. godine urađen je test efektivnosti koji je pokazao da je hedžing veoma efektivan.

## 27. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU FINANSIJSKIH DERIVATA NAMENJENIH ZAŠTITI OD RIZIKA

Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika obuhvataju:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Promene vrednosti derivata namenjenih zaštiti od rizika	9.195	375
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>9.195</b>	<b>375</b>

U 2017. godini promena vrednosti derivata namenjenih zaštiti od rizika odnosi se na micro hedžing fer vrednosti (napomena 25.4), dok se u 2016. godini odnosi na macro hedžing fer vrednosti (napomena 37).

## 28. NEMATERIJALNA ULAGANJA

28.1 Nematerijalna ulaganja, neto:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Nematerijalna ulaganja	1.004.775	725.467
Nematerijalna ulaganja u pripremi	161.141	195.869
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.165.916</b>	<b>921.336</b>

28.2 Promene na nematerijalnim ulaganjima tokom 2017. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Nematerijalna ulaganja	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
<b>Nabavna vrednost</b>			
Stanje 1. januar 2017. godine	2.993.722	195.869	3.189.591
Nabavke u toku godine	552.995	(23.379)	529.616
Otuđenje i rashodovanje	(202.986)	(11.349)	(214.335)
Stanje 31. decembar 2017. godine	3.343.731	161.141	3.504.872
<b>Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja</b>			
Stanje 1. januar 2016. godine	2.268.255	-	2.268.255
Amortizacija	273.687	-	273.687
Otuđenje i rashodovanje	(202.986)	-	(202.986)
Stanje 31. decembar 2017. godine	2.338.956	-	2.338.956
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>1.004.775</b>	<b>161.141</b>	<b>1.165.916</b>
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2017. godine</b>	<b>725.467</b>	<b>195.869</b>	<b>921.336</b>

**28. NEMATERIJALNA ULAGANJA (nastavak)**

28.3 Promene na nematerijalnim ulaganjima tokom 2016. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>Nematerijalna ulaganja</b>	<b>Nematerijalna ulaganja u pripremi</b>	<b>Ukupno</b>
<b>Nabavna vrednost</b>			
Stanje 1. januar 2016. godine	-	-	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	2.665.406	150.398	2.815.804
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom	15.898	-	15.898
	<u>2.681.304</u>	<u>150.398</u>	<u>2.831.702</u>
Nabavke u toku godine	312.418	48.149	360.567
Ostalo	-	(2.678)	(2.678)
Stanje 31. decembar 2016. godine	<u>2.993.722</u>	<u>195.869</u>	<u>3.189.591</u>
<b>Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja</b>			
Stanje 1. januar 2016. godine	-	-	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	1.881.686	-	1.881.686
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom	10.638	-	10.638
	<u>1.892.324</u>	<u>-</u>	<u>1.892.324</u>
Promena obima konsolidacije			
Amortizacija	375.931	-	375.931
Stanje 31. decembar 2016. godine	<u>2.268.255</u>	<u>-</u>	<u>2.268.255</u>
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2016. godine</b>	<u><u>725.467</u></u>	<u><u>195.869</u></u>	<u><u>921.336</u></u>

**29. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA**

29.1 Nekretnine i oprema obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Građevinski objekti	566.288	580.714
Oprema i ostala osnovna sredstva	731.592	731.549
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	200.575	222.018
Osnovna sredstva u pripremi	55.768	46.916
	<u>1.554.223</u>	<u>1.581.197</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<u><u>1.554.223</u></u>	<u><u>1.581.197</u></u>

**29. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)**

29.2 Promene na nekretninama i opremi tokom 2017. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	Osnovna sredstva u pripremi	Ukupno
<b>Nabavna vrednost</b>					
Stanje 1. januar 2017. godine	671.034	1.840.068	481.302	46.916	3.039.320
Nabavke u toku godine	-	-	-	248.334	248.334
Prenos sa investicija u toku	541	209.631	29.310	(239.482)	-
Otuđenje i rashodovanje	(541)	(366.330)	(27.553)	-	(394.424)
Ostalo	-	(7.551)	-	-	(7.551)
Stanje 31. decembar 2017. godine	671.034	1.675.818	483.059	55.768	2.885.679
<b>Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja</b>					
Stanje 1. januar 2017. godine	90.320	1.108.519	259.284	-	1.458.123
Amortizacija	14.502	203.389	47.292	-	265.183
Otuđenje i rashodovanje	(76)	(360.452)	(24.092)	-	(384.620)
Ostalo	-	(7.230)	-	-	(7.230)
Stanje 31. decembar 2017. godine	104.746	944.226	282.484	-	1.331.456
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2017. godine</b>	566.288	731.592	200.575	55.768	1.554.223
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2017. godine</b>	580.714	731.549	222.018	46.916	1.581.197

**29. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)**

29.3 Promene na nekretninama i opremi tokom 2016. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	Osnovna sredstva u pripremi	Ukupno
<b>Nabavna vrednost</b>					
Stanje 1. januar 2016. godine	-	-	-	-	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	671.034	1.387.988	388.889	25.543	2.473.454
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom	-	23.167	1.115	-	24.282
	671.034	1.411.155	390.004	25.543	2.497.736
Nabavke u toku godine	-	2.944	-	627.178	630.122
Prenos sa investicija u toku	6.122	442.678	157.005	(605.805)	-
Otuđenje i rashodovanje	(6.122)	(13.399)	(65.707)	-	(85.228)
Ostalo	-	(3.310)	-	-	(3.310)
Stanje 31. decembar 2016. godine	671.034	1.840.068	481.302	46.916	3.039.320
<b>Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja</b>					
Stanje 1. januar 2016. godine	-	-	-	-	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	77.008	930.993	283.713	-	1.291.714
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom	-	21.370	573	-	21.943
	77.008	952.363	284.286	-	1.313.657
Amortizacija	14.006	172.031	40.402	-	226.439
Otuđenje i rashodovanje	(694)	(12.851)	(65.404)	-	(78.949)
Ostalo	-	(3.024)	-	-	(3.024)
Stanje 31. decembar 2016. godine	90.320	1.108.519	259.284	-	1.458.123
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2016. godine</b>	<b>580.714</b>	<b>731.549</b>	<b>222.018</b>	<b>46.916</b>	<b>1.581.197</b>

### 30. INVESTICIONE NEKRETNINE

Promene na investicionim nekretninama tokom 2017. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Investicione nekretnine	Investicione nekretnine u pripremi	Ukupno
<b>Nabavna vrednost</b>			
Stanje 1. januar 2017. godine	1.642	-	1.642
Stanje 31. decembar 2017. godine	1.642	-	1.642
<b>Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja</b>			
Stanje 1. januar 2017. godine	245	-	245
Amortizacija	33	-	33
Stanje 31. decembar 2017. godine	278	-	278
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2017. godine</b>	1.364	-	1.364
<b>Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2017. godine</b>	1.397	-	1.397

### 31. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA

31.1 Odložena poreska sredstva se odnose na:

U hiljadama dinara	2017.			2016.		
	Sredstva	Obaveze	Neto	Sredstva	Obaveze	Neto
Razlika u sadašnjoj vrednosti osnovnih sredstava u poreske i knjigovodstvene svrhe	28.313		28.313	48.841	-	48.841
Odložena poreska sredstva po osnovu troškova koji nisu priznati u tekućem periodu	143.163	-	143.163	114.570	-	114.570
Odložena poreska sredstva aktuarskih gubitaka po osnovu planova definisanih primanja	609	-	609	2.087	-	2.087
<b>Ukupno</b>	<b>172.085</b>	<b>-</b>	<b>172.085</b>	<b>165.498</b>	<b>-</b>	<b>165.498</b>

31.2 Kretanja privremenih razlika tokom 2017. godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Stanje 1. januara	Iskazano u bilansu uspeha	Iskazano u ostalom ukupnom rezultatu	Stanje 31. decembra
Razlika u sadašnjoj vrednosti osnovnih sredstava u poreske i knjigovodstvene svrhe	48.841	(20.528)	-	28.313
Odložena poreska sredstva po osnovu troškova koji nisu priznati u tekućem periodu	114.570	28.593	-	143.163
Odložena poreska sredstva aktuarskih gubitaka po osnovu planova definisanih primanja	2.087	-	(1.478)	609
<b>Ukupno</b>	<b>165.498</b>	<b>8.065</b>	<b>(1.478)</b>	<b>172.085</b>

### 32. OSTALA SREDSTVA

32.1. Ostala sredstva odnose se na:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Ostala sredstva u dinarima:		
Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju po osnovu ostalih sredstava	65.081	196.199
Potraživanja po osnovu avansa, depozita i kaucija	18.013	9.311
Potraživanja za plaćene stvarne troškove	344.889	369.249
Potraživanja od Fonda za zdravstveno osiguranje	65.501	59.908
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	397.319	462.141
Sredstva stečena naplatom potraživanja	5.517	60.853
Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	165	165
Ostale investicije	4.992	4.992
Razgraničena potraživanja za obračunate ostale prihode	27.341	14.232
Razgraničeni ostali troškovi	90.130	43.448
<b>Ukupno:</b>	<b>1.018.948</b>	<b>1.220.498</b>
Ostala sredstva u stranoj valuti:		
Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju po osnovu ostalih sredstava	320	3.850
Potraživanja po osnovu avansa, depozita i kaucija	-	109
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	12.008	17.363
Razgraničena potraživanja za obračunate ostale prihode	1.439	17.560
<b>Ukupno:</b>	<b>13.767</b>	<b>38.882</b>
Ispravka vrednosti	(32.412)	(343.813)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.000.303</b>	<b>915.567</b>

32.2. Promene na računu ispravke vrednosti ostalih sredstava tokom godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2017	2016	2017	2016
Stanje na dan 1. januara	(343.254)	-	(559)	-
Početno stanje matičnog pravnog lica	-	(294.594)	-	(10.952)
Efekti sticanja poslovnom kombinacijom	-	(3.591)	-	-
	-	(298.185)	-	(10.952)
Rashodi po osnovu obezvređenja:				
Ukidanje/(dodatne) ispravka vrednosti	13.734	(93.746)	16	10.393
Efekti promene deviznog kursa	561	(203)	-	-
Efekti prodaje portfolia	38.515	472	-	-
Otpis sa otpustom duga	12.675	3.225	-	-
Otpis bez otpusta duga	245.900	45.183	-	-
<b>Ukupno za godinu</b>	<b>311.385</b>	<b>(45.069)</b>	<b>16</b>	<b>10.393</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>(31.869)</b>	<b>(343.254)</b>	<b>(543)</b>	<b>(559)</b>

### 32. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

32.3. Ostale investicije u pridružena društva obuhvataju investicije u kapital preduzeća do 10%:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
FAP Priboj a.d.	4.737	4.737
Fond za doškolovanje mladih poljoprivrednika	147	147
Tržište novca a.d.	108	108
	<u>4.992</u>	<u>4.992</u>
Ispravka vrednosti	<u>(4.992)</u>	<u>(4.992)</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<u>-</u>	<u>-</u>

Investicije u pridružena društva u iznosu od 4.992 hiljade dinara su u celini obezvređena.

### 33. FINANSIJSKE OBAVEZE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA NAMENJENE TRGOVANJU

Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju obuhvataju:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Vrste instrumenata:		
- valutni svopovi i forvardi	54.455	93.814
- kamatni svopovi	<u>152.548</u>	<u>140.418</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<u>207.003</u>	<u>234.232</u>

### 34. OBAVEZE PO OSNOVU FINANSIJSKIH DERIVATA NAMENJENIH ZAŠTITI OD RIZIKA

Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika obuhvataju:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Vrste instrumenata:		
- kamatni svopovi	<u>448.794</u>	<u>540.097</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<u>448.794</u>	<u>540.097</u>

Grupa koristi kamatni svop da bi se štitila od izloženosti promena u fer vrednosti obveznica lokalne samouprave i državnih zapisa RS sa fiksnom stopom prinosa (napomena 22), kao i kredita i plasmana u CHF i EUR sa fiksnom kamatnom stopom (napomena 26).

**35. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKI ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII**

35.1. Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj bancii uključuju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Depoziti po viđenju:		
- u dinarima	4.446.328	1.446.791
- u stranoj valuti	959.936	1.326.813
Ukupno depoziti po viđenju	<u>5.406.264</u>	<u>2.773.604</u>
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):		
- u dinarima	672.376	539.588
- u stranoj valuti	14.223.612	21.682.567
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	<u>14.895.988</u>	<u>22.222.155</u>
Kratkoročni depoziti:		
- u dinarima	2.534.084	1.386.002
- u stranoj valuti	15.937.684	13.576.227
Ukupno kratkoročni depoziti	<u>18.471.768</u>	<u>14.962.229</u>
Dugoročni depoziti:		
- u dinarima	617.334	547.233
- u stranoj valuti	39.536.765	18.151.034
Ukupno dugoročni depoziti	<u>40.154.099</u>	<u>18.698.267</u>
Dugoročni krediti:		
- u stranoj valuti	27.641.588	27.740.483
Ukupno dugoročni krediti:	<u>27.641.588</u>	<u>27.740.483</u>
Ostale finansijske obaveze:		
- u stranoj valuti	106.451	63.961
Ukupno ostale finansijske obaveze:	<u>106.451</u>	<u>63.961</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b><u>106.676.158</u></b>	<b><u>86.460.699</u></b>

Kratkoročno oročeni depoziti banaka u dinarima deponovani su na period do godinu dana uz kamatnu stopu od 1,66% do 3,4% godišnje. Kratkoročno oročeni depoziti banaka u stranoj valuti deponovani su na period do godinu dana uz kamatnu stopu u rasponu od -0,7% do 1,6 % godišnje zavisno od valute.

**35. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKI ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII (nastavak)**

35.2. Struktura dugoročnih kredita od banaka u stranoj valuti je sledeća:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	3.318.653	6.776.790
Kreditanstalt für Wiederaufbau Frankfurt am Main ("KfW")	1.125.387	1.882.732
European Investment Bank, Luxembourg	672.252	2.197.981
International Finance Corporation, Washington	1.385.101	1.805.921
European Fond for Southeast Europe SA, Luxembourg	9.245.983	1.520.280
MIDF B.V, Netherlands	-	1.173.869
Green for Growth Fund, Southeast Europe, Luxembourg	2.348.419	1.210.486
UniCredit Bank Austria AG	2.315.214	4.829.444
UniCredit S.P.A. Milano	7.230.579	-
EFSE Netherlands B.V.	-	6.342.980
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>27.641.588</b>	<b>27.740.483</b>

Dugoročni krediti od banaka su odobreni na period u rasponu od 2 do 15 godina, uz nominalnu kamatnu stopu koja se kreće do 3,39%.

**36. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA**

36.1. Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima obuhvataju:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Depoziti po viđenju:		
- u dinarima	45.701.976	42.078.829
- u stranoj valuti	76.454.097	69.595.210
Ukupno depoziti po viđenju	122.156.073	111.674.039
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):		
- u dinarima	1.775.281	5.278.666
- u stranoj valuti	2.475.327	343.800
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	4.250.608	5.622.466
Kratkoročni depoziti:		
- u dinarima	22.531.919	11.072.515
- u stranoj valuti	20.425.493	23.448.515
Ukupno kratkoročni depoziti	42.957.412	34.521.030
Dugoročni depoziti:		
- u dinarima	2.878.358	1.618.759
- u stranoj valuti	8.226.646	12.835.532
Ukupno dugoročni depoziti	11.105.004	14.454.291
Dugoročni krediti:		
- u stranoj valuti	5.845.446	10.478.736
Ukupno dugoročni krediti:	5.845.446	10.478.736
Ostale finansijske obaveze:		
- u dinarima	136.031	208.014
- u stranoj valuti	208.259	1.273.794
Ukupno ostale finansijske obaveze:	344.290	1.481.808
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>186.658.833</b>	<b>178.232.370</b>

**36. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)**

36.2. Struktura depozita i ostalih obaveza prema drugim komitentima je sledeća:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Javni sektor	1.243.399	4.273.234
Privreda	122.593.576	108.674.462
Stanovništvo	56.976.412	54.805.938
Dugoročni krediti (napomena 36.3)	5.845.446	10.478.736
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>186.658.833</b>	<b>178.232.370</b>

Na depozite po viđenju pravnih lica u dinarima, godišnja kamatna stopa se kretala u proseku oko 0,8%, dok je kamatna stopa na depozite po viđenju u valuti EUR iznosila u proseku 0,2%.

Na oročene depozite pravnih lica u dinarima obračunavala se kamatna stopa u proseku 3,51% godišnje, odnosno 1,05% godišnje kada je reč o oročenim depozitima u valuti EUR.

Na depozite po viđenju stanovništva u dinarima obračunavala se kamata koja se kreće do 0,15% godišnje. Na depozite po viđenju stanovništva u stranoj valuti, obračunavala se kamata do 0,1% godišnje, dok se na sredstva na tekućem računu obračunavala kamata do 0,05% godišnje.

Kratkoročni oročeni depoziti stanovništva u stranoj valuti su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0,05% do 0,4% godišnje u zavisnosti od roka oročenja. Za oročenja na srednji rok od 18 do 36 meseci kamatne stope su se kretale od 0,4% do 0,9% na godišnjem nivou. Kratkoročni oročeni depoziti stanovništva u dinarima su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 1,3% do 1,9% godišnje u zavisnosti od roka oročenja.

Za dinarske oročene depozite za mala preduzeća i preduzetnike kamatna stopa za dinare iznosila je od 0,8% do 1,2% godišnje, dok se za stranu valutu kretala u rasponu od 0,1% do 0,7% godišnje.

36.3. Struktura dugoročnih kredita od komitenata u stranoj valuti je sledeća:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
NBS - Evropska investiciona banka, Luksemburg	-	8.567.215
NBS fond revolving kredita	5.807.101	390.517
Vlada Republike Italije	38.345	1.521.004
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>5.845.446</b>	<b>10.478.736</b>

Dugoročni krediti od komitenata su odobreni na period u rasponu od 6 do 13 godina, uz nominalnu kamatnu stopu koja se kreće do 2,15% godišnje.

### 37. PROMENE FER VREDNOSTI STAVKI KOJE SU PREDMET ZAŠTITE OD RIZIKA

Promene fer vrednosti stavki koja su predmet zaštite od rizika obuhvataju:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	103
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>-</b>	<b>103</b>

U cilju zaštite od kamatnog rizika vezanog za kredite odobrene u EUR sa fiksom kamatnom stopom, Grupa je implementirala makro hedžing fer vrednosti (napomena 27).

### 38. SUBORDINIRANE OBAVEZE

Subordinirane obaveze odnose se na:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
UniCredit Bank Austria AG, Beč	2.718.490	3.082.125
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>2.718.490</b>	<b>3.082.125</b>

Na dan 31. decembra 2017. godine, subordinirane obaveze u stranoj valuti u iznosu od 2.718.490 hiljada dinara, odnose se na obavezu po subordiniranom dugoročnom kreditu primljenom od UniCredit Bank Austria AG u iznosu od CHF 26.830.000. Ovaj kredit je odobren na period od 12 godina uz kamatnu stopu na nivou tromesečnog CHF LIBOR-a uvećenog za 2,93% s tim da je kamatna stopa u međuvremenu fiksirana na nivou od 4,51%. Ovaj kredit nije obezbeđen kolateralom i sve obaveze koje proističu iz ovog ugovora se smatraju subordiniranim, odnosno u slučaju likvidacije ili stečaja Banke, otplaćuju se samo nakon izmirenja obaveza prema ostalim poveriocima.

### 39. REZERVISANJA

Rezervisanja se odnose na:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Pojedinačna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	126.577	99.508
Grupna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	198.264	197.727
Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih	59.878	67.622
Rezervisanja za potencijalne odlive sredstava po sudskim sporovima	348.129	247.839
Rezervisanja za ostale obaveze	343.990	348.885
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.076.838</b>	<b>961.581</b>

39. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja tokom godine prikazane su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	Grupna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih	Rezervisanja za potencijalne odlive sredstava za sudske sporove	Rezervisanja za ostale obaveze	Ukupno
Stanje na dan 1. januara	99.508	197.727	67.622	247.839	348.885	961.581
Rezervisanja u toku godine:						
- iskazana u bilansu uspeha	94.263	675	5.079	127.009	-	227.026
- iskazana u okviru ostalog rezultata	-	-	(9.856)	-	-	(9.856)
	94.263	675	(4.777)	127.009	-	217.170
Iskorišćena rezervisanja u toku godine	-	-	(2.967)	(3.675)	-	(6.642)
Ukidanje rezervisanja u toku godine (napomena 14)	(67.194)	(138)	-	(23.044)	(4.895)	(95.271)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>126.577</b>	<b>198.264</b>	<b>59.878</b>	<b>348.129</b>	<b>343.990</b>	<b>1.076.838</b>

#### 40. OSTALE OBAVEZE

Ostale obaveze obuhvataju:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Obaveze za primljene avanse, depozite i kaucije:		
- u dinarima	39.748	71.593
- u stranoj valuti	3.669	3.139
Obaveze prema dobavljačima:		
- u dinarima	229.898	182.145
- u stranoj valuti	294.110	498.105
Ostale obaveze:		
- u dinarima	497.427	563.428
- u devizama	771.940	863.897
Obaveze po osnovu naknada i provizija na ostale obaveze:		
- u dinarima	8.645	5.762
- u stranoj valuti	13.974	14.230
Razgraničeni ostali prihodi:		
- u dinarima	217.653	162.405
- u stranoj valuti	56.364	82.037
Razgraničeni ostali rashodi:		
- u dinarima	398.877	318.445
- u stranoj valuti	35.124	43.350
Obaveze po primljenim sredstvima po poslovima u ime i za racun komitenata	19.288	51.069
Obaveze po osnovu poreza i doprinosa	57.862	139.858
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>2.644.579</b>	<b>2.999.463</b>

#### 41. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH POTRAŽIVANJA I OBAVEZA SA POVERIOCIMA I DUŽNICIMA

Grupa je u skladu sa Zakonom o računovodstvu izvršila usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza sa poveriocima i dužnicima. Od ukupnog iznosa aktive za usaglašavanje, neusaglašena potraživanja ukupno iznose bruto 76.347 hiljada dinara, dok za potraživanja u iznosu 16.909.697 hiljada dinara klijenti nisu dostavili odgovore. Od ukupnog iznosa pasive za usaglašavanje, neusaglašene obaveze iznose 123.725 hiljada dinara, dok za obaveze u iznosu 73.564.802 hiljade dinara klijenti nisu dostavili odgovore. Što se tiče vanbilansnih pozicija, neusaglašen iznos je 889.977 hiljade dinara, dok za iznos 302.869.144 hiljade dinara klijenti nisu dostavili odgovore.

#### 42. KAPITAL

42.1. Struktura kapitala:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Akcijski kapital	23.607.620	23.607.620
Emisiona premija	562.156	562.156
Neraspoređena dobit	7.437.207	6.882.290
Rezerve	38.537.400	33.807.839
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>70.144.383</b>	<b>64.859.905</b>

#### 42. KAPITAL (nastavak)

Na dan 31. decembra 2017. godine osnovni tj. akcijski kapital Grupe iznosi 23.607.620 hiljada dinara i sastoji se od 2.360.762 obične akcije nominalne vrednosti od 10.000 dinara po akciji. Sve akcije Grupe su obične akcije.

Vlasnici običnih akcija imaju pravo na isplatu dividende na osnovu odluke Upravnog odbora i pravo na jedan glas po akciji na Skupštini akcionara.

U skladu sa reorganizacijom aktivnosti UniCredit grupacije u zemljama Centralne Istočne Evrope, a na osnovu Ugovora o odvajanju i preuzimanju, zaključenog 31. avgusta 2016. godine između UniCredit Bank Austria AG i UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i Ugovora o pripajanju, zaključenog 30. septembra 2016. godine između UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i UniCredit SpA, UniCredit Bank Austrija AG prenela je 100 % vlasništva na austrijsku holding kompaniju UCG Beteiligungsverwaltung GmbH. Pripajanjem UCG Beteiligungsverwaltung GmbH sa UniCredit SpA, UniCredit SpA postaje jedini akcionar UniCredit Bank Srbija a.d. kao matičnog pravnog lica.

Rezerve po osnovu promene fer vrednosti odnose se na neto kumulativne promene fer vrednosti hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju.

42.2. Analiza ostalog ukupnog rezultata nakon oporezivanja predstavljena je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
Aktuarski dobiti/(gubici) po osnovu definisanih primanja	8.378	(2.153)
Neto promene fer vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	(255.417)	(834.514)
<b>Ostali ukupan rezultat nakon oporezivanja</b>	<b>(247.039)</b>	<b>(836.667)</b>

#### 43. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKIVALENTI

Pregled gotovine i gotovinskih ekvivalenata koji su iskazani u izveštaju o tokovima gotovine dat je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
<b>U dinarima:</b>		
Žiro račun (napomena 20)	17.645.389	8.734.298
Gotovina u blagajni (napomena 20)	1.577.892	1.363.614
	<u>19.223.281</u>	<u>10.097.912</u>
<b>U stranoj valuti:</b>		
Devizni računi (napomena 24)	2.510.170	5.651.441
Gotovina u blagajni (napomena 20)	1.034.221	1.024.061
Ostala novčana sredstva (napomena 20)	38.226	43.692
	<u>3.582.617</u>	<u>6.719.194</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b><u>22.805.898</u></b>	<b><u>16.817.106</u></b>

**44. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE**

44.1. Sudski sporovi

Protiv Grupe se na dan 31. decembra 2017. godine vode 304 sudska postupka (uključujući i 7 radno pravnih sudskih postupka) čija ukupna vrednost po osnovu tužbenih zahteva iznosi 1.207.990 hiljade dinara. U 14 sudskih postupaka tužiocu su pravna lica, a u 290 postupaka su tužiocu fizička lica.

Po osnovu sudskih sporova koji se vode protiv Grupe, Grupa je rezervisala 348.129 hiljada dinara (napomena 39). U ovaj iznos su uključeni i sporovi protiv Grupe, po osnovu radno pravnih odnosa.

U nekim sudskim postupcima nije izvršena rezervacija u iznosu na koji glasi tužbeni zahtev, pre svega na osnovu procene da će ishod tih sporova verovatno biti pozitivan za Grupu, to jest da Grupa neće imati plaćanja po tim postupcima ili da se radi o potencijalnim obavezama od manjeg značaja, za koje nije potrebno izvršiti rezervisanje sredstava.

Grupa vodi veći broj sudskih sporova protiv trećih lica, uglavnom radi naplate svojih potraživanja.

44.2. Preuzete obaveze po osnovu operativnog lizinga, tj. zakupa poslovnog prostora (uključujući zakup parking prostora i zakup za bankomate) date su u narednoj tabeli:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
Preuzete obaveze sa dospećem:		
- do 1 godine	452.590	411.148
- između 1 i 5 godina	1.682.441	1.591.338
- preko 5 godina	1.166.115	1.343.996
<b>Ukupno</b>	<b>3.301.146</b>	<b>3.346.482</b>

44.3. Potencijalne obaveze Grupe prikazane su u narednoj tabeli:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
<b>Potencijalne obaveze</b>		
Plative garancije		
- u dinarima	11.544.832	11.063.135
- u stranoj valuti	11.350.088	9.699.275
Činidbene garancije:		
- u dinarima	40.258.699	28.487.153
- u stranoj valuti	5.200.519	6.028.667
Akreditivi		
- u dinarima	-	27.718
- u stranoj valuti	2.023.063	4.208.584
Preuzete i neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	24.619.436	19.006.574
Ostale preuzete neopozive obaveze	21.323.572	11.331.633
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>116.320.209</b>	<b>89.852.739</b>

**44. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE (nastavak)**

44.4. Struktura preuzetih neopozivih obaveza data je u narednom pregledu:

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2017.</b>	<b>2016.</b>
<b>Preuzete obaveze</b>		
Dozvoljeni minusi po tekućim računima	3.629.513	1.322.601
Neiskorišćeni limiti po kreditnim karticama	922.145	986.087
Neiskorišćeni okvirni krediti	18.675.532	14.706.730
Pisma o namerama	1.392.246	1.991.156
Ostale preuzete neopozive obaveze	<u>21.323.572</u>	<u>11.331.633</u>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<u><u>45.943.008</u></u>	<u><u>30.338.207</u></u>

44.5 Nepovučena sredstva po inostranim kreditnim linijama odobrenim Grupi na dan 31. decembra 2017. godine iznose 1.777.091 hiljadu dinara (2016: 10.929.274 hiljade dinara).

#### 45. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA

Grupa je pod kontrolom UniCredit S.p.A., Milan koja je registrovana u Italiji i vlasnik je 100% običnih akcija Grupe. U okviru redovnog poslovanja obavlja se izvestan broj transakcija sa povezanim pravnim licima. One uključuju kredite, depozite, investicije u vlasničke hartije od vrednosti i derivativne instrumente. Transakcije sa povezanim licima obavljaju se po tržišnim uslovima.

Stanja potraživanja i obaveza iz transakcija sa povezanim licima na kraju godine data su u pregledu koji sledi:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
<b>Bilans stanja</b>		
<b>Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija</b>		
1. UniCredit Bank Austria AG, Vienna	619.359	381.052
2. UniCredit Bank AG, Munich	26.109	20.229
3. UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia a.s.	6	-
4. UniCredit Bulbank, Sofia	22	23
5. UniCredit S.P.A. Milano	7.515.042	14.407.879
6. UniCredit Banka Slovenija, Ljubljana	-	331
7. Zagrebačka banka d.d.	550	4.220
8. UniCredit Bank Hungary Z.r.t., Hungary	5.212	7.469
9. UniCredit Bank ZAO Moscow	9.924	6.943
10. UniCredit Bank BIH	416	-
11. Bank Polska Kasa Opieki SA*	-	2.692
	<u>8.176.640</u>	<u>14.830.838</u>
<b>Kredit i potraživanja od komitenata</b>		
1. Izvršni Odbor Grupe	22.433	11.186
2. UCTAM D.O.O.	82.004	104.719
	<u>104.437</u>	<u>115.905</u>
<b>Ostala sredstva</b>		
1. UniCredit S.P.A. Milano	23.183	12.165
2. UniCredit Bank Austria AG, Vienna	2.766	222.077
3. UniCredit Bank AG, Munich	2.518	3.174
4. Zagrebačka banka d.d.	316	282
5. UniCredit Bank BIH	287	6
6. UniCredit Banka Slovenija, Ljubljana	4	4
7. UniCredit Bank ZAO Moscow	6	6
8. UniCredit Bank Hungary Z.r.t., Hungary	28.538	2.696
9. UniCredit Rent d.o.o.	275	101
10. UniCredit Business Partner S.C.P.A., Milano	-	3.017
11. UniCredit Bank AG, London	1.025	-
12. UniCredit Tiriac Bank SA, Romania	1.483	-
13. UCTAM D.O.O.	80	1
14. UNICREDIT S.p.A. Zweigniederlassung Wien	-	30
	<u>60.481</u>	<u>243.559</u>

\*Bank Polska Kasa Opieki SA od 2017. godine nije deo UniCredit Grupe.

**45. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

U hiljadama dinara	2017.	2016.
<b>Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci</b>		
1. UniCredit Bank Austria AG, Vienna	17.956.684	21.523.116
4. UniCredit Bank AD Banja Luka	241.132	252.008
5. Zagrebačka banka d.d.	53.062	39.985
6. UniCredit Bank AG, London	36	12
7. UniCredit Banka Slovenija, Ljubljana	4.639	6.933
8. UniCredit Bank AG, Munich	6.091	2.928
9. UniCredit Bank Hungary Z.r.t., Hungary	2.790	1.500
10. UniCredit Bulbank, Sofia	2	2
11. UniCredit S.P.A. Milano	46.920.057	29.267.389
12. UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia a.s.	42.071	2.420
13. UniCredit Bank ZAO Moscow	-	193
14. Bank Polska Kasa Opieki SA	-	111
	<u>65.226.564</u>	<u>51.096.597</u>
<b>Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima</b>		
1. Izvršni Odbor banke	27.501	21.122
2. UniCredit Rent d.o.o	168.222	13.528
3. BA CA Leasing Deutschland GmbH, Germany	4.591	4.621
4. Ambassador Parc Dedinje d.o.o.	451.858	414.801
5. UniCredit CAIB AG, Vienna	63	65
6. UCTAM D.O.O.	22.433	43.613
	<u>674.668</u>	<u>497.750</u>
<b>Subordinirane obaveze</b>		
1. UniCredit Bank Austria AG, Vienna	<u>2.718.490</u>	<u>3.082.125</u>
	2.718.490	3.082.125
<b>Ostale obaveze</b>		
1. UniCredit Bank AG, Munich	-	3.387
2. UniCredit Bank Austria AG, Vienna	89.522	-
3. UniCredit Bank Hungary Z.r.t., Hungary	155	190
4. UniCredit Bank AD Banja Luka	14.431	-
5. UniCredit S.P.A. Milano	141.118	223.703
6. UniCredit Bulbank, Sofia	5.552	-
7. Yapi ve Kredi Bankasi AS, Turkey	1.292	-
8. UniCredit Rent d.o.o.	-	201
9. UBIS G.m.b.H, Vienna	1.412	291.324
10. UniCredit Business Integrated Solutions S.C.P.A, Czech Republic	2.793	2.682
	<u>256.275</u>	<u>521.487</u>
<b>Neto obaveze na dan 31. decembar</b>	<u>60.534.439</u>	<u>40.007.657</u>

**45. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

Naredna tabela prikazuje ukupne prihode i rashode iz odnosa sa povezanim licima:

U hiljadama dinara	2017.	2016.
<b>Bilans uspeha</b>		
Prihodi od kamata	10.964	8.671
Rashodi kamata	(789.863)	(1.100.120)
Prihodi od naknada i drugi prihodi	154.720	139.663
Rashodi od naknada i drugi rashodi	(533.567)	(511.910)
<b>Neto rashodi na dan 31. decembra</b>	<b>(1.157.746)</b>	<b>(1.463.696)</b>

Ukupno ostvarena bruto zarada i ostala lična primanja Izvršnog odbora u 2017. godini iznose 97.074 hiljada dinara.


**46. DOGAĐAJI NAKON IZVEŠTAJNOG PERIODA**

Upravni odbor Banke je na svojoj redovnoj sednici održanoj dana 31. januara 2018. godine usvojio Odluku br.18/18 o razrešenju člana i predsednice Izvršnog odbora Banke, gospođice Csilla Ihász, na lični zahtev, a zbog odlaska na drugu funkciju izvan UniCredit Grupe, počev od 1. marta 2018. godine.

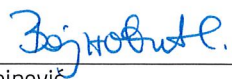
Na istoj sednici, Upravni odbor Banke je usvojio Odluku br.19/18 o imenovanju člana Izvršnog odbora, gospodina Nikolu Vuletića, na funkciju predsednika Izvršnog odbora Banke, počev od 1. marta 2018.godine.

Beograd, 22. februar 2018. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

  
Csilla Ihász  
Predsednica Izvršnog odbora



  
Sandra Vojnović  
Član Izvršnog odbora  
Direktor Sektora za strategiju i finansije

  
Mirjana Kovačević  
Direktor Direkcije za računovodstvo

  
Marija Dimitrijević  
Direktor Direkcije za strategiju, planiranje  
i finansijsku kontrolu